

VINICE PÁNĚ

Náboženský věstník

Ročník III.

**Pořádá
Antonín Stríž**

**1932
u Ladislava Kuncíře v Praze**

Tiskem Jana Aubrechta v Praze XI.

OBSAH III. ROČNÍKU

Úžasný případ posedlosti v Earlingu u Chicaga z r. 1927	1, 33
Krvácející trn z koruny Páně v Andrii (A. S.)	20
Moc Pražského Jezulátka	22
Setkání papežů Pia X. a Pia XI.	25
Odpustky »Křížové cesty«	27
Z černé kroniky útočníků na Krista a na Církev	28
P. Leopold Fonck S. J.: Život a učení Ježíše Krista ve světle Orientu.	
I. »Páté Evangelium«	45
II. Povšechny ráz života Ježíšova	
III. Dějiště života Ježíšova	100
IV. Porozumění jednotlivým zázrakům	
1. Zázračné zahrnutí ryb	105
2. Bouře na moři	115
3. Zázračné rozmnožení chlebů	145
4. Uzdravení ochrnulého	216
B. Ludvík Maria Grignon z Montfordu:	
Okružní list Přátelům Kříže. Zasvěcení Ježíši Kristu	65
Jan Hudek: Píseň k Matce Boží La Saletské	97
Jean-Louis Faure a L. Chevrier: Do jaké míry má si nemocný býti vědom svého stavu	118
Ant. Stříž: Cesta na La Salettu	55
Význam zjevení la saletského	129
U Matky Boží na La Salettě 12.—14. čer- vence 1932	225
Píseň la saletská	301

Léon Bloy: Úvahy la saletské. I. Symbolism zjevení	228, 257, 304
M. Marie Rafolsová a naděje španělských katolíků	247
A. Stríž: Život kartusiánů	131
Dr. Jaroslav Barth: Kartuziáni v Praze a jich neblahý konec	253
Dr. Robert Klimsch: Znamení z očistce	275
Francis Jammes: V Lurdech	289
Dr. Fr. Odvalil: »Chléb náš vezdejší«	154
A. Stríž: Chyby a nepřesnosti v modlitbách Pokání sektářského patriarchy v Mexiku	157 160
Dr. Václav Stieber: Petr Jiří Frassati, stu- dent, sportovec, světec (1901—1925). Ná- stin životopisu	161
Jindřich Trilles: Josef Ndotuma, mladý mučedník	211

ÚŽASNÝ PŘÍPAD POSEDLOSTI V EARLINGU

V řadě šesti svěcení, jež předcházejí svěcení kněžskému, je zvláštní stupeň zvaný exorcistát. Biskup promlouvá k svěcenci: »Přijímáš moc vkládati ruce na lidi zlými duchy posedlé; skrze milost Ducha Svatého, vztažením rukou a zaklínáním nečistých duchů budou tito z posedlých těl vyhnáni.« Že Církev tomuto svěcení přikládá velikou důležitost, možno poznati z obrátů, jichž se při žádných nižších svěceních neužívá. Potom vybízí biskup všechny k modlitbě, aby se kandidát stal nositelem duchovní moci k vymítání zlých duchů. Prosí dále Boha, aby se svěcenec osvědčil v Církvi jako lékař a uplatnil tento dar nebeské pravomoci na nemocných. Tím vším vykonává Církev odkaz Kristův, jenž sám častokráte vyháněl zlé duchy a tuto moc svěřil též svým nástupcům. Naše moderní doba považuje však toto svěcení za zbytečné, nechce nic slyšet o pekle, ďáblu a posedlosti. Ať si Kristus a apoštolové sebe přesvědčivěji mluví o pletichách Satanových, dnešní lidé se tomu smějí. To však je právě největším úspěchem Satana, že se v něj již nevěří! Ale přítomná doba se svými nadpřirozenými zásahy v náš pozemský život (srovnej Konnersreuth) vyvrací skeptické předsudky. Stačí jen poukázat na nedávno svatořečeného faráře z Arsu, jenž byl plných 55 let viditelně trápen peklem, nebo na případy v Illfurtu a Wemdingu (1891). Kněz ostatně vykouvá svou exorcistickou pravomoc při různých příležitostech. Svěcení vody a mnohá jiná svěcení a žehnání církevní s tím souvisí. V nedávné době papež Lev XIII. vydal »Exorcismus proti Satanu a proti padlým

andělům«. Toto slavnostní zaklínání pekelných mocností, rovněž tak vzývání svatého Michaela v závěrečné modlitbě po Mši svaté má svůj původ ve vidění, jehož se papeži dostalo o hrozném působení Satana a jeho roty ve všech dílech světa.

1. *Ubohá oběť posedlosti.*

Výmluvným dokladem toho působení je případ posedlosti a vymítání dábla v Earlingu u Chicaga ve státě Iowa. Naše zpráva spočívá na sděleních tamějšího faráře G. R. Steigera, rodem Bavora, jenž loni přijel do své vlasti na zotavenou, již ztrávil z větší části v Altöttingu. Roku 1927 se misionář, kapucín P. Theofil Riesinger obrátil na earlingského faráře s prosbou, aby v jeho farním kostele nebo v blízkém klášteře Františkánek mohl vykonati zaklínání zlého ducha. Farář s počátku nejevil veliké ochoty, ale když mu misionář vyložil, že ho k tomu účelu povolal biskup a že se jeho osada k tomu účelu výborně hodí, poněvadž musí býti dbáno toho, aby událost vzbudila co nejméně pozornosti, svolil, zvláště když se představená kláštera uvolila, aby nešťastná osoba byla převezena do jejich kláštera. Ubohá žena posedlá zlým duchem bydlela daleko od Earlingu. Kapucín vyložil faráři, že jde asi o 40 letou hodnou a počestnou pannu, zbožnou a naprosto věřící, která své dětství čistě prožila a pilně přijímala svaté svátosti. Po 14. roce dostavil se u ní zvláštní nevysvětlitelný stav. Chtěla se modliti, choditi do kostela, přijímati svaté svátosti jako dosud, ale jakási tajná síla v jejím nitru jí v tom bránila. Tento stav se stále horšil. Co ubohá zakusila, nelze ani vyslovit. Byla takřka od svátostí násilím odtrhována, aniž si mohla nějak pomoci. V nitru slyšela tajné hlasy, jež jí našeptávaly všemožné špatnosti, pokoušely se ji

sváděti k nejhorším věcem a doháněly ji k zoufalství. Ubohá dívka si nevěděla rady a myslela, že z toho ještě zešílí. Přicházely chvíle, kdy by nejraději byla nádobu se svěcenou vodou rozbila, vrhla se na kněze, jej rdousila, nebo celý kostel rozbořila.

»Ach, to jsou jen nervové záchvaty, hysterie«, řekli by mnozí.

Zajisté mohou podobný duševní stav způsobiti nervové poruchy a hysterie, ale během let vystřídal se u nemocné největší lékařské kapacity a nikdo si s ní nevěděl rady a úsudek všech lékařů se shodoval v tom, že dívka je naprosto normální a netrpí žádnou nervovou chorobou. Nikdo nevěděl, co by měl na ní léčiti.

Léta minula, a když selhaly přirozené prostředky a lékařská věda, začala se tímto případem zabývati církevní autorita. Po dlouhá léta chovala se však zdrženlivě a skepticky, omezujíc se jen na pozorování. Čas plynul, ale zatím se dospívalo stále jasnějšího poznání, že jde o síly nadpřirozené. Dívka rozuměla řečem, o nichž nikdy ani neslyšela, rozuměla latinským modlitbám a žehnáním v kostele, což ji uvádělo do vzteku a zuřivosti, až jí z úst pěny vystupovaly. Poznala ihned, když někdo předměty, které jí daroval, předtím pokropil svěcenou vodou nebo dal společně s jinými předměty požehnati. Naproti tomu všechny světské věci byly jí naprosto lhostejné.

Dívka zatím se dožila po mnohaletém zkoumání 40 let. Církevní úřady nabyly přesvědčení, že jde o případ ďábelské posedlosti, kdy musí Církev zakročiti a nešťastnou dívku z moci ďábla vysvoboditi. Příčina posedlosti nebyla dobře známa; dívka jen naznačila, že ji otec v mládí velmi proklínal. Teprve při slavnostním zaklínání byla jasně zjevena příčina. K exorcismu byl povolán Kapucín P. Theofil, jenž

působil dlouho jako misionář v severní Americe; byl znám co výborný exorcista a vykonal již několikrát vymítání ďábla.

2. První utkání.

Přiblížil se onen den, na který bylo podle biskupského nařízení stanoveno zaklínání. V Earlingu kromě faráře, jeho sestry, jež mu byla hospodyní, a sestřiček v klášteře nikdo o chystaném zákroku proti ďáblu nic nevěděl. Vše bylo chováno v tajnosti, již z ohledu na nešťastnou osobu, aby byla ušetřena pozdějších pomluv lidí: »To je ta, která byla posedlá zlým duchem!« Jenom nádražní personál byl vyrozuměn a požádán o pomoc při přepravě do Earlingu, kdyby se snad vzhledem k nervové nemoci pacientky vyskytly nějaké těžkosti. Toto opatření nebylo zbytečné, neboť zřízenci zakusili dosti nepříjemností, nevěděli však nic o pravém stavu nemocné. Ve svém nitru ovšem ubohá osoba souhlasila se zakročením Církve, ale neměla vždy dosti síly nad sebou, jak se později po svém vysvobození přiznala. A proto když spatřila večer na nádraží v Earlingu osoby na ni čekající, byla zachváčena takovou zuřivostí, že by se byla nejraději na všechny vrhla a je zardousila.

P. Theophil, který byl mezitím v jiné obci činný, měl býti odtamtud odvezen farářem Earlingským. Když se však farář chystal spustiti motor auta, nemohl ho uvésti do chodu, ačkoliv vůz byl zánovní. Prohledal vše, nikde nenašel chyby, ale stroj ne a ne se rozjeti. Konečně po dvouhodinové námaze mohl vyjeti. Omlouval se otcí kapucínu, že ho nechal tak dlouho čekat, ale ten mu odvětil, že by se spíše divil, kdyby vše šlo klidně a hladce. Za jízdy se kapucín celou cestu modlil růžence a tak díky Bohu dojeli do kláštera bez nehody. Ubohá dívka byla zatím

ubytována v klášteře a tak se mohlo již nazítří přistoupiti ve jménu Božím k vlastnímu zaklínání. Téhož večera se však udála ještě jedna příhoda. Sestřička, jež v kuchyni připravovala jídlo, které mělo být ubohé dívce posláno, přidala, jistě v dobrém úmyslu, do pokrmů několik kapek svěcené vody. Nad tím však se nešťastnice tak rozlítla, že prskala jako kočka a nedala se přiměti k jídlu. Pokrm musil býti odnesen a nahrazen jiným, neposvěceným. Každé žehnání pálilo posedlou jako žhavý oheň.

5. *Začátek slavnostního exorcismu.*

Rozhodující den nastal. Otec kapucín i farář sloužili Mši svatou ve farním chrámu. Většina obyvatel vesnice pracovala na poli a tak se mohlo v klášteře v jednom velikém pokoji přistoupiti k exorcismům. Jak dlouho bude proces trvati? Dábel nerad opouští svou oběť. Kapucín ani farář netušili, s jakou tvrdšíjnou smečkou ďáblů jest jim bojovati.

Ubohá dívka byla uložena na pevnou, železnou postel s matrací. Podle návrhu zkušeného otce byly jí svázány rukávy a sukně, aby snad nedošlo k neslušnému odkrývání se. Nejsilnější sestřičky stály po stranách postele, aby ji udržely, kdyby se snad ďábel pokoušel napadnouti otce exorcistu. Nešťastnice upadla brzy po úvodních církevních modlitbách do bezvědomí a měla víčka oční tak pevně sevřena, že ani násilím se nedala pozvednouti. Sotvaže však kněz začal s vlastním zaklínáním ve jménu troj-jediného Boha Otce, Syna i Ducha Svatého, ve jménu ukřižovaného Vykupitele lidstva — jaké zděšení! Posedlá se vymkla z rukou strážkyň, vymrštila se z lůžka a jako nadnášena visela nade dveřmi, jako kočka se přidržujíc zdi. Hrůza se zmocnila všech přítomných, jen P. exorcista zachoval klid a roz-

kázal, aby byla stržena dolů a přivedena zase na lože.

Násilím byla posedlá stržena za nohy. Jak se vůbec mohla držeti holé stěny? Byl to ovšem Satan, jenž měl její tělo v moci. Byla položena na lůžko, za ruce, nohy a ramena ji drží silné sestry, aby zabránily novému útěku. Kněz pokračoval v církevním zaklínání. Najednou se ozve hrozné ječení, podobné řevu divokých šelem na poušti. Ten děsný řev vycházel sice z úst posedlé, ale byl to Satan, který řval, jako by se svíjel bolestí pod ranami knuty. Hrůzou přecházel mráz přítomným po těle.

»Mlč, Satane, mlč, zatracenče!«

Ale Satan řval a tak žalostně skučel, stále jako by byl bit a kopán, že jeho naříkání pronikalo i zavřenými okny až ven. Lidé plni děsu vybíhali z domů a ptali se:

»Co je, co se děje? Zda je v klášteře někdo vražděn, neboť takto neřve ani dobytek, když je porážen.«

Bleskem se po celé vsi rozneslo, že se v klášteře provádí vyhánění ďábla. S hrůzou naslouchají přispěchavší, tvoříce tu a tam skupiny, hroznému řevu zlých duchů. Osoby slabší povahy nemohouce slyšeti toho nervy drásajícího křiku a zuření, prchaly. Hůře se však vedlo těm, kteří byli v bezprostřední blízkosti ďábla a očitými svědky všeho. Pohled na ubohou posedlou, jejíž tělo bylo chvílemi děsně zkrouceno, byl tak hrozný, že i farář musel opustiti místnost, aby se venku trochu uklidnil a načerpal nových sil.

Nejodvážnější a nejbystřejší byl P. Theofil. Ten Satanovým kouskům a jeho zuření přivykl při dřívějších vymítáních, k nimž, jak se zdá, obdržel od Boha zvláštní milost.

Při takových příležitostech nosil, maje k tomu

biskupské svolení, na prsou v malé schránce svatou Hostii, aby byl chráněn před útoky ďábla. Nicméně se mu několikrát přihodilo, že byl otáčen a zmítán, jako by byl zachvácen smrští.

Ale tu se naskytne otázka: Odvází se vůbec Satan prodlévati v blízkosti nejsvětější Svátosti? Neprchne zděšen? Vzpomeňme však, jak se ďábel odvážil na poušti přiblížiti se až ke Kristu, ba dokonce odvážil se jej vyvésti až na cimbuří chrámu v Jerusalemě a odnésti jej na vysoký vrch. Ostatně ďáblové sídlící v těle posedlé projevovali různá chování. Ti z říše padlých andělů byli báznější, krčili se a žalostně skučeli v přítomnosti nejsvětější Svátosti jako psi pod ranami biče. Jinak se chovali zloduchové, kteří žili jako lidé na zemi a pro svůj neřestný život byli zatraceni. Tito ve své drzosti a sprostotě neznali mezí a co chvíle se chystali zaútočiti na nejsvětější Svátost. Slinu a všemožnou nečistotu vrhali ústy dívky proti knězi. Platilo to zřejmě svaté Hostii, uzavřené v malé schránce, ale všechno jejich zuření a plivání šlo mimo ni. Zřejmě jim nebylo dovoleno zasáhnouti nejsvětější Svátost. Chvílemi chrlili celé proudy hlenu a nečistoty, aby svůj bezmocný vztek ukojili.

Celé proudy? Přítomní zažili zde skutečně hrozné věci. Bylo děsné a odporné, co posedlá v naprosto nepřirozeném množství ze sebe chrlila, celé mísy, ba vědra plná hrozně zapáchající hmoty. Odkud se to vše v ní bralo, když po týdny nic nejedla, že byla obava, zda se udrží na živu? Jednou vyvrhla plnou mísu jakýchsi makaronů, pak zase něco jako rozsekané a rozmělněné tabákové listy. Desetkrát až dvacetkrát denně tato slabá bytost vrhla, ač celou její stravou bylo několik lžic vody nebo mléka, které jí bylo vpraveno do úst. Otcí exorcistovi při jeho zaklínání v první řadě běželo o to, aby zjistil, zda

je v těle posedlé jen jeden či snad více ďáblů. Exorcista musí také naléhati, aby zjistil jejich jména. Jinak by nebyla naděje na jejich vypuzení. Ostatně již podle různých hlasů z dívky vycházejících bylo možno souditi, že je v ní více ďáblů. Bylo slyšeti nhlasy, které zněly docela zvířecky, tak hněvivě a nenávistně, že by nikdy nemohly vycházeti z člověka, pak zase hlasy docela lidské, plné vášně a zatvrzlosti. Slavnostním církevním zaklínáním může býti ďábel přinucen, aby odpovídal na kladené otázky. Může býti donucen mluvit pravdu, třebaže jako původce lži neustane dělati pokusy, aby tázajícího se oklamal a obelhal.

4. *Zloduchové hlásí svá jména*

Na vyzvání exorcistovo ve jménu Ježíše Ukřižovaného přiznal Satan, že více ďáblů ovládá tělo dívky. Jen jak uslyšel jméno Ježíšovo, již zase vzkypěl vztekem a řval jako podrážděná šelma. Toto pusté řvaní a kňučení se opakovalo denně po celé hodiny. Brzy to bylo podobné řevu lvů nebo hyen, pak zase mňoukání koček, bučení krav, nebo štěkání psů.*) Někdy bylo slyšeti všechny tyto zvuky najednou. S počátku bylo toto řádění přítomným nesnesitelné a působilo na jejich nervy tak silně, že se 12 řádových sester střídalo, aby si po těch hrozných dojmech chvíli odpočinuly a nabyly sil.

Exorcista: »Ve jménu Ježíše a jeho požehnané Matky Marie neposkvrněné, která rozslápla hlavu Hadovu, pověz mi pravdu: Kdo je z vás prvním a vůdcem mezi vámi? Jaké je tvé jméno?«

Ďábel štěkající jako pes: »Belzebub.«

*) Srov.: »Život sv. Antonína Poustevníka«, sepsaný sv. Athanasiem.

Exorcista: »Belzebub se nazýváš, nejsi tedy nejvyšší ze všech ďáblů, Lucifer?«

Ďábel: »Nejsem prvním, ale jedním z prvních.«

Exorcista: »Tys tedy nebyl člověkem, nýbrž jsi jedním z padlých andělů, kteří spolu s Luciferem ve své opovážlivosti se chtěli vyrovnati samotnému Bohu?

Ďábel kňuče: »Tak jest. Ach, jak ho nenávidíme!«

Exorcista: »Jsi postavením blízký Luciferovi, nebo patříš do některého z nižších andělských kůrů?«

Ďábel: »Patřil jsem kdysi do kůru Serafínů.«

Exorcista: »Co bys učinil, kdyby ti Bůh dal možnost, tvé těžké provinění zase napravit?«

Ďábelský chechtot: »Jsi ty mi povedený theolog!«

»Jak dlouho již trápíš tuto dívku?«

»Od jejího čtrnáctého roku.«

»Jak jsi se mohl odvážiti vstoupiti do této ubohé dívky a tak ji trápiti?«

Ďábel směje se: »Ha, vždyť sám její otec si toho přál.«

Exorcista: »Ale že právě ty, Belzebube, jsi se jí zmocnil, kdo ti dal k tomu právo?«

Ďábel: »Neptej se tak hloupě, já musím poslouchat rozkazů Satanových.«

Exorcista: »Ty jsi zde tedy z příkazu samotného Lucifera.«

Ďábel: »Samozřejmě.«

Mimochodem budiž poznamenáno, že P. exorcista oslovoval ďábla brzy německy, pak zase anglicky, nebo latinsky. Odpovědi Belzebuba i ostatních ďáblů zněly přesně v kterékoliv z těchto řečí. Zdá se, že by rozuměli všem řečem a že by v nich též

SATAN V ILLFURTU. Úžasný případ posedlosti dvou chlapců. Napsal P. Sutter, farář ve Wickerschwihru.

„Vinice Páně“ svazek 10.

Cena Kč 10.—

odpovídali. Často se stalo, že již unavený exorcista jednotlivá slova latinských modliteb a zaklínání špatně vyslovil, nebo dělal chyby. Ale ďábel ho ihned přerušoval a křičel:

»Tak a onak je to, hlupáku, vždyť nic neumíš.«

Jednou se stalo, že exorcista zabručené zlostné odpovědi nerozuměl a tázal se jedné z sestřiček, co byl řekl. Tato odpověděla, ale tu na ni ďábel zařval:

»Mluv pravdu, tak jsem to neřekl!«

P. Theofil se chtěl také dovědět, proč byla dívka svým vlastním otcem tolik proklínána, ale dostal jen tuto zarputilou odpověď:

»Zeptej se ho sám a mně dej už konečně pokoj!«

Exorcista: »Což pak je její otec také u vás? Od kdy?«

Ďábel: »Hloupá otázka! Od té doby, co byl zatracen.«

Následoval děsný chechtot plný škodolibosti.

Exorcista: »Zapřisáhám tedy ve jménu ukřižovaného Ježíše Nazaretského otce tohoto dítěte, aby mi odpověděl na kladené otázky.«

Ozval se hluboký drsný hlas, který bylo již častěji slyšeti vedle hlasu Belzebubova.

Exorcista: »Ty jsi onen nešťastný otec, který své vlastní dítě proklínal?«

Vzdorné zařvání: »Ne!«

»Kdo jsi tedy?«

»Jidáš!«

»Cože, Jidáš? Jidáš Iškariotský, bývalý apoštol?«

Tu bylo slyšeti naprosto nesrozumitelný zvuk, který asi znamenal souhlas.

Exorcista: »Tedy ještě jednou! Jsi ty Jidáš Iškariotský, jenž svého Pána tak hanebně prodal za třicet stříbrných a pak ho ještě zradil polibkem?«

A tu se ozvalo strašlivé a tak děsně žalostné »Ano, ten jsem!«, že při tomto výkřiku drnčela okna a farář

a několik sester zděšeně prchli z pokoje. Na to následovalo tak protivné a sprosté plivání a chrlení nečistoty proti malé schránce s Hostií, kterou měl P. Theofil kolem krku, že se zdálo, jako by chtěl Jidáš svého Pána a Mistra ze všech sil poplivati a veškerou špínu svého nitra na něj vychrliti.

Pak byl Jidáš tázán:

»Co zde vlastně tropíš?«

»Chci ji přivésti do zoufalství, aby spáchala sebevraždu. Musí se oběsiti, musí přijíti do pekla!«

»Cožpak přicházejí všichni sebevrazi do pekla?«

»Bohužel ne.«

»Proč ne?«

»Ha, poněvadž jsme to většinou my ďáblové, kteří je k sebevraždě ponoukáme a je věšíme, jak jsem to já sám učinil.«

»Nelituješ nyní, že jsi to učinil?«

Po hrozném zaklení pravil:

»Dej mi pokoj s tím tvým pánbíčkem! Sám jsem vším vinen!«

Tato slova pronesl tak žalostně a plačtivě, že přítomné až zamrazilo. Kéž by lidé celého světa slyšeli slova pronesená ďáblem v Earlingu:

»Sám jsem vším vinen!«

Při novém zaklínání přihlásil se ďábel Jakub, který měl silný, drsný mužský hlas. Rovněž na něm, jako na Jidáši, bylo ihned poznat, že byl kdysi člověkem.

»Kdo jsi?«

»Otec posedlé.«

Při pozdějším zkoumání se zjistilo, že to byl velice surový, vášnivý a smilný muž. Při zaklínání svém vyznal, že svou nešťastnou dceru často sváděl k smilstvu, že se mu však vždy ubránila. Proto ji proklínal a chtěl, aby se jejího těla zmocnili ďábli a ji sváděli a dráždili k nečistým věcem. Také

vyznal, že neumřel náhle a že se mu dokonce dostalo posledního pomazání. Nic mu to však nepomohlo, neboť i při tom urážel kněze a vysmíval se. Že pak úmyslně a pln zloby vydal tělo i duši svého dítěte v moc ďábla, to dovršilo jeho záhubu. Proto si v pekle přál, aby mohl i nadále své dítě trápit a mučiti, což mu Lucifer rád dovolil. Ostatně je v pekle a nyní v těle nešťastné dcery i se svou kuběnou a ani prý ho nenapadne, aby ji vydal.

»A přece ji vydáš! Moc Krista a trojjediného Boha vás svrhne do hlubin pekla, kam patříte.«

Řev a odporování: »Jen to ne!«

Zaklínáním byla i Jakubova kuběna přinucena, aby odpovídala. Vysokým, téměř fistulovým hlasem vyznala, že se jmenuje Mina. Příčinou jejího zavržení byl dlouholetý nečistý život, který vedla s Jakubem ještě za života jeho manželky, a nejhorším proviněním byly její vraždy.

Exorcista: »Vraždy! Koho jsi zavraždila?«

»Své tři nebo čtyři nenarozené děti.«

Mina se projevila zvláště nenávistnou. Odpovídala tak kousavě a zpupně, že všechny dosavadní předčila. Hlavně proti nejsvětější Svátosti vrhla a plivala tak značně, že si P. Theofil musil neustále utírat talár kapesníkem. Teď se ukázalo, že přijímala nejsvětější Svátost, jež jí měla býti chlebem věčného života a spásy, nehodně a k své zkáze; odtud si můžeme vysvětlit její šílenou nenávist k nejsvětější Svátosti.

Čtenář by se mýlil, kdyby se domníval, že právě uvedené rozhovory, otázky a odpovědi se střídaly ráz na ráz a v nejlepším pořádku. Trvalo to několik dnů, neboť odpovědi ďáblů byly přerušovány několika hodinovým řvaním a zuřením, což bylo lze přemoci jen usilovnější modlitbou. K tomu přistupovalo

ďábelské šklebení, jimž byl zohyzďován obličej dívky, a různá zkroucení těla. Ůtlá, bledá hlava se někdy tak neforemně zvětšila, zčervenala, oči vystoupily z důlků, rty nabyly velikosti dlaně, štíhlé, vpadlé tělo naběhlo tak hrozně, že farář a sestřičky utekli z pokoje v domnění, že tělo již musí prasknouti a býti na kusy roztrháno. Při tom však spodní část těla byla tvrdá jako kámen; tělo bylo takovou silou tlačeno do lůžka, že jeho železné součásti se prohýbaly až k zemi.

5. Co ďábly zvláště trápilo.

Vypuzování ďábla začíná se dle předpisů Rituálu vždy litaní ke Všem svatým, kterou se modlí všichni přítomní na kolenou. Na začátku se chovali zlí duchové klidně, ale pak při vzývání: »Otče s nebes, Bože, Synu, Vykupiteli světa, Bože, Duchu Svatý, Bože, svatá Trojice jeden Bože« začali již jeviti nepokoj. Při slovech: »Svatá Maria, Svatý Michaeli!« začal ďábel již sebou škubat. Hluk a bručení se ozývalo při vzývání svatých kůrů blažených duchů a svatých apoštolů. »Od úkladů ďábelských vysvobod' nás Pane« — zde se vymrštil, jako by byl zasažen důtkami. »Od ducha smilného« — tu se vzpínal. »Skrze kříž svůj a utrpení své«, och, jak skučel při těchto slovech pekelník. Po různých zkouškách učiněných s ďáblem se přesně vědělo, co jej nejvíce trýzní. Předně požehnání s nejsvětější svátostí, které bylo pro něho nejhorší. Jak zde plival a vrhl! Potom žehnání s ostatkem svatého Kříže. Jak se obracel a kroutil! Když kněz proti němu pokročil s křížem a církevním vzýváním: »Ejhle dřevo kříže, prchněte moci nepřátelské! Vítězí Lev z kmene Judova«, bylo to pro něho něčím hrozným. Jeho skřeky zněly pak asi takto:

»Ustaňte, ustaňte! Já to nesnesu, nemohu to již poslouchat.«

Stačilo, když farář s křížem uschovaným pod talárem jen k němu přistoupil, aby ďábel začal zuřiti a řvati:

»Pryč, pryč, já to nesnesu, to je děsné, já to nevydržím.«

Také vzývání Panny Marie bez poskvrny počaté působilo naň hrozně. Když mu někdo řekl: »Rozkazuji ti, Satane, ve jménu Neposkvrněné, ve jménu té, jež tobě, pekelný plaze, sešlápla hlavu v prach«, jak divoce se zde vztyčil v posedlé, aby opět klesl, jakoby zasažen.

Svěcenou vodu také nenáviděl; když se s ní někdo k němu přiblížil, křičel:

»Pryč, pryč s tím! Táhněte s tím svinstvem! Och, jak to pálí!«

Jednou mu položili na hlavu lístek popsany citátem z nějakého pohanského klasika: ďábel se ani nepohnul. Hned poté mu vložili na hlavu lístek s církevním textem, pokropený svěcenou vodou a požehnaný; v témž okamžiku byl lístek roztrhán. Farář měl malou relikvii svaté Terezičky, kterou si jednou k návštěvě posedlé vzal a uschoval pod talárem. Sotvaže vstoupil do světnice, již se naň ďábel vztekle obořil:

»Pryč s tím, pryč s relikvií Terezičky, pryč s tím neřádem!«

Ve velikém nepřátelství žil Satan též s archandělem Michaelem. Hrozně na něho působila modlitba Lva XIII. proti padlým andělům. Naprosto nechtěl slyšeti, že svatý Michael, vůdce dobrých duchů, svrhl Lucifera i s jeho sběří do propasti. Báł se také modlitby, kterou se kněz modlí vždy po Mši svaté:

„Svatý Michaeli archanděle, braň nás v boji! Proti zlosti a úkladům ďábovým buďž nám ochranou.“

Přikaz jemu Bůh, pokorně prosíme. A ty, kníže vojska nebeského, uvrz Satana i jiné duchy zlé, kteří ke zkáze duší světem obcházejí, božskou mocí do propasti pekelné. Amen.«

Nechť proto křesťané více vzývají svatého Michaela a této modlitby si váží. Lva XIII. přiměla k vydání této modlitby zvláštní událost v jeho životě. Jednou po Mši svaté odebral se do shromáždění kardinálů k poradě a sotvaže přišel mezi ně, klesl k zemi jakoby zachvácen mdlobou. Přispěchavší lékaři zjistili, že se mu zastavil tep a zdálo se, že život uhasl v tom vetchem, stařeckém těle, avšak po nějaké době se svatý Otec z mdloby probрал a pravil:

»Jak hrozný obraz jsem právě viděl! Viděl jsem před sebou budoucnost. Svádění ďáblovo a jeho boj ve všech zemích světa proti Církvi. V nejvyšší tísní objevil se archanděl Michael a svrhl ďábla i s jeho smečkou do propasti pekelné.«

Tato událost přiměla Lva XIII., že onu mešní modlitbu zavedl v celé svaté Církvi. To se stalo již počátkem osmdesátých let.

Nesnesitelným bylo ďáblovi též znamení svatého Kříže, kříž sám.

Jednoho dne byl dán P. Theofilovi jiný kříž, než ten, kterého dosud vždy při exorcismu používal, ale tentokrát se ďábel nebál, nýbrž se ještě otcí vysmíval:

»He, s lepenkovým křížem přicházejí na mne! Od kdypak »On« umřel na lepence? Pokud já vím, byl ukřižován na dřevěném kříži.«

Kříž byl podroben lepší prohlídce a zjistilo se, že kříž není dřevěný, nýbrž z papírové masy pod velkým tlakem lisované. Jednou se také posmíval přibití těla Kristova na kříži:

»Nohy byly přece přes sebe a ne vedle sebe na kříži přibity.«

Mohli bychom teď snad říci, že přesně víme, jak

byl Kristus Pán ukřižován, ale nebudeme brátí ďábla, mistrovského lháře, za korunního svědka v těchto věcech, ačkoliv není pochyby, že mnoho ďáblů bylo svědky umírání Kristova na kříži. Rovněž tak nemůžeme tvrditi, že je Jidáš v pekle, ačkoliv se v tomto earlingském případě sám představil co zatracenec. Ovšem slova Kristova k Jidášovi: »Bylo by lépe, kdyby se ten člověk nebyl nikdy narodil« nám dávají tušiti, co se s ním asi stalo.

Po nadšené spolupráci faráře na díle P. Theofila se najednou dostavila u něho zvláštní nechuť. Farář pojednou nemohl otce, s kterým byl již z dřívějších dob spřátelen, ani vidět. Kdyby mu už jen šel s očí! Nejraději by mu byl zakázal vstup do kostela i do kláštera a jej ze svého domu vyhnal. Konečně farář našel tolik síly a se vším se otcí vyznal. Tento se však tomu nijak nedivil, byl na podobné případy zvyklý. Byl to pokus ďábla znemožniti takto exorcismus.

6. Pomsta na faráři. Ďáblové strážci nehod.

Satan faráře velmi nenáviděl a stále mu vytýkal, že je vinen jeho nynějším trápením. Když P. Theofil Satanovi přikazoval, aby mlčel a dal faráři pokoj, protože mu nic nedělá, trval ďábel na svém a tvrdil, že farář je hlavním vinníkem proto, že dovolil kapucínovi v jeho farnosti, v kostele a v klášteře prováděti zaklínání. Kdyby dnes ještě farář své svolení odvolal, měli by ďábli od otce Theofila pokoj. Proti podřízeným Satan nic nepodnikal, řádovým sestrám a farářově sestře dal pokoj, když však viděl faráře nebo představenou kláštera, zuřil. Této zasadil jednou tak prudkou ránu, že se potácela až do kouta. Největší pomstu však Satan sliboval faráři.

»Nemůžeš mi nic udělat, jsem v ochraně Boží a proti jeho moci nic nezmůžeš.«

»Jen počkej, já už ti zatopím. Celou farnost na tebe poštvu a pomluvíím tě tak, že s hanbou odsud poptáhneš.«

»Dopustí-li to vůle Boží, půjdu! Ale před ním jsi sláb, ty ošklivý hade, ty vrahu lidstva od počátku světa!«

»Jen počkej, já už to tobě i tvému pánbíčkovu ukážu.«

»Co bys ty, ubohý červe, mohl podniknouti proti všemohoucímu!«

»Jemu nemohu uškodit, ale tobě a jeho církvi. Vid', tu historii s Mexikem znáš? Tam jsme mu to pěkně nadrobili.«

»Kdo? Ty? Vy ďáblové?«

»Ovšem, kdopak jiný?« A teď se chlubil:

»To jsme udělali my, to je naše dílo. Však on naši noc ještě pozná. Lucifer mu ještě zatopí, že jemu jeho církvi bude z toho pořádně horko. Ha, ha, ha!«

O týden později vyjadřoval se ďábel o pomstě na faráři již určitěji:

»Jen počkej, až v pátek, pak...« Farář toho moc nedbal, ale skutečně v pátek dostal řádně na patičnou.

Právě po Mši svaté na faře zvonil telefon. Nějaký zdálený farmář prosil, aby farář přijel zaopatřit jeho nemocnou matku. Prosil, aby vzal svůj vlastní automobil, neboť jeho se porouchal, a sliboval, že faráři vše nahradí. Za čtvrt hodiny farář jede s nejštětější Svátostí ve svém autu k nemocné. Vykonav osvátné obřady, jel ihned domů. Jede cestou, na které zná takřka každý kámen, ale přece drží volant opatrně a jede pomalu. Vzpomněl si na ďáblovy vyhrůžky a vzýval anděla strážce a svého patrona svatého Josefa, aby ho chránili. Ale co se

to děje! Najednou jako by mu opředl oči hustý černý závoj, právě před mostem, který se klene přes hlubokou rokli. Můj Bože, zdá se, jako by mu zrak vypověděl službu. Vtom zazněl ohlušující rachot, že mu zrak i sluch přecházel. Auto najelo na zábradlí mostu s prudkostí naprosto nepochopitelnou, neboť tempo jízdy bylo velice mírné. Vůz visí roztržštěn na železném zábradlí a jako by se již řítíl do hlubiny. Rachot byl tak silný, že jej slyšel i rolník orající traktorem na vzdáleném poli. Pln obav rychle přispěchal. Pro Boha, vždyť je to farářovo auto!

»Otče, Otče, stalo se vám něco? Jste zraněn? Krvácíte snad?«

Farář sám, na smrt vyděšen, vylezl z trosk svého vozu. Sotva se drží na nohou. Také volant se roztržtil a téměř zázrakem se stalo, že mu neprojel hrudí, jak se již mnohým při podobném nárazu stalo.

Sedlák zatím spěchal domů a brzy se vrátil se svým autem, ve kterém faráře ihned dovezl k nejbližšímu lékaři, aby zjistil, neutrpěl-li vnitřní zranění. Díky Bohu, tomu tak nebylo. Lékař konstatoval jen pohmožděniny a přechodný otřes nervů. Oč lékař jeli přímo na faru do Earlingu, ale všichni byli shromážděni v klášteře při exorcismu. Sotva farář vstoupil do pokoje, byl přivítán škodolibým vysměchem ďábla:

»Ha, dnes jsme ho dostali a napálili! Dnes jsme mu to ukázali! Hahaha, jeho nové krásné auto je roztržštěno. Ale dobře mu tak!«

Přítomní se všichni udiveně dívají na faráře. Pravda, tváře jeho jsou bledé, ale jinak na něm není nic poznat.

»Ano, ďábel mluví pravdu, auto je rozbito, ale mně neškodil.«

Na to ďábel:

»Bylo to vlastně na tebe nalíčeno, ale proti tvému mocnému ochránci jsme nic nesvedli.«

Myslíl tím asi svatého Josefa.

Tato událost se rychle roznesla po celém kraji a byly konány sbírky, aby byla faráři nahrazena škoda způsobena mu ďáblem. Ďábel však ve své škodolibosti často vzpomínal kousku, jež faráři zahrál.

Při této příležitosti vyznal ďábel, že i jiným podobné věci provádí, a že mnohá automobilová neštěstí padají na jeho vrub. Zde může svou pomstu a vztek dobře ukojit, neboť mimo vlastní neštěstí vznikají pak ještě soudy a mnohá jiná nepřátelství. Zde může tedy čtenář poznati, že je zbytečné věšeti do aut nějaké panenky a jiné figurky pro štěstí.

Nesmíme se domnívati, že Satan mluví ústy dívky. To naprosto ne! Ubohá posedlá byla většinou bez vědomí, ústa měla zavřena a rty se nikdy ani nepohnuly. Hlasy zlých duchů vycházely z nitra posedlé, aniž by potřebovaly mluvicích orgánů.

Při tom budiž poznamenáno, co vykládají křesťanští spisovatelé ze starých římských dob. Pohané velmi často slyšeli vycházeti ze soch bohů zvláštní zvuky. Jistě sídlili v sochách ďáblové, kteří časem k pohanům promlouvali, aby je utvrzovali v jejich bludu. Tím se také vysvětlí, že mnoho učených pohanů uctívalo sochy vytvořené lidmi a před nimi pálili kadidlo, vzdávajíce tak pouhým sochám božskou poctu.

7. *Satanovy vědomosti*

Obdivuhodná byla také vědomost Satanova o hříších a duševním stavu přítomných. V earlingském případě to nebylo tak zřejmé, neboť Satan měl kolem sebe jenom kněze a řádové sestry. Ale i tam se vyťasil se svými poznámkami:

(Dokončení)

KRVÁCEJÍCÍ TRN V ANDRII

V italském městě Andrii v Apulii se chová v křišťálové zapečetěné schránce trn z trnové koruny Spasitelovy. Bývá na něm pozorovati div obdobný zázraku s krví sv. Januaria. Rokaždé, když připadne Velký pátek na den 25. března, uschlý trn nabobtná a na jeho hrotu se ukáže krůpěj čerstvé krve. Po chvíli krev se ztratí a trn nabude opět své dřívější podoby. Posledně bylo to pozorováno r. 1921, kdy Velký Pátek připadl na svátek Zvěstování P. Marie. Tehdy už předem bylo v italských časopisech upozorňováno na ten podivný úkaz a čekalo se jeho opakování. Liberální listy vyzývaly zástupce vědy, aby zjistili, co na tom zjevu jest, a těšily se, že bude odhalen podvod nebo případ náboženské halucinace a že opět jedné legendě bude odzvoněno.

A skutečně na ten den sjeli se v Andrii zástupcové vědy, členové přírodovědeckých fakult, zástupcové vlády, poslanci i žurnalisté všech směrů. Konaly se slavné obřady velkopáteční, při nichž nádobka s posvátným trnem byla vystavena uprostřed chrámu. Obřady se chýlily ke konci a na trnu stále nebylo nic pozorovati. Páni liberálové už se spokojeně usmívali, že Církev bude mít zase o blamáž více. Tu náhle suchý trn se nalévá a na hrotu vystupuje krůpěj krve. Zjev potrval dosti dlouho, že všichni přítomní se mohli přesvědčiti na vlastní oči. Žádný z pozorovatelů nemohl si namluviti, že se na tu chvíli stal obětí halucinace. Všichni viděli a zjistili nevysvětlitelné objevení a opětné zmizení krve. O úkazu tom tehdy obšírně psal Osservatore Romano. Zástupcové vědy a liberálního tisku nemohli svým zvědavým tazatelům nic jiného sdělití, než co viděli.

Proč se tento zázračný zjev opakuje právě jen v letech, kdy Velký pátek a svátek Zvěstování připadnou na týž den? Podle starobylého podání první Velký pátek, den, kdy umíral Spasitel, připadl též na 25. března (viz Arnošt Hello: Fysiognomie Svätých). Všecky okolnosti při umučení Páně spolupůsobily ku zvýšení tělesných i duševních muk Spasitelových. Měla k tomu přispěti i bolestná myšlenka, že právě ve výročí dne, kdy sestoupil s nezměrnou láskou s nebe na svět, aby se lidstvu všecek daroval, lidé jej potupně vyhošťují ze své společnosti, nedopřávajíce mu ani místečka na zemi, aby skončil?

Letos připadá Velký pátek opět na 25. března. Trn v Andrii bude jistě zase předmětem pozorování.

(Sluší podotknouti, že i u nás se chová trn z koruny Páně, v chrámě sv. Kosmy a Damiana ve Staré Boleslavi.)

SV. TEREZIE JEŽÍŠOVY

HRAD NITRA čili KOMNATY

Ze španělštiny přeložil Bohumil Kyselý.

Vrcholné dílo sv. Terezie. Bylo třeba, aby se konečně znal netoliko *titul* této knihy, tak proslavné a tolik citované, ale též aby její četba se stala přístupnou.

»Těžko jest dosíci neobyčejných milostí, o nichž dle vlastní zkušenosti pojednává sv. Terezie; lehkou však je nad nimi trnouti úžasem. Nikdo se nedej zastrašiti od čtení té knihy: každý v ní najde dost věcí, které pochopí, jimiž se poučí a povzbudí! I kdyby se neuměl ponořiti v hlubiny milosti a lásky Boží svým rozumem a nedosáhl víc, než že byl pobídnut chváliti Boha, jenž činí takové divy své lásky v duších, měl by pro svou duši užitek nezměrný.« Kč 25.—, váz. Kč 37.—. (*La Fuente*.)

MOC PRAŽSKÉHO JEZULÁTKA

Italský časopis, věnovaný úctě milostného Pražského Jezulátka, »Il Messagero del S. Bambino di Praga« v Arenzanu, uveřejňuje list, ve kterém se líčí, jak živoucí víra matky po osmi letech pláče a naděje v milost Boží dočkala se šťastného vyslyšení s nebe. Paní Josefina Perrino z Neapole píše otci převoru svatyně Pražského Jezulátka v Arenzanu:

»Ctihodný otče převore! S duší plnou radosti a vděčnosti přicházím se pokloniti k nohám Pražského Jezulátka, abych mu poděkovala za nesmírnou milost, kterou mi udělil. Jest to milost tak obdivuhodná, že pouze Milosrdenství a Dobrota Ježíškova ji může uděliti. Kolikráte jsem Vám již psala poroučejíc se do modliteb Vašich a těch, kteří se modlí ve svatyni arenzánské, abych obdržela od Ježíška a Jeho Blahoslavené Matky uzdravení své dcery. Nyní přicházím a prosím Vás, abyste uveřejnili zprávu o milosti, které se mi dostalo...

Moje dcera onemocněla před osmi lety velmi těžce komplikovanou peritonitis; žádný italský lékař nebyl tak dovedný, aby mohl vyléčit mou dceru. Tázala jsem se o radu v nejlepších nemocnicích neapolských, římských a turinských, ale bezvýsledně. Všude jen bezpečně zjistili, že jest to peritonitis tuberculosa. Asi po třech letech dostala do žaludku strašný nádor, který se den ze dne rozšiřoval do nesmírných rozměrů v celé dolní části těla. Diagnosy byly velmi hrozná a rozcházely se značně. Ubožáčka byla nucena podrobiti se po dvou letech marného léčení dvěma bezvýsledným operacím a pětáosmdesátkrát jí byl pumpován každých 15—20 dní nádor, ze kterého vyšlo po každé 12 litrů hnisu, a to vše bez naděje.

že by mohlo nastati zlepšení. Zatím se fysicky vyčerpala a všichni význační lékaři neapolští a milánští se shodovali v tom, že každý chirurgický zákrok je zbytečný a následkem pokročilé tělesné slabosti že by pacientka zemřela přímo na operačním stole nebo krátce po operaci, jelikož by se dostavily jisté komplikace, přihlížejíc k dlouhému trvání nemoci a značnému zeslabení tělesné konstrukce pacientky. Naše bolest dostoupila vrcholu. V tom čase jsem prosila Jezulátko o pomoc a Svatou Pannu o přímluvu. Modlení mne neunavovalo, neboť jediné v něm jsem viděla spásu a záchranu. Hrozná nemoc se rychle zhoršovala. Již zůstávalo mé ubohé dceři málo života a ona sama viděla, že její dni jsou sečteny. Profesor José Cicconardi, lékař vnitřních nemocí, mně poradil, abych podnikla ještě jednu beznadějnou operaci na laparatonii, řka: »Nezbývají jí víc než tři dni života. Vsaďte na poslední kartu. Máme na devětadevadesát ze sta zaručený neúspěch. Čekejme...« Přijala jsem to s duší úplně zničenou a jedinou mou nadějí byla milost Ježíškova. Dříve než jsem podepsala povolení k operaci, vzala jsem do ruky medailonek s Pražským Jezulátkem a Svatou Pannou a dlouho jsem se v slzách modlila. Toutéž rukou jsem napsala a potvrdila dekret, který měl být orkelem smrti. Téhož dne jsem psala Vám, abyste dal sloužití všecky Mše 28. června 1930 na počest Ježíškovu za uzdravení mé dcery. Vy ochotný, jako vždy, jste mi odpověděl, že se budou sloužití stanoveného dne Mše v jeho svatyni a povzbudiv mne k statečnosti, udělil jste mi své požehnání.

2. července vstoupila má dcera do nemocnice a 5. července byla operována. Operace byla velmi těžká a výsledek byl ohromující. Profesor Cicconardi Caetano, bratr zmíněného doktora Josefa, naplněn

radostí nad zdarem operace, řekl: »Nyní věří v zázrak!«

Moje dcera jest uzdravena, jak uvidíte, a navštěvu denně basiliku Sv. Ježíška, kde vzdává způsobe nejlepším, jakým může, díky za milost jí uděleno. Když bylo našemu přání vyhověno, slibuji Vám křížek s brilianty a se zlatým řetězem a prosím Vá Ctihodný Otče, abyste jej pověsili Ježíškovi na klíč na znamení naší nezlomné víry a naší chudé a odevdané vděčnosti.

A Vám také děkuji celou svou duší za překrásný list, který mne tolik povzbudil v hodině zármutku. Vaše slova mi vnukla víru a důvěru. Zněla jako milosrdný slib. Díky! Budiž blahoslavena nebeská milost Boží. Jak dobrá jsou nešťastným slova zastupců Božích. Líbám zbožně Vaši ruku a prosím Vás, abyste se za mne modlil u Božského Dítěte, abych mi vždy žehnal, a zůstávám Vaše

Josefina Perrino-Vulcano, Neapol.

24. srpna přišla matka se svou uzdravenou dcerou přinášejíc, jak slíbila, nádherný platinový kříž s brilianty.

(Týž list byl otištěn též ve španělském časopise věnovaném kultu Pražského Jezulátka »Ecos del Carmelo y Praga«.)

Vaší pozornosti neměl by ujíti krásný román belgického spisovatele *H. Davignona*:

KAJÍCNÍK Z FURNES

Byl odměněn cenou 10 000 belgických franků. Přeložil dr. Fr. Odvalil. Cena 10 Kč. — Vášně, jež přivodily rozvrátění rodinného štěstí a vedou k zoufalství, jsou zachyceny z bodenou rukou Ukřižovaného, která je uvádí do služby svrchované lásky a spojuje duše k cestě ve stopách Kříže.

SETKÁNÍ PAPEŽŮ

Anekdota, jež se vypráví v Římě.

Z Milánu cestoval mladý kněz do Říma. Šel pěšky, aby vykonal opravdovou pout, aby utužil své síly a aby si prohlédl památnosti, jež se cestou naskýtal. Jednoho rána odsloužil Mši svatou v dómě mantovském a byl by rád osobně poznal tamního biskupa, o jehož požehnané činnosti byl tolik krásného slyšel.

Kostelník, jemuž se svěřil se svým přáním, ho zrazoval, aby nežádal o audienci; pan biskup prý toho dopoledne má přijmouti několik náboženských spolků, i nezbude mu jistě volné chvílky pro cizího kněze. Mladý kněz tedy si chtěl aspoň biskupskou residenci prohlédnouti, i vklouzl do paláce a šel dlouhou chodbou, kdež doufal zastihnouti někoho z čeledi neb některého kněze, jenž by mu ukázal památnosti paláce. Všude bylo ticho. Teprve na konci chodby zaslechl harašení, i nahlédl pootevřenými dveřmi a poznal, že to kuchyně. Jen jedním okénkem tam vnikalo světlo. Vtom však již slyší přivětivý zvoucí hlas: »Dobře že přicházíte, caro mio, nevím si rady s tímhle novomódním kávovým mlýnkem. Zkuste vy, snad budete míti více štěstí«. A dříve než se přichozí poohlédl a vzpamatoval, již měl lesklý kávový mlýnek v rukou. Úctyhodný muž, jenž mu jej podával, vysvětloval: »Má sestra byla na rychlo volána k nemocnému, proto si musím připravit snídani sám«. Mladý kněz vzal užitečný přístroj mezi kolena, čile točil rukojetí a když praskání zrněk utichlo, vrátil mlýnek i s obsahem kuchaři oděnému v kněžské sutaně.

Ten teprve nyní si všiml svého pomocníka a s údivem se omlouvá: »Důstojnosti, myslil jsem, že to jde můj sekretář«. Kněz poznává, že má před sebou samotného biskupa mantovského. »Abyste však ne-

odešel bez odplaty za svou práci, zvu vás, abyste se mnou posnídal,« dodal s vlídným úsměvem biskup a obrátil se ke krbu. Sňal se zdi dmychací měch a jal se dmychat do dřevěného uhlí na krbu, při čemž prohodil: »To je naše povolání — rozdmychovati oheň!«

Příhoda by neměla zvláštního významu, kdyby tito dva duchovní, kteří se střetli v mantovské biskupské kuchyni, nebyli muži mimořádného významu. Biskup mantovský byl Josef Sarto, pozdější papež Pius X., a milánský mladý kněz byl Achille Ratti, pozdější papež Pius XI.

Rozdmychávaní oheň! To bylo obsahem pontifikátu Pia X., jež přiléhavě vyznačuje prorocký přívlastek *Ignis ardens*.

A Achille Ratti stav se druhým jeho nástupcem, přejal jeho jméno i jeho úkol.

Povznášejíci četba pro dobu postní a velikonoční:

Sv. Etherie čili Silvie Akvitánské:

PUTOVÁNÍ NA MÍSTA SVATÁ

Z latiny přeložili Jaroslav Kopřiva a Ant. Stríž. Úvodem a poznámkami opatřil Dr. Josef Cibulka. S mapkou. Cena Kč 15.—

Vznešená paní Etherie ve 4. století koná pout do Svaté země a s vroucím nadšením vypisuje, co viděla a zažila na jednotlivých místech. Je to první křesťanský cestovník, perla starokřesťanského písemnictví. Dílko má mnohonasobnou cenu: *archeologickou*, neboť poznáváme, v jakém stavu byly památky palestinské v oné době; *liturgickou*, neboť svatá poutnice vyličuje obřady, jež se konaly ve Svatém týdnu v Jerusalémě; *uměleckou*, neboť při vši prostotě vyprávěcí vyzařuje z těchto stránek jemnost básnického postřehu, citová vroucnost, smysl pro krásu; *vzdělávací*, neboť putovati s tak nadšenou poutnicí a uctívati s ní posvátná místa zušlechťuje duši.

ODPUSTKY »KŘÍŽOVÉ CESTY«

Pobožnost »Křížové cesty«, při níž věřící ubírajíce se od zastavení k zastavení rozjímají a uctívají utrpení Páně, byla obdařena postupem dob mnoha odpustky. Poněvadž však autentické listiny všechny se nedochovaly a tím vznikly pochybnosti o platnosti některých odpustků, byla na Sv. Otce Pia XI. vznesena žádost, aby o tom vydal autoritativní rozhodnutí. Toto rozhodnutí učinil Sv. Otec 17. července 1931: zrušiv všechny odpustky dříve povolené na pobožnost Křížové cesty, nově ustanovil podle Dekretu Apošt. Penit. ze dne 20. října 1931 (Acta Ap. Sedis XXIII, str. 522) tyto odpustky:

»Všichni věřící, kteří, ať jednotlivě či ve shromáždění, se srdcem aspoň skroušeným vykonají pobožnost Křížové cesty u čtrnáctera zastavení zákonitě zřízených podle předpisů Svaté Stolice, mohou získati:

a) Úplné (plnomocné) odpustky po každé, kdy onu pobožnost vykonají;

b) jiné rovněž úplné odpustky, přistoupí-li téhož dne, kdy pobožnost Křížové cesty vykonali, nebo do měsíce od pobožnosti desetkrát vykonané ke Stolu Páně;

c) částečné odpustky desíti let a desíti kvadragen na každé zastavení, nemohli-li začaté pobožnosti pro jakýkoli rozumný důvod dokončiti«.

Mocné povzbuzení, abychom často pobožnost Křížové cesty konali.

Jak Matka Boží konávala Křížovou cestu v Jerusalemě a v Efezu,
dočtete se v krásných statích knihy

ŽIVOT PŘESVATÉ PANNY MARIE
podle vidění Anny Kateřiny Emmerichové.

Snížená cena 30 Kč, váz. 45 Kč.

Z ČERNÉ KRONIKY ÚTOČNÍKŮ NA KRISTA A NA CÍRKEV

Nikdy se ještě nestalo, že by člověk zmohl něco proti Bohu. Z každého zápasu vychází Bůh jako vznešený vítěz, kdežto zatvrzelí nepřátelé Církve díla Božího, končívají po několika chvílích zdánlivého triumfu vždy velmi smutným způsobem jako vyvrženci. Toto pravidlo stalo se tak slavným, že mnozí politikové je nescísněkráte potvrdili. Ferrari, slavný revolucionář italský, pravil: *»Špatně končívají ti kteří bojují proti Vatikánu.«* Velký politický historik Thiers napsal větu neuctivou, ale názornou: *»Nevím co je obsaženo v mase papežově, že všichni, kteří je pojídají, hynou.«*

Zde seznam některých pronásledovatelů Církve kteří zahynuli tragickou smrtí.

Jidáš zrádce se oběsil a jeho vnitřnosti vyhrězly (roku 33. po Kristu).

Pilát, nespravedlivý soudce, byl sesazen Caligulou a ze zoufalství skončil sebevraždou (roku 40.).

Šimon kouzelník na modlitbu sv. Petra spadl s výšky a roztránil se.

Nero, opuštěn všemi, si vrazil meč do hrdla (r. 68.).

Domicián zemřel ubit meči a senát ani nedovolil aby byl s náležitými poctami pohřben (roku 97.).

Valerián byl za živa stažen z kůže a nasolen jako vepř (roku 260.).

Manes, veliký odpůrce Církve, zemřel také stažen z kůže (roku 273.).

Arius, tvrdošíjný bludař, zemřel náhle právě v den kdy ho jeho stoupenci vítězně uváděli do chrámu vyhřeznutím střev (roku 336.).

Julian odpadlík zemřel raněn šípem a jeho tělo bylo vyvrženo zemětřesením z hrobu (roku 363.).

Nestor, patriarcha cařihradský, zemřel zžírán červy vyshozen s koně, na kterém jel (roku 499.).

Kalvín zemřel pln vředů, rouhaje se a vzývaje ábly.

Karel I., král anglický, byl za krveprolití sťat předým palácem.

Jean Jacques Rousseau podle zprávy M. de Staël návalu smutku spáchal sebevraždu.

Voltaire zemřel v bolestech a za výčitek svědomí, ožívaje své výkaly.

Marrat byl zavražděn Charlottou Cordayovou jeho tělo bylo svrženo s hráze do řeky.

Robespierre, Danton a všichni běsové francouzské voluce zaplatili své činy na guillotíně neb na ráťce.

Oktavián, protipapež, zemřel po velkých utrpeních.

Luther, odpadlý mnich, zemřel vzývaje Satana trýzněn hroznými výčitkami svědomí.

A co řekneme o současných pronásledovatelích?

Jmenujme si pouze proslaveného Lenina, jehož nutnou smrt vylíčil Sir Percival Philips, dopisovatel

anglických Daily News, následujícími slovy: »Člověk, který s chladnokrevností dal popraviti skoro dva

miliony Rusů, viděl, že je postižen pozvolnou a strašnou nemocí. Jeho rozumu pomalu ubývalo. Celý rok

pasil Lenin se smrtí, ale povšechná paralýsa vynala své dílo. V posledních dnech bylo viděti toho

emocného pána Ruska, jak se plazí poschodím do úbytku Maxima Gorkého, pečlivě střeženého. Lezl

čtyřech a občas se vrhl na kolena před nábytkem přestrašen výčitkami svědomí prosil za odpuštění

svých zločinů. Hrozná byla smrt diktátorova, ale ještě teprve jeho účtování před nejvyšším Soudcem!

Připomeňme slova sv. Cypriána: »Nikdo nikdy prováděl ukrutností na křesťanském lidu, aby mu to nebyl odplatil.«

Ještě několik příkladů z protináboženského běhání ve Španelsku.

Ve vesnici Navás obecní rada ve svém sezení rozhodla o otázce, je-li Buh, a většinou hlasů bylo o hlasováno, že není. Po domech byly strhávány kříže a na jejich místo zavěšovan obraz anarchis Ferrera. Jeden z nejotrlejších bezbožníků vystoupil za zvuku bubnu a čínel na náměstí a prohlásil, že má promyšlený plán nové slavnosti, která se bude konati místo slavnosti náboženské. Bude prý to slavnost báječná a zajímavá, jaké ještě lid neviděl.

Pod jeho moudrým vedením se konaly přípravy na okázalou slavnost, která zahladí všechny náboženské slavnosti. Pořadatel se rozplýval nadšením. Přípravovaly se kohoutí zápasy a jiná sprostá pro vyražení.

Nastala neděle 11. října 1931, den očekávané slavnosti. Šlo se množství lidu ze vsi i z okolí. Čelili svědky? Pohrbu onoho duchaplného iniciátor, který chtěl připravovat »slavnost báječnou a zajímavou, jaké ještě lid neviděl«.

»*La Crenada*« de Tarrasa (Barcelona).

»*Catalunya Social*« vypráví obdobný případ. V Castelletu zverboval starosta houf zvrhlých lidí, aby podpálili posvátnou jeskyni sv. Ignáce v Manres. Při tom jistá žena se vysmívala a spílala Bohu a př. svaté Panně způsobem tak hrozným, že i proti církevní obyvatelstvo se křížovalo, slyšíc tak hrozivé rouhání. Jako by se sám dábel byl do ní vtělil.

Ale co se stalo! Ona žena náhle postižena stejným trestem jako Nestor, největší zlehčovatel Nejsvětější Panny. Dny její zloby jsou již sečteny. Jazyk, který potupně mluvil proti Svaté Panně, onemocněl náhle těžkou rakovinou, která zžírá pozvolna ta ústa, z kterých vyšlo tolik rouhání.

Jiný případ: jedna z žen monistrolských, které štvály bezbožně lid, aby vystoupil na Montserrat, ztýral mnichy a podpálil nádherný chrám Nejsvětější Panny, uhořela sama ve svém vlastním příbytku.

Jest to pouhá náhoda? táže se časopis.

Duchaplně a moudře praví anglický spisovatel: »Náhody jsou zázraky Bohem nepotvrzené.«

*

Ve vesnici Mancha skupina městských dělníků opravovala školní budovy a jeden radní využil té příležitosti a rozkázal jednomu z pracujících strhnouti kříže s průčelí budov.

Dělník s radostí vyplnil rozkaz a nejen že strhl kříže, ale dovršil dílo potupy, shodiv je do školní studny.

Za nedlouho jedna služka šla vážit vodu. Zedník nablízku pracující na ni volal: »Dej pozor, ať nevytáhneš oběšence!« Mínil kříže, jež byly vrženy do studně. Ale jaký hrozný objev, když v okovu byl tažen opravdový oběšenec. Byl v něm poznán onen radní, jenž byl dal strhnouti kříže se školních budov.

Ale na tom nebylo dosti. V okolí pracovali tři zedníci na stavbě studny. Lešení povolilo a všichni tři se zřítili dolů. Dlouhé hodiny zápasili mezi životem a smrtí, než se podařilo vesničanům, kteří náhodou tudy šli, je vytáhnouti. Dva z nich vyvázli bez pohromy, třetí však byl již mrtev. Jeho mrtvola byla nalezena ve studni opřena o stěnu a s rukou hrozivě vtaženou k nebi. Byl to tentýž dělník, jenž před několika dny byl naházel kříže ze školy do studny.

»El Castellans« de Toledo.

Kniha básní *Františka Odvalila*:

ČERNÝ KORÁB

Básně Odvalilovy jsou prosté kvítky českých úhorů a mezi, které už nebudou míti místa v poesii, jako už pro ně není místa na rozparcelovanem venkově. Jsou dnes anachronismem — proto tím dražší. Radí se k baladám a legendám neznámých lidových básníků a přímo volají, *aby byly recitovány při lidových besedách*. Cena Kč 20.—.

Několik knih, které doporučujeme našim čtenářům:

R. H. Benson: *Neviditelné světlo*. Kč 18.—, váz. Kč 30.—.

G. Bernoville: *Sv. Terezie Ježíšova*. Kč 10.—.

G. Seton: *Rouška Veroniky*. Román z věčného města. Kč 40.—, váz. 52.—.

R. W. Hynek: *Mystická stezka stigmatisované z Konnersreuthu*. Kč 10.—, váz. Kč 20.—.

A. Lang: *Jindřich Suso, středověký mystik*. Kč 15.—.

Angelus Silesius: *Poutník cherubinský*. Kč 20.—.

Objednati lze u všech knihkupců, aneb přímo u nakladatele L. Kuncíře v Praze II., Voršilská 3.

Dr. Ludwig Fischer: *Fatima im Lichte der kirchlichen Autorität*. — »Fatima-Verlag«, Bamberg.

80 stran velkého oktávu s barvotiskovým titulním obrázkem a 4 přílohami. Za 1.50 RM.

Od zjevení Matky Boží, jež se událo ve Fatimě r. 1917 rostl počet poutníků tolik, že za několik let se Fatima stala národní svatyní Portugalska a světovým poutním místem, kamž denně proudí tisíce, v některé dni i statisíce poutníků. V přítomné knize Dr. Ludv. Fischera, profesora university bamberské, jsou otisknuty projevy, v nichž církevní autorita zaujímá své hledisko k Fatimě: listy příslušného biskupa, všeho episkopátu portugalského i svatého Otce. Líčí se mohutná národní pout 15. května 1931, vedená episkopátem portugalským, a slavnostní zasvěcení Portugalska Růžencové Panně Marii Fatimské. — Knize dostalo se pochvalných uznání význačných biskupů a prelátů.

ŮŽASNÝ PŘÍPAD POSEDLOSTI V EARLINGU

(Dokončení)

»Vid', to neb ono jsi také dělal a jako dítě jsi tropil
o a to.«

Šlo o věci, které dotyčnému již ani nebyly známy,
když si dovolil poznámku: »Ach, Bože, kdybych se
nebyl později dopustil horších poklesků, byl bych
ád«, tu odpověděl ďábel:

»To já nevím, z toho jsi se již vyzpovídal.«

Podle toho můžeme souditi, že Satan zná jen
hříchy, z kterých jsme se ve zpovědi nevyznali, nebo
kterých jsme neoželeli. Zřejmě tedy svátost pokání
naše poklesky z duše vymazává, že po nich ne-
ůstane stopa, které by se ďábel chopil. Svátostným
yznáním jsou hříchy svrženy do hlubin božského
milosrdenství.

Odtud vyplývá moudré a odůvodněné nařízení
římského Rituálu, aby všechny osoby, zúčastněné na
xorcismu, vykonaly před jeho započítím generální
pověď, nebo aspoň vzbudily hlubokou a opravdovou
lítost. Jistě z toho důvodu, aby snadněji odporovaly
kladům ďábla a nemohly býti Satanem nařčeny
těžkých hříchů. Přitom se musí ovšem bráti zřetel
a pověstnou proľhanost ďáblovu, který vše přetočí
z nevinných případů udělá hrozné zločiny a způ-
obí tak zmatek a nepřátelství.

Aby se podobnému zlu předešlo, vykonával zku-
ený P. Theofil vyhánění ďábla z lidských těl jen
klášteřích nebo v domech za pomoci jejich zbož-
ých obyvatel. Avšak i za těchto opatření se někdy
talo, že ďábel si vzpomněl na případy dávno minulé
s největší přesností udal čas, místo i osoby, s kte-

rými byl hřích spáchán. Takovéto odhalení ovšem vyvolalo u dotyčné osoby stud a hrůzu. Bohudůl však zůstávají nyní podobné případy veřejnos uzavřeny pečeti mlčenlivosti.

Tyto události a zvěst o zlomyslnosti ďáblově pronikly do širokého okolí Earlingu. Lid sice na výzvu faráře přistupoval k svatým svátostem, konal smírné oběti, modlil se před svátostánkem za zdar exorcismů, ale nikdo neprojevil ani nejmenší chuti býti přítomen v klášteře při vyhánění ďábla. Ostatně k tomu, vyjma kněžím, bylo sotva někomu jinému dáno svolení.

8. *Noví ďáblové a nové jejich kousky*

Čtenáři se zajisté pamatují, že při odpovědích vycházejících z těla posedlé bylo možno jasně rozlišiti čtyři různé hlasy, které patřily těmto ďáblům: Bezubovi, apoštolu Jidášovi, Jakubu, otci ubohé posedlé a jeho mnohaleté konkubině a vražedkyni dětí - Mině.

Otec Jakub byl zapřisáhlým nepřítelem kněží a Církve. Pro svou ohavnou smyslnost a prostopálost byl vzdálen dobrodiní a milostí, jež zbožným věřícím poskytuje Církev, a proto při každé příležitosti se jí vysmíval. A když se přece někdy v své nestydatosti zúčastnil o větších svátcích služeb Božích, tak jen z toho nízkého důvodu, aby pak v společnosti se mohl vysmívati svatým obřadům a kázáním. Není se proto ani čemu diviti, že i v hodině smrti, když mu Bůh svátostmi umírajícího chtěl dáti poslední možnost k nápravě, i tehdy zůstal zatvrzelým a pro kněze a jeho počínání měl je posměch. Jaký život, taková smrt. Ostatně také jeho konkubina Mína se k němu svým smýšlením úplně hodila. Svině a louže se vřdycky najdou.

Jen to je divné, jak tento ohavný, Bohu se rouhající otec mohl míti tak hodné dítě, jež se vyznačovalo upřímnou zbožností, nevinností srdce a pracovitostí. Ani to, že byla posedlá cáblem, nemělo vlivu na její nitro a charakter, neboť ďáblové nemají moci nad svobodnou vůlí člověka.

Zřejmě se také ukázalo, že nejen prvně jmenovaní ďáblové se zmocnili jejího těla, nýbrž ještě celá smečka jiných, zvláště tak zvaní ďáblové němí a mstiví. Počet němých ďáblů byl značný, ale neprojevovali se příliš silně, patrně patřili do nižší skupiny. Jejich mluvou byla neurčitá změť hlasů, takže jim nebylo slova rozuměti. Nebyla to článkovaná řeč, nýbrž jakési skučení, stenání a nařikání. Byli příliš slabí, aby vzdorovali síle exorcismu.

Jinak již se projevovali mstiví duchové. Ti byli divocí, suroví a prudcí. Plni zloby a nenávisti proti lidem. Jejich hlasy zněly příšerně a naháněly strachu. Celou jejich podstatu tvořila směs nenávisti, závisti, zloby a škodolibosti, lsti a falešnosti. Oni to byli, kteří faráři hrozili, že se mu pomstí tím, že proti němu poštvou lživými výmysly celou farnost, takže bude nucen s hanbou odejít. Zdá se, že právě tento druh ďáblů je příčinou nepokojů a nesvárů v obcích. Je mnoho kněží, kteří si stěžují na jakousi odbojnost ve své obci, kde nepomůže dobré slovo, kde stále narážejí na odpor a úspěchu se nedodělají; není divu, že se jich pak zmocňuje malomyslnost. Duchovní pastýři by měli častěji konati (se svolením biskupovým) soukromý exorcismus nad svěřenou obcí zaklínací modlitbou, kterou nám odkázal Lev XIII. Také ta okolnost, že farář pojal proti svému dobrému příteli P. exorcistovi nenávist a hněv, byla dílem těchto ďáblů mstitelů. Bylo to tenkrát, když farář z nevysvětlitelného mu důvodu svého přítele exor-

cistu začal nenáviděti a chtěl ho i s posedlou z kostel i kláštera vykázati.

9. *Noční strašidla.*

V těchto dnech projevíli také ďáblové ústy nebo spíš hrdlem dívky, že faráři ještě nějaký kousek zahraj. Jednou o půlnoci se farář probudil hrozně vyděšen ze spánku. Co se to v jeho pokoji děje? Cožpak vnikly krysy do pokoje? Ach, teď je to ve zdi vedl jeho lůžka. Jsou snad zdi duté, že v nich krysy mohou vzhůru dolů běhat? Po celých čtrnáct let co zde bydlí, farář nic podobného dosud nezpozoroval, a teď zde musí i takovou havěť trpěti. Buš pěstí do zdi, aby zvířata zaplašil, ale nic to nepomohlo. Uchopil hůl a pak botu a tloukl do zdi, ale šramot se jen zesiloval. Snad ta havěť za nějakou chvíli sama zmizí. Čekal a čekal, ale nadarmo, jak posedlé to uvnitř běhá nahoru dolů, jako by omítky i kameny to chtělo strhnouti.

Konečně se to zdálo faráři, prací předchozího dne znavenému, již hloupé. Snad za tím vším vězí zlo myslnost ďáblů? Cožpak mu ďábel nehrozil? Snad to tím bylo myšleno. Pak ovšem nezbývá než užít proti němu kněžských prostředků. Farář si přinesl stolu a ulehl s ní do postele. Řádění se ztišilo, ale ne nadobro. Počkej, ďábelská kryso, já už tě dostanu ven. Farář znovu vstal, rozžal před křížem dvě svíčky a pomodlil se malý exorcismus proti zlým duchům. A hle, ďábel této řeči rozuměl, zmizel a ve zdi se již nic ani nepohnulo. — Po několika nocích vznikl v jeho pokoji zase jakýsi nepokoj. Cožpak se otřásá dům a dveře? A to drnčení oken? Ha, teď je to zase u dveří. Cožpak jsou otevřeny, že jim průvan otřásá? Nic naplat, farář vstal s postele, dveře však byly dobře uzavřeny a ani se nepohnuly

když se jimi pokusil otřásti. Má v tom snad zase Satan prsty, aby jej oloupil o spánek? Farář pokropil svěcenou vodou dveře, okna a pokoj a modlil se při tom modlitbu exorcismu. A hle, ihned nastalo úplné ticho.

»O, podlý Satane, teď již znám tvé kousky a brzy tě naučím moresům.«

Teprve později se projevilo, že i jiní kněží, kteří byli přítomni vypuzování ďábla, byli rovněž ďábly podobně v noci znepokojováni, takže se neukládali ke spánku bez štoly a svěcené vody po boku.

10. *Jak se zatím vedlo posedlé?*

Lze říci jedině to, že vždy za krátko po započetí exorcismu upadla do hlubokého bezvědomí, z něhož se neprobudila až po jeho ukončení. Ujišťovala, že nemá nejmenšího tušení, co se s ní za té doby dalo. Byla vždy tak vyčerpaná, že musela do svého pokoje býti spíše donesena, než dovedena. Nebyla s to, aby přijímala tuhou potravu, a proto celou její stravou bylo jen něco tekutého. Bylo tedy divné, jak mohlo toto slaboucké stvoření denně dvacetkrát až třicetkrát vrhnout a k tomu v tak ohromných množstvích. Zdálo se téměř nepochopitelné, jak to zesláblé tělo může snášeti již tři týdny trvajícím exorcismem a vzdorovati řádění ďáblů. Jednou trpěla tak hrozně, že byla ve své bledosti spíše smrti podobna.

»Můj Bože, teď nám zemře, udělím jí ještě rychle poslední pomazání«, zvolal farář, jemuž myšlenka, že by ubohá dívka za takových okolností zemřela, se zdála hroznou. Jistě by pak zlé jazyky vytýkaly kněžím, že ubohou svým exorcismem umučili. Avšak zkušený otec kapucín přikázal faráři, aby jen klidně setrval na místě, že dívka nezemře. Rozhodně ne.

neboť to vše je zase jen klamem Satana, který j nemůže a nesmí usmrtiti.

11. Další útoky a vyznání ďáblů.

Jak již bylo řečeno, trvají exorcismy dlouho avšak tak dlouho jako tento ještě žádný netrval. Ji dvaatřicet dnů od časného rána až pozdě do noci Ďábel napial všechny síly, aby oba duchovní a klášterní sestry unavil a tak přiměl k zastavení exorcismu. Farář nemohl býti vždy přítomen, neboť péče o farníky ho volala na různá místa, že byl mnohdy i celé hodiny vzdálen.

Zaklínání trvalo již přes dva týdny, aniž se podařilo přiměti ďábla, aby opustil posedlou. Jestliže jich otec kapucín silou svých modliteb a zaklínáním několik vyhnal, přece zůstali ještě ti čtyři nejhorší. Ba dokonce na místo vyhnaných nastoupila vždy znovu jiná smečka ďáblů, jako by Satan chtěl celé peklo zburcovati, aby nakonec přece jen zvítězil. Zde byl podán zřejmý důkaz, že peklo je ovládáno nadřizenou osobností, která svým podřízeným uděluje rozkazy jako velitel. Ďáblové v těle dívky sténali a naříkali, jaká muka musí snášeti a jaká na ně teprve čekají, až se vrátí zpět k Luciferovi.

Aby Satanovi a jeho smečce již naprosto žádného klidu nedopřál, rozhodl se otec kapucín, že bude exorcismus vykonávati bez přestání ve dne v noci a doufal, že takto spíše dospěje cíle. Ale přesto, že jeho vysoká postava měla železné svaly a nervy bylo to i pro něho nadlidským výkonem. Tři dny a tři noci setrval nepřetržitě u posedlé a přece se nedostavil úspěch. Již jen s napětím posledních sil se otec kapucín ovládal, ale koncem třiatdvacátého dne i on byl se svými silami u konce. Vypadal jako by za tyto tři týdny téměř o dvacet let zestárl.

Vyptávání ďábla, který odpovídal jen na urputné naléhání a to ještě s ohromným řevem, skučením nebo stenáním, bylo rovněž velmi namáhavé a rozčilující, takže často musel otec kapucín třikrát až čtyřikrát za den převléci hrozně propocenou košili nebo hábit. Býval často tak vyčerpán, že jen s vyšší pomocí byl s to pokračovati. Z pouhé zvědavosti se ďáblů netázal. Stávalo se však, že odpovědi ďáblovy vyžadovaly zase otázky netýkající se úplně věci, o níž právě byla řeč, ale tu si ďábel na otce drze vyjel s poznámkou, že to nepatří k věci.

Sdílnějším se jednou projevil, když se mluvilo o Antikristovi, a to tenkrát, když s triumfálním výsměchem poukazuje na Mexiko pravil, že Satan jemu (Kristu) a církvi již řádně zatopí. Na otázku, zda řádění Antikristovo bude namířeno i proti Církvi, odpověděl zpupně:

»Ano, Satan je již uvolněn a Antikrist se již v Palestině narodil.« (Jindy zase jmenoval Ameriku.)
 »Je však dosud malý a mlád, ale až povyroste, pak vám již svou moc ukáže.«

Při jiné příležitosti byla také léta 1952—1955 označována za dobu jeho vystoupení.

Je zajímavé, že také Kateřina Emerichová učinila podobná odhalení. Kde líčí Kristovo sestoupení do pekel po jeho ukřižování, čteme doslovně: Jakmile andělé otevřeli brány, bylo slvšeti kletby, nadávky, nárek a skučení. Někteří andělé sráželi celé smečky zlých duchů dolů. Všichni museli Ježíše uznávat a před ním se skláněti, a to jim působilo nevšední muka. Uprostřed byla bezedná propast. Lucifer byl do ní svržen, spoután a úplná tma se kol něho rozprostřela. Všechno to se událo podle určitých zákonů. Slyšela jsem, že Lucifer, nemýlila-li jsem se totiž, padesát nebo šedesát let před rokem 2.000 po Kristu bude na určitou dobu uvolněn a propuštěn. Někteří

jiní ďáblové mají již dříve k pokoušení a trestání dostati volnost. — Tolik Kateřina Emmerichová.

Když otec kapucín zase jednou vši mocí usiloval aby ďábel již konečně z těla posedlé vyjel a zmizel v pekle, tu ďábel kňučel jako pes pravil:

»Jak mne můžeš posílati do pekel, když jsem byl na svět puštěn proto, abych razil Antikristovi cestu!

Jindy zase se z posedlé ozvalo:

»My známe mnoho, čteme ve znameních dob. Toto století je poslední. Až se bude psáti 2.000, bude všemu konec.«

Zdali ovšem ďábel, ten nejprohnanější lhář, mluví pravdu, to dnes ještě nemůžeme posouditi. Rozhodně však učiníme dobře, budeme-li si podle výzvy Páně více všimati znamení doby a snažiti se jim porozuměti. Je docela možno, že se již kvapně blíží ony hrozné doby se všemi těmi boji, ve kterých peklo bude strašně zuřiti proti Církvi Kristově. Vystoupení Antikristovo ovšem neznamená ještě konec světa.

12. Poslední boj a vítězství.

Jednoho dne při zaklínání působením kříže a svatých Hostií, kterou otec kapucín nosil stále při sobě, zduchové hrozně řvali a naříkali:

»O, to je již nesnesitelné! Strašně, hrozně trpíme. Ustaň! Ustaň! Vždyť je to třikrát horší pekla.« Děsné bylo jejich stenání a úpění.

»Tak již konečně jednou prchněte, vy zatracenci! Vždyť je ve vaší moci zbaviti se těchto muk. Vydejte se přece posedlou! Zapřisahám vás k tomu ve jménu nejvyššího Boha, ukřižovaného Ježíše Nazaretského ve jménu jeho neposkvrněné Matky, Marie Panny a svatého Michaele archanděla.«

»Ach.« stenali, »my bychom chtěli, ale Lucifer nás nepustí!«

»Mluvte pravdu, je jedině Lucifer vším vinen?«

»Ne, on sám nikoliv, ale Boží spravedlnost to ještě nepřipouští, neboť té ještě nebylo náležitě zadost učiněno.«

To bylo důležité slovo a dalo podnět k tomu, aby farníci byli nabádáni k ještě většímu pokání. Farníci se na vyzvání farářovo rádi shromažďovali před svatostánkem, aby se modlili za zdar podnikání otce kapucína. Prosili nebe, aby zlomilo moc Satana a dopřálo Církvi vítězství, aby osvobodila ubohou posedlou. Mimo to byli farníci nabádáni k postu a pokání, aby takto zesílili moc svých modliteb. Vždyť sám Spasitel jednou při vyhánění ďábla řekl apoštolům, když byl předtím žádal od nich pevnou víru, že tento druh ďáblů dá se vyhnati jen hojnými modlitbami a postem. Farníci se v hojném počtu, zvláště ráno a večer scházeli v kostele, aby zbožnými modlitbami podepřeli dílo Církve. Musel již brzy býti všemu konec, neboť síly všech účastníků exorcismu již ochabovaly. Sám otec kapucín již klesal na mysli.

Ubohá dívka po svém uzdravení vypravovala, že v léto době viděla v duchu strašné boje sváděné mezi dobrými a zlými duchy.

Satan využil vší své moci, aby tentokráte nebyl poražen, a vrhal stále nesmírné smečky nových ďáblů v boj. Ale také dobří duchové přicházeli svým na pomoc. Mnoho se jich objevilo na bílých koních, aby pak pod vedením samotného archanděla svatého Michaele zvítězili nad pekelným hadem a zahnali demony zpět do propasti pekelné.

Také svatá Terezička se v ty dny ubohé dívce zjevila a ji těšila:

»Neklesejte na mysli, hlavně farář ať vytrvá, vše se brzy skončí.«

To se stalo v onen večer, kdy klášterní sestřičky

a sestra farářova uviděly na zdi pokoje kytici bílých růží, které po chvíli zmizely.

Jak povzbudivě by byla tato útěcha svaté Teresičky působila na oba duchovní, ale tak tušili jen že vítězství již není daleko. V posledních dnech projevovali ďáblové hrozný strach před návratem do pekla, kterého otec kapucín od nich bezpodmínečně žádal.

»Jen to ne, jen to ne!« naříkali. Vyhnanství na jakémkoliv místě, v jiné osobě by snesli a rádi by je přijali, ale jen ne návrat do pekla.

»Ale vždyť vy jste přece již v pekle!«

»Ano, ano,« stenali, »my nosíme peklo v sobě. Ale je pro nás ulehčením, že se můžeme zatím ještě potulovat po zemi, než budeme (při posledním soudu) na věky do pekla svrženi a zatraceni.«

11. Konec vyhánění ďábla se konečně přiblížil

Odpor ďáblů zřejmě slábl. Zdáli se povolnější. Jejich drzá zatvrzelost ustupovala žalostně zoufalým zvukům. Odpovídali-li dosud na vyzvání, aby Božího tvora již netrápili a konečně dívku opustili, zpupně a zlomyslně:

»Nechci, neustoupím,« nyní již nemohli snášet trýzně exorcismu, který jim působil hrozná muka. Jejich stenání a vzdechy byly srdcervoucí a žádné pero jich nedovede vylíčiti. Tahy obličejů ubohé posedlé dívky byly hrozně znetvořeny. Slabě skučící vyslovili se ďáblové, že se již vrátí do pekla. Ale jak dovedou lhát a klamat! Víme ze zkušenosti, že mnohdy na několik dní skutečně své oběti dali pokoj a zdálo se, že již odešli, ale pak se náhle vrátili.

Proto je vyzval otec kapucín s vypětím poslední energie ve jménu nejsvětější Trojice, aby př

pouštění těla posedlé na důkaz pravdy ještě jednou menovali svá jména.

»Učiníte tak?«

»Ano«, slíbili.

V třiadvacátý den zaklínání v září 1927 k deváté hodině večerní posedlá s mocným trhnutím se vyřhla z rukou střežících osob a bleskurychle se vzpřínila. Jen patami se dotýkala svého lůžka. Na první pohled se zdálo, že se vymrští až ke stropu.

»Stáhněte ji dolů, strhněte ji!« křičel farář, zatím co otec kapucín ji žehnal svatým křížem:

»Prchněte, síly nepřátelské! Ustup, Satane, vítězí lev z kmene Judova.«

A hle, v témže okamžiku dívka sestupuje, až nakonec sesedne na kolena na svém lůžku. Zároveň zaznělo hrozné, až do kostí pronikající:

»Belzebub, Jidáš, Jakub, Mína!« A zase znova a znova, až ve veliké dáli se ztrácející: »Belzebub, Jidáš, Jakub, Mína.« A potom: »Peklo, Peklo, Peklo!«

Bylo to příšerné, ale na druhé straně zase toužebně očekávané znamení, že Satan konečně opravdu svoji běh vydal a se svými druhy se vrátil do pekla.

A hle, nyní otevřela trýzněná dívka zase oči i ústa, což se po celou dobu zaklínání nikdy nestalo. Úsměv se rozhostil na jejích rtech, jako by chtěla říci:

»Jak ohromného břemene jsem byla zbavena.«

A tu pronesla s dětskou zbožností:

»Můj Ježíši, milosrdenství! Pochválen buď Ježíš Kristus!«

Již dvanáct let nepronesly její rty nejsvětějšího jména Ježíšova. Slzy radosti vstoupily jí i všem přímým do očí. V první chvíli radosti nikdo necítil ani hrozného zápachu, jímž byl pokoj narušen. Všechna okna musela býti otevřena, jak nesnesitelný byl ten zápach. Byla to poslední stopa, již nečistí duchové po sobě zůstavili. Všichni na

kolenou Bohu děkovali. Jaká radost pro celou obec Te Deum laudamus, Bože chválíme Tebe, Ne ná o Pane, ale Tvému jménu přísluší čest a chvá. Díky Pánu, jenž své Církvě a kněžím propůjčil n peklem tak velikou moc.

Tato počestná, hodná a hluboce zbožná dívka navštěvuje nyní pilně kostel a Mši svatou. S pi cítěnou pobožností přijímá pokud možno denně Tě Páně. Vše, co se jí dosud pod mukami Satanových zdálo hrozným, je jí nyní rozkoší a zdrojem čis vnitřní radosti.

Jistě bude zajímavo se zmínit, že také *Tere z Konnersreuthu* byl tento případ z Earlingu zná. Jistý švýcarský biskup, jenž byl o celé věci doh informován a jenž Terezii z Konnersreuthu v páte v den extase, navštívil, v tomto jejím nadzemské stavu se jí otázal, zda něco ví o vyhnání ďáb v Americe. Odpověděla ihned:

»Vid', ty myslíš případ z Earlingu, ve který duchovních přes zřejmé důkazy dosud nevěří!«

Ale pak dodala ještě několik slov:

»Tato ubohá duše upadne později znovu do pose losti. Bude to pro ni zkouškou, aby dosáhla očištění ale bude to také oběť smírná.« Ostatně ve spojitost s earlingským případem zdá se býti také hroz vidění, jehož se jí dostalo v den svatého Michaela. Viděla urputný boj mezi anděly, vedenými svatý Michaelem, a démony, jimž velel sám Lucifer. Tím viděním byla tak vzrušena a poděšena, že se v slovila takto:

»Není-li to proti vůli Ježíšově, budu ho prosit aby mi již nikdy něco podobného nedal viděti. N strašnějšiho jsem dosud neviděla.«

P. Theofil noda o případu earlingském obšírnou zpráv do Říma a připravuje zevrubný spis.

P. LEOPOLD FONCK S. J.

ŽIVOT A UČENÍ JEŽÍŠE KRISTA VE SVĚTLĚ ORIENTU

I. »PÁTÉ EVANGELIUM«

Co platí všeobecně o psaném slovu Božím v Bibli, ze obrátiti i na život a učení vtěleného Slova Božího.

Abychom správně porozuměli každé jednotlivé pravě, dlužno přihlížeti dnes s větším důrazem než říve k prostředí nebo k věcnému pozadí. Proto se ledí co možná prohloubiti znalosti o době, zemi národu, jichž se zpráva týká. Dávno před historiky Bainem a Comtem, kteří věnovali zvláštní pozornost smuto studiu v zájmu historického badání, jevila se snaha splniti tento zcela oprávněný požadavek pro porozumění zpráv našich evangelíí o životě učení Ježíšově.

Avšak v nejednom případě musily se dříve tyto okusy nutně spokojiti pouze nepřesným nárysem. tudium starého Orientu a zkoumání poměrů palestinských bylo ještě před několika desíletími v plenkách. Čím více rostla znalost nynějších a dřívějších oměrů, tím více se mohlo z toho těžiti pro věcné porozumění evangelických zpráv.

Zcela právem se dostalo vědeckému poznání palestiny názvu »pátého evangelia«. Nejedno dílo životě Ježíšově vděčí za svůj úspěch hlavně úkladným znalostem tohoto »pátého evangelia« jejich použití. Proto nemožno připisovati zvláštní vědecký význam »Životu Ježíšovu« od Renana nebo řednáškám curišského profesora Konráda Furrera životě Ježíšově.

Než přesto nikdo jim neupře uznání, že znali dob jeviště pozemské činnosti Spasitelovy a že obrati a účinně užili těchto znalostí při romantickém líče oné činnosti. Naproti tomu omyly marburgskél profesora Adolfa Jülichera při výkladu podobenst Ježíšových je přičísti i podle soudu protestantsl kritiky 'většinou neznalosti příslušných pomě palestinských.

Lze bezpečně tvrditi, že čím víc se kdo obeznár s topografií a historií Svaté země a s jejími tehde šími a nynějšími sociálními, politickými a nábože skými poměry, tím hlouběji bude moci vniknouti z jinak stejných okolností do života a do učení Boh člověka.

Důvod je nasnadě. S vtěleným Slovem Božím , tomu po této stránce právě tak, jako s psaným sl vem Božím v Bibli. Pro všechny národy a časy i p každého jednotlivce chtěl býti Bohočlověk svy slovem, příkladem a vykupitelským utrpením učít lem, vůdcem a spasitelem. Neboť všem je »Cesto pravdou a životem«, všem nabízí trvalé věčné ho noty. On chtěl dosíci tohoto cíle mocí sice božsko ale způsobem lidským. Stav se nám lidem podob ve všem mimo hřích, chtěl přijmouti i ve svém živo a učení lidsky podmíněné a vymezené formy urč tého národa, určité země a doby. Když se chce N konečný ze slitovné lásky k naší lidské omezenos a slabosti snížit, musí se zbaviti ve viditelném zj vení svého božského majestátu, vzíti na sebe vzezře služebníka a ve všem vystupovati jako pravý člově aby se stal nám lidem blízký jako bratr a aby mo býti přístupný naší slabé chápavosti. Vyvolil si z jeviště svého pozemského života malou Palestin Jako syn Davidův a Abrahamův chtěl se narodit v Betlémě z Marie, nejčistší Panny, vyrůsti v Naz

retě a začítí svou veřejnou činnost v Galilei, aby ji skončil v Judsku a v Jerusalemě.

Je nutným důsledkem; že jeho život od narození až do smrti se rozvíjí v rámci rodinného a lidového života Židů v Palestině před 1900 lety a že používá ve svém učení mluvy, výrazů, úsloví, obrazů, přirovnání a podobenství, které byly tehdy v Palestině běžné.

Mnohé z toho, co bylo evangelistům a jejich prvním čtenářům bez dalších výkladů jasné, právě tak jako posluchačům Kristovým, zůstává našemu poznání zatemněno a ztíženo, poněvadž tyto palestinsko-orientální způsoby, mravy, obyčeje, zvyky a vůbec poměry časové, místní a národní jsou od nás vzdáleny a jsou nám cizí.

Chceme-li dospěti k hlubšímu a správnějšímu porozumění života a učení božského Spasitele a jeho trvalé hodnoty, musíme se pokud možno obeznámiti nejprve s vnější formou a věcným pozadím zpráv evangelických. Čím více jsme schopni se vpraviti ve všech podrobnostech do stanoviska prvých čtenářů evangelia, tím jasněji a ve zcela jiném osvětlení ozáří světlo Východu trvalý význam života a učení Ježíšova.

Pokusme se ponořiti se hlouběji v tomto světle orientu do rozjímání vznešeného obrazu, který nám rýsují evangelia našeho božského Spasitele. Právě z takového rozjímání budeme míti opravdou radost a pravý požitek. »Neboť nemá hořkosti tyk s ním, ani tesknosti obcování s ním, nýbrž veselost a radost« (Moudr. 8, 16).

II. POVŠECHNÝ RÁZ ŽIVOTA JEŽÍŠOVA

Již poměry palestinské vrhají jasné světlo na povšechný ráz života našeho Vykupitele. Chci vytyč pouze dvě stránky tohoto povšechného charakteru. Je to předně nejhlubší ponížení a pokora a pak útrapy a obtíže tohoto života.

1. *Poníženost a pokora.* — Učinili jsme si aspoň poněkud správný pojem o tom, co znamenalo pro Syna Božího vzítí na sebe podobu služebníka a způsobu starého židovského rodinného a národního života v Palestině? Přihlédněme na vnější postavu a na vnitřní stav tehdejšího židovského národa.

I starý svět znal zevní lesk a nádheru, jimiž lidská pyšha se snažila zakrýti jako zlatým pláštěm vnitřní ubohost. Když Ninive, Babylon a stobrané Tchel na březích nilských již dávno byly klesly do pracl se své pyšné výše, vidíme v době narození Kristova jak v Římě, v Athenách, v Efesu a v Antioch v Alexandrii a Cyreně Římané a Řekové a bohatí kupci z Východu rozvíjejí lesk své moci a své bohatství ve chrámech a palácích, v lázních a divadlech, ve školách a bibliotekách, tržnicích, soudních dvorech a radnicích zdobených sloupovím a hýřící zlatem a mramorem.

Ale veškera tato nádhera je Synu Božímu nepatrná a ubohá. On volí za svou otčinu chudičkou Palestinu a za svůj národ volí pohrdaný a ujařmený národ židovský. Třebas tato země a tento národ měly kdy za časů Davidových a Šalomounových také vnějšně skvělé postavení, nyní »za dnů Heroda krále« by docela jinak. Poslední záblesk politické samostatnosti, který měl tento národ za vlády Hasmonců ztratil za tyranské vlády Idumejce Heroda. Již několik roků po narození Spasitele byla věleněna tato

mě jako obyčejná provincie do obrovské veleříše augustovy; s jakým posmechem a ponrdaním shůzei mující kimané na udohé zidovstvo!

Nez Jerusalem, hlavní mesto v judské zemi, bylo byvalo poskytlo ještě hodné tesku a zevnější udhery. Ubohé, neznamé mestečko nazaret, nikdy předím nejmenovane, v provincii Galilei, od samých dū opovrhovane, je vyvoleno, aby hostilo spasitele eta po 30 let jeho života.

Ani stopy palacu, chrámů, divadel a jiných veřejných nadherných budov zde není. Jak vypadá nyní bydří, satstvo, živobytí opodal velikých mest, podeli jsme jinde. U svatě rodiny v Nazaretě to ne- to asi skvelejší.

Male obydlí tvořila zčásti jeskyně ve skalní stěně, částí domeček z nuzných kamenů, deset metrů deli a čtyři zšíři. Za luzko sloužila rohožka na hlině podlaze nebo na úzkém vyzdeném nebo stesam vystupku u zdi. Rohodlí nesměli bychom tam edati. Domáci zařízení se skládalo snad z několika is, džbánů a snad ještě nízké stoličky, na kterou se avěly mísy s velmi prostými a nuznými pokrmy. Příslušně jednoduchý byl i oblek: na těle tkaná knice, jež byla přepásána kol kyčlí pásem a sahaia na lytka; přes ni plášť, čtyřhranný kus látky vlny nebo z velbloudí srsti, jenž sloužil v noci za pokrývku. Na nohou opánky nebo sandály upevněné ovázky; na hlavě proti úpalu slunečnímu čtyřhranný šátek, jenž se ovazoval tkanicí.

Tak asi bylo v chudém obydlí nazaretském. Přitom postaral Spasitel volbou rodiny, aby nebyl ničeho etřen ze vsí této chudoby a poníženosti. Chudý meslník je jeho pěstounem, tesař, jenž hotovil jednoduché polní nářadí a dřevěné stoličky a jenž ejímal stavby malých obydlí a výdělkem svých kou živil sebe a svou rodinu. A chudá matka vy-

konávala zajisté obyčejné domácí práce, jež zná jako pravidelné zaměstnání východních žen v cizích domácnostech na venkově. Jak často asi přivázel hošík Ježíš matku k jedinému prameni severní straně městečka, vzdáleného asi deset mil od obydlí. Jak často asi přiložil ruku k dílu při dnešních domácích pracích. A později byl sám činný jako řemeslník se svým pěstounem, aby si nejjednoduššími a velmi nedokonalými nástroji při nejnepříjemnějších a nejnižších pracích vydělával na živobytí.

Když správně pochopíme tyto nuzné poměry i celého mesnického života na Východě na vsi, pak dojde k porozumění první stránce charakteru života Spasitelova: poníženosti a pokoře. To byla vnější *zpusobnost nevolníka*, kterou na sebe vzal Syn Boží. Vpravdě sám se všeho vzdal a docela se zničil! Ač byl bohatý, stal se k vůli nám chudým, abychom my skrze jeho chudobu zdědili pravé bohatství.

Ponížeností a pokorou svého života chtěl zasáhnout do kořen ješitnosti, pýchu a ctižádost lidského srdce v nehlubších kořenech a dokázati jejich prázdnotu a nicotu.

2. *Útrapy a obtíže.* — Již následkem této chudoby a poníženosti dostavují se samy od sebe obyčejná strádání a oběti, které Vykupitel dobrovolně denně na sebe bral.

Přece však tyto úplně zanikají u srovnání s útrapami a obtížemi, které dávají veřejnému životu Spasitelovu zvláštní ráz. I po této stránce jeví se nápadná povaha tohoto života ve zcela jiné světlosti, když běheme v úvahu konkrétní poměry místní a národní ve staré Palestině.

Čteme opět a opět v evangeliu, že Spasitel choval se Galilejí, Judskem a Zajordánskem z místa na místo, aby stále v synagogách zvěstoval radostnou zvěst o království Božím. Snad mnohý z nás si sotva uči-

správný obraz o útrapách a obtížích tohoto evangelického cestování. Co jsme dříve slyšeli o přirozené povaze Svaté země, může poskytnout nějaké světlo pro správné pochopení oněch prostých slov evangelické zprávy.

Především běží vůbec v celé zemi každá stezka a každá cesta hned nahoru na výšinu a hned zase dolů do hlubokého údolí. Rovných cest je poskrovnu a nakrátko. Třebas hory na západě a na východě od Jordánu dostupují jen mírných výšek, přece jsou hřbety silně rozeklány a doliny jsou jako propadliště. Proto cesta se klikatí stále nahoru dolů a chůze je obtížná. K tomu byly cesty palestinské za starých dob ponejvíce v ubohém stavu. Od několika desetiletí byly sice v několika místech vystavěny moderní silnice, které značně usnadnily cestování. Kde však cestujeme ještě dnes opodál velkých silnic po vysokých úbočních stezkách přes hory doly, tam si můžeme utvořiti obraz o cestách, po nichž chodil Spasitel z místa na místo. Krásné veliké silnice římské byly vystavěny většinou teprve po něm. Při některých pochůzkách mohl použití starých karavanních cest, které ovšem měly jen nepatrnou podobnost s našimi dnešními silnicemi. K osadám vedly většinou obtížné stezky, z nichž trčelo ostré kamení, takže skoro každý krok působil námahu a bolest.

K tomu přistupuje ještě nepříznivé místní podnebí. Střídá se tam sedm horkých letních měsíců, kdy ani nekápně, a pět zimních deštivých měsíců a nedočítáme se, že by Spasitel býval přerušil své cesty buď v zimě pro studené deštivé počasí nebo za slunečního úpalu v létě. Než čteme, že asi v listopadu nebo v prosinci unaven cestou přišel ke studnici Jakubově u Sichemu a sedl si k odpočinku na roubení studnice nebo na blízkou kamennou lávku. Jan 4, 6.) »Unaven cestou!« Byť jen jedenkráte

miláček Jan zvlášť zdůraznil tuto okolnost, smím zajisté bez nadsázky připustiti, že se to dalo čas a snad pravidelně při delších pěšky konaných cestách. A Spasitel konal všecky cesty pěšky, celou zemí, za každé denní doby a za každého počasí.

Jak tomu bylo s jídlem a nápojem a s noclehů, můžeme usuzovati z jiných míst evangelia a z místních poměrů. U studnice Jakubovy žádá Spasitel Samaritánku o doušek vody a učedníky posílá do blízkého města nakoupit pokrmů. Kromě chleba mléka a ovoce naleznou sotva něco jiného v malém městečku. Při prvním rozmnožení chlebů připomíná evangelisté mimochodem, že tam byl hošík s pěťma ječnými chleby a dvěma rybičkami. Mnozí vykládají se domnívají právem, že to byla zbývající zásoba pokrmů pro Spasitele a pro apoštoly. Ječné chleby byly oproti lepším pšeničným pokrmem chudých, kterým se Spasitel spokojil. Ryby byly u jezer Genezaretského obyčejným příkrmem a proto jsou na příklad označeny od sv. Jana »příkrmem«.

Vzhledem k noclehu bývalo Spasiteli bráti za vědomím, co mu mohli poskytnouti chudí obyvatelé vesniček. Byla to zajisté většinou slaměná rohožka na podlaze v chyši a často také pouze pokrývka nebo otep slámy pod stromem nebo ve skalnaté krajině v některé z mnohých jeskyní. »Lišky mají doupat a ptáci nebeští hnízda, ale Syn člověka nemá, kam by hlavy sklonil. (Lk 9, 58.) Tak sám předkládá první podmínku kandidátu, který snad z citového nadšení se chce k němu přidružit.

K těmto vnějším útrapám přistoupily ještě jiné obtíže v obcování s lidem a s učedníky. I v tomto ohledu přispěje nám k lepšímu porozumění poznání dnešního lidu v Palestině, zvláště ve středu země, jenž je dosud velmi málo dotčen cizími vlivy. O vzdělání u venkovanů v mnohých osadách vůbec

nemůže býti ani řeči. Číst a psát umí u nich snad jeden ze sta. Z úzkého okolí vlastní vesničky se jich dostalo jen velmi málo. Jejich chování je většinou nedotčeno jemnějšími způsoby civilisovaných národů. Jejich jedinou snahou je domoci se nějakého časného prospěchu. Dokonce jejich velebené pohostinství předpokládá obyčejně, že host dá hostiteli v darech více, než od něho dostal v potravě a přístřeší. Vedle toho převládá v životě obyvatelů této země nenávisť, nepřátelství a krevní msta.

O mnoho lépe tomu asi nebylo mezi lidem za časů Spasitelových. Bylo mu obcovati stále s naprosto nevzdělaným a drsným lidem, zabředlým v pozemské věci. Očekávali sice mesiáše, ale jejich naděje a očekávání směřovaly pouze k pozemským statkům a ke smyslovým radostem. Žasnou nad velkými znameními a zázraky Spasitelovými, ale nemají porozumění pro jeho úmysly spasit duše a nedávají se pohnout k víře v jeho nauku. »Hledáte mě,« praví k zástupcům po prvním rozmnožení chlebů, »ne proto, že jste viděli znamení (a jemu porozuměli), nýbrž že jste jedli z chlebů a jste se nasýtli.« (Jan 6, 26.) Pak kolísají nerozhodně a vrtkavě mezi Kristem a jeho protivníky. A tito protivníci, vůdcové lidu, dávají se úplně zaslepití nenávisť a stranickou záští a usilují zmařiti svými úklady a pomluvami všechny šlechetné snahy Spasitelovy o záchranu národa.

Co asi znamenalo pro Syna Božího obcování s takovými lidmi?

A bvlo tomu snad lépe v užším kroužku jeho apoštolů? Zajisté, až na jednoho bvli mu oddáni věrnou přítulností a bvli naplněni dobrou vůlí. Přece však skoro všichni vyšli z nejchudší a nejméně vzdělané vrstvy a vĕzeli v mnohých predsudcích, chybách a nedokonalostech svého národa. Jak těžkopádně dávají se vychovati od svého Mistra k budou-

címu svému povolání! Jak jim chybí zpočátku jak koliv pochopení pro správný smysl jeho nauky! Jak malicherně se prou ještě i při poslední večeři, kdy z nich bude větší v království nebeském (Mt. 18, Lk. 22, 24)! Dokonce i nejlepší dva z nich, synové Zebedeovi, chtějí si přímluvou své matky zajistit čestná místa po pravici a po levici u trůnu Panovníka (Mt. 20, 20). Ano ještě při posledním rozloučení před nanebevstoupením, zaujati jsouce pozemskými představami svého národa, očekávají, že nyní v brzké pozvedne jejich Mistr trůn Davidův k veliké časné slávě.

Vše to nám ukazuje v novém osvětlení právě světle Orientu povšechný ráz života Ježíšova v jeho nejhlubším ponížení a pokoře a v jeho velkých útrapách a obtížích.

Přeložil *Václav Tkadlčík*.

OBRÁZKY PANNY MARI LA SALETTSKÉ

v jemném provedení měditiskovém.
Formát 6×8·5 cm. Na zadních stránkách
modlitba a výklad.

1. Matka Boží plačící. 2. Rozmluva
Panny Marie s dětmi. 3. Panna Maria
se modlí. 4. Stará pražská rytina Panny
Marie La Salettské.

Expedujeme 100 obrázků (po 25 každého druhu) za 10 Kč, 400 za 35 Kč.

Nakladatelství L. Kuncíře v Praze II. Voršilská

ANTONÍN STRÍŽ

CESTA NA LA SALETTU

La Saletta! Až do roku 1846 nebylo toto jméno známo dále než snad na nějakou míli v nejbližším okolí. Kdo by se byl zajímal o ubohou samotu na nejvzdálenějším cípu jihovýchodní Francie v pustých skalnatých horách?

Ale toho roku vyvolila si ono místo sama Královna nebeská, aby svěřila dvěma pasáčkům, Melanii Kalvatové a Maximinu Giraudovi významnou zvěst, která podle její výzvy měla býti oznámena »*všemu jejímu lidu*«.

Od té doby tudíž hora La Saletta měla býti známa po celém křesťanském světě. A vskutku brzy se o zjevení La Salettském hovořilo ve všech křesťanských zemích. I u nás brzy vešlo zjevení La Salettské ve známost, byla vydána již asi za 4 roky knížka popisující ono zjevení, tiskly se i u nás obrázky Panny Marie La Salettské a písně, jež se zpívaly na poutích. Někteří staří lidé se ještě pamatují, jak se mluvilo o zjevení Panny Marie plačící a o jejích výstrahách.

V nejsevernějším cípu Opavského Slezska, mezi naším Javorníkem a pruským Landeckem — na území naší republiky — ve výši 594 m nad mořem v utěšených hájích a lesích, skrývá se u farní osady Krautenwald přívětivý pseudogotický poutní kostelíček, zasvěcený Panně Marii La Salettské. Vznik omuto kostelíku dala následující událost:

Asi za dva roky po zjevení Panny Marie na La Salettě dočetla se o něm jedna paní z Krautenwaldu, po léta těžce duševně trpící a chorá. Učinila slib, že uzdraví-li se, vystaví Panně Marii La Salettské kapli.

Zázračné a trvalé pozdravení ihned po slibu následovalo. Uzdravená paní v roce 1851 dokončila stav dřevěné kaple, jež v roce 1858 byla přestavěna zděný poutní kostelík.

Podle soupisu farní diecése vratislavské patří nyní tento kostelík do obvodu farnosti Krautenwalde v západočeské části Slezska. (*»La Saletta na území naší republiky«*, Ant. Šorm v *»Čechu«* 5. list. 193

Čím to, že se později na La Salettu zapomnělo té míry, že nejen obsah zjevení, ale i jméno Saletta stalo se neznámým? Tři hlavní příčiny bychom mohli uvést. První příčinou byl nevěrec liberální duch druhé polovice devatenáctého století, kdy se zlehčovaly všechny nadpřirozené jevy, a i popírala se možnost zázraků. Za toho rozkladu víry v nadpřirozeno úsilí kazatelů směřovalo hlavně k tomu, aby se udržela a obhájila víra v články víry, které nutno každému věřiti, chce-li býti spasen. Proto se raději odezíralo od mimořádných zjevení, aby se vzdělanci nepohoršovali. Později vznikla i nedůvěra k zjevení tím, že některé spisy, pojednávající o La Salettě, byly církevně zakázány, z čehož se asi u nás — mylně a nesprávně usuzovalo, vůbec není dovoleno o zjevení La Salettském pojednávat.

Třetí příčinou bylo, že roku 1858 se událo zjevení Panny Marie v Lourdech a brzy tam následoval zázrak za zázrakem. Před zrakem vědeckých autorů docházelo tam k uzdravení neduhů, o nichž každý lékař byl usoudil, že jsou to choroby naprosto nevyléčitelné. Protestanté a nevěrci byli tím zmáteny. Zjevení Panny Marie v Lourdech probudilo opět víru v nadpřirozené zasahování Boží do světového řádu. Lourdské zázraky se staly skvělou obranou víry v Matku Boží a dokazovaly skutečnost jejího zjevení. Lourdy staly se od té doby předmětem pozornosti

celého světa. Na La Salettu se však již zapomínalo, ačkoliv i tam, zvláště v prvních letech po zjevení Panny Marie, se udála řada zázraků. V pozdějších letech ovšem méně se tam dala podivuhodná uzdravení nemocí tělesných, ale dály se tam jiné významné divy: podivuhodná obrácení hříšníků. Proto aspoň ve Francii La Saletta požívala stále úcty a v posledních letech se tato úcta rozmáhá právě proto, že se jeví větší potřeba hledati záchranu pro duše, jimž pro odvrácení od Boha hrozí zahuba věčná, nežli uzdravení neduhů tělesných, jež přece nejsou zlem nejhorším. Ano dnes se říká ve Francii: »Chcete-li vyprositi uzdravení, jděte do Lourd; chcete-li vyprositi obrácení, putujte na La Salettu.«

Když se Panna Maria zjevila v Lourdech, nemínila tím vyladiti z paměti své zjevení na La Salettě, ba naopak zjevení lourdské je v souvislosti se zjevením La Salettským, jest jeho potvrzením a dovršením.

Musí tedy každého ctitele Panny Marie zajímati, co nám vzkázala z La Saletty, zvláště když poručila výslovně Maximinovi a Melanii: »Sdělte to všemu mému lidu.«

Z naší vlasti za všechna minulá léta vydalo se na La Salettu jen několik jednotlivců. Teprve loňského roku, kdvž byl v Praze i v jiných městech přednáškami probuzen zájem o La Salettu, podniknuta byla první společná pout z naší vlasti. Pout ta byla konána koncem července. Zúčastnilo se jí 31 pouťníků, z nichž 14 kněží. Všichni si odtud odnesli hluboké, nezapomenutelné dojmy. Lze očekávati, že nyní již se tam bude pravidelně putovati.

C e s t a n a L a S a l e t t u

Jedeme-li z naší vlasti, dlužno projeti celým švýcarskem. Místo abychom zvolili cestu přímější

a rychlejší, ale méně zajímavou, přes Basilej a Freiburg, pojedeme raději horskými drahami, odkud uvidíme nejkrásnější krajiny Švýcarska. Zastavíme se v krásném poutním místě mariánském v Einsiedeln, kdež jest skvostná basilika s Benediktinským rozsáhlým klášteřem, v němž jest na 50 mnichů a na 500 kleriků. Odtud ráno vyjedeme horskými průsmyky a jedeme kolem jezer a alpských velikánů, jejichž vrcholy se třpytí věčným sněhem a ledem. Objíždíme horstvo Rigi, Pilátus, vidíme krásné ledovce Wetterhorn, Jungfrau, Mnich, projíždíme údolím Zweisimmen a v podvečer sjíždíme k jezeru Ženevskému. Z Montreux můžeme jeti parníkem po jezeře do Lausanne a do Ženevy. V dále uvidíme za jasného počasí vrcholy hory Mont Blanc. Za Ženevou přejedeme hranice švýcarské a jedeme k jihu obtačejíce horstvo, v jehož středu se vypíná Mont Blanc. Zastavíme se v Annecy, kdež se narodil, působil a kde též u oltáře jest pochován v krásném novém chrámě sv. František Saleský a jeho horlivá spolupracovnice sv. Johanna Františka Fremiot de Chantal. Annecy je dnes i u nás známo zázračnou květinou, jež tam žila a v dětském věku jako světice zemřela — Anička z Annecy, jejíž poutavý životopis i u nás byl vydán.

Z Annecy jedeme dále na jih k městu Chambéry a ke Grenoble. Na pravé straně se rozkládá pohoří, kdež jest »Veliká Kartouza« — La Grande Chartreuse. Je to místo, které si zvolil sv. Bruno, aby se tam se svými šesti druhy oddal strohému životu poustevnickému. Tam založil řád zvaný Kartusiánský, tam od té doby bylo ústřední sídlo toho řádu.

Na jihovýchod od Grenoble se vypínají vysoké hory. Dostupují výše až 4.000 m. Jsou útvaru prahorního. Většinou holé skály, v nižších polohách porostlé trávnickv a ještě níže křovím a stromovím. Hora La Salettská je v horském pásmu za horou Obiou

ve výši 1.800 m a nad ní se vypínají další hory, jež tvoří úzel na rozhraní Francie a Itálie.

Město Grenoble se rozkládá na stoku řek Isèry a Draka, v kotlině vroubené kolem dokola horami, jejichž skalnaté vrcholky zvláště při východu a západu slunce hrají opálovými barvami. Na předhořích se vypínají tvrze. Také v Grenoblu jest veliká tvrz vévodící nad městem. Město čítá nyní téměř 100.000 obyvatel. Je hlavním městem departementu isèreského, krajiny Dauphiné. Z Grenoblu možno zvoliti dvojí směr: buďto průsmyky podél řeky Romanche nebo drahou, jež vede do Gapu. Jedeme-li prvním směrem, odbočili bychom na místě, kde se stékají řeky Drak a Romanche, na levo a jeli bychom úzkým průsmykem, jež vyhlodaly proudy bystřiny Romanche. Tudy se vůbec jezdívalo z Grenoblu do La Mure a na La Salettu, dokud nebylo železnice.

Leon Bloy píše o této cestě: »Jezdilo se dostavníkem, do něhož byly zapřaženy tři páry koní, neboť cesta vede stále prudce vzhůru, a cestujícím bylo protřásati se od časného jitra až do noci, kdy polámání vylézali z dostavníků v Corpsu, aby na další cestu svěřili své otlučené údy mezkařům. Místy se vystupovalo, aby se koně nakrmili a napojili u proudících bystřin, a poutníkům bylo slastí ubírat se pod velikými stromy za šumotu pramenů.« Dnes i tudy vede pohodlná silnice, hadovitě se vytáčející po vysokých úbočích. Nad úžinou řeky Romanche otvírá se pohled do údolí s městem Vizille.

Odtud vedla by cesta městečkem Laffrey (925 m), kdež se Napoleon setkal při svém návratu z ostrova Elby s oddílem pátého pluku, jenž byl poslán, aby se ho zmocnil. Vojáci však uslyševše hlas bývalého velitele, složili zbraně, nadšeně jej pozdravili, dali se mu do služeb a táhli s ním na Paříž. Minuli bychom dále dvě jezera: Le Grande Lac a Pierre-Chatel,

hluboká a rybnatá, a dospěli bychom k městu La Mure. My však zvolíme cestu ještě zajímavější, údolím řeky Draka. Odkud se dostalo této řece toho divného názvu? Kdybychom ji viděli na jaře nebo po přívalech, přisvědčili bychom, že si zasluhuje názvu Drak, neboť tu se valí celým údolím, unášejíc svými dravými vlnami balvany, kusy ledu a vše, co se jí staví v cestu. Ostatně později uvidíme, že i v klidných dnech jeví svou dračí povahu.

V Saint-Georges-de-Commiers odbočíme od hlavní trati, která vede z Grenoblu do Veynes a Capu, a přesedneme na vlak skládající se z pouhých tří nebo čtyř vozů, tažený elektrickou lokomotivou. Je to proslulá trať, vinoucí se po skalních úbočích nad řekou Drakem k městu La Mure.

Bez hluku a supění, bez kouře a sazí vlak se žene útokem do svahů a klidně můžeme pozorovati panorama, jež se pod námi rozvíjí.

Vidíme pod sebou malebné údolí, jímž se vine Drak v širokém pískovitém řečišti, plném ostrůvků. Údolí se však stále zužuje a stoupá, trať opisuje oblouky po svazích příkrvých skal.

Krajina nabývá divokého rázu. Drak se již hadovitě svíjí, svítí bílými peřejemi, ječí a vystřikuje své zlobné pěny, hotov pozřít vše, co se mu staví v cestu.

Dráha z Grenoblu do La Mure je mistrovským dílem francouzského inženýrství. Nemysleme, že dráha byla vystavěna z toho důvodu, aby zjednáno bylo spojení s La Salettou. Vláda francouzská se odhodlala ku stavbě této dráhy z pohnutek docela sobeckých, zjištných. V okolí města La Mure byla totiž objevena bohatá ložiska uhlí a jiných cenných hornin. Proto vláda slibujíc si výnosnou těžbu, nešetřila peněz na tuto nákladnou trať. Ale mimoděk tím posloužila též zájmům náboženským.

Jedouce po viaduktu spojujícím dva tunely nad

propastí, divíme se odvaze inženýrů a dělníků, kteří v takových závratných výšinách pracovali, jako by soupeřili se supícím Drakem, jenž v ta místa nechtěl nikoho pustiti. Pod námi jsou propasti dvakráte hlubší, než naše propast Macocha.

Joris Karl Huysmans píše o těchto místech ve svém románě »Katedrála«: »Vyjedeme-li z tunelu, jsme opravdově mezi nebem a zemí a vytáčíme se v závratných výších na pořadích balkonů, majíce nad sebou strmé, holé břehy, jež jako by hrozily lavinou se zřítiti na nás. Tato trať je dlouhým belvederem do ohromujícího chaosu hor; zděšení se zde střídá s kontemplací; zapomínáme zde hrozivosti prázdného prostoru pod sebou a děsu z katastrofy pro velebnou krásu těchto partií.«

Zdálo se, že jsme již uzavřeni v úplné poušti. Ale tu zahlédneme nad sebou na náhorní pláni skupinu domků. Je to víska Monteynard. Kus náhorní pláně, kdež se udržela ještě prst, přivábil chudé osadníky toho kraje, aby se usadili v těch vzdušných prostorech, kdež půda jim slibovala jakou takou obživu. Byl to lid zbožný, proto chtěli míti též Spasitele mezi sebou a vystavěli si kostelík. Uvážíme-li, že i tam je s nimi kněz sdílející s nimi jejich úděl chudoby a opuštěnosti, možno zde mluvit o obětavosti a hrdinství. Není zajisté příjemno seděti tam v dobách dlouhé zimy, kdy vichry skučí dnem i nocí v těch výšinách odříznutých od světa, kdy kolem dokola se naskýtá jen ponurý obraz pustoty a smrti. Byl tam též nějaký čas kaplanem bl. Petr Julian Eymard.

Zato v létě z této velkolepé pláně Sinardské je překrásný rozhled.

Blížíme se k hutím »Force et Lumière«, kdež byla zkrocena dravá síla Draka a použito jí na výrobu elektřiny. Byla tam vystavěna ohromná, silná vodní přehrada a síla Draka uvádí v pohyb řadu turbin.

Tak byl Drak zapřažen do služeb lidských a elektrina se odtud rozvádí do celého kraje.

Devítiobloukový viadukt přenáší náš vlak přes bystrinu Vaulx a od La Motte d Aveillans, kdež jest středisko dolů, trať už nestoupá a po několika zátočinách sjíždí vlak do roviny, v níž se rozkládá město La Mure (875 m).

La Mure je rodištěm blah. Petra Juliana Eymarda, zakladatele kongregace Nejsvětější Svátosti čili eucharistiánů, mající za účel »ustavičné klanění«. Narodil se tam 4. února 1811. V tamním skrovném kostelíku chudičský hošík se učil znáti a milovati eucharistického Krista, jemuž pak všechny své síly zasvětil. Tam přišel zemřít a skonat 1. srpna 1868. Umíral drže a líbaje sošku Panny Marie La Salettské, kterou od jejího zjevení uctíval. Můžeme navštívit domek, v jehož přízemí se narodil a v jehož podkrovní světničce zemřel. V oné chudé jizbičce je vše zachováno v tom stavu, jak to bylo při jeho smrti. Nyní byl v La Mure vystavěn nový pěkný kostel na počest blahosl. Eymarda.

Z La Mure jedeme autocarem do Corpsu, vzdáleného odtud 55 km. Do nedávna bylo třeba vzít zavděk dostavníkem nebo jeti na mezku. Cesta stále letí vzhůru dolů a je samá zátočina. Krajina všecka rovněž zprohýbána kopci, kamenitá a chudičká.

Sjíždíme k říčce La Bonne, přítoku Draka. Tři mosty byly postupně vystavěny v této kotlině. Dole pozorovati stopy nejstaršího, prý z doby starořímské. Tudy táhl též Napoleon z Itálie do Francie. Vjíždíme do mírnější krajiny u Beaumontu, kdež jsou roztroušeny samoty mezi zlatými políčky a svěžími lukami. Obilí ovšem je tam skrovné. Stébla asi na píd a klásky chudičké. O něco dále setkává se s námi opět Drak ječící ve stinných propastech.

Brzy se v dáli před námi vztyčí velkolepý obr

Grand-Obiou (2.793), jenž vévodí celému kraji a rozpíná svá skaliska až ke Corpsu, omyván jsa vlnami Draka. Je též jedním ze sedmera divů krajiny Dauphiné. Jeho vrchol má podobu ležícího lva s velikou hlavou a táhlým hřbetem. Od La Saletty jej uvidíme v jiné podobě. Tam se tyčí vrchol k obloze hranatý a při zamračené obloze se jeví jako černý smuteční katafalk. Přijíždíme k městečku Corpsu, ležícímu v dolině. Má asi 1300 obyvatel. Je pro nás významné tím, že se tam narodili oba pastevci, poctění zjevením Panny Marie na La Salettě: Melanie Kalvatová a Maximin Giraud. Maximin tam též zemřel roku 1875 a je pochován na tamním hřbitově.

Z Corpsu vede cesta údolím, opačným směrem od hory Obiou, zprvu po rovině. Ačkoliv se na La Salettu konají též hromadné pouti, zvláště v letní neděle a o mariánských svátcích, ve všední dny potkáváme jen jednotlivé poutníky, pěší nebo v autech a autocarech. La Saletta je vhodným místem k poutím kajícníků a od nich též je vyhledávána.

Cesta se vine mezi kopci, jejichž úbočí jsou porostlá sytou zelení a listnatými stromy, nad nimiž strmějí holé skály. Z úžlabin se hrnou do údolí praménky. Cesta sama vybízí k sebranosti a k modlitbě.

Asi za půl druhé hodiny se prostor mezi kopci rozšíří v kotlinu, v jejímž středu je kostelík a kolem něho roztroušeny domky. Je to vesnička La Saletta. V době zjevení byla to ubohá osada, jež čítala i s okolními samotami 700 duší. Dnes pak má obyvatel ještě o 200 méně, neboť kdo není nucen tam bydlet, raději si hledá bydliště jinde. Jakou výživu jim mohou poskytnouti ty holé skály? Vází si každého místečka, kde mohou zasít obilí a nasázeti bramborů. Mrvu vynášejí v koších na ty svahy a když už půdu obdělají — náhle přijde příval

a všechno odnese. Mladí muži si hledají přes léto živobytí jinde — a na zimu mají se vrátiti do zaváté, zapadlé vesnice, kde jen bída jest domovem? Proto raději hledí si najíti práci někde ve městech a berou tam sebou i své rodiny.

Kostelík měli zchátralý, chudý a teprve když po zjevení Panny Marie na La Salettě poutníci puovali jejich osadou na posvátnou horu, občané sbírali od nich almužny, z nichž si vystavěli kostelík nový a zasvětili též Matce Boží La Salettské. Stavení jsou chudičká, z kamení, škola se zdá vynikati nad ostatní domky, ale v přízemí jejím je kovárna. Kovářská výheň usnadňuje vytopení učebny.

Ve vísce Ablandins, jež je částí této osady, u hospodáře Baptisty Fra sloužila roku 1846 Melanie. Šlo jí tehdy na patnáctý rok.

Nad vískou cesta prudce stoupá, vytáčejíc se po úbočích kopců. Ale brzy ani nezasluhuje názvu »cesta«. Je to jen skopané úbočí, jsou jen ulámány kusy skal, aby se mohlo projeti. Stoupáte po samém kamení.

V dáli už vidíte kopec, na němž je vysoký kříž, ale svatyně ještě není viděti. Po hodinovém stoupání vynoří se mezi kopci svatyně zbudovaná na hoře La Salettě. Myslíte, že za několik minut stanete u ní; ale ještě půl hodiny bude se vám vytáčet po úbočích svahů.

Konečně otvírá se před vámi kotlina, ovane vás horský vánek a vidíte před sebou basiliku, před ní pak zelené prostranství a sochy označující místo zjevení Panny Marie.

Kdo tam putuje s vědomím, že místo ono bylo počtěno a posvěceno samou Královnou nebes, jež tam přišla uleviti svému zármutku, nemůže než padnouti na kolena a políbiti posvátnou onu půdu, kdež stá-
nula Nejsvětější Panna.

BL. LUD. M. GRIGNIONA Z MONTFORTU LIST PŘÁTELŮM KŘÍŽE

Bl. Grignon z Montfortu přišel v druhé polovici července roku 1714 do Rennes, hlavního města Bretaně, aby tam konal misie pro lid. Ale tamní faráři, nasáklí jansenismem, zavřeli mu všechny kostely. Svatý misionář proto neklesl na mysli. Jsa zvyklý na všech svých cestách potkávati kříže, uvítal i tento kříž s klidem a s radostí, a odsouzen byv k mlčení, konal přece misie — pro sebe. Odebral se do samoty a konal sám pro sebe desítidenní duchovní cvičení, při nichž hlavním předmětem rozjímání mu bylo *lajemství kříže*. Aby pak přece ukojil žádost těch, kteří toužili občerstviti se a posilniti slovem spásy, jehož se jim mělo dostati při svatých misiích, napsal bl. Grignon posledního dne svých exercií tento plamenný, duchaplný *oběžník* a dal jej potom vytisknouti.

Svatý Pavel mluví o *nepřátelích kříže Kristova*, jejichž koncem je zahynutí.

Máme na vybranou: buď býti *přáteli kříže* — nebo *nepřáteli kříže*.

Při svatém biřmování přijal každý křesťan nezrušitelný znak jakožto bojovník Kristův, tudíž *přítel kříže*.

Jen v tomto znamení je vítězství.

Vroucí a jímavý »oběžník« apoštola kříže a úcty mariánské bude výtečnou příručkou každému, kdo chce býti věren Ježíši Kristu a bojovati o rozšíření jeho království, což nynější náměstek Kristův nazývá *katolickou akcí*.

»List přátelům Kříže« byl též učebnicí Terezii Neumannové z Konnersreuthu. (Viz dr. R. W. Hynka: *Mystická stezka*.)

OKRUŽNÍ LIST PŘÁTELŮM KŘÍŽE

Dnes, v poslední den svých duchovních cvičení, setřásám se sebe kouzlo vnitřní samoty, abych vrhl několik lehkých šípů v podobě kříže na tento papír a proklál jimi vaše dobrá srdce. Kéž by mi Bůh dopřál, abych k jejich zostření mohl použití krve svých žil místo inkoustu svých per! Než běda! Kdyby přece byla nutná, má krev je k tomu příliš hříšná. Nechť tedy duch živého Boha je takřka životem, silou a obsahem tohoto listu; jeho milost nechť jest inkoustem mého písma, božský Kříž mým perem a vaše srdce mým papírem.

Přátelé Kříže, jste shromážděni jako stateční vojíni Ukřižovaného, abyste bojovali proti světu, ne utíkající z něho, jako řeholní osoby, z bázně před porážkou, nýbrž jako silní a udatní bojovníci na bojišti, ani o píď neustupující aniž prchající. Zmužilost! Bojujte udatně. Spojte se v silný svaz duší a srdcí, svaz nekonečně silnější a strašnější pro svět a peklo, než je vojenská pohotovost říše pevně sjednocené vnějším nepřátelům státu. Dáblové se spojují, aby vás zahubili: spojte se i vy, byste je rozdrtili. Lakomci se seskupují, aby se domohli zlata a stříbra: znásobte i vy svou práci, abyste získali poklady věčnosti, jež jsou ve Kříži ukryty. Prostopášníci světa se scházejí, aby se pobavili; vy se spojte, abyste trpěli. Nazýváte se *přáteli Kříže!* Jak vznešené jest toto jméno! Přiznávám se, že jsem jím unesen a oslněn. Jméno toto jest lesklejší než slunce, vznešenější než nebesa, slavnější a velkolepější než nejnádhernější tituly císařů a králů; jest to veliké jméno Ježíše Krista, pravého Boha a pravého člověka zároveň; jest to jedině správné a nedvojsmyslné jméno křesťana.

Než jsem-li jeho leskem unesen, cítím se nicméně jeho obsahem ustrašen. Jaké neodbytné a těžké povinnosti jsou obsaženy v tomto jméně a vyjádřeny ve slovech Ducha Svatého: *Genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis*, »pokolení vyvolené, královské kněžstvo, národ svatý, lid dobytý«. Ano, přítel Kříže jest člověk omilostněný, vyvolený z desítitisíců těch, již se nechávají vésti svými smysly a pouhým rozumem, neboť je povznesen nad rozum a obrněn proti smyslům skrze život ve světle čisté víry a horoucí lásky ke Kříži. Přítel Kříže jest všemocný král a hrdina, který vítězí nad Satanem, světem a tělem v jejich třech žádostivostech: svou láskou k potupám sráží k zemi pýchu Satanovu, svou láskou k chudobě přemáhá lakotu světa a svou láskou k utrpení umrtvuje smyslnost těla. Přítel Kříže je člověk svatý, oproštěný ode všeho viditelného, jehož srdce je povzneseno nade vše pomíjející a vrtkavé a jehož obcování jest v nebesích, jenž zde na světě se chová jako cizinec a poutník, a na zemi, již svého srdce nevěnuje, jen levým okem lhostejně pohlíží a po ní s opovržením šlape. Přítel Kříže je vzácná kořist Vykupitelova, jenž na hoře Kalvarii spolu s Matkou svou byl ukřižován: jest Benjamin, syn bolesti, zrozený v jeho bolestiplném srdci, vyšlý z jeho probodeného boku a rudý jeho krví. Pro svůj krvavý původ dýše jen kříž, jen krev, jen smrt pro svět, tělo a hřích, aby zde na zemi zcela s Ježíšem Kristem byl skryt v Bohu. Dokonalý přítel Kříže jest konečně opravdový kristonoš a druhý Kristus, takže v pravdě s apoštolem může říci: *Vivo, iam non ego, vivit vero in me Christus* (Gal. 2, 20), »žiji, nikoli již já, ale žije ve mně Kristus«.

Jste-liž, drazí přátelé Kříže, ve svých skutecích tím, co toto velké jméno praví, nebo máte-liž aspoň pravou touhu a upřímnou vůli tím se státi pomocí

milosti Boží ve stínu Kříže na Kalvarii a ve spolku s bolestnou Matkou? Užíváte-liž také prostředků k tomu potřebných? Vstoupili jste na pravou cestu života, úzkou a trnitou cestu na Kalvarii? Či jste snad, ani toho nepozorujete, na široké cestě světa, jež vede k záhubě? Víte-liž také, že jsou *cesty, jež zdají se člověku přímými a jistými, ale přece vedou k smrti?* Rozeznáváte-liž také hlas Boží a božské milosti od lákání světa a přirozenosti? Slyšíte-li hlas Boha, našeho dobrého Otce, jenž po svém trojím »Běda!« nade všemi, kdož slouží žádostivosti světa — *Vae, vae, vae, habitantibus in terra* — k vám láskyplně a s otevřenou náručí volá: *Separamini, popule meus*, »odluč se od nich, můj vyvolený lide«, drazí přátelé Kříže mého Syna, odlučte se od *synů světa*, kteří ode mne Nejvyššího jsou prokleti, od mého Syna vyloučeni a od Ducha Svatého odsouzeni? Varujte se vstoupiti do jejich nakažené školy; nežijte podle jejich rady, ba ani neprodlévejte na jejich cestách. Prchněte z velikého hanebného Baby-lona, poslouchajte jen hlasu mého milovaného Syna a chodte jen v jeho šlépějích; neboť Jeho dal jsem vám, aby byl vaší cestou, vaší pravdou a vaším životem a vzorem: *Ipsum audite*. Posloucháte-li ho, tohoto lásky nejhodnějšího Ježíše, jenž křížem obtěžkán na vás volá: *Venite post me*, »*pojdte za mnou!* Kdo mne následuje, nechodí v temnotě«; *confidite, ego vici mundum*, »důvěřujte, já jsem svět přemohl«?

Hle, moji drazí bratří, to jsou dvě strany, jež den co den na vás se obracejí: strana Ježíše Krista a strana světa. Strana našeho milého Spasitele stojí vpravo a vystupuje po úzké a těsné cestě vzhůru k nebi. Její dobrý Mistr kráčí v čele bos s trním korunovanou hlavou, s tělem zkrvaveným a s těžkým křížem. Jenom hlouček věrných jest Jeho družinou; jsou to však ti nejudatnější. Neboť v reji

světa jen málokterí slyší Jeho mírný hlas. Jiní nemají odvahy, aby Ho následovali v Jeho chudobě, v Jeho bolestech, potupách a ostatních křížích; neboť toto vše bylo by jim v Jeho službě snášeti po všechny dny života bez výjimky. — Po levé straně ubírá se strana světa a ďábla, jež jest četnější, nádhernější, skvělejší, aspoň na pohled. Celý krásný svět běží s ní. Ačkoli cesty jsou široké a prostranné, tísní se na nich davy a valí se dopředu proudy. Cesty jsou posety květinami, pokryty zlatem a stříbrem, a všude vábí místnosti pro zábavu, tanec a hru.

Na pravé straně, v malém hloučku, jenž následuje Ježíše, mluví se jen o slzách, o pokání, o modlitbě a pohrdání světem a jest slyšet slova, často vzlykáním přerušovaná: »Trpme, plačme, postěme se a modleme se! Buďme skryti, pokorní, chudi a umrtvení. Kdo nemá ducha Kristova — a to jest duch Kříže — není vůbec Kristův. Kdo se přidruží ke Kristu, musí své tělo s jeho chtíči křížovati. Buďto podobati se obrazu Kristovu, neb býti zavržen! Zmužile! povzbuzují se vespolek, zmužile! Jestliže Bůh pro nás, s námi a před námi, kdo může pak býti proti nám? Bůh, jenž v nás jest, jest mocnější než kníže tohoto světa. Služebník není nad pána. Okamžik lehké strasti přináší nám radosti věčné slávy. Méně jest vyvolených, než se za to má: jen zmužilí a kdož si násilí činí, uchvátí království nebeské. Nikdo není korunován, kdo nebojoval, jak předpisuje evangelium, nikoli snad móda. Bojujeme tedy udatně a běžme rychle, abychom dostihli cíle a získali korunu.«

To jest část osvědčených výroků, jimiž se přátelé Kříže navzájem povzbuzují. Synové světa naproti tomu se vespolek pobádají k bezstarostné vytrvalosti ve své zlobě a volají na sebe denně: »Život! Mír! Radost! Jezme, pijme, zpívejme, tancujme a hrejme!

Bůh jest dobrotivý; Bůh nás nestvořil, aby nás zatražil; Bůh nezapovídá obveseliti se; my nebudeme proto ztraceni, nedělejme si zbytečné, přemrštěné strachy a úzkosti. *Non moriemini...*, *Neumřete...*

Pomyslete si, drazí bratří, že náš dobrý Ježíš na nás teď pohlíží a ke každému zvlášť praví: »Hle, jak téměř celý svět mě na královské cestě kříže opouští. Slepí modloslužebníci se posmívají mému kříži jako bláznovství; zatvrzelí Židé se nad ním horší, jako nad kamenem úrazu. Kacíři jej rozbíjejí a lámou, jako by byl vydán v opovržení. Co však jen se slzou v oku a se srdcem bolestným mohu říci, jest, že dítky mé, jež na mém srdci jsem vychoval a ve své škole vyučil, že moji údové, jež jsem svým duchem oživil, mě tak dalece opustili a zavrhli, že jsou nepřáteli mého kříže. *Numquid et vos vultis abire?* Chcete i vy ještě zbylí mě opustiti, prchající před mým křížem, jako synové světa, kteří v tomto ohledu jsou pravými antikristy, *antichristi multi?* Chcete se připodobniti k tomuto nynějšímu světu a povrhnutí chudobou mého kříže a honiti se za bohatstvím? Chcete i vy se vyhýbati útrapám mého kříže a vyhledávati zábavy, nenáviděti potupy mého kříže a usilovati o pocty? Mám mnoho přátel zdánlivých, kteří sice hlasitě dosvědčují, že mě milují, ve skutečnosti však mě nenávidí; mnoho přátel, kteří chtějí seděti za mým stolem, ale málo, kteří kříž můj za mnou nesou.«

Vzhůru, vzmužme se při této láskyplné a bolestné výzvě Ježíšově! Nedejme se svěsti svou smyslností, jako Eva! Hleďme jen na původce a dovršitele naší víry, na Ježíše Krista, Ukřížovaného! Prchejme před zlými žádostmi tohoto zkaženého světa; milujme Ježíše Krista upřímně a věrně, milujme Ho uprostřed všelikých křížů! Uvažujme vždy ona podivuhodná slova našeho laskavého Mistra, jež obsahují

celou dokonalost křesťanského života: *Si quis vult venire post me, abneget semetipsum et tollat crucem suam et sequatur me* (Matth. 16, 24), »chce-li kdo přijíti za mnou, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne«. Celá křesťanská dokonalost záleží vskutku v tom, aby 1. člověk *chtěl* se stát svatým: *chce-li kdo přijíti za mnou*; 2. aby se zapíral: *zapři sebe sám*; 3. aby trpěl: *vezmi kříž svůj na se*; 4. aby jednal, aby byl činný: *a následuj mne*.

Ježíš praví: *Si quis, chce-li kdo*, t. j. *chce-li jeden a nikoli, chtějí-li mnozí*, aby naznačil malý počet vyvolených, kteří se chtějí připodobniti Ukřižovanému, tím že nesou svůj kříž. Počet jest tak malý, že bychom se svíjeli bolestí, kdybychom jej viděli, tak nepatrný, že kdyby Bůh chtěl pravé nositele kříže shromáždit, musil by na ně volati, jako kdysi ústy proroka: *Congregamini unus et unus*: Shromažďte se po jednom — jeden z toho kraje, druhý z oné země.¹⁾

Si quis vult, chce-li kdo, t. j. kdo má opravdovou, upřímnou vůli, tedy nenechává se ovládati přirozeností, zvykem, samoláskou nebo lidskými ohledy, nýbrž pouze účinnou milostí Ducha Svatého, jíž ne každému se dostává: *non omnibus datum est nosse mysterium*. Neboť pravé poznání tajemství kříže jest jen málokterým dáno. Muž, jenž chce vystoupiti na Kalvarii a uprostřed své vlasti s Ježíšem se nechati přibít na kříž, musí býti člověk odvážný, hrdinský, rozhodný, pro Boha nadšený, jenž vzdoruje světu i peklu, svému tělu i své vlastní vůli, jenž je odhodlán vše opustiti, vše podniknouti, vše trpěti pro Ježíše Krista. Drazí přátelé Kříže, kdo z vás nemá této

¹⁾ Blahoslavený mluví tu o křesťanech, kteří Ježíše Krista následují dokonale, snášejíce svůj kříž stále statečně. Nechce tím nikterak křesťany méně dokonalé, jichž počet jest velmi velký, počítati mezi zavržené.

rozhodnosti, jde jen po jedné noze, létá jen jednou perutí a není hoden, aby k vaší četě náležel. Neboť není hoden slouiti přítelem kříže, kříže, ježž nutno s Ježíšem Kristem milovati *corde magno et animo volenti*, se srdcem velkým a s myslí ochotnou. Taková jen polovičatá vůle mohla by jako prašivá ovce zkaziti celé stádo. Je-li snad taková mezi vámi, vniknuvší do vašeho ovčince špatnou brankou světa, vyžeňte ji jménem Ježíše Krista Ukřižovaného ven, jako vlka, ježž vpadl do vašeho stáda.

Si quis vult post me venire: chce-li kdo přijíti za mnou, za mnou, ježž jsem se tak pokořil, tak zničil, že jsem více červu se podobal než člověku. Jen proto jsem přišel na svět, abych kříž na se vzal, jej »doprostřed srdce svého« vsadil, jej »od svého mládí« miloval. Po něm celý svůj život jsem toužil, abych jej s radostí nesl, abych mu přednost dal přede všemi radostmi a rozkošemi nebes i země, a neměl dříve klidu, až v jeho objetí jsem vydechl.

Chce-li tedy kdo následovati mne, Ukřižovaného, chlubiž se, jako já, jen svou chudobou, potupou a utrpením svého kříže a *abneget semetipsum* »zapři sebe sama«. Daleko od společnosti pravých přátel kříže nechť jsou oni pyšní nositelé kříže, oni mudrci světa, oni velcí geniové a silní duchové, již jsou tvrdohlavi a naduti na své vědomosti a schopnosti. Daleko nechť jsou od nich oni velcí mluvkové, kteří dělají mnoho hluku a nepřinášejí jiného ovoce, než ovoce ješitnosti. Daleko nechť jsou od nich oni pyšní svatoušci, kteří stále na rtech mají slova pyšného Lucifera »co se mne týče« a si lichotí myšlenkou: »Já nejsem jako ostatní, co neumějí trpěti. Jsem-li kárán, neomlouvám se; jsem-li pokořován, nevynáším se; jsem-li napadán, nehájím se«. Varujte se bedlivě přijmouti do společnosti své ony přeútlé a citlivé duše, ježž se bojí každého píchnutí jehlou, při

nejnepatrnější bolesti vykřiknou a si stěžují, které nikdy neokusily zíněné košile, cilicia a řemení a jiných pokání, a své modní pobožnosti mísí s rafinovanou a dovedně líčenou citlivostí a změkčilostí.

Tollat crucem suam, vezmi svůj kříž: každý člověk, ať muž ať žena — cena každého takového jednotlivce je větší než všechny poklady světa — nechť vezme s radostí svůj kříž na sebe, obejmě jej s láskou, nechť nese jej s odvahou na svých bedrách; *svůj* kříž, nikoli kříž někoho jiného; *svůj* kříž, jež má moudrost mu upravila co do počtu, váhy, míry; *svůj* kříž, jemuž já sám po zralé úvaze jsem dal jeho čtverý rozměr, jeho tloušťku, jeho délku, jeho šířku a jeho hloubku. Nechť nese *svůj* kříž, jež já jsem mu uřízl z kříže, který já z neskonale lásky k němu jsem nesl na Kalvarii; *svůj* kříž, jako největší dar, který mohu svým vyvoleným na zemi dáti. Nechť vezme na se svůj kříž, jenž ve své *tloušťce* složen jest ze ztráty pozemských statků, potup, pohan, bolestí, nemocí a duševních muk, jichž se mu z rukou mé prozřetelnosti každého dne až do smrti musí dostávat; *svůj* kříž, jenž ve své *délce* sestává z určitého počtu měsíců a dní, jež musí býti pomluvou sklíčen, nemocí na lůžko uvržen, ožebračen, mnohým pokušením bezútěšnosti, opuštěnosti a jiným duševním mukám vydán; *svůj* kříž, jenž ve své *šířce* obsahuje nejtvrdší a nejtrpčí zkušenosti se strany přátel, služebnictva, příbuzných; *svůj* kříž konečně, jenž ve své *hloubce* skrývá tajná muka, jež mu uložím, aniž by našel útěchy od tvorů, kteří se dle mého nařízení od něho zcela odvrátí a se mnou spojí, aby mu nová utrpení způsobili.

Tollat, ať svůj kříž nese, ne vleče, aniž setřásá, nic z něho neuřezává, aniž jej skrývá. S rukama vzhůru zdviženými ať jej nese, bez netrpělivosti, bez zármutku a nářku, bez dobrovolného reptání, bez pohovy

a přirozené úlevy, beze studu a lidského ohledu. *Tollat*, na svém čele ať jej umístí, řka s Pavlem: *Mihi absit gloriari nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi (Gal. 6, 14)*, »daleko odstup ode mne, abych něčím jiným se chlubil než křížem Pána našeho Ježíše Krista, svého Mistra«. Ať jej nese na svých bedrách po příkladu Ježíše Krista, aby kříž byl pro něho zbraní jeho vítězství a žezlem jeho panství, *imperium principatus eius super humerum eius*. Konečně ať z lásky jej vsadí do svého srdce a učiní z něho keř, jenž by dnem i nocí hořel nejčistší láskou k Bohu a přece neshořel. *Crucem, kříž* ať nese, neboť nic není tak nutné, tak užitečné, sladké a slavné, jako trpěti pro Ježíše Krista. Vskutku, drazí přátelé kříže, vy jste všichni hříšníci; není mezi vámi, kdo by nebyl zasloužil pekla, já více než kdo jiný. Hříchy naše musí na tomto neb na onom světě býti potrestány; odpykáme-li je na tomto světě, nepotřebujeme pykati na onom. Potrestá-li je Bůh s naším souhlasem na tomto světě, bude trest velmi mírný. Bude je trestati milosrdeství Boží, jež na tomto světě vládne, ne přísná spravedlnost; trest bude lehký a dočasný, provázený sladkostí a zásluhami, a v zápětí bude míti odměny časné i věčné. Zůstane-li však trest, ježž jsme za hříchy své zasloužili, uchován pro svět onen, bude tam trestati Boží spravedlnost, krví a ohněm mstící. Trest brozný, nevyslovitelný, nepochopitelný. Kdo může změřiti moc hněvu Tvého? *Quis novit potestatem irae tuae?* Trest bez milosrdenství, *iudicium sine misericordia*, trest bez soucitu, bez útěchy, bez zásluhy, bez hranic a bez konce. Ano, bez konce; těžký hřích, který jsi spáchal za jeden okamžik; tato zlá a dobrovolná myšlenka, jež z paměti tvé vymizela; ono slovo, jež větrem odvanulo; tento zdánlivě nepatrný přestupek zákona Božího, jenž tak krátký čas trval — budou trestány

s ďábly v pekle po celou věčnost, pokud Bůh Bohem bude, a mstící Bůh nebude míti soucitu s tvými hroznými mukami, s tvými vzdechy a tvými slzami, jež by byly s to skálu obměkčiti. Vždy trpěti, bez zásluhy, bez milosrdenství a bez konce! Ach, zdaž na to vše myslíme, moji drazí bratří, musíme-li na tomto světě něco malého trpěti? Jak šťastni jsme přece, že můžeme, snášejíce trpělivě svůj kříž, věčný, nezáslužný trest změnití v dočasný a záslušný! Kolik vin jsme ještě neodpykali! Kolika hříchů jsme se dopustili, za něž i po hořké lítosti a upřímné zpovědi bylo by nám pykati v očistci po celá staletí, poněvadž jsme se na tomto světě spokojili jen s lehkým pokáním! Ach, plaťme po dobrém na tomto světě, rádi nesouce svůj kříž. Na onom světě bude nutno zaplatiti vše s přesností, i poslední zbytečné slovo, až do posledního haléře. Kdybychom jen mohli jednou vytrhnouti ďáblovi knihu smrti, v níž zanesl všechny naše hříchy a tresty za ně příslušné, jak veliký dluh bychom našli a jak bychom byli radostí celí uneseni, že smíme po celá léta zde na zemi trpěti, raději než jen jediný den na světě onom!

Nelichotíte-liž si, milí přátelé kříže, že jste přáteli Božími nebo že se jimi chcete státi? Rozhodněte se tedy píti kalich, jenž bez podmínky musí býti vypit, aby kdo se stal přítelem Božím: *Calicem Domini biberunt et amici Dei facti sunt*, »pili kalich Páně a stali se přáteli Božími«. Nejvroucněji milovaný Benjamin měl kalich a jeho bratří měli jen pšenici; miláček Páně sv. Jan povolil touze svého srdce, vystoupil s Jcžíšem na Kalvarii a pil z kalicha. *Potestis calicem bibere?* »Můžete píti kalich?« Jest dobře toužiti po slávě Boží, ale přátí si jí bez rozhodnutí, vše z lásky k ní trpěti, jest bláhové a pošetilé přání; neboť *nescitis, quid petatis*, »nevíte, oč prosíte...« *Oportet per multas tribulationes*, nutno dožadovati se

toho mnohými strastmi. *Oportet*, praví se, jest naprosto nutno a nezbytno vejíti do království Božího mnohými strastmi a kříži. Právem se honosíte, že jste dítkami Božími; honoste se tedy také ranami, jež tento dobrý Otec vám dal a v budoucnosti ještě dá, neboť On trestá všechny své dítky. Nepatříte-li do počtu jeho milovaných dítek, pak patříte — jaké to neštěstí, jaká to hromová rána! — pak patříte podle slov sv. Augustina — k počtu zavržených. Kdo na tomto světě nestená jako poutník a cizinec, nebude se ani na onom světě radovati jako občan nebeský, praví týž sv. Augustin. Jestliže Bůh Otec vám nepošle časem nějaké dobré kříže, je to důkazem, že na vás již nemyslí a na vás jest rozhněván. Hledí na vás jen jako na cizince, kteří jsou mimo jeho dům a nikoli pod jeho ochranou, jako na děti nevlastní, které nemají podílu na otcovském dědictví a proto také nezakoušejí jeho péče a kázně.

Prátele kříže, učedníci ukřižovaného Boha, učení o kříži jest tajemství, jež pohanům je skryto, od Židů zavrženo, u kacířů a špatných katolíků v opovržení, ale přece velké tajemství, jemuž je nutno se učit ve škole Ježíšově a jemuž jen tam lze se naučiti. Marně budete ve všech vysokých školách starého věku hledati filosofa, jenž by mu byl učil; marně zkušenosti smyslů nebo světla rozumu na radu bráti: Ježíš Kristus jediný může vás svou vítěznou milostí tomuto tajemství vyučiti a vám dáti, abyste jeho sladkost okusili. Hled'te tedy, abyste činili pokroky v této vznešené vědě pod vůdcovstvím tak velikého učitele; brzy nabudete i všech jiných věd, neboť v ní jsou všechny ostatní obsaženy. Co jiného je v jádru naše přirozená i nadpřirozená filosofie, naše božská a tajuplná theologie? Toto jest onen kámen mudrců, jenž při trpělivém vytrvání proměňuje surovou rudu v drahokamy, nejhorší bolesti v slast,

chudobu v bohatství, nejhlubší pokoření v slávu. Kdo z vás nejlépe umí nésti svůj kříž, jest ze všech nejmoudřejší, i kdyby ani abecedy neznal. Slyšte velikého sv. Pavla, jenž při svém návratu ze třetího nebe, kde viděl tajemství, jež i andělům jsou skryta, blaženě zvolal, že nic jiného nechce věděti než Ježíše Krista Ukřižovaného. Raduj se, ty prostý, neučený muži, ty prostá ženo bez vloh a vědy! Dovedeš-li s radostí trpěti, dovedeš více než nejučenější doktor Sorbonny, který nedovede tak dobře trpěti jako ty. Jste opravdu údové těla Kristova. Jaká to čest! Než, jak nutno jest pro vás, abyste jako takoví trpěli. Hlava jest trním korunována, a údové by měli býti ozdobeni růžemi? Na hlavu plvají a na cestě křížové blátem házejí, a údové by měli seděti na trůně uprostřed libovonných mastí? Hlava nemá podušky, kde by odpočinula, a údové měli by si změkčile hověti v prachových peřinách? To by byl neslýchaný rozpor, podivná nestvůra. Nikoli, drazí přátelé kříže, neklamte se! Oni křesťané, jež všude vidíte, dle mody oblečení, vyšňoření, vzdělaní a domýšliví nad míru, nejsou praví učedníci ani praví údové Ježíše Krista, Ukřižovaného. Dopustili byste se pohany proti této trním korunované hlavě a pravdě evangelia, kdybyste byli opačného náhledu. Ó, můj Bože, kolik jest takových zdánlivých křesťanů, kteří se vydávají za údy Vykupitelovy, vpravdě však jeho zrádci jsou a pronásledovateli, poněvadž rukou sice kříž dělají, ve svém srdci však jsou jeho nepřáteli. Jsi-li týmž duchem řízen, vedeš-li podobný život jako Ježíš Kristus, tvá trním celá pokrytá hlava, připrav se na trní, hřeby a rány, jedním slovem, na kříž. Jestliť nutno, aby s žáky tak se jednalo jako s učitelem, s údy jako s hlavou. A kdyby ti nebe, jako sv. Kateřině Sienské, podalo dvě koruny, jednu trnovou a druhou z růží, vol jako ona, bez rozmýšlení,

korunu trnovou a vtiskni ji na svou hlavu, abys Ježíši Kristu byl podoben.

Víte dobře, moji přátelé, že jste živými chrámy Ducha Svatého a že tento Bůh lásky chce vás jednou užítí jako živých kamenů ke stavbě nebeského Jerusalema. Připravte se tedy na to, že budete kladivem kříže otesáni a odlabáni, jinak byste zůstali surovým kamenem, jehož nelze upotřebiti, jenž se s opovržením pohodí stranou. Varujte se protiviti se kladivu, jež vás upravuje; dávejte pozor na dláto, jež vás tesá, a na ruku, jež vás otáčí. Snad chce tento dovedný a láskyplný stavitel učiniti z vás jeden z nejkrasších kamenů na své věčné budově, jednu z nejkrásnějších ozdob svého nebeského království. Nechte ho jednati, miluje vás, ví, co dělá, má zkušenost; všechny jeho údery zasahují jistě a jsou dávány s láskou; neučiní rány chybné, jestliže člověk svou netrpělivostí neučiní ránu neúčinnou. Duch Svatý přirovnává kříž brzy k řešetu, v němž se čistí pšenice od koukole a plev. Nechte sebou bez odporu točiti sem a tam jako pšenice v řešetu; vždyť jste v řešetu Hospodářově, brzy budete v jeho sýpce. Brzy přirovnává jej k ohni, jenž zárem svého plamene sežírá rez železa. Náš Bůh je šíravý oheň, jenž křížem a utrpením přebývá v duši, aby ji očistil, aniž by ji zničil, jako kdysi v hořícím keři. Konečně přirovnává Duch Svatý kříž k výhni, kde se dobré zlato tříbí, tím že zkoušku ohněm obstojí; falešné zlato však hledí se plamenům ubrániti a zaniká v kouři. Ve výhni strastí a pokušení očišťují se praví přátelé kříže svou trpělivostí, kdežto jeho nepřátelé pro svou netrpělivost a své reptání v kouři hynou.

Pohleďte, moji drazí přátelé Kříže, na velký počet svědků, kteří mlčky dokazují, co vám pravím. Pohleďte na spravedlivého Abela, který od svého bratra jest zabit; na Abrahama, jenž jako cizinec po světě

utuje, nebo na spravedlivého Lota, jenž ze své země
est vyhnán. Pohleďte na zbožného Jakoba, jenž od
vého bratra jest pronásledován, na ctnostného
'obiáše, jenž slepotou raněn, na trpělivého Joba,
enž jest zchudlý, ponížený a od hlavy až k patě
malomocenstvím pokryt. Pozorujte život apoštolů
mučedníků, kteří svou krví zemi zbarvili; na život
mlika ochuzených, pohaněných, vyhnaných, zapuze-
ých panen a vyznavačů, kteří všichni se sv. Pavlem
olají: »Pohleďte na našeho milého Ježíše, původce
dovršitele naší víry v něho a v jeho kříž. On *musil*
pěti, aby skrze svůj kříž vešel do své slávy. Vizte,
ak vedle Ježíše ukřižovaného meč bolesti proklál
něžné a nevinné srdce Marie, jež prosta zůstala
ejen hříchu dědičného, ale i každého osobního
říchu.« Kéž mohl bych přece zevrubněji pojednati
mukách jejich, abych ukázal, že naše muka ničím
ejsou proti mukám jejich. Kdo z nás mohl by po
to úvaze ještě se zpěčovati vzíti na se ochotně svůj
říž? Kdo by nespěchal rád k místu, kde kříž ho
eká, a se sv. mučedníkem Ignácem nezvolal: »Oheň,
muka, divé šelmy, všechny trýzně ďáblovy nechť na
me přijdou, abych získal Ježíše Krista.«

Jestliže však přes to přese všechno nechcete trpěti
pělivě a nésti kříž svůj s odevzdaností, jak učinili
yvolení, musíte jej přece snést, byť i s reptáním
netrpělivostí, jak tomu jest u zavržených. Budete
: podobati oněm dvěma dobytčatům, jež bučela
ihnouce archu úmluvy; budete jednati jako Šimon
yrénský, jenž proti své vůli kříž Ježíše Krista do
ikou vzal a s reptáním nesl; stane se vám konečně,
ko zlému lotrovi, jenž s výše kříže do pekelné pro-
asti se sřítíl. Nikoli, tato prokletá země, na níž
jeme, nemůže nikoho učiniti blaženým; v této zemi
mnoty nemůže nikdo světlo pravdy jasně poznati.
a tomto bouřlivém moři nejsme nikdy v úplném

klidu, také nikdy bez boje na tomto místě pokušení a trvalého zápasu s mocnostmi tmy. Ani před poraněním nemůžeme trvale býti jisti na této trním pokryté zemi. Zkrátka, vyvolení jako zavržení musí zde stejným dílem, ať chtějí či nechťejí, svůj kříž nésti. Pamatuj si tyto verše:

Vol jeden z křížů, které na Golgotě zříš,
vol moudře, neboť *musíš* nésti kříž,
buď jako světec nebo jako kající
neb jako kletbou štváný pekelník.

Netrpíš-li s radostí, jako Ježíš Kristus, nebo s trpělivostí, jako dobrý lotr, musíš přece trpěti, jako lotr zlý. Až na dno musíš pak vypítí nejtrpčím kalich, nemaje ni nejmenší útěchy milosti, celé břímě svého kříže musíš na se vzítí, nemoha počítati s vydatnou pomocí Ježíše Krista. Docela i ono neblahé břímě musíš nésti, jež ďábel k tvému kříži ještě přidá netrpělivostí, do níž tě zaplete, až nešťasten, jako lotr zlý, také ještě na věčnosti s ním budeš spojen v plamenech zla.

Naopak trpíš-li, poněvadž a jak Bůh chce, bude ti kříž sladkým jhem, jež Ježíš Kristus ponese; dá duši tvé křídla, jimiž k nebesům se vzneseš; stane se stožárem lodičky, jež šťastně a lehce tě dopraví do přístavu spásy. Nes kříž svůj s trpělivostí, a najdeš světlo v tak četném temnu ducha; neboť co ví ten, kdo netrpěl pokušením? Nes kříž svůj s radostí, a budeš roznícen ohněm božské lásky; neboť nikdo nežije bez utrpení v čisté lásce Spasitelově. Růže lze trhati jen mezi trním; kříž jenom skýtá potravu lásce Boží, jako dříví ohni. Vzpomeň krásného výroku Následování Krista: »Čím více se přemůžeš, abys trpělivě snášel kříž, tím více budeš prospívati v lásce Ježíše Krista«. Neočekávej ničeho velkého od oněch zchoulostivělých a lenivých duší, jež kříž

odstrkují, když se k nim blíží, a nikdy nepomyslí vzítí jej na se dobrovolně. Taková duše se podobá nevzdelanému poli, jež plodí jen býlí, nejsou moudrou rukou oráno a překopáváno. Jest jako stojatá, hnijící voda, jež se nehodí ani k mytí ani k pití. — Nes svůj kříž s radostí, nalezněš v něm vítěznou moc, které nikdo z tvých nepřátel neodolá, a budeš při tom pociťovati útěchu, jejíž sladkost s ničím nelze srovnati. Ano, bratří moji, vězte, že pravý pozemský ráj spočívá v tom, že možno něco trpěti pro Ježíše Krista. Optej se všech svatých a odpovědí ti, že nikdy nemohli duši své poskytnouti vzácnějšího holdu, než když mohli největší muka snášeti. »Kéž všechna muka ďáblova se na mne sypou,« pravil sv. mučedník Ignác. »Trpěti neb umřítí,« říkala sv. Terezie. A »ne umřítí, nýbrž trpěti,« volala sv. Magdalena de Pazzi. »Trpěti a pro Tebe, ó Ježíši, býti v opovržení,« říkal sv. Jan od Kříže; a kolik jiných se vyslovilo podobně. Ano, Duch Svatý sám dosvědčuje, že kříž, nese-li se s radostí, pro mnohé jest příčinou slastí. Radost, plynoucí z kříže, je nepřirovnatelně větší než štěstí chudasa, jenž by byl z nenadání bohatstvím všeho druhu zahrnut, nebo podruha, jenž by byl na trůn povýšen, nebo generála, jenž slavných vítězství dobyl, větší než radost zajatce, jenž svých řetězů zbaven. Ano, představme si ještě jiné všechny možné radosti; radost ukřižované osoby, jež trpí s pravým smýšlením, zahrnuje v sobě všechny ostatní radosti, převyšuje je všechny.

Radujte se proto a jásejte, jestliže Bůh sám nějaký dobrý kříž udělí, neboť dostalo se vám největšího dobra, jež na nebi a v Bohu samém existuje, aniž byste to pozorovali. Jaký veliký dar Boží jest přece kříž! Kdybyste to mohli pochopiti, dávali byste na mše svaté, konali devítidenní pobožnosti na hrobech

svatých a podnikali daleké poutě, jako činili svatí abyste si tento božský dar na nebi vyprosili. — Svět nazývá kříž bláznovstvím, potupou, hloupostí, nerozumem, ztřeštěností. Nechte je mluvit, ty slepce! Jejich slepota, v níž jako lidé pozemsky smýšlející nepoznávají radostí kříže, bude nám k nové slávě jestliže svým opovržením nebo pronásledováním nárami připraví nějaký nový kříž; dávají nám drahokamy dosazují nás na trůn, věncí nás vavříny. Co pravím? Všechny statky, všechny počty, žezla a třpytné koruny mocnářů a císařů nejsou ničím proti slávě kříže; kříž převyšuje, jak praví sv. Jan Zlatoústý i slávu apoštolů a evangelistů. »Rád bych opustil nebe, kdyby mi to bylo ponecháno na vůli,« praví též Duchem osvětlený světec, »abych pro Boha nebe něco mohl trpěti. Žalářům a věznicím dal bych přednost před trůny nebeského království; po slávě serafínů bych tolik netoužil, jako po větších křížích. Dádivů, jímž ďáblům se poroučí, jenž živly otrásá slunce zastavuje a mrtvým život dává, necením tak jako čest utrpení. Sv. apoštolové Petr a Pavel jsou v žaláři a okovech slavnější, než když jsou povzneseni do třetího nebe a dostávají klíče ráje. Věřu, není-liž to kříž, jenž Spasiteli *dal jméno, kterým jest nade všechna jména, že »ve jménu Ježíš všechna kolena klekati musí na nebi, na zemi i pod zemí!* Sláva člověka, jenž trpí správně, je tak veliká, že nebesa, andělé, svatí i trojjediný Bůh s radostí na něho pohlížejí jako na nejvelikolepější divadlo a kdyby svatí měli přání, bylo by to přání, vrátiti se na zemi a snášeti kříž. Je-li však tato sláva již na zemi tak veliká, jaká bude sláva, kterou kříž v nebesích získá? Kdo kdy pochopí a vysvětlí věčnou slávu a slávu, kterou nám způsobí jediný okamžik radostně snášeného kříže? Jakou odměnu nám přinese teprve kříž, snášený po celý rok, mnohdy po celý život

v mukách a bolestech? Věru, drazí přátelé kříže, nebo vás připravuje pro něco velikého, ježto Duch svatý vás tak těsně spjal s křížem, před nímž celý svět s největší pečlivostí prchá. Bůh chce vás zajisté jako přátele kříže učiniti svatými, zůstanete-li věrní svému povolání a ponese-li jako Kristus kříž správně.

Neboť nestačí trpěti: ďábel a svět mají též své mučedníky. Nutno v utrpení a kříži kráčet v šlépějích Ježíše Krista: *sequatur me*, následuj mne, t. j. nes kříž, jak jej nesl Ježíš. Přátelé kříže, musíte tudíž zachovávat tato pravidla:

1. Nepřipravujte si úmyslně a vlastní vinou kříž a utrpení, jako nemáte činiti něco zlého, abyste pak nad tím mohli vzbuditi lítost. Bez zvláštního vnuknutí nemá také nikdo konati své práce hůře proto, aby tím uvalil na sebe nevážnost lidí. Každý má spíše následovati Ježíše Krista, o němž se praví, že vše dobře učinil, ne ze samolásky nebo ješitnosti, nýbrž aby Bohu se líbil a bližního získal. Plníte-li své povinnosti tak dobře, jak jen možno, nebude se vám tak jako tak nedostávat odporu, pronásledování a opovržení, jež božská Prozřetelnost vám pošle bez vaší vůle a bez vaší volby.

2. Konáte-li nějaký skutek, jenž sám o sobě je lhostejný, nad kterým se bližní, byť i neprávem, horší, zdržte se ho z lásky, abyste zabránili »pohoršení maličkých«. Tento hrdinský akt lásky má větší cenu, než co konáte nebo chcete konati. Jestliže však dobrá věc, kterou konáte, se vám zdá pro bližního užitečnou nebo docela nutnou, ale farisejská nebo zlovorná duše se nad ní neprávem horší, poradte se s moudrým vůdcem, abyste se dověděli, zda jest skutečně ke blahu bližního nutna neb aspoň užitečna. Přisvědčí-li, jednejte klidně dál a nechte jiné mluvit, co chtějí,

jen když oni vás nechají. Při takových příležitostech řekněte si, co náš Pán řekl několika svým učedníkům, když přišli a mu řekli, že fariseové se nad jeho slovy a skutky pohoršují: »Nechte je, jsou slepí.«

3. Byli-li někdy svatí (nebo jiné vynikající osobnosti), kteří o kříž a utrpení, opovržení a pokoření se modlili a je vyhledávali neb tu a tam docela svým podivínským chováním si sami připravili, jest nám ovšem v takových duších uznati kromobyčejné působení Ducha Svatého a jemu se diviti a při pohledu na tak vznešenou ctnost se pokořiti. Avšak abychom jejich příklad napodobili, k tomu nejsme nikterak zavázáni, ba ani oprávněni, poněvadž neumíme tak vysoko létat a proti těm rychlým orlům a těm řvoucím lvům jsme jen bázlivi zajíci a chromí psi.

4. Můžete však a máte prositi o moudrost kříže, už proto, že potvrzuje pravdu nejsladšími zkušenostmi a nejskrytější tajemství ve světle víry ozřejmuje. Tato tajemná věda kříže získá se však jen namáhavou prací, hlubokým pokořováním a horlivými modlitbami.

Nejste-li dosud naplněni tím základním duchem, jenž nám umožňuje nésti zmušile i nejtěžší kříže; nedostává-li se vám dosud té duchovní dobroty a sladkosti, jež duši dopřává radovati se vyšší radostí i z nejtrpčích protiventství; nemáte-li dosud toho zdravého a přímého ducha, jenž hledá jen Boha; oné vědy kříže, jež v sobě všechno obsahuje, zkrátka, nemáte-li ještě onen nekonečný poklad, jehož vhodné užívání činí duši účastnou přátelství Božího; prostě oň vytrvale, důvěrně, bez váhání, bez bázně, že budete odbyti, a zcela jistě ho získáte; a poznáte pak jasně z vlastní zkušenosti, jak možno kříž žádati, hledati a radostně nésti.

5. Dopustíte-li se z nevědomosti nebo docela vlastní vinou chyby, která vám působí kříž a utrpení, ne-

nepokojte se, pokořte se ihned pod mocnou rukou Boží, řkouce v nitru: »To jest, ó Pane, zase jeden z mých kousků.« A je-li v chybě, jíž jste se dopustili, kryta vina, přijměte rádi pokoření z ní plynoucí jako pokání a zahanbení. Není-li v ní však viny, přijměte je ochotně jako ponížení své pýchy. Často, no velmi často připouští Bůh, aby jeho největší luhové, kteří v životě v jeho milosti stojí nejvýše, se dopustili i chyb věru pošetilých, aby je pokořil v jejich očích a před lidmi, aby je uchránil od prvotních vyšlenek, jež snadno by v nich mohla vzbuditi vzpomínka na hojné milosti, jež obdrželi, a na dobré, jež vykonal, aby *»žádné tělo nechlubilo se před Pánem«*.

6. Buďte přesvědčeni, že všechno, co v nás jest, říchem Adamovým a našimi vlastními hříchy jest zkaženo. Nejen smysly tělesné, také síly duševní trpěly hříchem. Proto jakmile náš zkažený duch na nějaký dar Boží, který mu byl udělen, se podívá rozvahou a samolibostí, poskvrní se a zkazí se ten dar, ten úkon nebo ta milost, takže Bůh své svaté oči odvrátí. Jestliže pohledy a myšlenky lidského ducha okazí takto nejlepším činům a nejsvětějším dárům, co jest sám tenrve říci o úkonech naší vlastní vůle, jež jsou ještě zkaženější než úkony ducha? Nedivme se tedy, kdyby-li Bůh se zálibou své vvolené jako tajemství, terá jen on vidí, aby ani pohledy lidí ani vlastním přímým pozorováním sebe nebvli poskvrněni. A aby se takto skrýl, co všechno tento žárlivý Bůh připouští? Kolik pokoření jim působí! Do kolika chyb je nechá upadnouti! Kolik pokušení nechá na ně točiti, jako na sv. Pavla! V jaké nejistotě a temnosti je udržuje! Ó, jak podivný jest přece Bůh ve svých úkonech a v cestách, po nichž je chce vésti k pokoře a svatosti.

7. Mějte se na pozoru, abyste nemyslili jako prvotní samolibí svatoušci, že váš kříž je veliký, že podává

důkaz o vaší věrnosti a svědomitosti a vám slouží za zřejmé znamení, že Bůh k vám chová zvláštní lásku. Tato léčka duchovní pýchy je sice velmi jemná a chytrá, ale také velmi nebezpečná a osudná. Buďte pevně přesvědčeni, že vaše pýcha a vaše samoláska vás až příliš snadno svedou, abyste měli stéblo za trám, škrábnutí za těžkou ránu, myš za slona, malé, do vzduchu promluvené slovo, vlastně »nic« za hroznou pohanu a ukrutnou urážku. Pomyslete, že kříže, jež vám Bůh posílá, jsou více láskyplné tresty za vaše hříchy, jak tomu skutečně jest, než důkazy zvláštní přízně Boží.

Buďte ujištěni, že Bůh, byť vám sebe více křížů a pokoření seslal, přece vás nekonečně více šetří s hledem na počet a velikost vašich hříchů, jež přece musíte pozorovati ve světle svatosti Boží, jež nic nečistého nesnese, od vás však nejhruběji byla urážena. Uvažte jen míru a těžkost svých hříchů, chyb a nedostatků před tváří svého na kříži umírajícího a pro vaše nepravosti bolestmi obtíženého Boha, před očima majíce věčné peklo, jež jste tisíckrát, snad desetitisíckrát zasloužili. Uvažte, že do trpělivosti, s kterou svůj kříž nesete a trpíte, přimícháváte více lidského a přirozeného, než tušíte a než byste věřili. To dosvědčují ony malé úlevy, jež si s rozmyslem hledíte připravit, touha ulehčiti svému srdci nářkem před přáteli nebo duchovním vůdcem, ony důvtipné sebeomluvy, ony pláštíkem křesťanského konejšení zakrývané pomluvy těch, kdož vám ukřivdili, ony různé úskoky něžné samolibosti při vašem utrpení, ona ďábelskou pýchou vnuknutá pevná domněnka, že jste něco velikého... Nebyl bych ještě u konce, kdybych zde chtěl popsati všechny pletichy přirozené samolásky i při utrpení.

8. Udělej si malé kříže ještě užitečnějšími než velké. Vždyť Bůh nehledí tak na velikost utrpení,

jako na způsob, jak kdo trpí. Mnoho trpěti a zároveň špatně trpěti, jest trpěti jako zatracenec. Mnoho a srdnatě trpěti, ale pro věc zlou, jest trpěti jako mučedník Satanův. Mnoho nebo málo, ale pro Boha trpěti jest trpěti jako světec. Můžeme-li si již jednou kříž voliti, volme si raději kříže malé a skryté než veliké a do očí bijící. Kdo od přirozenosti jest pyšný, nechť si žádá kříže veliké a nápadné, je hledá, docela volí a na se vezme, ale malé a skryté kříže voliti, to může býti jen účinkem veliké milosti a věrnosti k Bohu. Jednejte tedy jako kupec se svou pokladnou: užijte všeho, neztraťte ani kousku pravého kříže, byť to bylo i jen píchnutí mouchy nebo jehlou, nebo nějaké protivenství od souseda, malá urážka, způsobená omylem, malá ztráta jednoho haléře, sebe menší znepokojení duše, malé nepohodlí tělesné, malá bolest atd. Ze všeho něco vyzískejte, jako kupec ve svém krámě, a brzy zbohatnete zásluhami před Bohem jako kupec penězi, halěř za halěřem ukládejte do své pokladny. Při nejmenším protivenství, jež vás potká, rcete: *Bůh budiž pochoálen! Bože můj, děkuji Ti.* Pak uschovejte zásluhu svého kříže v paměti Boží takřka jako ve zlaté skřínce a nemyslete již naň, leda abyste Bohu znovu děkovali a v jeho milosrdenství se poroučeli.

9. Pravím-li vám, abyste kříž milovali, nemyslím tím ovšem lásku smyslovou — bylať by nepřirozená. Jest totiž tři druhy lásky dobře rozeznávati: lásku smyslovou, lásku rozumovou a lásku ideální; nebo lépe řečeno: lásku nižšího člověka neboli lásku těla; dále lásku vyššího člověka neboli lásku přirozeného rozumu; konečně lásku nejvyšších sil duševních, jež nadpřirozenou vírou jsou osvíceny a milostí zušlechtěny. Bůh nežádá od vás, abyste kříž milovali nízkými city těla. Tyto city jsou ve své podstatě zkaženy a snadno hříšny a proto vše, co žádají,

velmi snadno duši škodливо a Bohu nelibo. Proto když tyto nízké city se chtěly uplatniti u Spasitele v zahradě Gethsemanské před jeho hořkým utrpením, modlil se: *»Otče můj, Tvá vůle se staň a ne má!«* Jestliže se tyto nízké city i u Ježíše Krista, přes jeho nekonečnu svatost, vzpíraly proti kříži; čím spíše budou v nás kříž odmítati! Nicméně může se přihoditi, jako u některých svatých, že při svém utrpení pociťujeme smyslovou radost. Ale tato radost nemá původu v nízkých, tělesných citech, ačkoli ji pociťujeme smysly. Vznikla z vyšších rozchvěvů duše, jež jest připisovati působení Ducha Svatého a jež jsou s to, aby ovládly i city nižší. V takových chvílích může ukřižovaná duše zvolati s Davidem: *»Srdce mé a tělo mé plesá k Bohu živému.«* (Žalm 83, 3). Zcela jiného druhu je láska ke kříži, kterou nám vnuká rozum a která jest proto zcela duchovní. Milostí vytříbený rozum poznává snadno veliké štěstí, jež přináší utrpení pro Boha. Povznáší duši a plní ji nadšením, takže pociťuje vnitřní radost a cítí se posílena a potěšena. Ačkoli tato citelná láska rozumu ke kříži a utrpení jest v sobě velmi dobrá a musí býti přičítána zvláštní milosti Boží, není nikterak nutná, aby kdo trpěl radostně a bohu-libě. Proto jest ještě jedna vyšší láska, takřka na vrcholu duše, jak říkají učitelé duchovního života, nebo v inteligenci, jak říkají filosofové. Silou této lásky se choní člověk kříže bez jakéhokoli pocitu smyslové radosti, také bez záliby rozumu, přece však pln lásky, vezme jej ochotně na svá bedra a nese jej vzhlížeje k Bohu, opíraje se o skálopevnou víru a neochvějnou důvěru v Boha, byť se nižší stránka bouřila proti mukám trpěným, byť sebe více stenala, plakala a hleděla si uleviti, takže člověk by volal s božským Mistrem: *»Otče, Tvá vůle se děj a ne má!«* a v modlitbě nejblahoslavenější Panny: *»Aj, já*

dívká Páně, staniž se mi podle slova tvého.« Kříž musíme milovati a přijímati s jednou z těchto dvou lásek vyššího člověka.

10. Rozhodněte se, drazí přátelé kříže, snášeti všechny druhy kříže bez výjimky a bez výběru: každou chudobu, každou nespravedlivost, každou ztrátu, každou nemoc, každé pokoření, každý odpor, každou pomluvu, každou suchopárnost, každou opuštěnost, každou vnitřní i vnější bolest, myslíce stále: »*Připraveno jest srdce mé, ó Bože, připraveno srdce mé.*«

Připravte se tedy, že budete od lidí i od andělů, jaksi i od Boha opuštěni, ode všech pronásledování, závistí stíhání, zrazení, pomluveni, snižování a všanc vydání, hlad, žízeň, nedostatek, vyhnanství, žalář, šibenici a muka všeho druhu trpěti, nezaslouživše všeho toho zločiny, jež se vám za vinu kladou. Představte si konečně, že vás vyženou z vašeho domu, o vaše statky a vaši čest oloupí jako Joba nebo sv. Alžbětu, královskou dceru uherskou, že budete zašlapáni v kal, jako tato světice, nebo vyvlečeni jako Job plni vředů na smetiště a že nikdo vám nepodá šatu, abyste přikryli své rány, ani skývy chleba, abyste ukojili svůj hlad, čeho by přece ani koni nebo psu neodepřeli. Kromě všech těchto muk myslíte si ještě, že Bůh vás zůstaví všem pokušením a útokům ďáblovým a nevrhne do vaší duše ni kapky citelné útěchy. Při všech těchto utrpeních buďte pevně přesvědčeni, že vše to jest nejvyšší stupeň božské slávy a čistého štěstí pravého a dokonalého přítele kříže.

11. Abyste uměli trpěti záslužně, učiňte si svatým zvykem uvažovati o čtyřech věcech:

Pozorujte především oko Boží. Jako velký král s výše věže se zálibou pozoruje své vojíny ve vřavě bitevní a povzbuzuje a pochvaluje jejich udatnost,

tak dívá se Bůh s nebe dolů na děti této země. Na koho zrak je upřen? Na krále a císaře, na svých trůnech sedící? Zajisté, na mě se dívá, ale často jen s opovržením. Také na velká vítězství mocných vojsk, na drahokamy bohatých knížat, zkrátka na vše, co v očích lidí se zdá veliké, hledí jeho bystrý zrak; ale co lidé mají za důležité a žádoucí, bývá často předmětem ošklivosti v očích Božích. Ale nač pak shlíží Bůh se zálibou a radostí? Kdo to jest, o němž andělé a ďáblové mu mají podávati zprávy? Je to člověk, jenž pro Boha bojuje proti svůdné moci peněz, světa a ďábla, ano i proti sobě samému bojuje, člověk, který s radostí svůj kříž nese. »Neviděls na zemi onen velký div, který celé nebe s úžasem pozoruje?« ptá se Pán Satana. »Neviděl jsi služebníka mého Joba, jenž pro mne trpí?«

Pozorujte dále ruku tohoto mocného Pána, kterou posílá nebo připouští každé přirozené neštěstí, jež nás stihne, od největšího do nejmenšího. Táž ruka, jež 100.000 lidí v jedné bitvě zdrtila, působí také, že padá list se stromu nebo vlas s naší hlavy. Ruka, jež tak tvrdě udeřila Joba, dotýká se vás mírně malým zlem, jež vás potkává. Touž rukou tvoří den i noc, slunce i temnotu, příjemné i zlé. Připouští hříchy, jež jiní páchají, aby vám ublížili; třeba nechtěl jejich zlobě, jejich čin přece připustil. Vidíte-li tedy před sebou Semeje, jenž vám nadává a po vás jako po králi Davidovi kamením hází, pomyslete si: »Nemstěme se, nechme ho, neboť Pán to připustil, aby tak proti nám si počíнал. Víím, že jsem zasloužil všechnu možnou hanu, a Bůh mě trestá nyní právem. Zadrž, ruko má, a nebij, opanuj se, jazyku, a neříkej nic. Tento muž nebo tato žena, slovem nebo skutkem mi ubližující, jsou posly Božími, kteří ve jménu jeho spravedlnosti ke mně přicházejí, aby vykonali na mně mstu po dobrém.« Nevyzývejme Boží spravedl-

osti, osobující si právo jeho msty, neopovrhujeme jeho milosrdenstvím, vzpírajíce se jeho láskyplným anám, bojme se spíše, aby mstu své přísné spravedlnosti neodložil pak na věčnost. — Vizte, jak jedna ruka všemocného a nejvyšší moudrého Boha vás chová, zatím co druhá vás bije; jednou usmrcuje, druhou povyšuje; ponizuje a povyšuje a svýma rukama dohazuje mírně a mocně od jednoho konce vašeho života až k druhému; mírně, ježto nedovoluje, abyste byli nad své síly zkoušeni a souženi; silně, ježto vás podporuje svou mocnou milostí, přiměřenou síle a době vašeho pokušení a vaší trampoty. Jeho mocné rámě bude dle slov Ducha Svatého vaší oporou, když stojíte na kraji propasti; vaším průvodcem na cestě, když jste zbloudili; vaším stínem v úpalu, jenž vás souží; vaší střechou v dešti, jímž promokáte; vaším oděvem v zimě, jíž tuhnete; vaším vozem v únavě, jež vás ochromuje; vaší pomocí v protivenstvích, jež vás potkávají; vaší berlou na kluzkých stezkách a vaším přístavem v bouři, hrozící vám smrtí a záhubou.

Pozorujte za třetí rány a bolesti Ježíše Krista ukřižovaného. On sám vám praví: »Vy všichni, kdož kráčíte trnitou cestou křížce, kterou i já jsem šel, pozorujte a vizte! Pozorujte okem svého těla a hleďte okem ducha ve svém rozjímání, zda vaše chudoba, vaše nahota a vaše opovržení, vaše bolest a vaše opuštěnost se vyrovná mé! Pozorujte mne, jenž jsem nevinný, a litujte sebe samých pro své viny.« Duch Svatý nám poroučí rovněž ústy apoštolů, abychom pohled upřeli na Ježíše ukřižovaného. Káže nám ozbrojiti se myšlenkou na trpícího Spasitele, jež je ostřejší a našim nepřátelům hroznější než všechny jiné zbraně. Cítíte-li se tedy stíženi a sklíčení chudobou, hanbou, bolestí, pokušením a jinými kříži, ozbrojte se štítem, brněním, přilbicí, dvojsečným

mečem, myšlenkou totiž na Ježíše ukřižovaného v tom spočívá rozluštění všech nesnází a vítězství nade všemi vašimi nepřáteli.

Pozorujte konečně krásnou korunu, jež vás tam nahoře v nebi čeká, dobře-li svůj kříž ponese. Tato odměna udržela patriarchy a proroky v jejich víře a protivenstvích, nadchla apoštoly a mučedníky v jejich pracích a souženích. *»Raději chceme,«* pravili patriarchové s Mojžíšem, *»s lidem Božím být potlačováni, abychom věčně s ním byli šťastni, než na chvílku míti nedovolený požitek«*... *»Trpíme velká pronásledování k vůli odměně,«* říkali proroci s Davidem. *»Jsme žertvami k smrti určenými, divadlem světu, andělům i lidem pro svá utrpení, jsme povrhelem a prokletím světa pro nesmírnou cenu věčné slávy, kterou tato chvílka utrpení nám přinese,«* říkali apoštolové a mučedníci se sv. Pavlem. – Pohledme vzhůru k andělům, kteří k nám volají: *»Mějte se na pozoru, ať nepřijdete o korunu, která za váš kříž je určena, ponese-li jej ochotně. Nechcete-li však tento kříž na se vzít, jiný jej ponese, jak dlužno, a korunu vám odejme.«* *»Bojujte udatně a trpte oddaně,«* praví k nám všichni svatí, *»a dosáhnete království věčného.«* Slyšme konečně Ježíše Krista, řkouceho nám: *»Dám odměnu svou jen tomu, kdo trpělivě bude trpěti a zvítězí.«* Hledme dolů, na místo, jež jsme zasloužili a jež nás v pekle se zlým lotrem a všemi zatracenci čeká, trpíme-li s reptáním, nevolí a pomstychtivostí. Zvolejme se sv. Augustinem: *»Pal, ó Pane, bij, řež na tomto světě, abys potrestal mé hříchy, toliko mne ušetři na věčnosti.«*

12. Nenaříkej nikdy dobrovolně a s reptáním na tvory, jichž Bůh používá, aby nás ranil. Rozeznávejte v tomto ohledu tři druhy nářku v těžkých navštíveních a utrpeních. Na prvním místě jest tu jmenovati nářek nedobrovolný a přirozený. Jest to

řek těla, jež stená, nařiká a pláče; zůstane-li duše, k jsem řekl, odevzdána do vůle Boží, není tu hříchu. ruhý nářek je rozumný, když si člověk postěžuje své zlo odhalí před těmi, kdož mohou pomoci, na před představeným nebo lékařem; tento nářek ůže býti nedokonalostí, je-li příliš prudký, ale íchem není. Třetí nářek je hříšný, když někdo si ůříká na bližního, aby se zbavil zla, jež mu od něho st trpěti, neb aby se na něm pomstil. Hříšné jest ké nařikati a bědovati nad svými bolestmi bez ůtřeby nebo docela slovy netrpělivými a zlostnými.

13. Přijměte kříž vždy s myslí pokornou a vděč-
ou. Vloží-li Bůh na vás někdy větší kříž, děkujte u zaň zvláštním způsobem a prostě jiné, aby vás tom podporovali. Jak krásný jest příklad oné udé ženy, jež po ztrátě veškerého svého jmění sledkem vnuceného procesu za těch několik haléřů, jí ještě zbyly, dala sloužiti Mši sv., aby Pánu hu za toto navštívení poděkovala.

14. Chcete-li si zasloužiti milost, aby Bůh na vás ůžil kříže bez vašeho přičinění, kteréžto kříže jsou dy nejlepší, hleďte s dovolením dobrého duchov- ho vůdce cvičiti se ve snášení dobrovolných malých ížů. Máte-li na př. nějaký nepotřebný předmět, na mž srdce vaše lpí, dejte jej chudým, řkouce si: 'y bys měl míti přebytek, kde Ježíš jest chud?' ůáte ošklivost před nějakým úkolem ctnosti, před llem, zápachem? Přemozte se a přineste tu malou ět! Milujete-li nějakou osobu trochu příliš něžně, dalte se od ní a jděte jí s cesty. Cítíte-li jakousi ědavost něco viděti nebo slyšeti, nebo přirozený d své mínění projevití nebo někam jíti, odvráťte ě oči, držte se v pozadí a zůstaňte v skrytosti! ěte-li však přirozený odpor proti nějakému před- ůtu nebo některé osobě, jděte tam často a pře- ůzte se!

Jste-li pravými přáteli kříže, láska, vždy vynalavá, dá vám najíti stero takových malých křížů jimiž se nepozorovaně můžete obohatiti, aniž byste utrpěli škodu ješitností, jež tak ráda se přiměšuje k trpělivosti, s níž se snášejí jiné znatelné kříže. Poněvadž jste byli Bohu věrni v malém, ustanoví v Pán nad mnohým, jak slíbil, t. j. daruje vám mnohou milost, pošle vám mnoho křížů a připraví vám tak velkou slávu.

ZASVĚCENÍ SEBE JEŽÍŠI KRISTU

MOUDROSTI VTĚLENÉ, SKRZE RUCE MARIE PANNY
podle bl. Ludvíka Marie Grigniona z Montfortu.

Ó Moudrosti věčná a vtělená! Nejmilejší a klaněnejhodnější Ježíši, pravý Bože a pravý Člověk jediný Synu Otce věčného a Marie vždy Panně klaním se tobě hluboce v lůně a skvělostech Otce tvého po celou věčnost, a v panenském lůně Marie tvé nejdůstojnější Matky, v čas tvého vtělení.

Díky tobě vzdávám, že jsi sám sebe zmařil, přijal způsobu nevolníka, abys mne vytrhl z krutého otroctví ďáblova. Chválím a oslavuji tě, že jsi se ve vše ráčil podrobiti Marii, své svaté Matce, abys mne učinil skrze ni svým věrným nevolníkem. Ale béd já nevděčný a nevěrný, nezachoval jsem slibů, jim jsem se ti tak slavně zavázal na křtu svatém. Nikdy jsem neplnil svých povinností; nezasluhuji sloužit tvým synem ani tvým nevolníkem, a poněvadž n

nám do sebe nic, co by nezasluhovalo tvého zapuzení a hněvu, neodvažuji se již přiblížiti sám k tvému přesvatému a převznešenému Veličenstvu. Proto se odítíkám o přímluvu k tvé nejsvětější Matce, již jsi mi dal za prostřednici u tebe; a touto cestou doufám, že se mi dostane zkroušenosti a odpuštění mých hříchů, že získám moudrost a že mi bude zachována.

Pozdravuji tě tedy, ó Maria neposkvrněná, živoucí stánku Božství, v němž Moudrost věčná se skrývájíc, přeje si přijímati klanění Andělů i lidí. Pozdravuji tě, ó Královno nebe i země, jejíž vládě je podroběno všecko, což jest nižší Boha. Pozdravuji tě, bezpečné útočiště hříšníků, jež nikomu neodpírá milosrdenství; vyslyš mé tužby po božské moudrosti a přijmi za tím účelem sliby a nabídky, jež ti má nízkost předkládá.

Já N , nevěrný hříšník, obnovuji a potvrzuji do tvých rukou svoje sliby křestní. Odříkám se navždy Satana, jeho přepychu i jeho děl, a dávám se zcela a úplně Ježíši Kristu, Moudrosti vtělené, abych za ním nesl svůj kříž po všechny dni svého života. A abych mu byl věrnější, než jsem byl dosud, volím si dnes tebe, ó Maria, v přítomnosti všeho Dvora nebeského, za svou Matku a Paní.

Vydávám a zasvěcuji tobě jako nevolník své tělo i svou duši, svoje statky vnitřní i vnější, i hodnotu svých dobrých skutků minulých, nynějších i budoucích, zůstává ti úplné a neomezené právo vládnouti mnou a vším, co mi náleží, bez výhrady, podle tvého zalíbení, k největší slávě Boží v čase i věčnosti.

Přijmi, ó Panno dobrotivá, tuto nepatrnou oběť mého nevolnictví, v uctění onoho poddanství, jímž se Moudrost věčná podrobila tvému mateřství a ve spojení s ním; v hold moci, kterou oba máte nad tímto ubohým červíkem a bídným hříšníkem, v díkůčinění za milosti a přednosti, jimiž tě vyznamenala svatá

Trojice. Prohlašuji, že chci od nynějška jako tvůj pravý nevolník vyhledávati tvé cti a tebe ve všem poslouchati.

Ó Matko podivuhodná, představ mne svému milému Synu jakožto věčného nevolníka, aby vykoupiv mne skrze tebe, přijal mne též skrze tebe. Ó Matko milosrdenství, dopomoz mi, abych došel pravé moudrosti Boží a proto mne připuť v počet těch, jež miluješ, učíš a vedeš, jež živíš a chráníš jakožto své dítky a nevolníky.

Ó Panno věrná, učin mne ve všem tak dokonalým učedníkem, následovníkem a nevolníkem vtělené Moudrosti, Ježíše Krista, Syna svého, abych na tvou přímluvu a za tvým příkladem dospěl plnosti jeho věku na zemi a jeho slávy v nebesích. Amen.

Úplné odpustky za obvyklých podmínek ve svátek Neposkvrněného Početí bl. Panny Marie a ve svátek bl. Grigniona z Montfortu (28. dubna). - Reskript Pia X. dne 24. října 1907.

Spisy bl. Grigniona byly podrobeny přísnému zkoumání, jež Církev předpisuje při procesu beatifikačním. Svátá Stolica je shledala úplně shodnými s katolickou naukou. (Dekret z 12. května 1853.)

PÍSEŇ K MATCE BOŽÍ LA SALETSKÉ

I.

*Vzleť s touhou, duše má, tam k nebetyčným horám,
kde v slunce jasů stráně vůní květnou dýší,
kde podzim tichý zpívá píseň smíru tklivou
a touha pahrbků se vzpíná k modré výši.*

*Tam k hoře La Saletské z blankytu
se snáší Holubice ve třpytu
a na kameni sedá znavená.
To Matka Boží, bolem raněná.*

II.

*Zde dvěma dětem zjevila jsi, Matko, v pláči,
co Syna Tvého mučí, rány obnovuje,
a žádalas, by zvěst Tvou v širé kraje nesly
chtíc zachrániti lid, jenž Bohu odporuje.*

*Dej, Matko plačící, bych s Tebou lkal
a pro Tvůj bol se hříchů varoval,
zdrž ruku Syna k trestu zdviženou
a duši vypros lítost zkroušenou.*

III.

*Tys pravila, že Syna hněv jen stěží mírníš
pro hřichy lidu, jenž den Páně znesvěcuje
svou nenasatnou touhou po požitcích nízkých,
den Páně svatý v satanův den proměňuje.*

*Při slzách Tvých, o Matko, slib náš slyš:
My nechcem znesvětiti nikdy již
dne Syna Tvého prací, vášní zlou,
ni zanedbati Oběť přesvatou.*

IV.

*Tys vyjevila dítkám hořké slzy roníc,
že příčinou jich rouhání a pusté lání,
jež proti nebi křesťanů rty pronášejí
a lítost necítí, že Srdce Páně raní!*

*My, Matko, slibuji při slzách Tvých,
že nikdy jmen tak drahých, přesvatých
náš neuctivě nevysloví ret.
My všechno chceme s Tebou přetrpět.*

V.

*Tvé čisté dlaně, Matko, zvlhly slzou bolu
pro nevděk lidu, který nepozvedá dlaní,
by modlitbou den končil, nový s prosbou vítal
a s nebe přivolával rosu požehnání.*

*Dnes, Matko naše, žal Tvůj ztišit chcem
a při Tvých slzách vroucně slibuji,
že modlitbou vždy bude posvěcen
náš každý krok a každý nový den.*

VI.

*Než do oblak ses vznesla holubice letem,
slz vlahou zrosila jsi La Saletskou horu
pro Církve žal, jež marně od svých dítek žádá.
by oběť postu přinášely beze vzdoru.*

*My chcem v den smrti Páně vzpomenout
na slz Tvých bol a krve Jeho proud,
chcem na Golgotě s Tebou v duchu stát
a každý příkaz Církve zachovat.*

VII.

*Buď pozdravena, tichá horo La Saletto,
a požehnány slzy Tvoje, Matko Páně,
z nichž u Tvých nohou zázračný se pramen zrodil,
když k zemi skanuly zpod bělostné Tvé dlaně.*

*Kéž vina lidstva smyta slzou Tvou
jak na Golgotě krví Kristovou,
kéž La Salettská hora přesvatá
je všemu lidstvu spásy Golgatha.*

Jan Huděk

1932

ŽIVOT A UČENÍ JEŽÍŠE KRISTA VE SVĚTLE ORIENTU

III. DĚJIŠTĚ ŽIVOTA JEŽÍŠOVA

1. *Dějiště vůbec.* Užitek, který nám skýtá znalost Palestiny pro pochopení života Ježíšova, je mnohem zřejmější a takřka hmatatelný, přihlížíme-li k dějišti tohoto života.

Již všeobecně je každému zřejmý užitek z přesné znalosti dějiště jakéhokoliv vypravování. Líčení nějaké vojenské výpravy nebo zprávě o nějaké bitvě porozumíme úplně dobře teprve tehdy, když známe přesně krajinu, na niž se dotyčná zpráva vztahuje. Kdo spatřil Dardanely a prošel vysočinu a všechna místa po obou březích této mořské úžiny, ten bude nejen se zvýšeným zájmem čísti o marných útocích na tyto přirozené bašty, nýbrž vše pochopí lépe a snáze než jiný, jemuž je toto dějiště úplně cizí. Všecko nabývá v jeho představách konkrétních a přesných tvarů, a tak může mnohem přesněji a správněji i rozumem sledovati zprávu do všech podrobností.

Zrovna tak je tomu i s vypravováním o životě Ježíšově. Kdo zná Palestinu z vlastního názoru a kdo sledoval Spasitele v Galilei, Samařsku a Judsku, u jezera Genezaretského a v Zajordánsku, k tomu mluví evangelia přímo novou řečí ve svém líčení putování Páně touto krajinou. Znalost dějiště jednotlivých zpráv mu umožňuje, aby takřka prohlédl každé slovo těchto zpráv ve světle odpovídajícím a vlastním těmto zprávám. Tím nabude nejen živěj-

šího, přesnějšího a jasnějšího pojetí, nýbrž je upozorněn teprve tímto vnitřním světlem na mnoho podrobností v textu, jež by mu jinak zcela unikly.

Při tom se mu jasně ukáže, jak již vůbec volba nepatrné Palestiny za dějiště života Vykupitelova věrně odpovídá moudrým úradkům Prozřetelnosti. Zcela správně poukázal biskup Faulhaber na tuto stránku »jeviště biblických dějin«. »Pozemský život Spasitelův rozvíjel se v celé zemi od Hebronu hluboko na jihu až k fenickým hranicím na severu, od ústí Jordánu až k jeho pramenu... Velký katecheta plný milosti a pravdy... mohl doslova patřiti celé zemi a všemu lidu, neboť Palestina byla malá a škola božského Učitele byla příliš veliká. Při tak malé rozloze musela zajisté snadno všecka jeho slova, všecky jeho činy, jeho radostná zvěst o království Božím a znalost jeho zázraků mocně zaznívati celou zemí. Každý z lidu jej osobně znal, každý ho viděl, každému při dobré vůli bylo lze jej vyhledat, vyhojiti si u něho své rány a dáti mu požehnati své děti. Každému jednotlivci se bylo osobně rozhodnouti buď uvěřiti v Učitele lidstva jako poslaného od Boha, nebo mu upříti svou víru.« (Zeitfragen und Zeitaufgaben, 2. vyd. str. 188.)

Ve shodě s plány Prozřetelnosti měli přijmouti zvěst spásy nejprve členové vyvoleného národa, a to jedině oni činností samého božského Učitele. A tak jako pro každého školního učitele, tak i zde byla pojata tato úzká rozloha dějiště jeho činnosti v program jeho života a byla pevně Bohem od věčnosti vyvolena a stanovena.

2. Dějiště jednotlivých tajemství.

Jako volba dějiště vůbec byla přesně stanovena, tak zajisté i určení těch neb oněch krajin a míst pro jednotlivá tajemství života Ježíšova nebylo po-

necháno pouhé náhodě. Aspoň v tom neb onom údobí tohoto života umožní nám snad znalost Svaté země pohlédnutí na vzájemné vztahy mezi místy a událostmi.

Vezměme na příklad Nazaret, místo skrytého života Spasitelova. Podle vůle Otcovy měl Spasitel světa prožít třicet let svého pozemského života v tiché skrytosti, v práci a poslušnosti. Toto byl stěžejní bod v programu vykupitelského života, odpovídající velkému významu, jaký měla mít poslušnost a práce po příkladu Syna Božího pro křesťanskou rodinu a pro sociální život lidstva až do skonání času.

Jak výborně se hodilo právě městečko Nazaret k charakteru tohoto skrytého života! Ani Jerusalemem nebyl vyvolen za místo tohoto života, ani malý, ale přece blízko hlavního města položený Betlem, proslavené to rodiště Davidovo, nýbrž úplně neznámé, nikdy před tím nejmenované městečko v provincii Galilei, daleko od života a mravů hlavního města. Nazaret neměl ani spojení s hlavními karavanními cestami. Jak nyní leží a jak teprve za časů Kristových leželo městečko skryto z větší části v tichém údolí! Budí dojem, jako by se chtělo vyhnouti každému pohledu zvědavce. Je obtočeno se všech stran věncem výšin, který se otvírá na jihu města v úzký klikatý průchod. Vesničku lze teprve spatřiti, když se dostaneme na výšiny v bezprostředním okolí.

S touto odloučeností od světa, otevřenou vzhůru k nebesům, spojuje poloha Nazareta druhý charakteristický znak, odpovídající rovněž povaze skrytého života Spasitelova. Je to radostná přívětivost a libý půvab malého městečka v údolí. Kolem dokola na výšinách převládají sice skaliny; dole v údolí je však všecko zelené a plné ovoce. Zahrady se smokvoněmi, granátovými jabloněmi a jinými ovocnými stromy se střídají s olivovými sady a pastvinami. Tvoří pře-

krásný věnec kolem bílých domků městečka a nedávají poutníku zapomenouti na líbezný pohled. Již sv. Jeronym velebil svým římským přítelkyním půvab této »květiny galilejské«.

Pro skrytý a přece tak klidný a krásný život Spasitele světa bylo by si sotva lze představit příhodnější místo.

Sledujeme-li Spasitele z Nazareta k Jordánu a odtud na judskou poušť, nalezneme na horách u Jericha a na pahorkatinách na západ od Mrtvého moře úplně jiný obraz. Není tam půvabu radostné přívětivosti. Celou krajinou vane trpká přísnost a drsná strohost. Ještě více než na pohoří Kvarantania u Jericha, navštěvovaném obyčejně poutníky, vystupuje tento ráz na pustých náhorních planinách na výbězcích Judských hor, svažujících se více k jihu k Mrtvému moři. Vůkol není ani lidské osady, ani políčka, ani zahrady, stromů, ba ani zbytků divokého rostlinstva. Všude holé, sluncem vyprahlé skály, nezřídka přerušené divoce rozeklanými a rozrytými roklemi a úžlabinami, brlohy různých šelem. Žádná jiná končina této země není snad tak bohatá supy, orly, hady, ještěrkami, jezevci a kamzíky, bytujícími na vysokých horách.

Nalezlo by se dějiště, jež by se lépe hodilo k čtyřicetidennímu postu a pokání Spasitelovu? »I byl na poušti čtyřicet dní a čtyřicet nocí a pokoušen byl od ďábla, a byl se zvěří a andělé mu přisluhovali.« (Mar. 1, 13.)

Následujme Vykupitele z pustiny na místo, kde hodlal začít svou veřejnou činnost, vyvoliti apoštoly a kde chtěl po prvé zvěstovati svému národu radostnou zvěst o blížícím se království Božím. Kterou část Sváté země vyvolil pro toto důležité údobí svého veřejného života?

Za středisko své činnosti zvolil si městečko Ka-

farnaum na severní straně Genezaretského jezera. Z tohoto »svého města« prošel okolní galilejské osady a zvěstoval v synagogách blízké království Boží. Již provincie Galilea se jeví vhodnější k první radostné zvěsti evangelia než jiné končiny země. Obyvatelé byli méně dotčeni rozkladným vlivem farizeů a zákoníků z Jerusalema, který ničil veškerou opravdovou náboženskou snahu. Byli chudší, prostší a méně vzdělaní než měšťané v jižní zemi, ale právě proto byli schopnější přijmouti radostnou zvěst Spasitelovu.

K tomu našel Vykupitel na břehu malého jezera nejvhodnější muže pro apoštolský sbor. Chudí rybáři byli zvyklí svým zaměstnáním na tvrdý a obětavý život. Ve dne v noci jim bylo pracovati a zápasiti s větrem, počasím a rozbouřeným jezerem a namáhati se s obtížným řízením sítí. Přitom měli malou naději na velký zisk. Musili se spokojiti s tím, že si mohli dobýti denního chleba a opatřiti si nejn nutnější. Než jejich rybářství bylo svobodné zaměstnání, jež jim zajišťovalo samostatné životní postavení, aniž se musili dáti do otrocké služby cizímu pánu. Bylo to zaměstnání počestné, při němž nebyl tak snadno vydáni svodům k podvodu neb nespravedlivosti.

To vše dávalo takovým mužům zvláště schopnost aby se stali posly nového evangelia. Na sta lidí jiného druhu byl by býval Kristus našel jinde v Galilei nebo v Judsku, kdyby byl chtěl, ale pro vysoké ideály svého evangelia byli tito chudí, čestní, samostatní rybáři, uvyklí práci, sebezáporu a obětem pravými nástroji.

Mimo to údolí jezera Genezaretského bylo velmi úrodné a živilo svým rolnictvím, čilým průmyslem a kvetoucím obchodem mnoho usedlého lidu. Zvláště severozápadní cíp jezera byl křižovatkou mnoha vý

značných cest. Hlavní tepny světového obchodu procházely krajinou všemi směry, od Nilu k Eufratu, z Jerusaléma do Antiochie, od moře přes Damašek a Palmýru do Orientu.

Tak mohl spatřiti Spasitel kol sebe 5000 mužů a jistě tolik žen a dětí, kteří pak si vesměs odnášeli do svého domova radostnou zvěst o velkém Učiteli a Divotvůrci.

Znalost dějiště jednotlivých míst událostí právě tak jako celého života Spasitelova dává nám nové světlo, abychom hlouběji a správněji posoudili volbu božské Moudrosti při určení míst jeho pozemské činnosti.

IV. POROZUMĚNÍ JEDNOTLIVÝM ZÁZRAKŮM

1. Zázračné zahrnutí ryb.

Znalost Svaté země přináší nové světlo také k porozumění jednotlivým zázrakům života Pána Ježíše. Skoro každé vypravování evangelia by o tom podalo doklady. Vyběříme si z velmi bohaté látky aspoň některý příklad.

Zůstaňme nejdříve u jezera Genezaretského a všimněme si blíže vypravování zázraků na jezeře: o zahrnutí ryb, o bouři na moři, o chůzi po jezeře a o chrámové dani.

Ode dávna je jezero Genezaretské proslaveno bohatstvím ryb. Jedna nebo dvě osady na hořejším břehu se nazývaly Bethsaida čili »dům ryb« a třetí město na jihozápadním břehu vděčilo za své jméno Tarichea sušeným a nasoleným rybám, jež se označovaly řecky »tarichos«. Tyto nasolené ryby byly známy a oblíbeny široko daleko po celé římské říši.

Ještě dnes platí jezero právem za velmi rybnaté. K nejčtetnějším rybám patří druh *Chromis* a *Barbus*,

jež bývají v přírodopisu spojovány se jmény Šimona, Ondřeje, Marie Magdaleny, Josefa Flavia a j.

Toto bohatství ryb nám usnadňuje, aniž bychom činili jakoukoliv újmu zázraku, pochopiti velké množství, jež evangelisté se zvláštním důrazem uvádějí při obojím zázračném zahrnutí ryb. Po prvé ukořistili apoštolé tolik ryb, že se jim sítě trhaly a oni naplnili obě lodičky, až se potopovaly. Po druhé udává Jan výslovně počet: 153 velkých ryb (Jan 21, 11).

Jeden druh těchto ryb zasluhuje zvláštní zmínky s ohledem na vypravování o zlaťáku, jež našel Petr v ústech ryby po rozkazu Páně, aby jím zaplatil chrámovou daň za svého Mistra a za sebe (Mt. 17, 27). Do které skupiny patřila asi ona ryba, nelze ovšem vyrozuměti z evangelické zprávy. Nebylo by také snadno pověděti, proč byl právě zvláštní druh lidem označen jménem »Petrova ryba« a proč je pokládána za onu zázračnou rybu našeho vypravování. Skutečně dnes nazývají křesťanští obyvatelé Tiberiady a okolí jinou pravou Petrovou rybou tu, kterou jmenují Arabové balbut nebo též malbut (*Clarias macracanthus* Günther). Ryba jiného druhu je pojmenována v přírodopise *Chromis Simonis* v upomínku na chudého rybáře z Bethsaidy. Tato ryba má tu zvláštnost, že svůj plod nosí dlouho v ústech na ochranu před dravými rybami, zatím co stejně přijímá potravu.

Takto prý bylo v ústech dosti místa pro zlaťák a pro udici. Mohla snad proto přispěti k vyvrácení námitky, jež se uváděla v době osvícenství po vývodech katolického profesora dra Schnappingera obyčejně proti slavnému znění evangelické zprávy. Jan Petr Lange odmítá tuto námitku slovy: »Myslelo se, že vyprávěči zázraku zde byli chyceni při věci si odporující, když se totiž položila otázka, jak se

mohla chytit ryba na udici, když měla v ústech peníz. Tímto objevem rozčarována kousla kritika srdnatěji než jindy do udice vypravování; chrámový peníz jí přitom nečinil žádných těžkostí. Třebas by nyní po konstrukci rybí huby nemusila být dotčená obtíž tak velká, přece není řečeno, že Petr našel zlaťák mezi zuby v ústech ryby.« Není třeba bráti zřetel na racionalistický výklad, jejž Lange sám hned uvádí. Než ona zmíněná zvláštnost Petrovy ryby ukazuje ještě zřejměji neudržitelnost námitky dra Schnappingera.

Pro způsob chytání ryb může nám podati několik ukázek způsob lovu nynějších rybářů na jezeře Genezaretském. Pro evangelickou zprávu přicházejí v úvahu zvláště lov udicí a lov sítí.

Udice se dnes právě tak jako tehdy připevňuje buď prostě na provázek, nebo se provázek uváže na rákos nebo na hůlku, a hodí se do vody s nějakým vnačidlem. O tomto druhu chytání ryb se právě mluví při zmíněném zázraku o zlaťáku v ústech ryby. Jsou o něm opětovné zmínky ve Starém Zákoně a bývá zobrazeno častěji na starých assyrských a egyptských pomnících. I nyní se ho ještě v Palestině užívá. Chytání na udici jako prostá zábava je aspoň u domorodců dosti neznámo.

Nejobyčejnější způsob chytání ryb u všech těch, kteří se zabývají lovením z povolání, je lov sítí. Rozeznávají se hlavně dva druhy sítí, síť vrhací a vlečná. První je neveliká, tvarem podobná kuželo-vitému hrotu stanu. Rybář ji nese složenou na levém rameni, slídí se břehu nebo ze své kocábky, kde se ryby nejčastěji shromažďují, a hodí pravicí síť zatíženou na dolejším okraji olovem na kořist tak dovedně, že se ve vrhu roztáhne a přikryje celou šíří netušící hejno. Tohoto způsobu lovu nejvíce užívá obyčejný rybář. Také apoštolé jej znali, neboť

při vyvolení Petra, Ondřeje a obou synů Zebedeovy užívá řecký text pro jejich sítě výrazu, který označuje právě tuto síť vrhací.

Ve vypravování o prvním a druhém zázračném zahrnutí ryb je však mysliti síť vlečnou, jíž se používá rybolov ve velkém. Síť je obyčejně značně dlouhá. Vrchní obruba sítě se udržuje nad hladinou nebo maličko pod hladinou korkem nebo malými kousky lehkého dřeva. Spodní část zatížená olovem nebo kameny klesá ke dnu. Je-li voda úzká, jako u řek nebo v zátocinách, vrhají rybáři tuto síť z břehu a pak ji táhnou vodou nějakou vzdálenou. Na mořském břehu a u větších jezer a řek vyjíždějí naopak z pravidla na jedné nebo více kocábkách a vrhají síť do velkého polokruhu. Veslují pomaličku ku břehu, zatím co táhnou síť za lodičku a dopravují ji ku břehu ve stále užším a užším kruhu. Nebo se spojí oba konce sítě již ve vodě, načež se síť se svým obsahem vytáhne a vyprázdní do lodičky.

Že ve starověku měli tyto sítě podobné nynějším, je vidět ze zbytků egyptských vlečných sítí, jež uchovávají v britském nebo berlínském muzeu. Dokazují také, že sítě byly ze stejné látky jako nyní, totiž ze lněných nití. Přece však můžeme si myslet dle poznámky Hesychiovy na nástroj z rákosové nebo sítinového pletiva.

Mohlo by také býti nápadné, že sv. Jan při druhém zázračném zahrnutí udává tak přesný počet a významně znamená výslovně, že bylo 153 velkých ryb (J 21, 11). Také pro porozumění této vedlejší okolnosti přispívá nám znalost způsobů nynějších rybářů u jezera Genezaretského. Po větším lovu hledí sv. Jan kořist prozkoumati a roztržiti. Dostí značnou část ryb házejí zpět do moře, buď že jsou na trh příliš malé nebo že jsou pokládány za nečisté. Podob

musili i apoštolé po každém lovu nejprve oddělití ryby zapovězené mosaickým zákonem, totiž ty, které měly malé ploutve a malé šupiny (Lev. II. 9—12). Přitom házejí i malé rybičky opět do moře. Takto si snadno představíme, jak při tomto třídění stanovili pevný údaj 153 velkých ryb.

Znalost jezera a dnešních zvyků rybářů umožňuje nám určití také *místo* prvního i druhého zázračného zahrnutí ryb s větší přesností a pravděpodobností.

Evangelisté sami neudávají o tom ani nejmenší zprávy. Sv. Lukáš, jenž vypráví o prvním zázraku, poznamenává v souvislosti pouze, že Spasitel učil předtím v synagogách v Galilei a pak se přeplavil (Luk. 4, 44). Z toho lze souditi, že Spasitel byl se svými apoštolý na západním pobřeží jezera. S tím se též shoduje, že Šimon Petr se svými druhy rybařil pravděpodobně v blízkosti svého domova Bethsaidy a tam že vytahovali na břeh své čluny a sítě. Neboť se vši pravděpodobností je rozlišovati tuto Bethsaidu od Bethsaidy Juliovy na východním břehu a jest ji hledati na severozápadním břehu mezi dnešním Chan elinyeh a Tell Hum.

K tomuto pravděpodobnému dějišti prvního zázraku se hodí úplně dobře skutečnost, že nynější rybáři z Tiberiady a okolí loví se zálibou právě na severní straně jezera. Tato část jezera, kde ústí Jordán i menší přítoky, platí za nejlepší loviště ryb.

Při tom je poučila zkušenost, že ryby pravidelně mění své místo pobytu. Jistý rybář v Ain et-Tabigha me ujišťoval, že velká hejna ryb se ráda zdržují v lednu a únoru poněkud jižněji od Tiberiady, kde se vyušťují do jezera horké slané prameny. V březnu táhnou k severu až k jiným teplým zřídům poněkud severněji od Ain et-Tabigha a v dubnu vyhledávají bezpečná místa u severovýchodního břehu u roviny

El-Batêha, aby se tam třely. Rozloha na sever od Tell Hum až k blízkosti Ain et-Tabigha byla mi označena jako nejoblíbenější a nejvíce navštěvované stanoviště rybářů. Úcta mohamedány vzdávaná v těch místech šechu Ali es-Saiyad, jež se projevuje zejména tím, že vyvěšují na větve starého stromu barevné hadříky z šatů, snad je oživením vzpomínky na starý »Dům ryb« (Bethsaidu), neboť »Saiyad« značí »lovce« nebo též »rybáře«.

Nové potvrzení podávají nám dvě místa zprávy evangelistovy vzhledem k hloubkovým poměrům jezera. Když byl skončil Spasitel své kázání z lodičky Petrovy k zástupům lidu na břehu, vybízí svého převozníka: Zajed' na hlubinu a vrzte sítě k lovu (Luk. 5, 4). Příhodné místo k lovu s velkou vlečnou sítí nebylo u břehu, nýbrž v hlubokých vodách. Proto má Petr vyjeti na hlubinu. Tato poznámka se opět hodí nejlépe na severozápadní břeh jezera. Neboť na východní straně je v nepatrné vzdálenosti od břehu hloubka 10—30 a dokonce 40 m a nedaleko odtud je největší hloubka 48 m. Podobně je tomu v končině u západního břehu na jih od Tiberiady. Naproti tomu zůstává hloubková linie 20 m pro severozápadní část jezera na sever od Tiberiady až k ústí Jordánu vzdálena všude od břehu 2 km a ještě více. Až daleko k břehu jezera zůstává voda zde na mnoha místech mělká, o čemž snadno jest se všude přesvědčiti.

Když byli Petr a jeho druhové poslušně a s důvěrou ve slova Páně vrhli sítě do tůně, zahrnuli jimi již zakrátko takové množství ryb, že se sítě div ne trhaly. »Tu kynou svým soudruhům na jiné lodi aby přišli a jim pomohli« (Luk. 5, 6). Proč se mohli dorozuměti jen kynutím a zevnějším znamením? Mnozí staří vykladači s Cyrilem Alexandrinským pokusili se ukázati, že úžas lovců, jejich podiv a úlek

byl příčinou toho, že nemohli vydati slova. Pravý důvod se nám ukáže, když porozumíme výjezdu na hlubinu, jak to vyžaduje text a stav vody v jezeře u severozápadního břehu. Musíme předpokládati, že vzdálenost několika kilometrů oddělovala loďku Petrovu od břehu, kde zůstali ostatní druhové s druhým člunem a dali se opět do přerušené práce čištění a spravování sítí. Bylo lze sice zvučným hlasem nejprve druhy upozorniti, ale pak bylo jedině možno znamením jim oznámiti, aby přispěchali a přiložili ruce k dílu. Neboť třebas při tak veliké vzdálenosti nebylo rozuměti slovům, přece lze slyšeti samohlásky.

Pro *druhý zázrak*, jež nám vypravují sv. Jan v závěrečné kapitole svého evangelia, podle týchž všeobecných úvah bychom na prvý pohled jakožto nejpravděpodobnější řešení položili dějiště rovněž na severozápadní břeh. Skutečně jsou mnozí vykladači téhož mínění. Rovněž pozdější tradice latinské církve v Tiberiadě uctívá místo, kde byla odevzdána Petrovi vrchní pastýřská moc.

Než odezírajíc od toho, že Spasitel patrně nikdy nevstoupil do pohanského města Tiberiady, dává nám podrobnější zkoumání textu a místních poměrů opět velmi pozoruhodné náznaky, jež ukazují na protější břeh jako na dějiště druhého zázračného zahrnutí ryb a na následující důvěrnou snídani na břehu. Neboť evangelista poznamenává, že učedníci byli na místě zázračného lovu vzdáleni od břehu asi 200 loktů t. j. asi 90 m (Jan 21, 8). Podle toho, co jsme poznamenali o hloubkových poměrech jezera, ukazuje nám tato zpráva skoro nutně na východní břeh. Neboť s velkou vlečnou sítí nebyli by apoštolé vůbec lovili tak blízko u mělkého severozápadního břehu a nebyli by učinili zdařilý zátah. Snad začali se svou prací minulý večer pravděpodobně od Bethsaidy na západním břehu. Při bezvýsledných noč-

ních pokusech dospěli se svou loďkou jistě na blízko k východnímu břehu. Na to poukazují i ostatní okolnosti zprávy. Učedníci mohli z lodičky snadno rozuměti otázce Mistrově a následujícímu pokynu, (Jan 21, 5 f). Třeba nebyla loďka příliš vzdálena od břehu, přece byla voda tak hluboká, že Petr musil skočiti do moře a plovati, aby se co nejdříve octl u svého Mistra (v. 7), zatím co ostatní táhli pomalu loďku se sítí ku břehu (v. 8, 11). Vše to dalo by se velmi těžko vysvětliti na plytkém severozápadním břehu. Méně obydlená krajina na východním břehu se hodí mnohem lépe k celému rázu tohoto zjevení Páně, jež bylo určeno výlučně apoštolům.

2. Bouře na moři.

První tři evangelisté podávají nám ve vypravování o bouři na moři obraz Kristův plný zvláštní vznešenosti.

Bylo to opět na krásném jezeře Genezaretském. Právě na západním břehu jako před prvním zázračným zahrnutím byl Spasitel předložil z lodičky lidu shromážděnému na břehu řadu tajemných podobností o království nebeském. Když byl skončil, vybídl své učedníky, aby přešli jezero na druhý břeh. Hodlal po namáhavém a práci přetíženém dni užití tří hodin přejezdu ke krátkému odpočinku. Ulehl na prostou dřevěnou lávku u kormidla, maje pod hlavou malou podušku, jak výslovně podotýká sv. Marek dle zprávy sv. Petra (Mar. 4, 38).

Za přejezdu se náhle rozpoutala prudká bouře. Větry se opřely shora do jezera a tak rozvířily vodní hladinu, že lodička se pokrývala vlnami. »On pak spal.« Tu vzbudili Ho učedníci a volali v úzkostech: »Pane, zachraň nás, hyneme!« Mistr se klidně vzpřímil a nejprve mírně pokáral učedníky příliš se bojící a ustrašené: »Co se bojíte, vy malověrní!« Pak se

brátil proti běsnícímu živlu a rozkázal bouři: *Umlkni,*« a zuřícím vodám velitelsky poručil: *Utište se!*« »I přestal vítr a uklidnilo se jezero nastalo ticho veliké.« Plni bázně a úžasu pravili si sedníci: »Kdo jest tento, že i větrům a moři přikazuje, a poslouchají ho?« (Mat. 8, 18—27; Mar. 4, 35—41; Luk. 8, 22—25).

I nevěrecká kritika s Karlem Theodorem Keimem nucena uznati, že zde v této krátké, zato však jasně události je nakreslen »několika mistrnými kresbami vznešený obraz ze života Ježíšova, obraz plný pravdy«. Přes všechnu snahu je nucena nevěra předčítati, že zde »je zobrazen Ježíš jako rozkazující úh« a marně se namáhá popříti zřejmou historickou pravdu skutečnosti, jež je ve vypravování podána. Také tento malebný obraz nabývá pravého jasu prve při zevrubném zření k místu a ke všem jednotlivým okolnostem.

Nejprve náhlá a prudká bouře. V jordánském údolí a zvláště v kotlině Genezaretského jezera zdvíhají se často větry jako rychle vybuchující a velmi prudké bouře. Již hluboká poloha jezera a jeho nejjižšího okolí oproti dosti vysokým horám, vypínajícím se nedaleko na severozápadě, na severu a severovýchodě, snadno vysvětlují tyto zjevy. Kdežto hlava jezera leží 208 m pod hladinou Středozemního moře, dostupuje již asi 20 km od břehu na severozápadě nejvyšší hora západojordánská Džebel Džerak u Safedu výšky 1199 m. Asi dvakrát tak daleko na severovýchod se vypíná vysoký Hermon (Džebel Šeldž čili Džebel ež-sêch) až do 2800 m.

Zvláště blízkost této »Sněžky« se studenými vodami i v létě sněhem naplněnými slujemi musí způsobiti následkem velkého rozdílu teploty proti přímo podicky horké kotlině jezerní — prudké proudění vzduchu. Hořejším údolím jordánským, otevírajícím

se k jezeru od úpatí Hermonu, a úžlabím ústícím severovýchodu a severozápadu do jezerního kory je sama sebou dána cesta k jezeru větrům od severozápadu a východu, spadajícím s hor do propadli. S opačné strany měly přístup nahoru k jezeru i ji větry širokou a hlubokou kotlinou. Hrozná s náhlých »nárazových větrů« je s to učiniti i d plavbu na člunu nezapomenutelnou nepříjemn způsobem. Pak porozumíme úzkostnému volání p strašených učedníků: »Pane, zachraň nás, hynem

Při směru jízdy mohla vichřice rozpoutati všeč svou zuřivost proti křehké lodičce učedníků.

Východištěm byl západní břeh, snad pobřeží jih od dnešního Tell Hum nebo u severního kon malé roviny Genezaretské. Hory se tam táhn poněkud dále od jezera a dopřály dosti volné místa, aby zástupové mohli naslouchat slovům zračného Učitele. Cíl cesty připomínají všichni evangelisté, krajinu Gergesa (Mat. 8, 28; Mar. 5, Luk. 8, 26), již jest hledati pravděpodobně uprosti východního pobřeží.

Tak je nám lze skoro přesně určití směr jíz. Lodička musila přebrázditi celou šíři jezera výcho ním nebo snad jihovýchodním směrem. A tak nu narazil vichr v každém případě do boku lodič a dorážel prudčeji, ať již se přihnal od Hermon a okolních hor, nebo od jihu hlubokým jordanský údolím.

Než můžeme ještě přesněji určití směr větru.

Třetí evangelista ovládá velmi dokonale řečtí. Vybírá tudíž co nejpečlivěji své výrazy a rozliši přesně význam jednotlivých slov. Odtud není i prosto bezvýznamné, když ve své zprávě pozná nává: »I padla vichřice na jezero.« (Luk. 8, 23.) Ta slova nás nutí myslet právě na obávaný »nárazo vítr«.

Pro větry toho druhu přichází u jezera Genezaretkého v úvahu pravidelně severní směr. Neboť vichřice, ženoucí se od jihu údolím Ghôr, nepadá na jezero, nýbrž vystupuje na horu ke kotlině jezera. Také tato okolnost dává poznati ještě zřetelněji prudkost bouře, neboť právě tyto severní vichry jsou na jezeře nejnebezpečnější. Tato na oko nepatrná otázka o směru větru není bez důležitosti pro stanovení doby zázraku.

Vypravování prvního a třetího evangelisty neposkytují nám k tomu bezpečného vodítka. Ze svého Marka lze nanejvýš usuzovat, že parabolické vyprávění, jež evangelista podává ve stejné kapitole, předcházelo tomuto přejezdu. Neboť svým přechodem: »I řekl jim v onen den, když nastal večer,« uvádí následující událost v bezprostřední souvislosti předcházející řeči. Z naznačení svatého textu lze menší pravděpodobností stanoviti jako časové určení této řeči druhý rok veřejné činnosti, a to dobu před Velikonocemi.

Do této roční doby hodí se v celku úplně dobře zmíněná okolnost, že se v našem zázraku jedná o bouřlivý severní vítr. Neboť když údolí jordánské na jihu Galilejského moře má brzy po Velikonocích tropická letní vedra, převládají až do zimy na jezeře v okolí jižní větry, zatím co dříve pravidelně duly větry od severu.

5. *Chůze po jezeře.*

Několika slovy bych rád poukázal ještě na zázrak, jak Kristus kráčel po jezeře, což nás opět vede k jezeru Genezaretskému.

Byť to i pokládal ten neb onen za malichernost, mudiž zde ještě jednou zdůrazněna zmíněná okolnost: směr větru. Máť při tomto vypravování ještě větší důležitost než při předešlém.

Po prvním zázračném rozmnožení chlebů chtěl vzrušený dav, vězící v pozemských představách o světském království mesiánském, mocí dovésti Divotvůrce do Jerusalema a tam jej provolati králem. Učedníci sdíleli mylné mesiánské ideje svého národa a nebyli zajisté nevnímaví k projevům radostného nadšení lidu, mezi nímž jim bylo jednotlivě choditi a sbíratí drobty. Aby je uchránil od vlivu davu a aby davu opět rozptýlil, bylo Spasiteli užítí veškeré autority. Bez prodlení nutil proto velitelskými slovy své učedníky, aby hned vstoupili na loď u břehu uvázanou a před ním odjeli na západní pobřeží, zatím co on zůstane sám, aby propustil zástupy lidu (Mat. 14, 22; Mar. 6, 45).

Plavba směřovala na protější břeh ke Kafarnau (Jan 6, 17) nebo k Bethsaidě (Mar. 6, 45). Přímo byla to vzdálenost sotva 6 neb 7 km a za klidného počasí byli by měli učedníci za 1½ neb 2 hodiny plavbu za sebou. Avšak protivným větrem se uchýlila lodička od pravého směru. Podle prvního a druhého evangelisty byla lodička o čtvrté noční hlídce, tedy asi okolo třetí hodiny ráno, po šesti až osmi hodinové plavbě ještě na jezeře (Mat. 14, 14; Mar. 6, 47). Svátý Jan odhaduje vzdálenost od místa výjezdu na východním pobřeží až k místu, kde se setkali se Spasitelem kol čtvrté noční hlídky, asi 25—30 stadií, t. j. 5—6 km (Jan 6, 19).

Povaha krajiny a udání posvátného textu podávají nám teď dosti zřejmé vysvětlení o tomto protivném větru. Tento vítr sám o sobě mohl proti nim vanouti buď od severu nebo od západu, nebo od jihu při západním směru plavby. Dle zmíněných přesných udání musil to býti severní nebo severovýchodní vítr. Neboť jižní nebo jihozápadní vítr by býval zahnal lodici k severnímu pobřeží anebo nazpět k východišti k východnímu břehu. Naproti tomu severní

nebo severozápadní vítr musil lodičku odváděti od západního směru a hnáti ji nutně doprostřed jezera.

Tím dostáváme dobrý podklad pro časové určení této události.

Jak již bylo zmíněno, převládají na Genezaretském jezeře severní větry po celou zimu až do doby velkých letních žárů, kdežto později, když Ghör a kotlina jezera dostanou tropickou letní teplotu, nastávají a převládají jižní větry.

Toto odpovídá úplně době, do níž jest položiti zázrak dle poznámky evangelistů. Neboť bouřlivý přejezd se udál příští noci po prvním zázračném rozmnožení chlebů. Toto prvé nasycení lidu spadá do některého z posledních týdnů před Velikonocemi. Bylo to asi před koncem března ještě před počátkem letních veder.

Kdyby chtěl někdo s několika málo moderními vykladači vydati v šanc výslovné udání dnešního textu, jež zastávají všechny rukopisy a všechny staré překlady, a kdyby mínili místo Velikonoc slavnost stánků, pak by bylo nutno položiti zázrak do druhé půlky října. Říjen však ještě patří k nejteplejším měsícům v Palestině a v tomto ročním období převládají v oblasti jezera Genezaretského úplně jižní větry. Také zmíněný rozdíl mezi údaji sv. Jana a údaji prvních dvou evangelistů o místě setkání Krista s učedníky dochází úplně uspokojivého vysvětlení, uvážíme-li všechny okolnosti.

Ve zprávě čtvrtého evangelisty je předně výraz, jež někteří nejnovější překladatelé uvádějí s poukazem na Vulgatu: »pluli ke Kafarnaum.« Tento výraz jest dle řeckého textu správně vztahovati na začátek plavby do Kafarnaum nebo na pokus dostat se tam s lodičkou. Proto je třeba překládati: »Počali plavbu na protější pobřeží do Kafarnaum« nebo také »snažili přeplaviti se přes moře do Kafarnaum« (Jan 6, 17).

Svatý Jan poznamenává, že učedníci urazili asi 25—30 stadií, když uviděli svého Mistra jíti po jezeře a přicházeti k jejich lodici (V. 19). Šířka jezera obnáší dle udání židovského historika Josefa Flavia pouze 40 stadií. Tento počet však neodpovídá skutečnosti. Neboť největší šíře jezera měří ve skutečnosti 11½ km t. j. asi 62 stadií; staré stadium čítá 185 m.

Takto se shoduje Janovo odhadnutí asi 25 až 30 stadií úplně s poznámkou »uprostřed na jezeře«, u prvých dvou evangelistů, když běheme zároveň v úvahu menší šířku jezera v severní části a odbočení lodičky na jih, způsobené bouří.

Univ. prof. dr. Jean-Louis Faure a dr. L. Chevrier:

DO JAKÉ MÍRY MÁ SI NEMOCNÝ BÝTI VĚDOM SVÉHO STAVU?

Pařížská revue »Revivre« (Ožítí), určená k potěše a rozptýlení nemocných, obrátila se na známou světovou autoritu, dra *J. L. Faurea*, s otázkou, do jaké míry jest záhodno uvědomovati nemocné o jejich stavu. Nevěřící filanthrop odpověděl podle svého rozumu a svých zkušeností, což ovšem nedostačuje ke křesťanskému rozřešení otázky. Ujal se tedy slova dr. *L. Chevrier*, který doplnil Faure-ův článek úvahami křesťana.

Má nemocný znáti svou situaci a do jaké míry my lékařové ho máme o tom uvědomiti? Toť záhada, jež co chvíle se nám naskytá. Ostatně nemyslím, že by byla nesnadna k rozřešení, jen když se pevně přidržíme pravidel zdravého rozumu a dovedeme se při způsobiti neskonale odlišným okolnostem, s nimiž se

den ze dne potkáváme. Jest to otázka taktu. Jest na lékaři a snad ještě více na chirurgovi, aby bral na radu okolnosti a rozhodl se podle dobře uváženého prospěchu nemocného: když může býti uzdraven, tož ať má na zřeteli ulehčení jeho bolestí fysických i morálních, když potom, jak se často stává, jest jisto, že nezbyvá než nechat smrt dokonati své dílo, tož ať se přičiní, aby se to stalo s pokud možno nejmenší krutostí.

*

Prve než budeme zkoumati, jak se má zachovati lékař, vezme, že jedna věc jest zřejma a není možno, aby se o ní mínění rozcházela: jest chybné, ba ošklivo, pokouší-li se nemocný sám zvědět, jakou má nemoc. Naprosto jest odsouditi lidi, kteří čtou lékařské nebo chirurgické knihy, nejsou-li s to, aby je pochopili, nemajíce ani ponětí o anatomii, fyziologii a obecné pathologii, což jest nevyhnutelné k sebe povrchnějšímu studiu a poznání nejprostšího neduhu.

Jest ovšem užitečno, aby každý věděl něco z hygieny, z elementární pathologie, aby věděl, že jest třeba měřiti teplotu krve, aby věděl, co jest infekce rány a aby se jí uměl vystríhati. To jsou základní poznatky, jež zejména od války každý si snaží získati (osvojily si je zejména ony tisíce žen, které ošetřovaly naše nespočetné raněné), ale není dovoleno překročiti tyto hranice a zvědavost, jež pudí lidi, aby četli lékařské knihy, nezbytně vede ke špatným koncům. Ony drobty domnělé vědy jenom je pomatou, ačli se jim nepříhodí to, co spatřujeme u jinochů, kteří začínají studovati medicinu, že se totiž cítí nakaženi všemi nemocemi.

Tož všecky neodborníky, kromě lidí, kteří jako cestující nebo obyvatelé kolonií mohou se octnouti daleko od jakékoliv lékařské pomoci, jest třeba odrazovati od četby lékařských knih, a lze se tázati,

jsou-li užitečna či škodlivá ona populární vědecká díla, s nimiž se skoro všude setkáváme a jež bývá někdy mistrně sepsána. Vše mne má k tomu, abych věřil, že natropí více škody nežli užitku.

Ale pravým problémem nám lékařům jest, do jak míry máme uvědomiti své pacienty o povaze jejich nemoci a o vážnosti jejich stavu.

Opakuji, že především to záleží na každém jednotlivém případě, a lékař se má řídit zdravým rozumem podle okolností, podle prostředí, podle duševního stavu nemocného, podle jeho mravní energie nebo naopak jeho slabosti, někdy též podle důležitých věcí, jež závisí na pacientově životě nebo smrti, podle toho všeho se má rozhodnouti, dlužno-li nemocnému vyjeviti jeho skutečný stav nebo naopak dlužno-li ho uspati blahodárnými ilusemi, jimiž obyčejně bývá tak snadno doprovoditi umírající až k chvíli, kdy pozбудou vědomí a kdy se rozžehnají se životem.

Ostatně jest třeba činiti rozdíl mezi nemocným a bude tomu jinak, jde-li o nemocného, který má býti léky léčen, či jde-li o onen častý případ, kdy se jest rozhodnouti pro operaci, na níž závisí život pacientův.

Myslím tedy, že úkol lékařův a chirurgův, byť i se řídili týmiž zásadami, jest poněkud rozdílný.

Počínání lékařovo může býti velmi odlišné podle toho, jde-li o nemoc dostoupivší vrcholu nebo o nemoc chronickou a zejména o tuberkulosu. Jak jsem už pravil, má se řídit především prospěchem nemocného, aby mu zachoval život, ne-li, tož aspoň mravní klid.

Ovšem jde tu jen o nemoci vážné a otázka ta nenaskytá, jde-li o nějakou mírnou chorobu, jak zkažení si žaludku nebo o chřipku, jež pomine tak jak přišla.

Ale v případech vážných, když jde o život jako při tyfu, zápalu plic, jaký pak má účel znepokojovati nemocného tím, že se upozorňuje na hrozící mu nebezpečí, ač přece jeho osobní vůle nemá podílu na léčení, jako když se jest třeba odhodlati k operování? Jen v jednom případě může býti s prospěchem, aby si nemocný poněkud uvědomil vážnost svého stavu, ačli jest ještě schopen to postřehnouti, tehdy totiž, když se ocítají v sázce jisté zájmy, které se mohou státi závažnými, a když na příklad jest potřeba připomenouti nemocnému, že by bylo záhodno učiniti závěť. To už není lékařství, nýbrž psychologie, a jest známo, jak za jistých okolností rodinný lékař může nezřídka hráti důležitou úlohu, dbaje nejsvětějších povinností svého svědomí.

Ale kromě této výjimky, jaký účel může míti, stráší-li se nemocný nebezpečím svého postavení? Právě naopak dlužno mu je zatajovati až do konce a zatajovati mu je tím více, čím jest postavení vážnější a čím méně zbývá naděje na uzdravení.

Jde-li o chorobu chronickou a zejména o tuberkulosu, není tomu vždy právě tak a přihází se tu do jisté míry to, co se přihází při chorobách chirurgických.

Nejčastěji jde o chorobu vyléčitelnou, která se však vyléčí jen potud, pokud se nemocný bude šetřiti s vytrvalostí. Pacient si musí uvědomiti nezbytnost toho dlouhého léčení, musí se mu podrobiti s rozumem, a jest velmi nesnadno přiměti nemocného, aby se léčil dlouhé a dlouhé měsíce, neupozorní-li se, jaké mu hrozí nebezpečí, když nebude dbáti lékařových předpisů. Jest ovšem jistý způsob, jak se ty věci říkají, a zde jest na lékaři, aby si vedl obratně, něžně a dobrotivě, zároveň však rozhodně a bez smlouvání.

Samo sebou se rozumí, že uvědomí nemocného o jeho postavení jen tehdy, když mu z vůle ošetřo-

vati se kyne zlepšení jeho stavu neb i úplné uzdravení. Neboť je-li všecka naděje ztracena, tu jako všude jinde soucit nabývá svého svrchovaného práva, a úkolem lékaře, jenž pozbyl vší naděje, bude vrátiti naději tomu, o němž ví, že jest ztracen.

Pro chirurga zdá se mi úkol snadný. Konám jej už po čtyřicet let a nevím, že by to kdy bylo vyvolalo v mé duši váhání nebo ochablost.

U nemocných, jimž není pomoci, když se netřeba odhodlati k žádné operaci a jde jen o to, aby se co nejněžněji doprovodili ke konci, u těch řešení naší otázky je stejné jako u choroby léky léčené. Dlužno jim zatajovati pravý stav věci, dlužno lháti, lháti zbožně a lháti až do konce. Co se tím služeb prokáže, co úzkostí se zažene slovem naděje nebo povzbuzení, kdyžtě jsme na štěstí pány fysických útrap! A jakou blahodárnou úlohu můžeme, stejně jako naši kolegové lékaři, hráti u těch, kdož co nevidět zemrou!

Když naopak jest se odhodlati k operaci, a to ihned, jak se často přihází při kýle zaškrcené (hernie étranglée), při prudkém zánětu slepého střeva, při vnitřním krvácení, při jedné z těch jako bouře se přivalivších nemocí, jež vyžadují okamžitého chirurgického zákroku, pak ano, nemocný se musí uvědomiti o vážnosti jeho stavu. Třeba to učiniti něžně, bez drsnosti, ale rozhodně, třeba se ukázati zároveň energickým a třeba přesvědčiti nemocného, jenž váhá. I my si musíme uvědomiti úzkost nebohého pacienta, který se rázem ocítá v děsné nejistotě, vyvázne-li či nevyvázne z těžké operace, na niž před několika minutami ani zdaleka nepomyslí. Ale jeho život visí na této nitce, a chirurg má nalézt ve svém srdci i ve svém rozumu slova nezbytná k tomu, aby přesvědčil toho, jehož život nebo smrt bude za chvíli držeti ve svých rukou.

Ale tato okamžitá rozhodnutí nejsou vždy ne-

zbytna a často, ba častěji otázka operace nastává v nemocích, jež ihned neukládají o život, nebo se srovnávají se skoro normálním stavem zdravotním jako při jistých nezávažných nádorech, opakujících se za dlouhý čas, při obyčejné kýle a mnoha jiných chorobách řádu chirurgikálního. Tehdy se mají nemocnému vysvětliti výhody i nevýhody operace, aby se rozhodl zcela svobodně jako i my chirurgové to činíme, když se sami dáváme operovati, nebo když dáváme operovati své děti.

Taková jest naše povinnost. Jest snadno ji pochopiti. Jest neméně snadno ji naplniti pro toho, který nemá jiné starosti než blaho těch, kdož se mu svěřují, a který jest věrně poslušen hlasu svého srdce a svého svědomí.

SLOVO DRA L. CHEVRIERA

Byv vyzván, abych se zúčastnil výměny myšlenek o tomto předmětu, mám tu hroživou čest, že přicházím po profesoru Faure-ovi, jehož úsměvná dobrota i literární nadání jsou obecně známy. Bylo by opovážливо a marno, kdybych se pokoušel s ním závoditi, a vím už předem, komu by se dostalo palmy vítězství v našem turnaji.

Proto též, aniž by kdo mohl hledati v mých řádcích kritiku jeho krásného článku, povím, jistěže méně dobře, věci odlišné, poněvadž patříme na otázku pod jiným úhlem. Oddělujeť nás široký příkop, víra v nesmrtelnost duše a v budoucí život, aniž by nám bránil, abychom nebyli úzce spojeni v lásce k nemocným a v úctě Krásna.

»Má nemocný znáti svůj stav a do jaké míry my lékaři ho máme o tom uvědomiti?«

Takto položená otázka jest dvojí: právo nemocného na to, aby znal svůj stav; povinnost lékařova, aby ukojil tuto oprávněnou zvědavost.

Nuže předchozí článek se zabývá jen druhou otázkou a nijak neodpovídá na první. Pomlčeti o právu nemocného na to, aby věděl, kam jde, to neznamená právo to potlačit: právo to se mi zdá nepopěrným nepromlčitelným.

Nechme stranou jednou pro vždy dívky, jež žijí v přítomnosti a jejichž oči nemají v obyčeji zpytovat budoucnost. Pro všechny ostatní nemocné, jinochy, dívky, dospělé obou pohlaví, pro starce táž myšlenka znovu a znovu na ně doléhá v hodinách nemoci a utrpení: »Kdy se zase vrátím do života?«

Život, můj život, »ožítí!«

Jaké kouzelné a neskonale obsáhlé slovo! Neboť jest život tělesný, který ošetřuje nebo obnovuje lékař a který jediný jest brán v úvahu v článku předcházejícím, jest však také život nesmrtelné duše, život posmrtný, ve který věří ti, kdož naň myslí, b i mnoho těch, kteří naň nemyslí.

Nuže ti, kdož naň myslí, dobře vědí, že onen posmrtný život má jiné trvání, jinou hodnotu než život smrtelný. Mají právo na to, aby věděli, kdy jim nastává přechod z tohoto života do onoho, kdy mají *umřítí*; neboť jim umřítí znamená ožítí, a to ožítí ve světě lepším. Smrt je děsí jen tehdy, když je překvapí nepřipraveny. Jejich klid se mění v odevzdanost, když byli mohli zcela spořádati své svědomí a napravit, pokud jim to možno, škody způsobené jiným a sobě samým. Tož ve jménu spravedlnosti a v zájmu svého pokoje mají právo na to, aby věděli pravdu o svém stavu.

Ti, kdož zjevně nemyslí na onen budoucí život často v něj věří ve svém podvědomí. Zdaž nemají právo na to, abychom upozorněním na vážnost jejich stavu probudili v nich tu blahodárnou touhu, zakopanou v nejtajnější hloubi jejich bytosti, touhu jež se jim také stane zdrojem nové síly?

Ale kdož ví, zda i u těch, kteří zarputile vyvracejí možnost budoucího života, jejich hlučné popírání není jen zástěrou snadné morálky? Oni též mají právo, abychom je zavčas uvědomili, že nastává chvíle sejmouti ten závoj.

Právo nemocného na to, aby znal vážnost svého stavu a věděl, že mu hrozí smrt, jest tedy obecné a zdá se mi nezdvořilým omezovati je na užitečnost plynoucí z posledního pořízení, užitečnost týkající se ostatních lidí. Důvod ten má sice svoji hodnotu a milerád mám k němu zření, ale všichni nemocní nemají, co by odkazovali, kdežto všichni nemocní mají pamatovati na svou duši, nesmrtelný princip, jenž oživuje a zušlechťuje jejich tělo a jest podstatou lidské důstojnosti.

Jsem tedy odpůrcem lži, ba i »lži nábožné«, a mám za to, že jest velmi vážnou úhonou proti nepromlčitelnému právu nemocných, snaží-li se kdo zatajovati jim pravdu až do konce.

Ostatně je tak snadno ukolébati jejich bdělost lží? Docházíme opravdu svého cíle tím, že je stále a stále klameme? Pokud na mně jest, nemyslím.

Mnoho nemocných má kupodivu jasné tušení o své situaci a nedá se uspati opakovanými smyšlenkami. Někteří by těm bajkám rádi věřili, ale nemohou. Mnoho jiných se tváří, jako by tomu věřili, chtějí oklamati své okolí, ba někdy i lékaře, a vzbuditi domnění, že jejich duch jest kliden, zatím co snad opravdu klidni jsou, ale v docela jiném smyslu. Zde šálil bývá ošálen, a co tím získává? Ztrácí svůj morální vliv, nemocný mu už nedůvěřuje a trpí tím více.

Místo abychom činili s nemocnými jako s dětmi, jimž se vypravují pohádky, lépe jest míti v úctě jejich lidskou důstojnost a jejich právo, netvářiti se,

jako bychom pochybovali o jejich mravní síle, což je zraňuje, nýbrž činiti s nimi jako s bytostmi mystickými a připomínati jim vznešenost utrpení, tklivou prostotu a krásu smrti, jež jest přípravou na věčnost vysvětliti jim, že po smrti budeme dále žíti a radovati se s těmi, od nichž jsme byli smrtí odloučeni.

Dokázali jsme právo nemocného na to, aby věděl, co se s ním děje; přímým důsledkem toho jest, že lékař jest povinen ukojiti oprávněnou zvědavost pacientovu. Ale jak a kdy?

Článek Faure-ův dobře ukazuje různost případů, nezbytnost taktu, psychologie, dobroty a soucitu. Zdůrazňuje potřebu toho, abychom vždy těšili a vždy měli naději. Rád bych, aby si každý lékař osvojil toto heslo: »Uzdravovati někdy, mírniti utrpení často, potěšovati vždycky.« Jsem úplně za jedno s Faurem, že vše jest obětovati pro klid nemocného, ale klid, jak já mu rozumím a jeho se domáhám, jest nejhlubší vůbec, neboť to jest klid nadpřirozený, jest to *odevzdanost*.

Ale jak lze srovnati zavrhování lži, pěstění naděje a snahu po dokonalé odevzdanosti?

Jsem nucen vyložití svou myšlenku poněkud obšírně, sice bych byl obviňován, že radím lékařům, aby přímo, bez přípravy nemocnému vytruboval pravdu, na niž má právo, a aby mu ukládal uspořádati věci jeho svědomí, an jest blížek smrti. Taková hrubost by se přičila křesťanské lásce k bližnímu.

Ve skutečnosti řešení jest velmi prosté. Povinností dobrého lékaře jest zabývati se u nemocného od samého počátku jak jeho fysickou stránkou, tak i morální, a orientovati k mravním hodnotám mnohem dříve, než nastane vážná situace. Nejlepší metodou jest míti na zřeteli a řešiti otázku již předem.

Zvykneme-li si »mařiti čas« u svých nemocných, když je chodíme navštěvovat, můžeme se obklopiti

jakousi duchovní atmosférou, přípustnou ve všech prostředcích, jen když se vidí zároveň, že lékař jest dobrák od kosti.

Naskytne se dost a dost vhodných chvil k zasetí dobrého slova, jež vzklíčí ve svém čase. Tisícerým způsobem lze rozkřesati víru v nesmrtelnost duše a v užitečnost života budoucího. Zavede se hovor na nezbytnost, aby na onom světě byla odčiněna nesčetná bezpráví spáchaná na tomto; těšíme se jistotou, že se po smrti shledáme s těmi, jež máme rádi a jež jsme ztratili; vyvracíme zdánlivou nesrovnalost vědy s náboženstvím; chválíme si, jak s mravního hlediska jsou náboženské zásady mocným prvkem výchovným; zdůrazňujeme výkupnou hodnotu utrpení; ukazujeme, jak jest nezbytno uvést v soulad své činy se zásadami; opakujeme rčení: »Jaký život, taková smrt« a co jiných průpovědí se vám namane při událostech denního života, za řeči o nových knihách, o člancích v časopise, o zprávách politických, hospodářských nebo sociálních. Bez urážky přesvědčení cizího můžete vyložiti své mínění, ani se nechvástajíce, ani se nestydíce. Když se kromě toho snažíte býti charakterním člověkem, nenápadně hozené símě duchovní bývá přijato a dříme v srdci pacientově. Pro tu chvíli není potřebí nic více.

Ať se mimo to lékař přičiní, aby nemocného ujistil svou něžnou láskou. Budiž vždy mírný, trpělivý, s úsměvem na tváři, pln vroucí pozornosti k pacientovi, snaž se omeziti fysická muka pokud to jen možno, aby nemocný cítil lékařovu pečlivost v nejmenších podrobnostech.

Když se přiblíží rozhodná chvíle a nemocný přímo se otáže, lékař mu může odpověděti bez obavy, že by ho vyrušil z rovnováhy, ovšem učiní-li to obezřele

a jemným způsobem. Připravený a uvědoměný pacient mu porozumí z pouhé nápovědi.

Aniž byste lhali, vždy mu máte uchovati naději na uzdravení nebo aspoň na jakési zlepšení po delším čase, neboť jest jisto, že ani v nejvážnějších situacích nikdy neznáme vzpruh života, jež má do sebe trpící organismus. Nemocní, jimž lékař už neví pomoci, mohou se uzdraviti proti všelikému očekávání. Pochybnost může posloužiti naději.

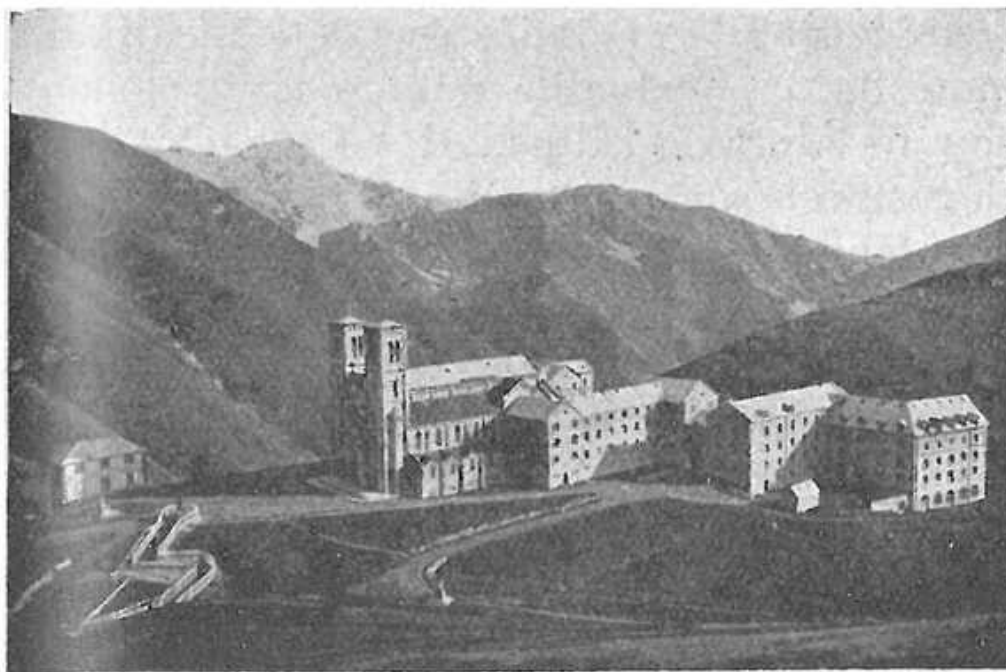
Netáže-li se nemocný přímo, lékař, byť i katolík, má se zdržeti všeho neobratného proselytismu. To není jeho věcí, podle mého soudu. Vyjma nepředvídané oklnosti a vyjma případ, že zná velmi dobře nemocného a jeho prostředí, nebude předbíhati. Bude míti dosti na tom, že s větší opatrností než v období méně vážném bude nabádati nemocného k myšlenkám duchovním, a to spíše příkladem nežli slovy. Přímo působiti nechá domácí, kněze a zvláště Milost.

Nemá-li předbíhati otázky nemocného, myslím, že naopak má úplně zpravit rodinu nebo aspoň jednoho člena rodiny a bez váhání jim připomenouti, že jest čas dáti nemocného zaopatřiti.

Abych krátce vyslovil svoji myšlenku, myslím, že nemocný má právo na to, aby nebyl klamán pro uchránění jeho dobra nadpřirozeného i hmotného. Jest na lékařově důstojnosti, aby nečinil s nemocným jako poručník s dítětem, které nemá svobodné vůle.

Povinností lékařovou jest počínati si taktně, dáti věc na srozuměnou obezřele, abý to nikdy nebylo na újmu klidu a pokojnosti nemocného, a to tím, že už předem, a prve než nastane rozhodná chvíle, vede pacienta k úvahám nadpřirozeným, jež jen povzbudí jeho naděje a usnadní mu zůstatí odevzdaným v hodinách nejtrapnějších, v agonii a ve chvíli smrti.

Přeložil Otto Albert Tichý.

VÝZNAM ZJEVENÍ LA SALETTSKÉHO

Z předmluvy ke knize »*La Saletta*«, jež právě vychází jakožto 12. svazek spisů »*Vinice Páně*«.

V každé zemi, kde katolická víra zapustila kořeny, kvete z této víry úcta a oddanost k Panně Marii. A této úctě a zbožnosti odpovídají též projevy dobroty a moci Matky Boží, jež vyslychá prosby svých dítek a přispívá jim i zázračně na pomoc. V každém katolickém kraji jsou památná místa, kdež se chovají starobylé obrazy a sochy posvátného původu, jimž se dostalo názvu »milostné« nebo »zázračné«, poněvadž požívají zvláštní ochrany nebeské a poněvadž před nimi došlo a dochází k podivuhodným vyslyšením proseb. Tak u nás Stará Boleslav, Svatá Hora, Sv. Kopeček, Tuřany a jiná místa. Některá místa si získala slavné pověsti a vábí věřící proto, že se tam Matka Boží přímo zjevila, aby

zázračně uzdravila chorého, jenž se k ní utíkal, ne aby potěšila a povzbudila některou vyvolenou duši (Vranov na Moravě, Filipisdorf v Čechách.) V životopisech Svatých se často dočítáme o takových soukromých viděních a zjeveních.

Ale zjevení Panny Marie na La Salettě má ráz zcela mimořádný. Nepřišla tam Matka Boží, aby přispěla prosebníku, jenž se jí dovolával, nepřísoudit soukromě někomu ulevit. Přišla nikým nevolána a nečekána. Přišla jako *nebeská Poselkyně*, znenačena a přece ve chvíli prozřetelnostně určené, aby promluvila svým zjevem i svým slovem *ke všemu lidstvu*. A nebylo to poslání jen pro tehdejší dobu, neboť kdo by popíral, že její výtky a výstrahy týkají dnešní doby ještě větší měrou než lidstvo tehdejšího?

Tato kniha má tudíž za účel seznámiti s *velikou zvěstí* la salettskou, aby bylo splněno, co Matka Boží požadovala.

Výzvě naší Paní »*zvěstujte to všemu mému lidstvu*« odpovídá povinnost věřících přijmouti pokorně její slova, vštípnouti si je do srdce a zachovati se podle nich, jak napomíná Duch Svatý v knize Tobiášově:

»*V uctivosti míti budeš matku svou po všecky dny svého života, neboť pomníti máš, jaká a jak veliká nebezpečí pro tebe trpěla v životě svém*« (Tob. 4, 5)

Výzvy Mariiny nejsou nyní o nic méně naléhavé než v době jejího zjevení na La Salettě. Kdyby se zjevila u nás, nelkala by jako tehdy? Nemá stejné příčiny k steskům a k hlubokému zármutku? Nepáchají se hříchy, na něž si stěžuje na La Salettě u nás téměř všeobecně?

I nad námi tato dobrá Matka jen stěží udržuje rámě svého Syna, a chce-li, aby nás neopouštěl, musíme ho prositi bez ustání.

ŽIVOT KARTUSIÁNŮ

Řeholní řády kartusiánů a trapistů vždy požívaly a požívají dosud i ve světě takové úcty, že ani frivolní spisovatelé se neodvažují dotknouti hanlivými poznámkami těch svatých samotářů, a nenávratné zmizení význačné osoby v tajemném zátiší Kartouzy nebo Trapy dodalo nejednomu románu dramatické působivosti.

Kartouza a Trapa jsou zvláštní světy. Jejich členové nevcházejí ve styk s ostatním světem. Proto též o nich nemožno vymýšleti fantastické historky. Ví se jen, že mají přísnou řeholi, že jsou uzavřeni, stále mlčí a rozjímají o smrti. Méně je známo, zda i v nynější době zachovávají původní stanovy, když přec jiné řády se ve mnohém přizpůsobily novější době.

Nebude tedy bez zajímavosti nahlédnouti do *dnešního* kláštera mnichů kartusiánů. Uvidí se, že není tato řehole jen jakousi historickou reminiscencí, archaismem, z něhož prvotní duch vyprchal a jehož původní účel pomínul, nýbrž že je to řehole, která i v nynější době si osobuje a vskutku má důvod svého trvání, která bez vnější propagandy získává jinochy a muže, nalézající tam své životní povolání.

Založení řádu kartusiánského.

Zakladatelem řádu kartusiánského je sv. Bruno. Narodil se asi r. 1035 v Kolíně n. Rýnem. Tam nabyv prvního vzdělání, odebral se do Remeše, kdež na proslulé dómské škole konal akademická studia. Byv vysvěcen na kněze, putoval po krajinách jako kazatel a dovedl svou žhoucí láskou k Bohu podmaňovati lidská srdce Ježíši Kristu. Arcibiskup remešský, jemuž dobře byla známa Brunova učenost a bystrost, povolal ho zpět do Remeše a jmenoval ho svým

kancléřem a svěřil mu řízení všech škol v diecési. Roku 1082 byl mu nabízen arcibiskupský stolec, on však odmítl hodnost biskupskou, neboť jeho srdce tíhlo jinam. Stále mocněji se v něm ozývala touha věnovati se Bohu v úplné odloučenosti od světa. Pro svůj záměr získal šest druhů, z nichž čtyři byli kněží. Vydali se na cestu vyhledat si místo úplně osamělé někde v pustých Alpách v krajině Dauphiné. Přišli r. 1084 do Grenoble a prosili tamního biskupa sv. Hugona, aby jim poskytl místo, kde by svou touhu mohli uskutečniti. Svatý biskup měl v noci předtím sen, v němž viděl sedm hvězd, jež se snesly k jeho nohám, opět se vznesly a letěly do pustých hor, a se opět snesly na divokém místě, zvaném Chartreuse. Tam viděl anděly, kteří na pokyn Boží stavěli obydlí nad nímž potom spočinulo oněch sedm hvězd. Z příchodu sedmi mužů a z jejich pokorné prosby vytušil biskup Hugo význam snu. Brunona znal z Remeše, kdež s podivem naslouchával jeho přednáškám.

Vydal se tudíž biskup s nimi na místo vidění označené. Dosud tam lidská noha nevkročila. Bylo vysoko nad horskými stržemi a nad ním opět se vypínaly nebetyčné hradby skalisk. Jen hukot bystrin přerušoval posvátné ticho. Poutníci se ihned dali do práce. Vystavěli si ze dřeva chyšky a kapli již zasvětili Matce Boží: Sancta Maria de Casalibus.

To byl počátek kláštera »Veliké Kartouzy« a řád kartusiánského.

R. 1090 byl Bruno povolán papežem Urbanem II. svým bývalým žákem, do Říma, aby byl jeho rádcem. Za čas ho papež na jeho naléhavé prosby propustil a Bruno se odebral do Kalabrie, kdež založil druhý klášter. Tam též zemřel 6. října 1101.

Řád kartusiánský se brzy rozšířil ve všech zemích. Také u nás měl kláštery, v Kartouzích u Jičína a v Králové Poli u Brna. Josef II. je zrušil.

Veliká Kartouza i ostatní kláštery ve Francii byly r. 1905 za konfiskace církevního majetku zabráný státem a řeholníci vyhnáni. Rovněž v Německu padly za oběť »osvícenství«. Teprve r. 1869 byla v Německu znovu založena kartouza v Hainu v Düsseldorfu. Generální představený sídlil dříve ve Veliké Kartouze, nyní sídlí přechodně ve Farnetě u Lukky v Itálii.

Život v kartouze.

Běžné názory o životě kartusiánů jsou většinou mylné. Myslí se, že námahy, jež tato řehole ukládá, přesahují lidské síly nebo že život takový může býti údělem jen některých výjimečných lidí. Ve skutečnosti není tomu tak, což lze poznati, nahlédne-li se do zřízení kláštera a denního života kartusiánů.

V životě kartusiánů se jeví harmonicky a prakticky sloučeno poustevnictví a klášterní pospolitost. Kartusián je poustevník, poněvadž bydlí v odloučeném domku, v němž ztráví větší část dne o samotě, ve všední dny sám jí, sám pracuje a sám se modlí církevní hodinky, vyjma matutinum a nešpory, a rovněž mariánské hodinky. Je však coenobitou, to jest vede život pospolitý, poněvadž bydlí v klausuře, třikrát v obyčejné všední dny a v neděle a ve svátky se schází s bratřími k společným bohoslužbám, v neděle a ve svátky s nimi jí ve společné jídelně a v tyto dny s nimi chvíli hovoří a ve všem je poslušen svých představených.

Život kartusiánů je v podstatě kontemplativní, i když nikterak nevyžaduje, aby mnich byl ve stavu kontemplace. Může býti výtečným kartusiánem, aniž by měl dar vyššího nazírání; avšak život v kartouze napomáhá tomu stavu a připravuje k němu. Nazývá se kontemplativní či rozjímavý život oproti životu činnému, poněvadž kromě potřeb vlastního kláštera vylučuje jakoukoli vnější službu duchovní

správy a je úplně věnován modlitbě, chvalozpěvům, studiu a rozjímání věčných pravd.

Často se klade otázka, nemá-li život činný přednost před rozjímavým. Jistá omilostněná duše se o tom před několika lety vyjádřila takto: »Božský Spasitel mi řekl, proč činní lidé žehrají na rozjímavé, kdežto rozjímaví na činné nežehrají. To začalo s Martou a Marií a trvá to dále. Pochází tady odtud, že nazíraví jsou si plně vědomi potřebnosti života činného, kdežto v životě činném není porozumění pro nazírání, a poněvadž myslí, že rozjímaví maří čas, nedají jim pokoje«.

Střídání duchovních cvičeb a účelné rozdělení času, ve kterém se tyto úkony dějí, uchrání řeholníka nudy, dlouhé chvíle; ruční práce, osvěžení, rozmluvy a vycházky povolují napětí ducha a poskytují tělu přiměřeného a občerstvujícího odpočinku. Jinak však tyto oddechy a osvěžení nebrání mnichu, aby nezůstal ve spojení s Bohem; vnitřními vzněty, t. zv. střelnými modlitbami, které nejen že srdce neunavují, nýbrž rozšiřují je a uklidňují.

Kartusián ponechává Martě péči o vnější potřeby Páně a setrvává s Marií láskyplně u jeho nohou. K tomuto způsobu života jsou schopny mnohé osoby, jež se k němu měly za nezpůsobilé, o čemž svědčí zkušenost. V kartouze jsou lidé každého věku, všech letor, ze všech stavů, duchovní i laikové. Někteří tam přivábila samota a vnitřní život; jiní tam hledali útočiště proti svůdnému světu, jenž je hrozou oblouditi; jiné duše opět jako plaché holubice toužily po zabezpečení svou nevinnost ve stínu svatyně, jiní činili pokání za léta zmařená, jež prožili v nemilosti a v zapomenutí Boha; konečně jsou tam i takové, kteří po námahách a pracích pastýřské služby chtějí se pokáním a vnitřní sebraností připravit na smrt. Všichni však, ať jakákoli pohnutka je tam přivedla,

jednomyslně vyznávají, že řehole kartusiánská není nikterak nad lidské síly.

Stačí sledovati postup denních a nočních povinností mnicha kartusiána v Hainu u Düsseldorfu, abychom si utvořili správnou představu o tomto prý tak přísném a nepraktickém způsobu života.

Jako všechny kartouzské kláštery, zaujímá kartouza v Hainu veliký čtyřúhelník. Branou se vchází do dvora a viděti v průčelí původní zámek Hain, k němuž na zadní straně byl přistavěn kostel; tři ostatní strany této prostory jsou uzavřeny vysokými masivními budovami, v nichž jsou v přízemí dílny bratří laiků a v poschodí jejich cely. Chodba, táhnoucí se podél těchto dílen a spojující je, ve svém prodloužení má v levo celu převorovu a v pravo kapli bratří, refektář a kapitulní síň a vybíhá ve velikou křížovou chodbu. Ta je čtvercem 160 metrů dlouhým, po jehož vnějších stranách kolem dokola se řadí 32 cel otců, stejnoměrně rozestavených; na vnitřní straně pak je prázdná prostora asi 10 jiter půdy, v jejímž středu se prostírá hřbitov.

Tato velká křížová chodba s přilehlými celami je vlastním klášterem; tam bydlí otcové v rozjímavém klidu, odloučení od světa, zaujatí jedině Bohem a božskými věcmi a úsilím, aby potřeli a odložili své chyby a osvojili si ctnosti. Tam zůstávají, až se Pánu Bohu zalíbí povolati je z chudičké cely do krásného nebe. *De cella ad caelum!*

Mezi křížovou chodbou a jednotlivými domečky otců se prostírá dlouhá louka, na níž se může obyvatel cely procházeti. V přízemí domečku má otec dvě místnůstky: v jedné má hoblici a soustruh, v druhé sklad dříví a uhlí. Odtud vedou dveře do uzavřené zahrádky, jež přísluší k cele a již otec sám obdělává. Vlastní byt kartusiánův v poschodí má dva pokoje. V prvním umístěn stůl, šatník a socha

Panny Marie, před níž mnich se modlí Zdrávas Marii po každé, když se vrátí do cely. V druhé je klekátko a knihovnička a lůžko. Tento pokojík je svatyní mnichovou, v níž se modlí, studuje, blažen sám s sebou a s Bohem.

Jaký je denní jeho pořádek?

Kartusián začíná své dílo v hodině, kdy většina lidí končí svou denní práci; vstává, když oni ukládají k odpočinku. O 11. hodině v noci přerušuje svůj spánek, jenž trval nejméně čtyři hodiny. Na zazvonění poklekne na svém klekátku, kdež po krátkém sebrání obětuje Matce Boží prvotiny svých modliteb a chvalozpěvů, recituje Matutinum a Laud mariánských hodiněk. Právě na přání nejsvětější Panny první žáci sv. Brunona se rozhodli tímto způsobem ji uctívati a jejich nástupcové pokládali vždy za svatou povinnost věrně a vytrvale se modliti mariánské officium, jež u kartusiánů požívá téměř té vážnosti, jako kanonické hodinky a stejně obřady se modlí. Ostatně zvláštní oddanost kartusiánů k nejsv. Panně od prvních dob řádu se projevuje též tím, že denně na hlavním oltáři jménem konventu se slouží Mše *de Beata* a každou sobotu zpívají Svátky mariánské, jimž obyčejně předchází půl o chlebu a vodě, slaví se velmi nábožně a v každé cele, jak již zmíněno, na význačném místě stojí socha Matky Boží.

Po matutinu mariánském zbývá asi čtvrt hodinka, které každý smí použítí podle libosti, nemá však, je učí Directorium, příliš napínati ducha, aby při společném matutinu byl lépe sebrán; neboť »lidský duch se podobá luku, jenž se nesmí přepínat, má konati dobré služby. V tomto bodě mají se zvláště začátečníci dáti ochotně vésti.«

O tři čtvrti na dvanáct zvoní po druhé, na znamení, aby se mniši odebrali do kostela, kdež se zpívá

Matutinum a Laudy. Zatím co většina lidí se oddává odpočinku a mnozí hovějí zlým vášním, kartusián povznáší své srdce i hlas k Bohu, aby tak oběť chvály nikdy nebyla přerušena; onť náleží do počtu oné přední hlídky, o níž mluví Isaiáš, oněch strážců Jerusaléma (jímž předobrazena Církev), kteří ve dne v noci neumlkají: *Super muros tuos, Jerusalem, constitui custodes; tota die ac nocte in perpetuum non tacebunt*. Chorová modlitba je spíše andělskou službou než lidskou, spíše nebeskou než pozemskou. Chórové hodinky jsou vlastně věčným klaněním v nebi, jsou trvalou ozvěnou oběti chvály, díků, smíru a prosb, kterou Beránek Boží přináší ve dne v noci na našich oltářích.

Mezi matutinem a laudami příslušného dne se pějí laudy za zemřelé. Pobožnost za zemřelé je rovněž význačným rysem kartusiánů. Hodinky za zemřelé se modlí společně po všechny dni, které nejsou svátky. Za každého zemřelého člena řádu se je modlí jednotlivci zvlášť a dostává se jim ještě hojné pomoci tím, že se za ně obětují četné výroční mše, třicítky mší gregoriánských, monachát, to je šest mší, jež každý řeholník má obětovati, zemře-li profes téhož domu.

Po krátkém officiu za zemřelé utichne na chvílku zpěv. Mnich se obrací k svatostánku a prosí Spasitele v tiché sebranosti o nové síly, aby mohl zbožně zpívati dál; poté se zpívají laudy denního officia, zakončí se modlitbou »Anděl Páně« a mniši se odeberou do svých cel. Je asi půl druhé nebo dvě hodiny po půlnoci, podle délky officia. Kartusián potřebuje ještě chvíli odpočinku; dříve však vykoná ještě jednu povinnost, a rád ji koná. Jako Marii věnoval prvotiny svého nočního bdění, tak jí obětuje i konec, modle se primu mariánských hodinek. Při tom uvije ze svých zbožných myšlenek a přání jakousi kytičku, kterou podá Neposkvrněné Panně s prosbou, aby

ji odevzdala svému božskému Synu. I zde mož
poukázati na ducha moudrosti a prozíravosti, jí
jsou prodchnuta všechna pravidla řehole kartusiáns
Čteme tam: »Potom se ihned odeber na odpočin
neoddlávaje se nezřízenému bdění, jež by jen k to
posloužilo, aby sis zničil zdraví a zbaven byl oně
požehnání vnitřního klidu a zdraví, jež Bůh vylé
na řád, pokud jeho členové zachovávají jeho p
vidla v duchu dokonalé poslušnosti, když totiž s
pracují a pod., jak to stanovy předpisují.«

Tento druhý spánek kartusiánů trvá asi tři a p
hodiny. O tři čtvrti na šest se znovu budí a proc
s vědomím, že má vyplniti veliký úkol, úkol mo
litby. Jakmile udeří šestá a zazní zvon, pokleká
klekátko ve své cele, děkuje Bohu za dobrodiní
milosti v noci obdržené a obětuje mu následující d
Po této přípravě recituje primu toho dne a ter
mariánskou, modlí se Anděl Páně, k němuž se zvo
o půl sedmé; potom koná rozjímání do sedmi hod

Ústní modlitba totiž nemůže býti dokonalá, i
předchází-li nebo neprovází-li ji rozjímání. »Roz
mání,« praví sv. Bernard, »poučuje, čeho se na
nedostává, modlitba se toho domáhá; rozjímání ul
zuje cestu vzhůru, modlitba tam vede; rozjímáním p
znáváme hrozící nebezpečí, modlitbou jim unikám

Snad je divno, že v denním pořádku rozjímavé
řádu je tak málo času vyhraženo k rozjímání. Dir
torium k tomu podává důvod. »Život dobrého kar
siána,« praví, »je ustavičnou modlitbou, proto za
tečnickům předpisujeme jen půl hodiny k rozjímá
poněvadž po našem soudu úplně stačí, snaží-li
všecky své úkony v samotě oživovati vnitřním c
chem. Tato krátká doba rozjímání poslouží zárov
jako východisko k povznášení ducha, jež má pės
vati po celý den. A jako ti, kdož vstávají od st
nenasyceni, vždy mají chuť jísti ještě více, tak i t

duchovní strava, požívá-li se jí mírně, zanechává poustevníka ve větší duchovní živosti a vábí ho, aby se často ve své samotě povznášel k Bohu vnitřními vzněty a střelnými modlitbami, jimž si má vůbec zvyknouti.« Jak již řečeno, jsou zde míněni jen začátečníci, t. j. novicové a mladí professi, neboť starším professům zůstává řehole v tomto směru, jakož i co do studia větší volnost.

O sedmé hodině svolává zvon kartusiány do kostela, kdež napřed prodlí čtvrt hodiny v tichém klanění před Nejsvětějším. O čtvrt na osmou se modlí Litanie ke všem svatým, po nichž je zpívaná konventní Mše. K osmé hodině se ubírají řeholníci do kaplí, kdež celebrant se služebníkem se nejdříve pomodlí terci toho dne u stupňů oltářních a po ní slouží Mši svatou. Za této Mše služebník se modlí sextu de Beata, kněz pak se jí modlí teprve po svém díkůčinění, které koná leže na zemi. Tato poloha je vnějším znamením pokory, úcty a klanění, jež přísluší Velebnosti Boží. Po návratu do cely je oddech do devíti hodin, potom studium do půl desáté.

Nyní ustupují duchovní úkony tělesným pracím; mnich může pracovati ve své zahrádce, u hoblice a soustruhu, vázati knihy a pod. Jeden z otců dává návody těm, kteří v tom nejsou obeznalí. Ale i při těchto ručních pracích, jak učí řehole, má mnich povznášeti srdce k Bohu střelnými modlitbami, ovšem bez napínání, zcela klidně a volně.

O desáté hodině se zvoní a každý se modlí sextu denní na svém křekátku, potom je oběd, pro nějž si každý jde k okénku u brány. Kartusiáni nesmějí nikdy, ani v nemoci, jísti masitých a tučných pokrmů. V tom jsou řádové stanovy krajně přísné. Leckdo by myslil, že stálé zdržování se masitých pokrmů škodí tělu; ale zkušenost poučuje o pravém opaku. Právě pro svou přísnou životosprávu kartu-

siáni bývají mnohem méně a řídčeji nemocni než lidé ve světě, a často lidé slabých sil v kartouze zůstávají zdrávi a dožijí se dlouhého věku.

Po jídle je oddech až do poledne; v neděli je tento oddech společný. Kromě toho jednou za týden bývá procházka, trvající asi čtyři hodiny. Při ní převládá svěží a volná veselost a upřímná bratrská láska. Tyto procházky byly zavedeny, aby se poustevníkům dala příležitost vymluviti se a zjednati tělu potřebného pohybu a občerstvení.

Při tom, jakož i při společných osvěženích se smí přerušiti mlčení, které jinak vždy dlužno zachovávat. Jsa odloučen od vnějšího světa i od spolubratří, je kartusián už sám sebou odkázán na nejpřísnější mlčení, což pro nedokonalé je sice namáhavé, pro dokonalé však přirozené a milé. Mimo to sv. Bruno poučen zkušeností, že ctnost mlčenlivosti podporuje sebranost ducha, zavázal své syny k mlčení téměř nepřetržitému. Kdo tudíž zbytečně promluví, musí v neděli veřejně svůj přestupek žalovati a podrobiti se veřejnému pokání. Je však dovoleno požádati několika slovy o něco potřebného nebo užitečného; s představenými je dovoleno mluvití vždycky. Dorozumívati se posunky je zakázáno.

Sv. Bruno v listě svému příteli Radolfovi nazývá samotou »školou Ducha Svatého, rájem na zemi, matkou kontemplace, učitelkou mlčenlivosti, dárkyní pokoje, zdrojem sebranosti, pěstitelkou ctnosti, branou nebes«. Aby požíval těchto nebeských požehnání, kartusián žije zcela odtržen od světa, nikdy veřejně nevystupuje; i jeho obydlí je odděleno od příbytku sousedova zdí, takže požívá klidu pravého poustevníka.

O dvanácté hodině se modlí nonu denního officia i de Beata, po ní koná duchovní čtení. Od jedné do dvou hodin je podle řádu, nedávno z Říma přede-

psaného, studium, od dvou do půl třetí tělesná práce. O půl třetí nešpory de Beata na klekátku v cele; o tři čtvrti na tři svolává zvon mnichy do kostela, kdež zpívají nešpory a vyjma svátky a jejich vigilie konají se hodinky za zemřelé.

Potom se vracejí mniši do svých cel a večerejí. Řádná večere je toliko od Velikonoc do Povýšení sv. Kříže (14. září). Od toho dne až do Velikonoc, jakož i ve všecy pátky celého roku se drží půst, t. j. obědvá se o 11. hod. a po nešporách je svačina: skyvka chleba s vínem, jež se nikdy nepije nemísené. Ale ve všecy neděle a svátky kromě doby adventní a postní stoluje se ve společné jídelně dvakrát. Jednou za týden, obyčejně v pátek se zachovává t. zv. abstinence, to jest mniši požívají jen chleba a vody, leč by představený ze závažných důvodů některého dispensoval; všichni však jsou povinni v ty dni, jakož i po celou dobu adventní a postní zdržovati se pokrmů mléčných a vaječných.

Po večeri nebo po svačině je půl hodiny osvěžení, potom studium. Půlhodinka před kompletářem slouží k rekolekci, záležející ve zpytování svědomí, duchovní četbě a přípravě rozjímání pro příští den.

O šesté hodině se modlí mnich Anděl Páně a kompletář denní i de Beata; potom obětuje Bohu a Nejsv. Panně své dílo, jako byl učinil na konci nočního bdění, a odebere se na odpočinek, aby nabral síly k příští noční službě.

V zimě se denní pořádek poněkud mění. V neděle a v jisté svátky, zvané kapitulní, zpívají se celé hodinky kromě kompletáře v kostele a jí se společně v refektáři. Též v některých klášterech jsou některé obměny denního pořádku, vyžadované podnebím.

Toť ve stručných rysech život kartusiánův. Zdá se jednotvárný a myslelo by se, že je nudný. Ale naopak zkušenost učí, že kteří tuto řeholi věrně za-

chovávají, shledávají čas mnohem kratším než v kterémkoli jiném stavu.

Ovšem nesmí se souditi, že v kartouze není kříže a utrpení. Kříž provází člověka všude. »Ať jsi kdekolivčk,« praví Tomáš Kempenský, »bud' jist, že všude najdeš kříž, neboť všude si jej neseš.« Ani život v klášteře není prost pokušení a zkoušek; ale nebezpečí jsou tam vzdálenější, milosti mocnější, pomoc hojnější.

Jak z tohoto krátkého popisu vidět, přísnost a umrtvování se v řádě kartusiánském nepřepíná; má sloužiti jen k tomu, aby se tělo udrželo na uzdě a podrobilo se duchu, aniž by se oslabovalo nebo přetěžovalo. Právě pro tuto mírnost a přiměřenost udržel se řád podnes ve své původní observanci, a odtud i přísloví: *Cartusia nunquam reformata, quia nunquam deformata*. Také se zkušeností zjistilo, že takoví, kteří vybočují z těchto mezí, nevytrvají v řádě. Ovšem, volá-li někoho Bůh zjevně na mimořádné cesty, nebrání se mu, aby poslechl, a takový dostává k tomu též milost a sílu od Boha.

Nepožadují-li se u kartusiánů veliké úkony tělesné kajícínosti, tím větší důraz se klade na vnitřní umrtvování, které je podstatné, jinými slovy: na sebezapírání, pěstění pokory a poslušnosti. Řádová pravidla praví: »Nekonej žádných vnějších umrtvování kromě těch, jež jsou předepsána, leč by ti představený výslovně dovolil; zato však ze všech sil se snaž o vnitřní umrtvení, abys své vášně podrobil rozumu a rozum Bohu, neboť tak se teprve staneš opravdovým mužem Božím.«

Kartusián se má zejména snažiti o prostotu. Tato krásná ctnost byla vždy význačným rysem tohoto řádu; bez ní nemožno býti důstojným synem sv. Brunona, o němž jest psáno, že byl stejnoměrný v celém svém způsobu života, *aequalis vitae*; že z jeho obli-

čeje vyzařovala vždy tichá radost, *semper erat festo pultu*, a že v hovorech byl prostý a skromný, *sermone modesto*.

Vážnou a stálou pobídkou mnichu kartusiánovi, aby zůstal věren svým závazkům, je denní pohled na hřbitov, jenž, jak bylo řečeno, je položen ve středu čtyřúhelníku, kolem něhož se vine křížová chodba. Co by mohlo výmluvněji kázati o smrti, co by mohlo mocněji připomínati pomíjivost všeho pozemského než toto tiché sídlo nebožtíků? Mniši se nemohou, a ani nechtějí, vyhýbati pohledu na toto místo odpočinku, kdykoliv se ubírají do kostela. Tak tomu chtěl zakladatel řádu sv. Bruno: aby hřbitov byl vždy v klášteře jako němý, ale přesvědčivý mluvčí. Tam odpočívají už mnozí, nejeden otec a bratr dobře známý, s prostým křížem bez nápisu na drnovém rovu, dřímající v očekávání dne, kdy Pán, kterému dnem nocí sloužili, vzbudí i je k radosti a slávě nepomíjející.

Když kartusián zamhouří oči k poslednímu spánku, obleče se do svého hábitu, onoho roucha pokory, chudoby a kajícínosti, které mu bude dobrým doporučením před božským Soudcem. Kapuce se nebožtíku stáhne přes obličej a ruce se sepnou na prsou. Vloží se mu do nich růženec, s nímž byl po celý život spjat a na němž tolikrát vil věnce růží Matce Boží. Na prostém prkně se vynese nebožtík do kostelního choru a vystaví se tam a nepřetržitě ve dne v noci střídají se u něho spolubratři ve zbožné modlitbě, dokud ho neodnesou na svaté pole. Tam ho spustí do hrobu bez rakve, bez náhrobního nápisu. Jak význačné jsou tyto obřady pro kartusiána! Za živa se snažil pohrdati světem s jeho vnadami i starostmi, aby byl pilen jen *jednoho potřebného*, a neznám chce zůstatí světu i ve smrti.

P. LEOPOLD FONCK S. J.

ŽIVOT A UČENÍ JEŽÍŠE KRISTA VE SVĚTLE ORIENTU

ZÁZRAČNÉ ROZMNOŽENÍ CHLEBŮ.

Bude s nemalým užitkem také tento skvělý důkaz všemohoucnosti a dobroty Spasitelovy pozorovati přesněji ve světle, jehož nám tak hojně poskytují místní poměry palestinské.

1. První zázračné nasycení lidu je jediný zázrak, o kterém vyprávějí všichni čtyři evangelisté. Jejich zprávy nám umožňují dosti podrobně určití dějiště události.

Předně označuje sv. Jan místo všeobecně jakožto prostírající se na protější straně jezera Genezaretského (Jan 6, 1). Protějším břehem je zde nutno míněn břeh východní, odkud se plavili později zase nazpět do Kafarnaum na západním břehu (Jan 6, 17). Sv. Lukáš udává krajinu ještě přesněji, označuje jakožto cíl plavby město Bethsaidu (Luk., 9, 10). Polde souvislosti a paralelních zpráv obou prvních evangelistů dlužno rozuměti město Bethsaidu Juliovu, která je položena na severovýchodním břehu, ne daleko ústí Jordánu do jezera.

Ještě blíže můžeme ono místo určití z jiných okolností, o kterých se zmiňují evangelisté. Tři synoptické zdůrazňují, že Pán se odebral s apoštoly do soukromí na místo klidné a tiché (Mat. 14, 13; Mar. 6, 32; Luk. 9, 10). Kromě toho praví sv. Jan výslovně, že *na tom místě bylo mnoho trávy* (Jan 6, 10) a souhlasně praví sv. Matouš, že zástupové se posadili v trávě (Mat. 14, 19) a sv. Marek, že se rozložil

v trávě po skupinách v oddílech po 50 a po 100 (Mar. 6, 39). Také žádost apoštolů, aby Spasitel rozpusť lid dříve než nastane noc, aby si mohli koupiti pokrmů v okolních dvorcích a vsích, poukazuje na osamělost krajiny. Dlužno tedy usouditi, že dějištěm zázraku byla neobydlená krajina, jež náležela k území města Bethsaidy Juliovy a poskytovala místa pro veliké shromáždění 5.000 mužů a jistě tolikéž žen a dětí. Pěkně uspořádané rozložení lidu a bujná tráva poukazují spíše na větší rovinu, poněvadž úzké rokliny a blízké pahorky na severovýchodním břehu jsou většinou kamenité a neskýtají místa pro tolik lidí. Také město jistě leželo blízko jezera, poněvadž učedníci brzy po nasycení a před zraky lidu vstoupili na svou loďku a plavili se do Kafarnaum. V pozdní hodině mohli lidé — i připustíme-li, že měsíc jasně svítil — jen tehdy tak přesně pozorovati odjezd učedníků a odloučení Páně, udál-li se div nedaleko břehu.

Na rovině nebo u ní musil býti pahrbek nebo mírný kopec, neboť sv. Jan poznamenává, že Pán hned na počátku vystoupil na návrší a tam se s učedníky posadil (Jan 6, 3). Také po rozpuštění lidu Ježíš šel opět sám na pahorek a tam prodlel téměř celou noc v modlitbě. Poněvadž Pán mohl přehlédnouti s výše severní část jezera, vypínal se asi tento pahorek rovněž nedaleko břehu.

Všecky tyto okolnosti ukazují s velikou pravděpodobností na jižní část roviny El-Batêha jakožto dějiště divu. Předně rovina u jezera bujně porostlá travou odpovídá líčení evangelistů velmi dobře. Na okraji též se vypínají pahrbky, jež skýtaly učícímu a modlícímu se Spasiteli příhodné místo. Poněvadž celá rovina ve své největší délce, počítajíc od vtoku Jordánu, měří sotva více než 6 km, bylo to přece k městu Bethsaidě tak blízko, že sv. Lukáš mohl ji

právem označiti jakožto cíl plavby. Jest nám však při této rovině mysliti spíše na jižní část, neboť na severu byla krajina kdysi (soudíc podle různých zřícenin) více obydlena a neposkytovala samoty, o níž mluví evangelia. Také vystupují právě na jižním konci pahrbky opět až k jezeru, jak to rovněž odpovídá zmíněným údajům evangelistů.

Navštívíme-li tento kraj kolem velikonoce, konce března nebo počátkem dubna, ovane nás zde půvab a líbeznost, jež se rozlévá po onom tajemství ve vypravování evangelia. Travnatá rovina, věnčená vlnitými, mírně se pnoucími pahrbky, pojí se jako zelený smaragd k modré hladině jezerní. Nejrozmanitější květiny pokrývají právě v době velikonoční zelený podklad nádherným tkanivem přebohaté barvitosti. Více než kdekoliv jinde ve Svaté zemi bývá zde poutník jat radostným úžasem nad podivuhodným květinovým kobercem. Sasanky a pryskyřníky, skvostné mečíky a kosatce, ohnivě adonisy a sněhobílé snědky, žluté chrysantery a fialové nebo nachové geranie vedle pestrých orchideí zdobí zelený koberec nádhernými barvami.

Jak krásně se hodí takový rámeček k dojemnému obrazu milosrdné lásky Spasitelovy. On zná lidské srdce a ví, jak jest vnímavé pro ušlechtilé krásy přírodní. Proto, při tomto vznešeném předobrazu svatosti své lásky, láskyplným postřehem určil i takovou podrobnost, předložil drahocenný klenot svých milostných darů v zlaté obrubě přírody hýřící na této rovině svou jarní výzdobou.

2. Jsme však též oprávněni klásti tuto událost do doby jarní a velikonoční? Již při výkladu o chůzi po moři jsme řekli, že někteří noví vykladači kládou událost do doby slavnosti Stánků, tedy do měsíce září.

Ale právě k časovému určení skýtá nám zelená

tráva, v evangeliu zmíněná, vítané potvrzení textu sv. Jana, který praví, že se blížily svátky velikonoční (Jan 6, 4).

Procházíme-li touto krajinou nebo i jinými částmi Palestiny jen o několik týdnů později po velikonočních, v květnu, v červnu nebo dokonce v září a v říjnu, marně bychom hledali zelenou trávu na polích a nivách. Pod paprsky pražícího slunce všechna tráva i květiny velmi brzy usychají. Vypučí znovu teprve na podzim dlouho po slávnosti stánků, po prvním dešti koncem října nebo počátkem listopadu. Při tom třeba si všimnouti zvláštnosti travného porostu v okolí jezera Genezaretského, což není v naší otázce bez významu. Ve vypravování o nasycení lidu překládají někteří místo »v zelené trávě« na zeleném pažitě«, ale neprávem, neboť traviny v Palestině rostou, aspoň kde nestojí stále ve vodě nebo u vody, sice jednotlivě vedle sebe v bujné plnosti, ale nespojují se jako na našich lukách v hustě souvislé plochy. Všude v krásném zeleném a pestrém koberci mezi jednotlivými travinami prosvítá podklad hnědé půdy.

Pokud tento podklad za zimních dešťů zůstává vlhký, udržují se též zelené traviny a pestré květy. Ale jakmile dešť ustane a slunce začne páliť, půda vysychá, kořeny rostlin si neudrží vlhkosti a brzy všechna jejich bujnost úplně usychá. Jen tam, kde buď v močálovitých krajinách voda se udrží i za letní doby, nebo kde prameny přivádějí po celý rok vodu, zůstávají též kořeny vlhké a tak se tam udrží zelená tráva až do podzimu. To věděl již král Achab, který na konci tříletého sucha za času proroka Eliáše se svým správcem Abdiášem prohledal všechny prameny a všechna vodnatá údolí země, aby shledal trochu píce pro své koně a mezky (5. Král. 18,5). Tak možno ještě i v říjnu na pokraji stálých potoků v ro-

vině Genesaretské a v močálovitém severovýchodním koutě téže roviny u pramene 'Ain et-Time naléztí zelenou travu, jakož i v bahnitě severní části roviny El Batêha nablízku ústí Jordánu.

Každému, kdo krajinu zná z vlastního názoru a nikoli jen z cestopisů, a ostatně i každému, kdo hořejší poznámky klidně uvažuje, mělo by býti jasno, že pro tuto travu v bažinách u pramenů a u potoků nejsme ještě oprávněni dějiště zázraku si představovati v měsíci září jakožto zelenou travnatou nivu. Při všem zápalu pro svou zamilovanou thesi neměl by ani učenec za svým studijním stolkem zapomínati na skutečnost tolik, že by mnoha tisícům shromážděným u nohou božského Mistra vykazoval nadmíru vlhké místo v zeleném močálu nebo na zavodněné louce.

Jestliže někdo se zřetelem na názorné přirovnání sv. Marka, který označuje skupiny po 50 a 100 mužích pestře oděných, usazené v zelené trávě jako květné »záhony« (Mar. 6, 40) pokládá za »výborný« výklad doměnky, že dějištěm zázraku byla úžlabina s umělými zavodňovacími příkopy, jimiž byly vytvořeny jakési záhony trávy, ujasněme si přece, co takový výklad ve skutečnosti znamená. Předně hledíme v úzkých roklicích na jihovýchodním břehu jezera úžlabinu, které tam vůbec není, rozbrázděnou samými velkými a malými příkopy a struhami, s plynoucí vodou k umělému zavlažování; poněvadž tam není trávníku, bylo by dlužno každé stéblo trávy trvale zavlažovati, aby zůstalo zelené ještě v žár měsíce září. A nyní představme si táboření onoho množství na této uměle zavlažované zelené trávě. Není třeba podrobného vyvracení, abychom poskytli důkaz neudržitelnosti těchto nových rozpačitých výkladů.

Poukazovalo se též na to, že sv. Jan se zmiňuje o trávě »na tomto místě« jako o nějaké zvláštnosti

(Jan 6, 10), kdežto přece na jaře roste všude. Ale i přitom se zapomíná, o jakou krajinu zde běží. Zcela na blízku je tam dosti skalnatých roklin a kamenitých návršín, kde právě ani na jaře nebývá viděti mnoho trávy. K těmto roklinám a návrším tvořila právě malá rovina na úpatí pahorku Spasitelem zvolená krásnou protivu.

Nové potvrzení udaného časového určení pro toto první zázračné proměnění chlebů skýtá nám zpráva o bou prvních evangelií o druhém nasycení lidu, jež se událo o několik týdnů později, pravděpodobně na návrší na jihovýchodní straně jezera. Při tomto druhém zázraku není již řeči o táboření v trávě nebo na zeleném trávníku. Čteme tam jen, že se lidé usadili na zemi (Mat. 15, 35; Mar. 8, 6). Pozdější roční době odpovídá tento nezcela nahodilý rozdíl ve zprávě o bou událostech velmi dobře. Neboť jak již řečeno, zelená tráva, jež v týdnech předvelikonočních pokrývá nivy kolem dokola, může jen krátký čas po ustání dešťů odolati žáru vždy palčivějšího slunce. Kde počátkem dubna ještě vše hýřilo nádherou jarní výzdoby, nalezne poutník počátkem května jen pusté vyprahlé plochy.

5. Též to, co vypravují evangelisté o *velikém množství lidu*, nabývá větší srozumitelnosti, pozorujeme-li místní poměry.

Všichni čtyři evangelisté udávají počet mužů bez žen a dětí souhlasně 5.000. Pro velikost zázraku a pro věrohodnost zprávy je tento přesný údaj velikého počtu účastníků a bezprostředních svědků významný. Udání tohoto počtu Spasitel nenápadně usnadnil tím, že dal rozesaditi lid ve skupinách po 50 a po 100 osobách. Zároveň tímto rozkazem bylo nejlépe postaráno o udržení pořádku ve velikém davu a usnadněno apoštolům rozdání chlebů a ryb mezi všechny.

K oněm zástupům náleželi, především obyvatelé dvorců, vesnic a měst z okolní krajiny po obou březích jezera. Jak sv. Jan poznamenává, *»byli viděli divy, které konal na nemocných,«* a proto chtěli dílem ze zvědavosti, dílem z potřeby, dílem z dobré vůle, z věřící a důvěřivé žádosti zůstatí na blízku velikému učiteli, těšiteli a pomocníku.

Mimo to smíme ještě předpokládati, že v tomto velikém zástupu bylo též mnoho poutníků, kteří putovali do Jerusalema na blízké svátky velikonoční. Veliká »mořská silnice« (*Via maris*) vedla cizince od Palmýry a Damašku v blízkosti jezera na Kafarnaum a také z Gaulanitidy, z Bataney a jiných krajin na východ od jezera putovali asi mnozí poutníci cestou přes Kafarnaum. Tak snadno pochopíme veliký počet lidí, kteří se vydali za Spasitelem i do samoty.

Zatím co tři ostatní evangelisté jen uvádějí skutečnost, že veliký zástup šel za Spasitelem, jakmile se doslechli o jeho přeplutí na druhý břeh, sv. Marek ještě výslovně dodává, že lidé viděli, jak Pán se svými učedníky odplul. Jezero totiž možno se všech stran snadno přehlédnouti a též směr plavby bylo možno od břehu brzy poznati. *»Mnozí to zvěděli pokračuje sv. Marek, »a pěšky ze všech osad se tam sbíhali a přišli tam ještě před nimi«* (Mar. 6, 35). Poznámka evangelistova platí asi především o lidech, kteří od západního břehu jezera přešli na druhou stranu. Útvar severního břehu tomu nasvědčuje. Tvoří širý plochý oblouk a od výšin u Tell Hum a Keraze možno téměř přímým východním směrem přejíti k ústí Jordánu a k rovině El Batêha. Tak o oněch výšin k jižnímu konci této roviny netřeba mnohem více času než vyžaduje plavba v obsazené lodici. K tomu ještě severní vítr, před velikonocem pravidelný a který v následující noci se zesílil.

v bouřlivou vichřici, mohl lodičce Spasitelově a jeho učedníků i za dne postup plavby ztěžovati.

Jordán, který na severním hrotu jezera vstoupí v šířce asi 30 m, nepůsobil pěším chodcům značné překážky. Dnes zde na severu jezera sice nenacházíme pevného přechodu, kromě tak zvaného »mostu deer Jakobových« asi 13 km vzdáleného, ale za dnů Kristových, kdy na pravo i na levo na břehu jezera se rozkládala řada větších i menších osad, byl asi poblíž jezera přes řeku most. Kromě toho i dnes ještě mělký brod hned nad ústím umožňuje bezpečný přechod. Snadno si tedy vyložíme, že lidé, kteří přecházeli od západního pobřeží, předběhli ještě lodičku Ježíšovu. Ale asi i obyvatelé blíže položených osad na východním břehu brzy postřehli jistě dobře známou bárku, které Pán na jezeře používal, a vydali se na cestu k přístavišti. První z nich se ještě snáze dostali na místo před Spasitelem a jeho průvodci.

4. Také o *chlebech*, které Spasitel tak zázračně proměnil, podávají nám dnešní poměry palestinské výklad.

Tvarem a velikostí byly asi chleby v době Kristově podobny dnešním chlebům na Východě. Mají obyčejně tvar tenkých kulatých bochánků v průměru asi 20 cm. Bývají jeden až půldruhého centimetru tlusté a váží 130—150 gramů. Tři takové chleby bývají podnes na Východě obvyklým počtem k večeři na osobu, právě tak jako onen přítel v noci si od svého souseda vypůjčuje tři chleby pro nenadálého návštěvníka (Luk. 11, 5).

Chleby se nekrájí nožem, neboť nože se na Východě při jídle téměř vůbec nepoužívá. Chleby se lámou, jak čteme o Spasiteli v Evangeliiu při vypravování o našem zázraku i o poslední večeři.

Obyčejně se těsto připravuje z pšeničné mouky. Ječné chleby bývaly a bývají pokrmem chudých.

Aspoň při prvním nasycení lidu poznamenává Jan výslovně, že to bylo pět ječných chlebů, k Pán tak zázračně rozmnožil (Jan 6, 9). Byla-li n zásoba, kterou rybářský hošík u sebe měl, urč původně pro Pána a jeho průvodce, jak se můž právem domnívati, ukazoval by nám tento rys c nenáročnou skromnost a dojemnou chudobu Bo člověka, o níž už jsme se zmínili.

I v chudých východních rodinách pekou se l dého rána čerstvé chlebičky. Nikomu nepřipad aby si připravoval zásobu chlebů na více dní, dokonce na celý týden, poněvadž chleby starší z cejí chuť a bývají těžké k trávení. Tak chápe docela dobře, že v celém tom velikém shromáždě se nenalezlo žádné zásoby. Velikonoční poutníci s si něco vzali na cestu, ale to málo asi brzy poje poněvadž cestou si mohli snáze a lépe opatřiti de spotřebu chleba. O lidech z okolních osad pozname vají evangelisté výslovně, jak jsme viděli, že P předešli, tudíž spěšně a co nejrychleji se vydali cestu. Není zde zcela přirozeno, že aspoň mr »v radosti srdce nic si nevzali s sebou«? A mě snad někteří něco chleba u sebe, cestou a za d dlouhého kázání a uzdravování nemocných, trvalo až do večera, mohli a musili své zásoby po

Tento nedostatek zásob, jež kritikové postup předvádějí jakožto hlavní námitku proti věroh nosti zprávy, odpovídá tudíž úplně poměrům a historicky velmi pravděpodobný.

5. Přichází-li někdo ještě se zvědavou otázkou, oni lidé se suchým chlebem a solenými rvbička měli též čeho se napítí, i na to nám dávají pom u jezera uspokojivou odpověď.

Voda toho jezera jest už od Josefa Flavia práv velebena jakožto »sladká a velmi příjemná k pi Jen v blízkosti teplic na jih od Tiberiady a u s

ných zřídél na sever od 'Ain et-Tabigha má méně dobrou chuť. Tamní obyvatelé ani dnes zpravidla nepijí jiné vody nežli z jezera. V porovitých hlíněných nádobách udržuje se docela čerstvá, a jak týž židovský dějepisec podotýká s maličkou nadsázkou, nechá-li se volně státi, nezadá si studeností s vodou sněhovou.

Tak i zástupové při zázračném nasycení měli k napojení sladkou a příjemnou vodu, kterou jim ve vydatné míře skýtal jezero. Na prameny a potoky při jižním konci roviny El-Batêha nelze mysliti a zrovna tak nenalzáme nikde nápovědi, že by tam byli měli víno nebo jiné nápoje.

Dr. František Odvalil

CHLÉB NÁŠ VEZDEJŠÍ.

Modlitba Páně je zajisté nejdokonalejším formulářem modlitby. Ale ten, jenž sám se mnohdy po celé noci modlíval, nedal nám tuto trest modlitby za tím účelem, abychom odříkáním těch několika vět se zhostili své povinnosti modlitby, nýbrž abychom měli vzor a základ. Jako ve »Věřím« je jádro a nejkratší výraz všeho, co věříme, v Desateru všeho, čím se máme řídit, tak v Otčenáši zas všeho toho, co má býti předmětem naší tužby, naděje a modlitby. A proto nemusí sice ještě být chybné, když pohnutá duše vkládá do slov Otčenáše smysl svůj — vždyť ten smysl může být sám o sobě správný — ale jest zároveň potřebno znáti pravý a původní smysl těch slov.

Zeptej se obyčejného člověka dnes, co značí slova »chléb vezdejší«. Že chléb zde neznačí pouze pečivo, chápe každý. Ale *vezdejší*? Mnohý o tom vůbec nepřemýšlel, mnohý řekne: vezdejší, to jest pozemský, tělesný. Kdo zná text latinský neb jinojazyčný a dovede si ujasnit etymologii slova vezdejší (od vezdy, vždy), ví, že tím má býti řečeno: *každodenní*.

Jak velký to již rozdíl. Denně potřebný, ale ne pouze tělesný, nýbrž i duchovní. Ostatní prosby Otčenáše se odnášejí k zájmům duchovním, tato pak sice jmenuje potřebu také hmotnou, které se duch Kristův nevyhýbá, ale ani ona při tom nevyklučuje nýbrž naopak zahrnuje v sobě vzestup k dobru vyššímu. Duše potřebuje také chleba, pokrmu, a bylo by osudné zanedbávati ji. Ne samým chlebem živ je člověk, ale každým slovem, které vychází z úst Božích. Bůh má nesčíslné prostředky svého slova tvůr-

ého a oživujícího tělo i duši — a především ono slovo, které stavši se tělem, praví: *Já jsem život . . . Já jsem chléb živý, který s nebe sestoupil*. A konečně ve smyslu nejvzácnějším: *Tělo mé právě* (pravdivě, skutečně) *je pokrm* — v nejsvětější Svátosti. Římský dekret o každodenním sv. přijímání z 20. prosince 1905 upozorňuje, že Otcové o tomto chlebě a jeho požívání tak často onu prosbu Otčenáše vykládají.

Toť v podstatě správný a úplný smysl slova «vezdejší». Ale pozorujeme-li postup pojmání a výkladů, kterýmž prošlo slovo »vezdejší« hlavně při překládání, objevují se nám ještě i jiná pozoruhodná hlediska. V původním textu řeckém čteme slovo *epi-úision*«, slovo, které se nikde jinde nevyskytuje nežli právě ve spojení tomto (u Matouše 6., 11. a u Luk. 11., 3.). Starý latinský překlad předjeronymovský, podepřen jsa zajisté tradicí a obecným smyslem křesťanským, přeložil »*quotidianum*« každodenní, jak také do všech z latiny pořizovaných překladů přešlo (hlaholské vsedenní). Ale jak mohlo k tomuto výrazu, který není doslovným překladem, dojít?

Už od starodávna vysvětlovali někteří řeckou etymologii takto: *epi-usia* k bytí, k existenci potřebný. Této etymologie se drží také staroslovanský překlad, »*nasuščnyj*« (od *suščnost* = bytí), zůstává tak etymologicky věrný a bezprostřední, čímž by předstihoval překlad latinský. Jiní však odvozují *epiúision* od *epeimi*, particip. *epiún-epiúsa* (totiž *hemera*): zítřek. Tedy chléb zítřejší, chléb pro nastávající právě den. Latinským *quotidianus* a z něho pošlým »vezdejší«, t. j. »každodenní« jest tedy sice smysl v podstatě vyjádřen, ale jen dle druhé ze dvou různých etymologií, z dvou různých hledisk a s dvojnásobným odstínem. Sv. Jeronym konečně, uznáváje plně vhodnost a tradici tohoto překladu, který také u Lukáše ponechal, u Matouše přece zavedl překlad

jiný, zakládající se sice rovněž na etymologii *epi-usia*, ale bera slovo *usia* ve smyslu »podstata«, a překládá: *supersubstantialem*, to je nadpodstatný, specialisuje tedy povšechný smysl aspoň na jednom ze dvou míst a obraceje tak zřetel především na význam duchovní a eucharistický.

Takový tedy význam má »vezdejší«: ať už k bytí potřebný neb zítřejší, neb následovně z toho každodenní — nikdy však nechce vyjádřiti pouze: »tělesný a pozemský« na rozdíl od duchovního, nýbrž jen: bezprostředně a každodenně potřebný — i tělesný i duchovní — na rozdíl od toho, co není nevyhnutelně potřebné, co jest jen pohanským, duchu evangelia cizím pečováním. Připomeňme si i známý smysl ostatních slov: chléb *náš*, to jest poctivou prací zasloužený; a přece *Ty* dej — neboť bez Božího požehnání marné naše namáhání; *nám* všem a ne německé: *Selbstfressen macht fett*; *dnes* — neboť každý den se tak máme a budeme modliti. Zda na to myslíme?

Bohužel ztrácí se nám v naší mateřštině pravý a původní význam slova »vezdejší«. Ještě Štítný má: *vezdajší hříechy*, to je každodenní, všední, *tedy ne »pozemské«*, poněvadž přece nebeských není. Ale již u Husa nacházíme stopu dnešní zfalšované příchuti slova *vezdejší*: »Chléb náš *vezdejší* miení se každá potřeba tělesná k živení zde na světě« — ačkoli ovšem jinde duchovního smyslu nevyklučuje. U Komenského pak: Již pomýšletí musel na konec *vezdejší* pouti. Dnes pak »vezdejší« stalo se nám úplně běžným ve smyslu »pozemský« k čemuž přispěla snad i podobnost se slovem »zdejší«.

Nechci být škarohlídem, abych hned dovozoval, že toto v živých jazycích časté přesunutí smyslu slova je příznakem materialistického smýšlení... Ale užíváme-li slova toho v modlitbě, aspoň tehdy pomněme správného smyslu.

CHYBY A NEPŘESNOSTI V MODLITBÁCH

V předchozím článku dra Odvalila je poukázáno na myšlenkový (vlastně bezmyšlenkový) přemet v pojmání významu slova »vezdejší«. I v oficiálních příručkách pobožnostních nacházíme to slovo v porušeném významu. »Po životě vezdejším dej jí dojíti radostí věčné blaženosti.« Život vezdejší je přece život, který trvá vezdy, stále. Tedy uvedená věta vlastně značí: Po životě ustavičném dej dojíti života věčného. Slovo »vezdejší« spíše by se hodilo jako synonymum »věčného«. Autoři nebo překladatelé takových modliteb měli napsati: Po životě *nynějším*, nebo *časném*, *pozemském*, *zdejším*.

Vyskytují se však i jiné rušivé úchytky v překladech církevních textů.

Češtináři pranýřovali užívání předložky *skrze* jakožto nemístné opisování německého *durch*. Český zloděj neleze skrz okno, nýbrž oknem. Z toho však někteří usuzovali, že předložku *skrze* dlužno vůbec vymýtiti a proto i v modlitbách místo »skrze Krista, Pána našeho« psali a říkali »pro Krista«. Ale v tom je veliký rozdíl. Smysl Církvi míněný se tím zeslabuje, ochuzuje. *Skrze* značí prostřednictví. Jen skrze Ježíše máme přístup k Bohu, jen skrze Ježíše nám Bůh uděluje milosti. Skrze Ježíše tudíž přednášíme své modlitby, jen skrze něho očekáváme vyslyšení. On je naším prostředníkem. »Já jsem dveře. Vejde-li kdo skrze mne, bude zachován« (Jan 10, 9). »Skrze něho jsme obdrželi milost i apoštolství« (Řím 1, 5). »Děkuji Bohu skrze Ježíše Krista za vás všechny« (tamt. 1, 9). »Pokoje máme s Bohem skrze Pána našeho Ježíše Krista« (5, 1). V těchto a nesčetných jiných větách Písma sv. možno též položit *pro* místo *skrze*?

V »Českém kancionálu« místo »skrze« položili v závěru modliteb: »zásluhou Krista Pána našeho. Ale ani to nedostačuje, neboť ochuzuje to dogmatický smysl. Netřeba se báti slova »skrze«, neboť je to poctivé české slovo, a kdyby ho nebylo, bylo by třeba je stvořiti.

Někde sice se místo »skrze« hodí sedmý pád, ale mnohdy by to bylo násilné a nesrozumitelné.

Tím ovšem nemíníme, že všude bylo by třeba latinské *per* překládati »skrze«. V litaniích na příklad je zcela vhodné překládati »pro své narození pro svou slávu smiluj se nad námi«.

Jiný přehmat. V modlitbě, kterou se zasvěcujeme Ježíši Kristu Králi,*) prosíme Pána, aby se smiloval i nad těmi, kteří jeho příkázáními pohrdli a jeho od sebe zapudili. Tam se praví v původním textu: *Ad sanctum Cor tuum rape universos*. V prvním překladu, jež pořídil buď Vladimír Šťastný nebo dr. Josef Pospíšil, bylo správně přeloženo: »všecky k svatému Srdci svému *uchvat*«. V novějších místo toho čteme: »přiviň«, nebo »mocně přiviň k svému srdci.« Viděti v tom ducha sentimentality, syrupovitě zženštilé zbožnosti. Tito méně povolání překladatelé porušili smysl krásného, výstižného obratu, poněvadž ve své měkkosti nebyli s to mu porozuměti. Když se nerozumné dítě vzpírá svému ochránci, vymkne se mu z rukou, utíká a je už na pokraji propasti, tu dlužno násilím je uchopiti, strhnouti je. A to právě žádá Církev od Ježíše vzhledem k těm, kteří se vzpírají a brání působení jejímu a Kristovu. Prosí Pána, aby zasáhl svou mimořádnou účinnou milostí a je strhl k sobě téměř proti jejich vůli, podobně jako

*) Dříve se toto zasvěcení konalo ve svátek Nejsv. Srdce, nyní s doplněným textem je předeepsáno na svátek Ježíše Krista Krále.

prosí v mešní modlitbě: *et ad te nostras etiam rebelles compelle voluntates*, »podrob sobě i naše vzpurné vůle«, neb jako žalmista volá: *Vyrvi mne, vytrhni mne z moci nepřítele*. Podobně sv. Bernard nazývá Pannu Marii *Raptrix cordium*, »uchvatitelkou srdcí«, že dovede svou mocí vyrvati duše ze spárů ďáblových, podmaniti si je a navždy k sobě připoutati.

Modleme se tedy: »*Uchvat' je k svému svatému srdci,*« neboť pro mnohé není jiné záchrany.

V »Apoštolském vyznání víry« říkáme: »Ukřižován, umřel i pohřben jest.« Je opravdu Kristus Pán pohřben? *Byl* pohřben; ale třetího dne vstal z mrtvých. Řčení »Jest pohřben« značí děj dokonaný, jehož účinek trvá. O Kristu Pánu však nelze říci: Jest pohřben«, nýbrž dlužno říkati: »*Byl* pohřben«, poněvadž nezůstal pohřben. — Jak se dostalo ono *jest* do »Věřím v Boha«? Je již v nejstarších českých překladech. Tehdy se však překládalo přísně slovo od slova; a poněvadž v latinském textu bylo »*sepultus est*«, přeložilo se »pohřben *jest*«, ačkoliv latinské perfektum neznamenuá »jest pohřben«, nýbrž »byl pohřben«.

V staroslovanském překladě Kreda čteme: *i pogreben byst*.

Ať se lpí na tradici, běží-li o zachování cenných odkazů, byť i dnes to byly archaismy, ale netřeba býti úzkostlivým, jde-li o pouhá nedopatření. Mělo by se na to pamatovati při stanovení oficielního jednotného znění modliteb. Sž.

V úterý dne 12. července bude obětována ve svatyni na hoře La Salette Mše svatá za všechny naše příznivce a čtenáře »Vinice Páně«.

POKÁNÍ SEKTÁŘSKÉHO PATRIARCHY

V Mexiko-City zemřel nedávno zakladatel a »patriarcha« mexické národní církve, bývalý katolický kněz Perez. Jeho smrtí vzalo za své rozkolné hnutí v Mexiku, vzniklé za Callesova pronásledování a podporované mexickou zednářskou vládou. Tato »svobodná národní a státní církev mexická« měla býti důkazem, že vláda není »zásadně« nepřátelská náboženství, naopak že podporuje takovou církev, která se dovede přizpůsobiti jejím požadavkům. Ně kterým politikům se podařilo přiměti kněze Pereze, aby založil takovou církev a byl od státu uznán za biskupa a později jmenován »patriarchou«. U nás se tehdy vychloubali čechoslováci, že mexická národní církev se zajímá o církev československou, studuje její ústavu a podle ní že upraví své zřízení.

Nedávno kněz Perez se shroulil na ulici v záchvatu své organické choroby a byl odvezen do nemocnice. Ještě té noci zavolal k sobě nemocné ze sousedních oddělení a službu konající lékaře a prohlásil před nimi jako před svědky své přání smířiti se s Bohem a s Církví. Ve svém vzrušujícím vyznání litoval své slabosti a svého vystoupení z Církve. Prohlášení umírajícího bylo zapsáno a předloženo církevnímu i státnímu úřadu. Listina byla shledána bezvadnou a vyhovující zákonným předpisům. Perez pravil ve svém prohlášení mimo jiné: »Prosím o milost pro ty, které jsem svým příkladem a svým zastáváním bludu odvedl od správné cesty a strhl do svých bludů. Moje názory byly nesprávné, byly to pochybené úsudky. Varuji všechny před takovými chybnými kroky a napomínám, aby se neuchylovali od pravého učení.« Perez dostal rozhřešení a přijal svátosti umírajících. V neděli po jeho smrti sloužily se ve všech chrámech všechny Mše za spásu jeho duše.

Pier Giorgio Frassati

PETR JIŘÍ FRASSATI, STUDENT, SPORTOVEC, SVĚTEC

*Podle spisu Dona Antonia Cojazziho
podává dr. Václav Stieber*

Navečer 4. července 1925 zemřel u Turina po krátké nemoci, několik dní před svou promocí na doktora inženýrství, syn italského vyslance v Berlíně, Petr Jiří Frassati.

Umřel v pověsti světce, ne starší 24 let. Umřel uprostřed bohatství, jehož nikdy nenazýval svým, odnášel si však to, co bylo vskutku jeho — v údolní slzavém získané — takovou duševní radostnou krásu, že i nepřátelé katolicismu se zastavují před jeho zjevem u vytržení a připojují se k jeho ctitelům. Byl to světec«. Socialistické noviny »La Giustizia« píší: »Byl to vskutku muž, ten Petr Jiří Frassati, jehož smrt ve dvaceti čtyřech letech hrozným způsobem a jako zloděj v noci odtud uchvátila. Co člověk o něm čte, je tak nové a nezvyklé, že to naplňuje aktivním obdivem i ty, kdo nesouhlasí s jeho vírou. Mladý a bohatý a vyvolil pro sebe práci a dobročinnost. Věřil v Boha a osvědčoval svou víru veřejnými projevy, považoval víru za uniformu, již člověk nosí přede všemi lidmi a již neodkládá z pohodlnosti nebo z důvodů prospěchových. Jako katolík z přesvědčení a člen »Gioventù Cattolica Universitaria« svého rodiště, pohrdal lacinými vtipy pochybovačných, sprostých a prostředních lidí.

Účastnil se náboženských slavností a doprovázel baldachýn arcibiskupův o slavnostech. Je-li toto vše klidným a bezpečným veřejným vyznáním jeho vnitřního přesvědčení a nikoliv pokryteckým vy-

stavováním se na odiv za jinými účely — je to zajisté krásné a čestné. Avšak jak se pozná »vyznání« od pokrytectví? Život je zkušebním kamenem slova a vnitřního smýšlení, jež je mnohem cennější nežli pouhá slova. Tento mladý katolík byl především křesťan a své náboženské přesvědčení převáděl v živé skutky lidské dobroty a neustálá díla milosrdenství. Působnost charity v lidské společnosti může býti posuzována různě, avšak člověk nemůže její cenu zneuznati, vykonávali se se srdcem čistým, nikoliv jako prostředek k oklamání, odvedení na svou stranu, nebo jako prostředek obranný, nýbrž jako bezprostřední pomoc v neštěstí bez jiných a vedlejších účelů, jako výraz upřímně cítěné povinnosti a bratrské lásky.

Tento mladý inženýr, jehož oči nebyly upřeny na neúprosnou visí dobývání moci, vzácný zjev mezi těmi, jimž byl život přízniv, neměl oči sokolí, nýbrž jemné a přívětivé oči člověka, jenž se cítí bratrem druhých, zvláště nejchudších a nejnešťastnějších, je vskutku výjimkou, jež musí býti zaznamenána v kronice denního života a pevně podtržena.

Byl zdrav na duchu a plný síly tělesné i duševní, miloval pohyb a vysoké hory i sílu; tuto však nikoli jako prostředek k násilí, nýbrž prostředek k spravedlnosti a k obraně práva. Když do jeho domu vnikla drzá domýšlivost, vyrazil ji mužnou rukou.

Uprostřed světa nenávisti, pýchy a hladu po kořisti, je tento křesťanem, jenž věří a podle víry žije, který mluví tak jak cítí a jedná jak mluví, tento »extrém své víry, opravdu vzor, jenž může všecky lidi něčemu učiti.«

Povšimněme si poněkud podrobněji některých jeho vlastností, pokud nám jsou známy z vypravování jeho nejbližších a přátel.

»Osobnost každého člověka dojde zralosti v mužném věku, avšak první znaky její se objevují již v dětských letech. Povaha se vyvíjí jako umělec, jenž dojde k mistrnému dílu jen skizzováním.«

Tento Emersonův výrok plně se uplatnil při osobě Petrově. Dobrota srdce, zbožnost, veselost, veselost vyvěrající z tohoto základu je patrna u něho od útlého mládí.

Po každé stránce o něm bylo možno říci: »Krásné dítě!« Povrchnímu pozorovateli byl nápadným ten hošík snědých tváří, pravidelných rysů obličeje s výraznými, sametovými, blankytnými očima, pravý ideál pro malíře, jenž kreslí Ježíška v dětském věku. Poněkud vyvinutější rty se otvíraly každým okamžikem k úsměvu, stejně jako se jeho oči zalévaly slzami při sebe slabším bolestném hnutí mysli. A ty slzy mu pak stékaly nezadržitelně po tvářích.

Měl však i své chyby, jako děti mívají. Celou řadu let slyšíme sypati se na jeho rozčechranou černou hlavu. A poznali byste to i sami, čtete mu to přímo v těch šelmovských očích, že myslí jen na »klukoviny«, když se právě nezabývá jeho hloubavý rozumek Ježíškem.

Vlasy kolem hlavy rozcuchané jako srst kozácké čepice, snad právě před chvilkou byly probírány prsty jeho sestřičky nebo kamaráda, s nimiž si padl v objetí, aby byla zachována správnost hry. Podvodu již tehdy nesl.

Dítě silné, zdravé, veselé, dítě myslící, »dítě sváteční«, jak jej nazývala jeho babička z Pollone. Narodil se totiž 6. dubna 1901, na Bílou sobotu, právě když se zvony rozhlaholily ku Gloria. A co v tom bylo pravdy! — nebyl to všední zjev.

Co však děti většinou činívají, nebylo na Petřičkovi: nelhal. Nikdo neví, ani matka o jediném případu a šlo mnohdy o mnoho pro jeho osůbku. Byl

příliš temperamentní a to nebývá vždy v souhlasu s matčinými zájmy. Rovněž na slovo poslechl.

Jednou na procházce si ztěžovala vychovatelka na Petříka matce a ta nařídila, aby si stoupl doma do kouta. Přišel domů, byla tam jen tetička, svlékl pláště a šel na pranýř. »Co to děláš, Dodo?« ptá se tetička. »Ale stojím v koutě, mamička mi to řekla!«, s stoickým klidem na to trestanec.

Jako dospělý muž se stýkal Petr Jiří s hroznou bídou lidskou, a přece ani tehdy ho úsměv neopouštěl. Jeho obličej byl hladinou, zrcadlící štěstí z přítomnosti Boha v tůni jeho duše. Plakal-li, to jen pro cizí bolesti. Jednou otec odkázal chudáka, jenž prosil, aby mu pomohl k práci, aby přišel a druhý den do kanceláře. Petr, jenž byl přítomen, vypukl v hlasitý pláč a otec svého synka stěží upokojil tím, že dal chudásovi liru a slib, že práci mu pomůže opatřit.

Celá řada drobných historek nám svědčí, že bližší nebyl mimo něho, nýbrž v tlukotu Petříkova srdce. Slovo »sirotek« mu bylo něčím hrozným. I v představě, neboť neztratil rodičů za svého života. Jednou večera — bylo mu asi pět let, přiběhl prý v noce do košilce s obličejem smáčeným slzami a volal, jako by byl právě něco hrozného objevil: »Matinko, Ježíš byl sirotek«! Stěží se dal od matky upokojiti.

Když již byl větší, dostával od babičky v Polze na cukroví. Velmi rád měl sladkosti, avšak peníze, které dostal, rozdával chudým. Sbíral poštovní známky. »Za tyhle maličkosti mohou misionáři zachraňovat duše malých pohanů,« říkával.

Zbožnost byla v jejich rodině dědičná. Dětině úctu k Bohu a vroucí zbožnost k Ježíši Kristu dostal od matky a od babičky, od otce získal především velikou lásku k chudým, spojenou s hrdinnou touhou pomáhati jim. Všecky tyto převzácné vlastno-

v zárodcích více a více sílily požehnáním nábožen-
ských pravd.

Právě jeho dal Bůh za vzor, aby dnešní době uká-
zal, jak možno svatě žít a býti při tom »moderním«
a »praktickým«.

Kněz, jenž ho vyučoval náboženství, vypravuje,
jak plakával při výkladu o bídách, jež Kristus hojil,
o hladových a zbloudilých, a jak se usmíval při vy-
pravování o zázracích, o lásce Ježíšově ke květinám,
k ptactvu atd. »Jak to bylo krásné«, s tímto výlevem
celého obsahu jeho dětské duše na konci výkladu
knězova setkáváme se i v jeho mužném věku, kdy
dostoupil na strmý vrch alpských hor, nebo vzpo-
mínal na boje s italskou stráží o prapor katolických
studentů, na rány a modlitby v odpověď na ně, nebo
když volal z plných plic »Evviva« svatému Otci.

Po celý život byl nepřitelem pósy a vnějšího zdání.
Nerozuměl retorice. Jaké muky mu působily školní
komposice a jakou blaženost pocítil, když nastoupil
studia na technice. Byl po svém otci, jenž se rovněž
díval lidem i věcem přímo do obličeje a posuzoval
je podle jejich vnitřní ceny, nikoliv podle vnějšku.

Býval jako dítě tvrdohlavý a bylo těžko, zavrtal-li
se do svých představ, jej odvésti — a běželo mnohdy
o směšnosti. Jeho přesnost a nekompromisnost ne-
dovolovala mu ustoupiti, dokud nebyl úplně umlčen.

Co však děti většinou hyzdí, lež, závist, zlobivost,
sobeckost, s tím se u Petra Jiřího neseťkáváme.
Jednu »nectnost« mu i v mužném věku matka
a sestra stále vytýkaly a na její odložení věnoval
málo péče: byl málo dbalý společenských ohledů.
Zda se sluší synu vyslancovu nositi bedny po ulici,
nábytek, tahati káry, o tom nepřemýšlel — ale dělal
to. Ukazatelem, co se sluší a nesluší, byla mu radost
a bolest druhého a veliká čistota jeho srdce.

Otec mu byl vzorem charakteru a třebaže spolu

probíhali pokoje, hrajíce si na schovávanou, bál se Petřík úzkostlivě způsobiti mu jakýkoliv zármutek.

To je cítit z hrozby dvouletého hošíčka, jenž byl otcem kárán, s pláčem žvatlá, že umře; to se ozývá s jiným však závěrem z dopisu otci, když v terci propadl: »...mrzí mne to samotného více pro to, že jsem Ti způsobil bolest, nežli pro mne samého. Seberu se však důkladně a budu studovati, abych dokázal činy lásku k Tobě...«.

Co jiného, nežli hlubokou úctu k otci a k matce vyslovuje toto místo dopisu, jež psala ruka čtyřicetiletého jinocha: »...mohl bych se oženit proti vůli svých rodičů, avšak jednu rodinu rozbít a druhou vybudovati by bylo nesmyslné a na to nelze ani pomyslit. Budu obětavý, chce-li to Bůh staň se jeho vůle...«.

Byl hrdý na charakter svého otce a na vkus své matky. »...co by tomu asi řekla maminka...«, »...matka řekla...«, »...kdyby tu byla matka... jsou časté vložky v jeho řeči, když posuzoval krásu věcí, nebo těšil-li se z duševních požitků.

Nikdy se však nechlubil postavením svého otce. Od něho nikdy se nedověděl nový host spolku, čím je on nebo jeho otec. Byl všem bratrem, tím a jedině nikoli však synem vyslancovým. K »svým« chudým chodil pěšky, ač měl vlastní auto, jež dostal od otce a když již autem, nikoliv až na místo. Zastavil a došel kus pěšky. Vešel do špíny, bídy, přinesl útěchu, pomoc a úsměv a nechtěl, aby automobil, který měl, byl jen prostředkem pro úsporu času, nikoliv pro osobní pohodlí, vzbuzoval snad nedůvěru v srdci jeho chudých bratří.

Když se po návratu z Berlína divil nový člen spolku, jak krásně mluví německy, odpověděl mu lhostejně: »Byl jsem v Berlíně, můj otec je tam úředníkem«, ani slova více.

Jen roku 1921 jménem svého otce, vyslance, protestoval proti týrání katolické mládeže v Římě při srážce s policií.

Nedostatek citového opojení a naopak vyvinutý smysl pro skutečnost ho chránil v jinošském věku od romantického a často nebezpečného blouznění, jež mnoho mladých duší uvedlo již do mravní katastrofy a otrávil a znesvětilo samotný kořen budoucí rodiny.

Zejména vůči matce byl úplně otevřený a důvěrný, neboť mu velmi dobře rozuměla a stále myslila na nebezpečí, jež by ho mohla potkat. Viděla, že tělo a rozum dospěly v muže, avšak duše že zůstala dětská. Snažila se v důvěrném rozhovoru zpravit ho o tom, co má hoch vědět z matčiných úst. Petr ji však nesledoval; přerušoval ji, pozoruje při tom hned kočku, hned zas květiny, avšak z matčiny řeči nerozuměl ničemu.

Křídla jeho duše zesílila hlavně během studií, když vstoupil do »Istituto Sociale« Tovařystva Ježíšova do třetí třídy. Tam nastal rychlý vzestup jeho duševního rozvoje. Od deseti let přistupoval častěji k stolu Páně, avšak teprve u Tovařystva stalo se mu Tělo Páně *panis cotidianus* jeho bělostné duše. Jeho matka mívala spočátku strach, slyšíc o tom, neboť nevěřila, že by u něho bylo dostatečné pochopení pro vznešenost takového jednání. Byla uklidněna ředitelem a brzy se mohla těšit z ovoce sv. přijímání v dozrávající synově mravní síle.

Od posledních tříd Institutu přijímal až do své smrti každodenně. Pod mocným působením Eucharistie se vyvíjel jeho charakter v charakter zbožného, uvědomělého a u víře silného muže, jenž se měl státi svému okolí skvoucím příkladem. Ani když chodil na hory, neopominul nikdy včas ráno před výpravou, třeba i v plné horské výzbroji, přikleknouti k stolu Páně.

Neubíral se k ideálu cestou kompromisu. Zbožným znamenalo proň především býti věrný své povinnosti — nikoliv nějaké heroické, která naskýtá zřídka, nýbrž té všední malé povinnosti, si nás podrobuje od počátku až do konce. Žil z podle své víry, znal její cenu a velká díla apoštolů jsou výrazem útrpnosti k těm, kteří strádají. Jeho hodnoty věcí a k pomoci duším směřovaly jeho do skutky, i když to byly zdánlivě skutky milosrdenství tělesného.

Výňatek z jednoho jeho dopisu: »Můj život jednotvárný, avšak já poznávám každého dne, velikou je milostí, býti katolíkem!

Ubozí nešťastníci, kteří nemají víry! Bez víry — bez erbu, který by člověk bránil, bez pravdy za niž by zápolil ve stálém potýkání — to není žádný život, to je živoření! My nesmíme nikdy žít v živoření, nýbrž my musíme žít, ježto si musíme býti svědomi, přes všechna zklamání, že my jsme jedni z těch, kteří mají pravdu. Mám dáno brániti víru, nauku a dosíci své vlasti. A proto pryč se vši trudy a myslností, jež může býti jenom tam, kde není v srdci. Vzhůru srdce a stále vpřed za vítězství Říše Krista v lidské společnosti!«

Stále vpřed — pro Krista! To je vyjádřením jeho života. Pevnost vůle své v plnění vůle Boží.

A přece nedělal nic mimořádného, způsobem života se nelišil od nás žijících, ani od svých přátel, smáhl s nimi, chodil na hory, prováděl veselé kousky, škádky, avšak jeho duše pevnou vůlí dostoupila hloubky, jakou mívají hory zrcadlící se na nedostupném dně horského jezera. Vůně horských růží, a nebes s písni skřivanů, andělská čistota vrcholů sněžných hor — ten obraz, jež sotva si člověk dovede představit pro jeho krásu — zjevil by

nám, kdyby nebyla plnost Petrova srdce pro naše zraky přece jenom tajemstvím!

Náboženství však pro něho znamenalo nechati úplně prostoupiti každé své jednání myšlenkou na Boha. Nebylo u něho dní pro Boha vyhražených. Vykonávání náboženství bylo u něho ustavičné a zcela projevem jeho života. Denní modlitba a denní sv. přijímání bylo střediskem a zdrojem jeho katolického přesvědčení a to převedeno v čin — byl jeho život. V jinošském věku přibral k denním modlitbám růženec.

Při náboženských úkonech neznal lichých ohledů na lidi. Jel-li v Pollone na koni kolem farního kostela, zastavil koně a pozdravil Spasitele: poznamenal se sv. křížem a sklonil hlavu až ke hřívě svého koně.

Když musil za studií na technice hodně studovati a nemohl býti na celé mši sv. i ve všední dni, aspoň čtvrt hodiny setrval na mši svaté vždy a přijal při tom Tělo Páně. Za nic na světě se však nedal zlákat, aby opominul mši sv. v neděli a ve svátek. Kdyby možnost jeti do hor tím měla býti zmařena — ač je tak miloval — zřekl se jich. Slyšel sice tvrditi, že prý je dovoleno už v sobotu jeti a nejíti v neděli na mši sv., když tak žádá nutné občerstvení a zdraví a v horách není právě možnosti jíti na mši svatou, avšak jeho jasná mysl takovéto vytáčky odmítla co nejrozhodněji: »Dobře, snad se to také smí — ale já to tak nechci.« A nejel buď nikam, nebo teprve ráno v neděli po službách Božích.

Slyšme jednoho ze svědků těchto ranních výprav: »Jak bylo krásné viděti ho v ranních nedělních hodinách s kamarády v San Secondo vstupovati v horských stěvících, s lyžemi a holemi v rukou, s tlumokem na zádech! Jiří šel do sakristie, odložil zavazadla a přisluhoval při Mši svaté u oltáře. Bylo úchvatné

ho pozorovati; plný síly tělesné, ještě však silnější věrou.« ... »Byl prvním u sv. přijímání. Držení těla bylo v úplném souladu s veselou cestou na hory — plné křesťanské radosti!«

»Jeho zbožnost byla tak veliká jako jeho náboženská horlivost a nevinnost. Viděl jsem ho často u stolu Páně. Byl téměř nadpozemský, vskutku, samá touha po Ježíši Kristu. Tento zdravý, mocný, osmahlý velký jinoch, s očima čistýma jako zřídlo, byl u hostiny života, jež zanechává dojem plný krásy.

Jiný praví: »Přisluhoval-li Petr Jiří při Mši svaté, měl téměř vojenské, pevné držení těla. Věděl, že je to zvláštní druh pocty Bohu, přisluhovati knězi u oltáře, a činil tak vždy, měl-li k tomu příležitost, již vyhledával. Bylo opravdovým požitekem pozorovati ho.«

Měl zvláštní přichylnost k horskému kostelíku Panny Marie v Oropě. To byl jeho asyl. — P. Rizzi uvádí: »Navštěvovati oblíbenou svatyni Panny Marie v Oropě, půvabném místě poblíže Pollone, bylo mu vnitřním příkazem a radostí. Nebál se při tom námahy. Cestou do hor, dlouho trvajících, se modlil růženec, v Oropě se vyzpovídal a přijal Tělo Páně.

Jednou, byla hrozná nepohoda, zastihl jsem ho na schodech celého pokrytého sněhem a špinavého k nepoznání. »Pier Giorgio, při takovémto hrozném počasí a na cestě.« Prosil za prominutí, že prý přichází v horské výstroji, poněvadž přijel do hor se společností — v kostele však s ním nebyl nikdo.«

Jsou to dobré lekce pro naše i »katolické« sportovce, výletníky a j.

Jeden z jeho přátel z cest do hor: »My všichni jsme se shromáždili dle svého banálního zvyku při příchodu do města v kavárně, všichni, kromě Petra Jiřího. Ten nám zmizel. Hledáme ho, byl v kapli a modlil se. Prvou jeho myšlenkou bylo, aby toto

vykonal, aniž řekl komu jediné slovo, nebo se na někoho významně podíval, avšak také beze všeho studu, tak zcela samozřejmě. Neměl jediného kárávého slova pro naši okázalou lhostejnost, avšak jeho mlčení a jeho příklad byly výmluvnější, nežli výčitky a pobídka.«

Uměl mistrně rozeznávat a zařazovat životní hodnoty. Duše — nejcennější dar od Boha — vždy vládla nad krásným jeho tělem tak, že osobnost byla harmonií samou. Uměl užití pravých prostředků a největší vůle a v tom je chvála životní moudrosti Petra Jiřího Frassatiho.

Byl nadšen, když se utvořila »sekce universitních studentů pro noční adorace«. Rovněž byl velice potěšen, když se utvořila sekce dělnická a ihned se seznámil s několika členy a spřátelil se s nimi. V tom ho vedl křesťanský instinkt lásky k lidu.

Ač se mu mohlo i v postní době dostat k jídlu cehokoliv, v postní dny a po celý čtyřicetidenní půst vypil ráno pouze šálek černé kávy, nanejvýš čokoládu; jeho polední tabule byla silně ochuzena a večer trochu polévky a zeleniny. Nerušil však chodů jídel pro ostatní, nýbrž jídla se netkl. Nikdy nejedl v postní době cukroví, ač jindy velmi rád.

Stejně jako doma, zachovával příkázání o postu i na cestách a v horách úzkostlivě. Námitky vyvracel s úsměvem: »Nepostíme-li se my, kteří jsme zdraví a silní, kdo by se měl tedy postiti?« A Petr byl zdravý obr a stále při chuti.

Každého roku v pěti posledních letech o velikonočních konal exercicie ve Villa Santa Croce. I k tomuto období vnitřního soustředění mysli nastupoval s myslí veselou. Roku 1921 spolu s kamarády po celou cestu zpívali veselé písně, pak po celé tři dny mlčeli. O jeho posledních exerciciích, konaných roku 1925. vypravuje exercitator P. Zabelli: »V Santa Croce

jsem ho viděl a mluvil s ním naposledy. Bylo to tři měsíce před tím, nežli ho Pán Bůh od nás k sobě povolal. Měl jsem exerciční přednášky pro mladé akademiky. Ještě dnes vidím Petra živě před sebou, jak se na mne nehybně dívá svýma krásnýma očima, vidím jeho obličej zářiti nadšením. Pojednával jsem o programu křesťana, jenž je shrnut v Ježíšových blahoslavenstvích. — »Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou!« — Tu se jeho andělsky čisté oči zaleskly, jako by se mu byl ukázal ráj. Avšak když jsem k výkladu »blahoslavení chudí« připomínal, že chudý člověk není tvorem, jenž by směl býti od nás s kupeckou zištností vykořisťován, že není tvorem, před nímž bychom se měli zaleknouti s odporem napařumované dámy, nýbrž, že je to sám Kristus uprostřed nás a že očekává od nás pomoc a především lásky — když jsem zdůrazňoval, že moji posluchači, kteří náleželi k společenské vrstvě, které bída nebyla známa, mají velkou odpovědnost před Bohem, když jsem s velkým důrazem pronesl, že jim Bůh dal bohatství proto, aby je dávali chudým ve způsobě almužen, tu jsem viděl, jak se Petr Jiří změnil a dívá se na mne zvlhlýma očima. Cítil jsem, že jeho duše mi kráčí v ústrety a že jeho srdce pojalo vznešená apoštolská předsevzetí, jež jenom smrt zničila. Zadíval jsem se mu poněkud do očí, neboť jsem cítil, že se s jeho obličejem na mne přelévá moc, jež mou sílu zdvojnásobuje; obdivoval jsem se mu, miloval jsem ho jako bratra, druha v boji, s kterým mne spojil ideál hluboce chápané oběti života.

Nic nevyzradím z důvěrného našeho rozhovoru v tichosti mého pokojíka. Jeho duše se mi odhalila v celé své panenské čistotě, ve své nejvznešenější něžnosti, která však byla bez skrupulí.

Když jsem po několika měsících v červenci se dověděl při návratu z dlouhé cesty o jeho svaté

smrti, nemohl jsem než říci: »Země nebyla hodna chovati takového anděla.«

Kdo ho znal z dětských let, vypravuje o něm jako o usměvavém, živém dítěti; na všech fotografiích je jeho obličej zalit andělsky čistým úsměvem, jenž vytryskuje jako čistý pramen z duše a zalévá a okouzluje celou jeho bytost.

Kdo ho zná ze studentských let, tvrdí, že byl stále vesel. Nevíme o bojích, jež bojoval v duši — a podle zanechané korespondence byly veliké a vítězné — avšak úsměv pro druhé měl vždy.

Vždycky se vracel po takovýchto odražených útocích a výkyvech své duše zase k veselosti.

Výňatek z dopisu sestře, jeho důvěrnici, nám odhaluje kouzlo této krásné moci: »Ptáš se mne, zda jsem vesel. Jak bych neměl býti, pokud mi víra k tomu dává sílu! Truchlivost musí býti vykázána z duše křesťana. Bolest neznamená totéž, co truchlivost, jež je horší nemocí, nežli všechny ostatní. Tato nemoc je téměř vždy následkem nevěry. Avšak cíl, k němuž jsme stvořeni, nám ukazuje cestu, jež není žádnou cestou truchlivosti, i když je poseta trny. Křesťan je vesel i uprostřed bolestí.«

Pro Petra bylo tolik radostného, čeho druzí si třeba ani nepovšimli: květiny miloval něžnou láskou, se zahradníkem v zahrádce u babičky v Pollone je zaléval, sám jeden záhon obdělával. Jsou symbolem jeho krásné duše. Nejkrásnější květy trhával nebo kupoval a ve velikých kyticích nezabalené nosíval do kostela buď na venkově v Oropě, v Pollone, nebo v Turině.

Při domácích slavnostech dával jenom květiny. Pro květiny, kytičku alpských bělostných růží, slézal strmé vrchy horské.

Nebe, ranní červánky, západ slunce, oblaky, hra světla a barev, byly jeho čistou radostí. Stojí na

vrcholku hor těžce oddychuje, oči planou nadšením, když není už nic výše nežli on, nic hmotného. Jeho duše jása vstříc nebesům. »Kdyby to viděla maminka«, vzdychne a na vrcholku se modlí k Bohu na kolena za duši studenta, jenž zlomil vaz při slézání strmé stěny. Je tak blízko Bohu, je tak v důvěrném poměru s ním. Jistě ho vyslyší. »Blahoslavení čistého srdce.

Častokráte doma jásavě volal »Maminko, pojd' se podívat, jak je to nebe krásné, jak vzácné oblaky, jak nádherný západ slunce!«.

Za chlapeckých let vášnivě hrával kopanou. Uřícen přicházel domů. Jezdil na kole. 87 kilometrů ujel jednou z Turina do Pollone a když za ním přišla za několik hodin matka, našla ho v pokoji nahlas deklamovati z Danta.

Jeho tělo se pod vlivem sportu všeho druhu krásně vyvinulo. Silné ruce a nohy, široké plece, vysoká postava, lehce klenutý nos, výrazná, poněkud hrbatá brada mluvila o pevné vůli, velké, hnědé a jemné oči, které neztrácely úsměvu, avšak mnohdy ztemněly a zpřísněly, ba ztvrdly ve shodě s celým obličejem.

Plování a rozrážení vln rozbouřené mořské hladiny vlastním tělem, jaké mu působilo potěšení! Závodů v potápění se, ve skocích po hlavě! Veslování mu usnadňovala tělesná síla. To bylo jeho posledním sportovním výkonem před smrtí, s několika přáteli na Pádu a tehdy si již stěžoval na bolesti v hlavě. Prý to je »otrava údů«, že dlouhou dobu nic nedělaly, musí prý zase do hor. Za několik dní vystoupila jeho duše až do té výše, kam nikdo z živých nedostoupil.

Ke sportu nutnou duchapřítomnost prokázal v této příhodě, jak ji vypravují matka a sestra, účastníci.

Řídil auto v ostré zatáčce na silnici Aosta-Ivrea, když se náhle proti němu vyřítí trojsedadlový vůz. Jel uprostřed silnice. Na jedné straně horská stěna.

na druhé chatrné zábradlí a hned bystřina. Bezpečné, okamžité vyhnutí až k zábradlí, které odřel — a klidně dál. Leknutím zaražená matka i sestra volně vydechly uznáním »Výborně, Petříku!«

A věrný kůň Parsifal, co ten se nachodil domů pozdě v noci z dlouhých vyjížděk mladého pána! Se zpěvem se vracel k otci nebo matce v nejistotě čekajícím na syna.

Hodně cestoval, aniž se tím chlubil mezi přáteli, znal mnoho památek z vlastní zkušené, doma měl celá alba fotografií měst, uměleckých děl. Miloval dokonalost formy, klasicismus, aniž se ho dotýkal jejich naturalism — o Petrovi možno plně říci, že pro čistého je vše čisté.

Dante byl jeho miláčkem. Přátelé ho slyšeli citovati nahlas o samotě celé dlouhé stati zpaměti, ať když čekal na nádraží v noci na příchod vlaku a Dantovým Peklem prosvěcoval tmou nevěda, že naslouchají, nebo doma, či na horách. Schillera, Shakespeara, Aischyla nikdy neopominul, kdykoliv byla dávána jejich díla, měl-li ovšem čas. Do divadla šel jen, když se napřed o obsahu kusu dobře informoval.

Nestavěl se stranou, šlo-li o provedení nějakého nezávadného žertu. Škádli a rozuměl škádlení. Je v živé paměti, jak zvoncem vybouřil v noci seminaristy, to bylo v roku jeho smrti, a do šálků, připravených na snídani, jim nalil vody.

Kdo by hledal mezi studenty, zapřaženými do káry se sudem a jedoucimi ulicemi turinskými, syna vyslancova? — Je tam! V bakchantském průvodu, měje se na celé kolo! Kde se křičí, ve schůzích Fucini«, u kulečníku ve spolkové místnosti, v horské chatě při ohni, byl-li se skupinou Petr Jiří Frassati, jeho hluboký bas využitý vydá za několik hlasů. Jeho žerty byly stále nové a nikdy nebylo o ně nouze.

Se svým nerozlučným přítelem Markem založil

»spolek hrůzy« — Terrore. Za každým pozváním ke schůzce, voláním k telefonu, sdělením, se mohl skrývatí povedený kousek a nalítnete-li, ozve se řehot kamarádů s charakteristickou příchutí spodního basu.

Petr škádlil svého malíře, služku, babičku, každého, kdo mu přišel do rány. Avšak každý poznal, že tato veselá mysl je odměnou za úplnou oddanost do prozřetelnosti Boží, za pevnou spravedlnost a vnitřní vzrůst.

A přece byly přechodné chvíle, v nichž pravil: »Jsem jako za starých časů byli dvorní šaškové, kteří byli navenek veselí, avšak v srdci nosili nevypověditelný žal.« To řekl v době svých vnitřních bojů. Přemohl je, poněvadž chtěl a chtítí znamenalo proň žádný smír povinnosti s malými zbabělstvími denního života!

Nehledanost ve vyjádření myšlenek, nenucenost v jednání a nestrojenost zároveň činily ho hledaným společníkem. Naprosto marně bychom ho hledali v tanečních sálech, v kavárnách, na promenádách mezi lelujícími mladými lidmi. Jeho místo bylo v spolkové místnosti, u »jeho chudých«, v kostele, na horách či na vodě — náležel jen druhým a sobě jen k prospěchu duše.

Byl-li doma, uvařil si, bylo-li třeba, neboť uměl to. A jak byl hrd na to své umění. I hostiny studentům vystrojil a s přítelem žili celé léto v té tiché idylce, když byli nuceni zůstat u Turina, v níž Giorgetti vaří nejen kávu, ale i vejce i beefsteaky připravuje se salátem a hruškami.

Jeho pokojík byl dostaveníčkem pro každého z přátel. Tu se vážně debatovalo o chudých a možnosti a způsobu pomoci jim, o politice, o spolku, o horách, o pobožnostech a všech různých otázkách a vznikl-li pekelný hluk, Pier Giorgio byl jistě jeho příčinou.

Na ulici, dávno před tím, než se stalo modou, chodil bez klobouku nebo mnohdy ve starém, často, přechasto měl balíky nebo boty pro své chudé nacpány v kapsách pláště, nic na to nehledě, že jeho zevnějšek je pak málo elegantní. Co výčitek pro jeho neoholenou bradu a co výtek od sestry, že neumí tančít! Zkusil jednou navštívit taneční hodiny — poslušen přání matky — a nijak mu nepřipadal čas, ztrávený u dveří taneční místnosti, příjemný, aby se znovu k vyplnění přání za takovou cenu pokoušel.

Při stavbě jeviště se Petr Jiří potýkal s pilou nebo se smetákem a jednou v posledních létech stěhoval s přítelem válečného invalidu, jenž neměl na zaplacení povozu, na vozíku ulicemi turinskými. Jeden napřed táhl za oj, Petr vzadu jednou rukou tlačil a druhou táhl vozík, na němž byly naloženy invalidovy děti.

Když mu matka vytýkala, že jiní již zkoušky mají za sebou, že se takto přílišnou činností vedlejší zdržuje ve studiích, říkával »Víš, matinko, x, y je inteligentní a já nejsem« a usmál se svým dětským úsměvem.

A vskutku v srdci cenil sebe méně nežli kohokoliv jiného, a ač mezi všemi, s kterými se stýkal, byl nejbohatší, nejkrásnější a nejvíce vážen, přece byl neškromnější. Měl stále před očima vznešený ideál pokory. Jeho pokora se nejevila však v kroucení těma nebo krkem!

U přátel byla známa jeho odpověď, když se mu kdosi divil, že jede třetí třídou: »Jak to, vy jedete třetí třídě?« »Ano, čtvrté není!«

Otec senátor ho velebil pro tuto skromnost. Říkal: »Jsem přesvědčen, kdybychom náhle zchudli a já přišel domů a řekl Petrovi Jiřímu: Seberme své věci, musíme se přestěhovat do mansardy — že on

by sebral za chvíličku kufr a s úsměvem by řekl:
»Hotovo, pojďme!«

Kdysi mu otec sdělil významnou událost, že mu koupil na horách statek, a vyprávěl, jak práce pokračují. Petr Jiří, jako by se ho to netýkalo — ani a, ani bé — a jen na četná tajná znamení rukou matky a sestry vypravil ze sebe lakonické: »Děkuji tatínku.«

Když pak kdysi v disputaci s kýmsi zastával Petr Jiří křesťanský názor, že bohatí mají majetek jen pro chudé, ne pro sebe, že nenáleží jim, a ten mu namítl: »A sám máš statek« — odpověděl: »Není můj, kdyby byl, už dávno bych ho neměl.«

Jaký to rozdíl vůči mladíku z evangelia, jenž ne Kristova slova »Rozdej« — odchází smuten! Petr uměl říci »ano« a to ano radostné, poněvadž já dávno náležel Kristu a nebyl »bohat« leč láskou — bohat v Kristu v podobě chudšasově.

Značná část činnosti, kterou se stal Petr velikým, je činností ve spolcích, kterých byl členem. Jako člen dobročinného spolku jeho jménem navštěvoval a poděloval chudé, jako člen spolku pěstoval sport, z spolek se bil na technice, za společnou věc organizované katolické italské mládeže snášel urážky, rány na náměstí v Římě, za společnou věc se modlil sám i s ostatními členy.

Nová forma novodobého apoštolátu. Spolčování k činnosti všeho druhu. Zapírá se individuum a dává se vyniknouti nové formě, jež je ztělesněnou společnou myšlenkou.

Sloučením rozptýlených sil, dohodou a nadšením spojených vyrůstá tu moc, jež má počátek šťastného konce v oné chvíli, když vznikla — je-li vůbec vědosažitelná a hodna boje. A může býti větší hodnot, než k jakým se spolčoval Pier Giorgio Frassati?

»Vpřed za rozšířením Kristovy Říše v lidské společnosti! — vypovězení boje Dáblu a jeho přísluhoatelům. A uměl bojovat! Rval se o duše a čím by byl stal, kdyby nebyl tak brzy z boje odvolán! Kam směřoval jeho vývoj? — vzpomeňme na zprávu exercitatorovu.

Spolek mu byl ponenáhlu více, nežli rodina. Rozumíme proto lítosti přátel, členů, kterou projevují nad jeho smrtí v protokolech, v dopisech a v rozpravách. Přinášel někdo ke zdaru spolkových prací větší oběti času, zdraví, majetku, nežli on? Otázka shodná s touto: »Měl někdo z členů tak velikou skusku k Ježíši Kristu jako Petr Jiří Frassati? Napoupil někdo také tak rozhodný pochod vpřed — měl vůbec někdo jiný tak mocný hlas, tak silný příklad, tolik odvahy, tolik síly příkladu, aby 'vpřed' mohlo zahánělo nepřátele?« »Vpřed pro Kristovu říši!« To je akce, po níž se volá a Frassati je i naším vůdcem, pod jehož ochranou půjdeme vpřed. Ukažte nám prameny při cestě k cíli, kam pro osvězení, kam pro sílu, jen v jeho šlépějích dojdeme zdaru. Obětí sebe, aby druzí žili!

A šel do důsledků. Neznal kompromisů s povinností a víme již, jaké měl o tom názory. Ani odznaku spolkového neodkládal. Vypráví se, že při návštěvě s přáteli společně se studenty techniky upozorňoval ho jeden z jeho přátel, že dělníci jsou nepřátelského náhledu vůči katolíkům, že bude tedy lépe, chtě-li vyhnouti urážkám — což prý se již také stalo — než sejme s chlopně kabátu odznak »Fucini« (Fucini, katol. spol. univ. mládeže). Odmítl rozhodně. »Uvidíš, že mi nic neudělají.« Odchází z hutí, srdečně dělníky rozmlouval, a nepadlo jedinké zlé nebo urážlivé slovo.

Nikdy nechyběl, bylo-li nebezpečí pro katolickou církev. Byl lhostejný vůči hrozbám a nebezpečím.

V létech 1919 a 1920 byli u vesla zednáři, reprezentovaní socialisty a celým vládním aparátem. Šel-li kněz po ulici sám, bylo mu někde nebezpečno projít. A tu Petr doprovázel kněze, ochoten je bránit vlastním tělem a životem. Neměl nikdy bázně ani zbraně.

Před politickými volbami jezdil v Turinu v autodrožce a nalepoval plakáty. Zde se chytil s návštěvníky divadla, když před vchodem polepil sloupy a byl zastoupen shlukem poštvaných lidí. Vskočil do auta a rychle ujel a lepil dál. Pozdě po půlnoci se vrátil domů vyčerpán a zamazán lepem k nepoznání.

22. června 1922 v poledne seděl Petr Jiří s matkou u oběda. Otec byl v cizině. Několik mladých lidí zvonilo a když služka otevřela, vnikli do domu. V okamžiku jali se ničit, nač padli. Na zděšené volání služčino přiběhl Petr Jiří právě v okamžiku když se chystal jakýsi lotr rozbít telefon. Chytil chlapa za rameno, dal mu několik štulců: »Zbaběleci, ničemové«, ale na prosbu matčinu, která pozorovala, že onen lotr drží stále ruku v kapse, ho pustil, zavřel a šel klidně dále jísti risotto. Byl zasypáván blahopřáními, rozhodně však odmítal; prý taková maličkost. Již tehdy bylo patrné, jak mnoho přátel Petr Jiří má.

Roku 1925 strhl urážlivé a bídne vyhlášky, které vyvěsili studenti proti katolickému rektorovi. Když chtěla tlupa uražených studentů, aby jim dal satisfakci, odpověděl, že blud a lež nemají žádné práva na jakoukoliv svobodu. Klidná a přesvědčivá tato odpověď překvapila je více, než dlouhé, rozčilené kontroverse.

Byl též členem vysokoškolského kroužku »Circolo Cesare Balbo«. Miloval jej, chápal jej tak, že akademický spolek musí pracovat na kulturním a náboženském vychování mladých lidí. V prvních

létech byl členem předsednictva, později pouze členem, ježto matka tomu nechtěla z obavy, aby nezanedbával studia.

Měl naprostou autoritu nad ostatními. Netoužil po funkcích, uměl je však zastávat a ochotně přejímal práce, sám se nabízel. »Stál na svém místě a vždy se s ním dalo počítati.« Byl přesný. Jeho slovo bylo již samo činem. Platil svou osobou, obětavostí i peněženkou. Kolik položek — a někdy i sta lir — přišlo do pokladní knihy na straně příjmové jako dar od neznámého dárce«. Na spolkový zpěvník sám vydané »akcie« koupil a pak teprve dále vyprodával. Že ovšem mnoho zaplatil sám, je samozřejmé. Byl by sice mohl říci doma o peníze, avšak neučinil tak. Chtěl své peníze obětovati, chtěl dáti druhým příležitost obětovati sebe a své pro společný cíl, učiti je v obětavosti vznešenému charakteru.

Úkoly, jež se ostatní styděli vykonati, aby si nezadali, vykonal Petr Jiří Frassati. Stěhoval na zádech spolkový nábytek, rozprodával lístky na koncerty, pořádané ve prospěch chudiny, a plně tehdy využíval své dobré pověsti u dam. Petr Jiří rozprodával nejvíce.

A přece byl přede všemi jenom svou obětavostí a pokorou! Nikdo se nemůže upamatovati, že by zjistil jedinké zlé slůvko, nebo tvrdší chování. Stalo se, že jeden z členů se stal spolku nevěrným. Ostatní jím pohrdali a nevšímali si ho. Jen Petr, jehož jistě nejvíce se vina jeho dotýkala, byl vlídný a umožňoval mu tak návrat. »Chudák, on jedná, jak právě může,« omlouval ho.

Stalo-li se již někdy, že se zábava studentů přenesla na věci mravně poněkud choulostivé, okamžitě odešel stranou, chodil sem a tam a hvízdal.

Ve velikonoční době přibili katoličtí studenti v budově universitní výzvu, aby studenti vyplnili

svou velikonoční povinnost. Znovu a znovu byla strhována a znovu a znovu Petr nalepoval novou, větší, až byla přes půl metru dlouhá.

Bouří zakončila záležitost s vyhláškovou skříňkou. Jeden jeho přítel vypravuje: »Na konec masopustu vyvěsil »kroužek Cesara Balba« ve skříňce výzvu, aby se studenti dostavili do určitého kostela, kdež bude společná modlitba na odčinění urážek a zanedbávání Boha se strany kolegů. Naráželo se tím na různá pozvání k plesům, čajům, večerním zábavám atd.

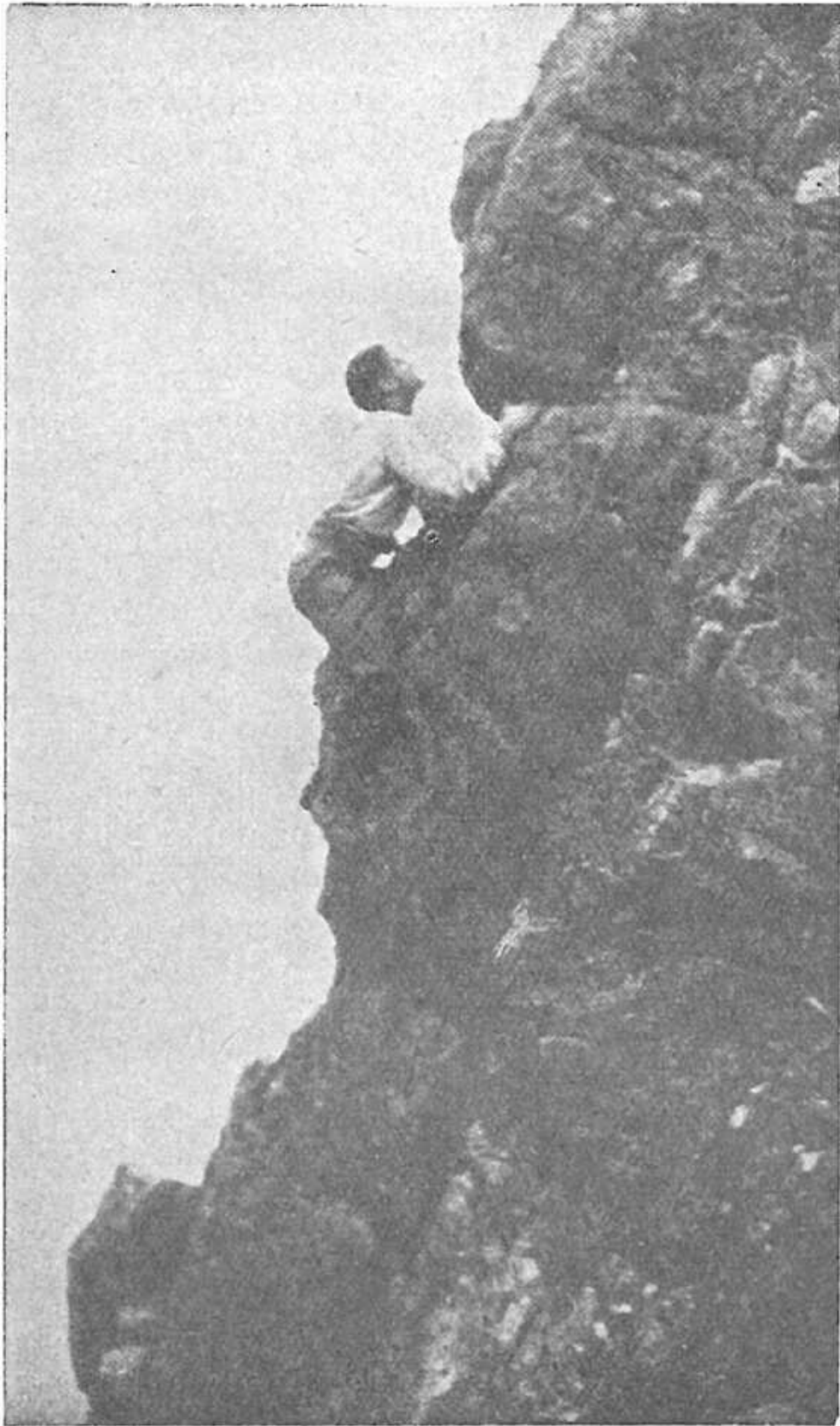
Z opačného tábora přijali to jako provokaci a chtěli skříňku s výzvou strhnouti. Petr Jiří s holí v ruce stál rozhodně před ní, kol něho smečka asi sto studentů. Nadávkami, hrozbami, ranami proti němu nezmohli nic. Avšak přece ohromná ta přesila nabyla převahy, rozbili skříňku a spálili plakát.

Beze slova, s pohrdlivým úsměškem a planoucímá očima, třesa se na celém těle a švihaje hrozivě holí ve vzduchu, odešel do spolkové místnosti. Po celou tu cestu ani slovíčka neproněsl.

S hrdostí ukazoval ve spolkové místnosti »Circolo Cesare Balbo« roztrhaný prapor spolkový při napadení římskými policisty roku 1921. »Jak to bylo krásné.«

Za obšírnější zaznamenání stojí událost, v níž se ukázal náš Petr Jiří ve své plné síle vnitřní i tělesné.

V září 1921 konal se v Římě kongres Gioventù Cattolica Italiana. Zednáři měli obsazeno ministerstvo vnitra. Úřady úplně v jejich rukou zakázaly katolíkům průvody. Avšak v Římě shromážděné katolické mládeži byla přece povolena Mše svatá v areně Kolosseu. Účastník píše: »Byly to nezapomenutelné dni, plné života a nadšení. Na neděli 4. září byla ustanovena v kolosseu Mše svatá pro všecky mladé lidi. Ráno však našly skupiny mládeže, jež se tam

Petr Jiří Frassati, odvážný alpinista.

se všech stran dostavily s prapory, stráž, obstoupivší kolosseum. Náboženská slavnost byla z ohledu na veřejný pořádek vládou zakázána. Kdo prožil tu bouři rozčilení, jež následovala po tomto překvapení, jen si umí učiniti představu, jak mohou dobré a klidné mysli náhle dostati tvářnost rebelie. Mladí lidé rozptýlení, zaraženi, téměř všichni lačni, poněkud raději chtěli přistoupiti v Kolosseu ke stolu Páně, zamířili k Vatikánu, kdež byli na Mši svaté v chrámě sv. Petra. Pak šli v dobře uspořádaném průvodu do vatikánských zahrad a byli přijati k audienci a promluvě od papeže Benedikta XV. Z Vatikánu měli jíti vzdáti poctu k »Oltáři Vlasti«, když tu byl vyhlášen rozkaz policejního úřadu, že se průvod rozpouští. Vrchnost se neprávem domnívala, že se masa, čítající nejméně 50.000 mladých lidí, nechá zadržeti a rozpustiti, i nařídila uzavření cest skupinami strážů. Avšak nesmírný tlak ohromné té masy vynutil si volný průchod. Mezitím v srdci každého z nás po prvním zaleknutí nastoupilo rozhořčení proti vládnímu zákazu. Prorazili jsme novými skupinami strážů za mnohých příhod a potíží a již jsme se těšili na blízký cíl. Avšak na náměstí Del Gesù stála jízdní policie. Prodrali jsme se koňmi — padla na nás nejedna rána — a dosáhli jsme již Via Plebiscito. Petr Jiří držel oběma rukama trojbarevnou korouhev »Cesara Balbo«. Náhle vyrazí z brány Palazzo Altieri, kde byli seřazeni a připraveni, asi dvě stě strážníků, jimž velel nejnepříjemnější policejní úředník, jakého jsem kdy poznal. Vykřikl: »Pušky připravit, chopte se praporů!« Dělal jako by měli před sebou divou zvěř a nikoliv bezbranné mladé lidi. Rozráželi nás pažbami pušek, rvali nám prapory, rozbíjeli žerdě a sáпали plátna. Bránili jsme se ze všech sil — zuby, nehty. Vidím Petra Jiřího v boji s dvěma policisty, kteří se snažili vytrhnouti mu

prapor. Přispěli jsme mu na pomoc a prapor se zlomenou žerdí zůstal v jeho ruce. Jiní policisté obklíčili náš malý zástup a vrazili nás do dvora Palazzo, jenž slouží za vězení. Zde se strážník vyptával na osobní údaje s manýrami a různými přívětivostmi, jak bývá při těch okolnostech, kdy zatčený již předem platí za zločince.

»A jak se jmenuješ ty?« — »Petr Jiří Frassati.« — »Křestní jméno otcovo?« — »Alfred.« — »Čím je tvůj otec?« — »Italským vyslancem v Berlíně.« — Velké zaražení, změna tónu řeči, omlouvání, nařízení okamžitého propuštění na svobodu. — »Já půjdu tehdy, když půjdou ostatní.«

Mezitím pokračuje žalostné divadlo na Piazza del Gesù. Každý nový zatčený byl od nás bratrsky přijat. Mnozí z nás měli roztrhané šaty, několik bylo raněno. Nějaký kněz byl doslova vhozen do dvora s roztrženým talárem a krví na tváři. Vykřikli jsme na protest a oni znovu na nás s pažbami. Jakýsi mladý Sardiňan, jenž se nechce za žádnou cenu pustiti svého praporu, je odrážen bajonetem. Petr Jiří skočí k poručíkovi a tentokráte křičí mu jméno svého otce do uší, aby učinil konec té nepřístojnosti. A vskutku — důstojník energicky pachatele okřikl a znovu ujišťoval Petra Jiřího, že může odejít. Avšak ten zůstal se svým praporem; po vybuchnutí nevole navrátíl se opět jeho veselý klid, který ho opustil pouze na okamžik. S úsměvem konejšil jakéhosi mladého Benátčana, který naříkal, že prý je tak daleko od přátel a zatčen! Když potom onen ztýraný kněz vyňal růženec a pravil »Děti, modleme se za ty, kteří nás bili«, poslechli jsme všichni ve dvoře.

Druhého dne vrátili se mladí lidé k sv. Petru, kdež byli přítomni Mši svaté, kterou sloužil Svatý Otec. Byl to úchvatný obraz, zvláště když po Mši svaté papež byl nesen chrámem nad mořem hlav a bílým

hemžením kapesníků. Byl jsem vedle Petra Jiřího. Zanícení zazářilo v jeho očích, když se objevil velekněz. Jeho první myšlenka prozradila se v jeho bezděčném výkřiku: »Ach, kéž by tu byla maminka!«

Když studenti téhož jitra šli k Sv. Petru, měli šťastný nápad: nésti v triumfu rozsápané prapory, třebaže bylo nařízeno nechati doma všechny odznaky. Ujednáno — uděláno. Petr Jiří běžel do dvora Collegia a vrátil se zpět s ohromnou tyčí, již tam našel. Na kus lepenky jsme napsali velikými písmenami: »Prapory roztrhané z rozkazu vlády« a nesli jsme své prapory v triumfu Římem až na náměstí svatopetrské.

Petr Jiří po událostech v Římě se vrátil domů jako hrdina. Nikdy však nechtěl, aby se o něm v souvislosti s těmito událostmi mluvilo, ani o jeho věznění. Rovněž v dopisech nikde nenaráží na své hrdinné chování při této příležitosti a byla-li již řeč o tom nutna, vyjasňoval se jeho obličej, oči se zaleskly radostí: »Oni nás bili a my jim odpovíděli růžencem.«

Za svého pobytu v Berlíně navázal styky s německými katolickými spolky. Mnoho korespondence zbylo, která ukazuje, že přátelství s německými katolíky bylo hluboké a německým studentům Petrova osoba že byla drahá.

Když byl v Ravenně připravován II. mezinárodní kongres Pax Romana, vyvíjel horlivou činnost a němečtí hosté mají naň nejlepší vzpomínky.

»Když jsme v posledních dnech v srpnu 1921 přišli do Ravenny, byl Petr Jiří Frassati jedním z těch, kteří nás přijali nejsrdečněji. Nerozuměli jsme mnoho italsky, on však mluvil docela pěkně německy. Byl naším nerozlučným průvodcem. Byl laskavý, stále obětavý, pozorný a napřed uhodl naše přání. Od prvních dnů jsme počali vysoce oceňovati jeho zbož-

nost. S největším zájmem se zúčastňoval zasedání kongresových. Byl přesvědčen, že je povinností katolíků všech národů spolupracovati na dosažení míru ve jménu katolické víry. V poslední schůzi bylo za všeobecného nadšení rozhodnuto, že členové Pax Romana mají jako pozdrav užívatí »Pax tecum«. V mnohých dopisech, které jsem od Petra Jiřího dostal, vrací se tento krásný pozdrav.

Z Ravenny jsme jeli do Říma. Měl jízdenku pro první třídu, avšak chtěl býti stále s námi, tak ztrávil celou noc sedě na kufri v chodbě a nebylo ho možno pohnouti k tomu, aby šel do pohodlnějšího vozu.

V Římě nás vodil celý týden s nejhrodivější pozorností od kostela ke kostelu, od pomníku k pomníku. V oněch dnech jsme ho mohli poznati ještě lépe. Objevoval se nám stále jasněji jako člověk, jenž dobře zná katolické náboženství, jako ten, jenž řídí celý svůj život i v nejmenších jeho projevech podle nauky Kristovy. Obdivoval jsem se jeho hluboké oddanosti k rodičům a jeho rodině i jeho obdivuhodné porozumění pro přírodní krásy a mravy našeho německého národa. Petr Jiří mě stále udržoval při humoru svou stálou a vnitřní veselostí. V prvních dnech listopadu tohoto roku přijel po dlouhém pobytu ve Freiburgu a po cestě Porýnskem přes Prahu do Vídně. V týdnu, jež ztrávil ve Vídni, zúčastnil se dvou večerních slavností: slavnosti katolických studentských sdružení a výročí jednoty katolických studentek. Všichni pozorovali, že on byl mezi hosty nejveselejší a při Mši svaté nejzbožnější...

Velice mnoho je zpráv podobného obsahu a těchto několik záznamů nám dokresluje Petrovo srdce, jež se v lásce ke všem nedává omeziti závorami šovinistické protikřesťanské nenávisti.

Jeho osoba ve spolku všecky přitahovala, povznášela a hnala v před. Toto jeho heslo *vpřed* byla

celá jeho osoba; prudký temperament, kde šlo o pomoc dobré věci, a úplně se ztrácel, kde by byli chtěli vyzdvihovati jeho osobu.

Jeho přátelé praví: »V tak mnohých věcech stál vysoko nad námi. V náboženském, mravním, společenském i sportovním ohledu by byl mohl zaujmouti přední místo, raději však zůstával ve tmě a tak působil dobro, jež nikdy se neozve. Proto jsme ho všichni milovali. On nejenom že daroval, nýbrž zdálo se, že si přeje, aby ho člověk k dání vybídl.«

Čeho jedině od přátel žádal, byly modlitby. Úpěnlivě prosil o tuto pomoc v bojích duševních. Dopisy přátelům přetékaají slzami. Tolik, tolik se bál ztráty svého vnitřního štěstí. Mohla je vůbec ztratiti tato holubičí duše, tento orel ohromného rozmachu perutí, jenž každým tepem svého srdce a každým dechem, každým hnutím své mysli miloval a jásal nad krásou středu všech srdcí? Bylo lze, aby se Bůh ochudil o tuto perlu, k níž těžko dohlédnou naše zraky?«

»Před každou zkouškou,« vypráví jiný, »přišel pln pokory a důvěry a prosil o pomoc modlitby a potom děkoval, neboť sám by prý nebyl dokázal nic. »Co zmůžeme bez Boha?«

Není bez užitku zmíniti se v několika větách o jeho názoru na manželství. Petr Jiří chtěl uzavříti manželský sňatek. Jaký? Mluvil-li se svými přáteli o manželství, mluvil jenom vážně. Jeho družka měla míti všechny vlastnosti pevného, v náboženství vkořeněného charakteru. Na majetkových poměrech mu nezáleželo, chtěl pracovati a horlivě, usilovně se na své povolání připravoval; byloť povolání osou jeho budoucího laického apoštolátu. Touto cestu se chtěl dostati mezi horníky a přinésti pro jejich chléb pravou vůni a nadpřirozenou cenu. Nikdy by však neuměl založiti rodinu jednu na troskách rodiny vlastní.

V prvních rušných dobách politického věení a nadšeně prodělávaných bojích na ulicích, ve spolcích a na universitě, nezbylo mu času, aby okusil »kouzla lásky«. A jeho duše měla velmi málo pochopení pro to, co je méněcenné. Zdálo se mu tehdy, že sňatkem by byl vyřazen ze všeho boje a ze vsí sociální činnosti. Nechtěl býti knězem, avšak nechtěl býti ani zamilovaným manželem na úkor »svých chudých« a to více strádajících na duši než tělesně.

Petr Jiří by byl po bezpečném prozkoumání a ocenění svých sklonů zvolil cestu k manželství. Z rozhovorů s jeho důvěrnými přáteli jasně vysvítá, jaké byly jeho vůdčí myšlenky v tomto směru. Jednoduchý a praktický jako vždy, hledal ve své budoucí životní družce jako první, nejdůležitější vlastnost, křesťanské pojetí života. Nebyl by se již ohlížel na jiné menší nedostatky lidské přirozenosti, avšak tuto základní vlastnost chtěl míti nejbezpečněji vyzkoušenou. Poněvadž jeho duše zářila ve světle vnitřní a stálé veselosti a byla vyplněna intenzivním životem, nebyl by mohl potřebovati po svém boku malicherného a v náboženské činnosti mechanického ducha. Přál si také od své budoucí vyvolené, aby měla velkou lásku k horám, protože spatřoval v této vášni školu vůle a jakousi formu pocty Boha.

O společenské postavení nebyl by se staral, pokud by s tím souhlasili rodiče. — »Mé děti nebudou dostávat peněz, ježto jsem přesvědčen, že bohatství nepomáhá nijak jejich společenskému vzestupu, jako spíše podporuje jejich vášně. Budu se namáhati, abych jim dal dokonalé vzdělání a křesťanské vychování, aby si pak sami, budou-li chtít, mohly vybojovati vlivné společenské postavení. Budou-li potom ještě míti peníze, upotřebím jich na díla lásky k bližnímu a svým dětem nezanechám nic.«

Za pobytu v Berlíně se seznámil s katolickou studentkou, již osud stíhal mnoha neštěstími. Byl její čistotou a dobrotou přitahován. Avšak víc a více přicházely u něho pochyby, zda by tato volba byla po chuti jeho rodičům a jiné a jiné důvody ho zraňovaly. Když si byl jist, že nemůže zaručiti, že pojme tuto dívku za manželku, viděl pro sebe v tom povinnost nevzbuzovati v ní znepokojující pocity, dokud nenabude svobody, aby se rozhodl úplně bezpečně.

Vedle citu byl tu pro Petra též závazek: vůči mladé dívce a vůči vlastní rodině. A na tomto rozestí rozhodl se čekat. Cítil, že v jeho srdci vzrůstá náklonnost, avšak on se střežil prozraditi ji byť nejmenším projevem nebo gestem.

I v tomto směru je viděti velkou sílu vůle Petra Jiřího. Vyznal přátelům: »To jsou pramalé starosti (jednalo se o přeložení zkoušky) u srovnání se všemi ostatními boji, jež se odehrávají v mém nitru. Modlitby je mi třeba, neboť prodělávám kritický úsek svého života. Ve mně jest obrat, jenž oznamuje prudkou bouři. Má nemoc je takového druhu, že ji nemůže vyléčiti žádný lidský zákrok. Člověk může láti prostředky, aby boj klidnil, avšak nikoliv vymýtití příčinu zla; jedině víra může býti mou nadějí a útěchou. Proto tě prosím, aby ses za mne mnoho modlil, aby má víra se upevňovala každým dnem a já tak nabyl síly přemoci obtíže, jež mi v těchto posledních letech mého mládí chtějí uzavřít cestu.«

»Bojuji, abych minulost se všemi jejími žalostmi vyhladil a pozdvihl se k lepšímu životu.«

»Ach, ubíhají dny a já, místo abych na sobě pozoroval nějakou známku zlepšení, vidím, že dále je bestie, která mého ducha zotročuje. V modlitbách svých přátel vidím jediný prostředek účinný, abych

nabyl mocného panství nad nižší částí své přirozenosti, a tu doufám zvláště ve tvé modlitby.«

Petr Jiří nedostával ctnost darem, nýbrž si ji v urputných bojích se sebou samotným vybojoval: modlitbou a odříkáním došel vítězství.

»Zase jsem listoval v kalendáři a objevil jsem něco hrozného,« píše Petr Jiří 15. IV. 1925 z Pollone, »a řekl jsem si: nyní je čas, chopiti se energicky studia. Rozhodl jsem se, že hned po návratu do Turinu bude pro mne vše mrtvé kromě konference sv. Vincence a od rána do večera budu studovati. Zítřka půjdu do Oropy do hor, jak je mým zvykem před odchodem z Pollone, pomodliti se do svatyně. U nohou Černé Matky Boží budu na Tebe mysliti.

Měl nesmírně rád »Circolo Cesare Balbo«, hory, přátele, avšak nade všemi těmi láskami stojí láska k chudým. Teprve smrt jasně ukázala, kolika nuzným zemřel v tomto jinochu druhý otec.

Miloval nuzné a chudšasy, mezi které chodil, prokazuje dobrodiní. Vyhledával nejodlehlejší městské obvody, vystupoval po uzoučkých a nejtmavších schodech, vstupoval do podkrovních komůrek, kde bydlí jenom bolest a bída. Vše, co měl, měl ve skutečnosti jenom pro druhé, jako vše, co v jeho srdci bylo, náleželo jiným. Přišel na svět, aby udílel dary; nežil pro sebe. Byl křesťanem víry a činu. Poslední, co psal již ochrnutou rukou, byla prosba k přátelům, aby nezapomněli na lahvičku kapek, kterou připravil pro nějakou chudou ženu, a vyplatiti zástavní lístek pro nějakého chudšasa. Měl víru dítěte ve statném zjevu horského lezce; vyzařoval neustále radost do svého okolí.

Když poznal v posledních letech gymnasijských studií konference sv. Vincence, přilnul k nim celou duší. Cítil se býti především volán, jako každý opravdový katolík, k velmi vážné práci. Věděl, že na

chudině spočívá se zalíbením Kristův zrak, s tou že se spojil Kristus sám a očekává pomoc od zámožných. Přišel král králů na svět a nebyl ani pod střechu přijat. Ptáci mají hnízda, lišky doupata, jen syn Boží nemá, kam by hlavu složil.

Zadržuje-li zámožný cokoliv přes potřebu a nechává strádati druhého v bídě, je usvědčen z viny proti Kristu. »Cokoliv učiníte jednomu z nejmenších bratří mých, mně jste učinili.«

Zde je ohromný protiklad s praxí dneška, i když se skutečnost zastírá různými náplastmi humanitářskými, jenž hlásají zjevně »odi profanum vulgus et arceo«.

Velmi daleko je od hranice Kristova království dnes zámožný člověk. Je velké nebezpečí v penězích a blahobytu, ducha snadno dávají do područí těla a zanášejí jej pozvolna, až se zalkne, není-li to duše srdnatá, živěná stále nadpřirozeným Pokrmem a neudrží-li se tak stále v rovnováze a v obozřetosti proti stále útočícímu nebezpečí, svádějícímu bohatého, aby nazval svým, co patří chudým a co má pouze pro ně spravovati. Oním okamžikem, kdy by přivolil, dopouští se zpronevěry vůči Bohu.

Jak se toho Petr Jiří bál! »Není ten statek můj, sice už dávno bych ho neměl.«

Petr chtěl býti zaměstnán, proto studoval, chtěl mít vlastní své prostředky, z nichž by dával vlastní práci posvěcené dary. Práce posvěcená třicetiletým životem Dělníka Božího — Ježíše Krista — přestala býti zlem, jímž byla od pádu. Od chvíle příchodu k nám je blahoslavena a život pracujícího chudáka je po nejedné stránce blízký životu Ježíšovu.

Petr chtěl býti s dělníky v dolech, býti účasten jejich nebezpečí, s nimi se chtěl radovati z lásky ke Kristu. Když se jeho sestra Luciana provdala a chystala se odjetí do Polska, v předvečer odjezdu

dlouho spolu rozmlouvali. Tajemstvím a snem Petrovým bylo, býti misionářem-laikem, avšak přece exponentem, vyslancem Kristova království v cizích zemích, to jest mezi srdci, netěšícími se z Jeho vlády. Chtěl k americkým dělníkům. To byl jeho sen: inženýr-apostol. »Víš, teď je to už nemožno. Ty odcházíš a tatínek s maminkou by tu zůstali sami!

»A já četla v jeho zamžčených očích velikost obětí a srdce se mi sevřelo,« praví sestra.

V rozhovoru se svým přítelem se Petr Jiří ptal: »Co budeš dělati ty, teď když jsi udělal doktorát? — »Všechno spíše, než abych byl inženýrem!« — »Jistá budoucnost, světská vážnost a dobré místo v společnosti, to všechno jsou krásné věci, krásné vyhlídky, avšak hlas Boží volá k vyššímu!«

»Já to také tak udělám,« řekl na to Petr Jiří a přítel pokračuje »...nemohl jsem tehdy ještě dělati žádných pevných plánů, avšak „povolání“ bylo životné a Petrova palčivá touha po apoštolátu je dnes utišena; tam nahoře působí jako apoštol.«

Až do své smrti byl hlasatelem lásky k trpícím chudým mezi zámožnými vrstvami. Neřešil však problémů o pomoci u zeleného stolu nebo na banketech lidumilných institucí, nýbrž byl poslem obou těchto vrstev. Srdcem a duší náležel dolů, jen zrozením nahoru.

Byl horlivým členem konference sv. Vincence. Při schůzích však se bavil velmi málo se sousedy; zastupoval někdy sekretáře. Zbylo několik jím psaných protokolů, poslední z 26. června 1925, osm dní před jeho smrtí.

»Náležel k nejhorlivějším navštěvovatelům schůzí a myslím,« praví jeho přítel, »že se nemýlíme, řeknu-li, že by byl raději nechal večere, než aby snad proto přišel pozdě. V dubnu roku své smrti četl listy svatého Pavla a nosil knihu stále s sebou, aby mohl

užití každé volné chvílky. Jednoho večera přinesl s sebou do schůze a chtěl, aby se za duchovní tbu četla část z prvního listu ke Korintským. Ujímal stanovy našeho spolku podle moderních zorů. V zábavě s chudými a ve svých zprávách nich uplatňoval největší vtipnost. Jednoho večera usilo se mluvit o různých intimních podrobnostech lné rodiny; když se mu už zdálo, že se tím zby- ně dlouho zabýváme, byl první, jenž obrátil řeč ým směrem.«

Jiný: »Uměl si najít cestu k srdci, aby vystihl ýšlení těch, kteří jsou zkoušeni bolestí, nebo za- ženi neštěstím a tak přčasto jsou obětí sociální spravedlnosti. Viděli jsme, že všichni tito chudáci išli na jeho pohřeb, dotýkali se jeho rakve, dělali amení kříže a plakali. Pro ně nebyl ani tak dobro- ncem jako spíše přítelem a bratrem. Milovali ho vněž, aniž on o tom věděl, a to pozorovali až po ho smrti.«

«Když byla nesena rakev v pohřebním průvodu, stinktivně množství lidí ustupovalo. Jeden stařec se ťžil tápajícím a vratkým krokem, byl to slepec. ťdělil se ode zdi a prosil, aby mu někdo dal ruku vedl ho. Již byl blízko napřaženou a pozdviženou kou, jež úzkostlivě tápala do předu. Dotkl se kve a pokřížoval se rukou takořka posvěcenou. množství žaslo a když průvod postupoval, bylo řšeti šepot: ‚To byl také jeden z jeho mnohých ráněnců!‘«

Jako dokonalý bratr dával a mluvil vždy ve jménu nference, nikdy jako soukromá osoba. Ještě dnes cházejí jeho přátelé při návštěvách, jež konají ťdého pátku u »jeho« chudých, ozvěnu vděčné ky. Mnohá rodina přijme slovo o náboženství nom tehdy, když je člověk vybídne, aby se zaň

Jiný vypráví, jak vezl Petr Jiří sandály synu S. jenž by byl chtěl choditi do salesianského oratoria, avšak matka se ostýchala ho poslati, poněvadž byl bos. Jen náhodou na cestě k této nuzné rodině je objevil nacpané do kapes krásných šatů. »Matka, vypravuje, »nebyla právě doma. Byla to chudá, nedávno ovdovělá žena a malý čtverák, kolébaje malého bratříčka, blaženě vyvalil velké, vděčností překypující oči při pohledu na obdivuhodné boty, avšak nebyl schopen slova a nezmohl se na jedinké slovo díků. Petr Jiří tomu však rozuměl a pravil vážným hlasem jako dobrý, rozumný tatínek: ‚A nyní musíš každou neděli ráno i večer jíti do oratoria. Nyní máš střevíce. Přihlásil jsem již tvé jméno i příjmení, už tě tam znají a mají tě rádi.‘ Potom jsme dali na stůl chléb a mléko, nechali jsme pozdrav pro jeho matku a odešli.«

Agitoval mezi přáteli ve spolku pro charitativní činnost. Jeden z nich vypravuje: »Nikdy nezapomenu na ono odpoledne, kdy jsem ho doprovázel domů po návštěvě u mne. Chtěl mi vysvětliti, co náš přítel M. před několika dny řekl o ‚konferenci v kroužku. Snažil se mne přesvědčiti a pohnouti k spolupráci. Namítal jsem, že nemám odvahy vstoupiti do špinavých a páchnoucích domů chudých, odkud bych si mohl přinésti nějakou nemoc, a on mi odpověděl jednoduše, že prý chudé navštěvovati znamená vlastně navštěvovati Ježíše Krista. Aby však mého, pro sebeobětování málo vyspělého ducha nepokořil, připojil, že prý si nesmím mysliti, že členové se zavazují k velkým obcům. Když viděl, že jsem odmítl, s převelkou laskavostí mluvil o něčem jiném a rozloučil se s obvyklou srdečností.«

Jeden chudý otec rodiny nemohl pracovati. Mluvílo se o tom a Petr Jiří navrhl, aby se mu opatřilo zaměstnání tím způsobem, že by se mu daroval

vozik na zmrzlinu. Cena byla asi 500 lir. Shromáždění návrh zamítlo, poněvadž byla prázdná pokladna, ba dokonce, že je spolku poskytnuta záloha nějakým neznámým členem. Petr se udatně za svůj návrh bil, avšak ti setrvali na odmítavém stanovisku z ohledu na dluhy. Pokladník nemohl říci veřejně, že tento neznámý« dárce, jak se častěji stávalo, oněch 150 lir již »zlikvidoval«. A tu tajně pošeptal Jiří pokladníkovi, aby oznámil, že bylo anonymně nabídnuto 500 lir. Ihned bylo dojednáno, že se návrh Petra Jiřího schvaluje. Podle ujednání měl onen chudý muž dle možnosti po částech těch 500 lir spláceti. Tak to navrhl sám Petr Jiří a při odevzdání vozíku to bylo jasně stanoveno.

Pokladník se ptal Petra Jiřího: »A myslíš, že těch 500 lir vrátí?« »Ne!« odpověděl rovnou. »Avšak musí se to tak zařídit, aby tento chudý člověk se zabýval myšlenkou spořiti. I když ty peníze se nám nevrátí, má aspoň z nich rodina užitek. Tak se na to musíme dívat. Je sice krásné dávat, avšak ještě krásnější je poskytovat chudým možnost pracovat a šetřit.«

Pro sebe potřeboval velmi málo. A obrátil-li se na matku se žádostí o větší obnos, byla v tom buď konference, nebo i chudí studenti. A i když věděl, že nedostane peněz zpět, pomohl jim.

Jeden kamarád z techniky ho prosil o zápůjčku 1000 lir, aby prý mohl zaplatit poplatky a bytné. Jinak by prý musil přerušit studia s velkou ztrátou pro sebe. Je zbytečno podotýkat, že 1000 lir už nespátril, zato však pěkně oblečeného kolegu ve veselé společnosti. »Podívej se,« pravil, »tamhle jde mých 1000 lir na procházku!«

Ač měl vlastní auto, chodil většinou pěšky a tramwaye použil jen, bylo-li toho nejvýše třeba. Těžko bylo přimět ho k návštěvě kavárny. »Vyhozené peníze,« odporoval.

Když se připravoval na závěrečné zkoušky a studoval ve dne v noci, odmítli domácí vpustiti k němu jednoho hochu, jenž patřil rovněž k »jeho«, poněvadž prý má mladý pán mnoho práce. Když se to Petr Jiří dověděl, vyčítal jim to a nařídil, že na tom bezpodmínečně trvá, aby ho zavolali, kdyby se někdo zase hlásil. Když neměl peněz, vypůjčil si; nikdo od něho nešel s prázdnou.

Cestu do zastavárny znal velmi dobře. Vykupoval oděv a jiné potřebné věci chudáků, které tam v nedostatku peněz zastavili a v balíčcích pak jim je roznášel.

Když viděl v posledních dnech před smrtí, jak jeho sestra trhá starou vlněnou přikrývku, spustil na ni: »Proč to ničíte? Tím by se bylo mohlo ještě nějaké dítě uchrániti před zimou!«

Když byl v Berlíně, i tam zůstal věren dobročinnosti, o čemž je celá řada důkazů a historek.

Jedna účastnice cesty na hory vypravuje: »Při výletu na počátku semestru 1925 zůstal ležeti po obědě na trávniku kus bílého chleba. Mnozí to sice viděli, ale nedbali toho. On jej zdvihl se slovy: ‚Chléb se nesmí pohazovati!‘«

Jeden člen spolku »Fucini« píše: »Byl jsem r. 1922 s Petrem Jiřím na kongresu katolické mládeže z Piemontska v Novaře. Večer jsme se vraceli zvláštním vlakem. Navrhl, abychom se sešli se strojvůdci, o nichž věděl, že jsou to katolíci. V Santhia vystoupil a běžel k lokomotivě a podával jim dárek. Tato scéna vzbudila ve mně myšlenku: ‚Syn vyslancův tiskne zpocenou a špinavou ruku neznámého dělníka.‘ V tomto stisknutí ruky jsem viděl vyřešení sociální otázky láskou v duchu evangelia.«

Celý život Petra Jiřího možno vystihnouti slovem: láska. Vroucí láska k Bohu, a láska k bližnímu jako projev lásky k Bohu. Prokazováním tělesného milo-

denství svým bratřím chtěl je buď uvést nebo
přivzovati a udržeti ve věrnosti Ježíši Kristu. Láska
je plod duše, mistrovské její dílo a podle její veli-
čnosti, intensity, určí věčný Soudce místo pro ni.
Některé jsou duše, které vůbec nerozkvetou, živoří
a hynou. Žár nadpřirozených prostředků milostných
na ně nepůsobí. Tlustokožci zůstávají jalovým pahý-
lem, i když skončí v pověsti »dobrých« lidí.

Duše Petra Jiřího Frassatiho dozněla brzy, dříve
než sám to tušil byla odvolána. Neznámá nemoc v ně-
kolika dnech zlomila silné tělo.

Byl na smrt připraven vždy, avšak byl jí pře-
vapen, i když z několika poznámek z rozmluv
a dopisů vysvítá, že jakousi slabou tuchu o blízkosti
smrti měl stále; 19. července 1923 píše, že se zúčastnil
pohřbu známého studenta: »...byl již téměř v roz-
kladu a nemohl jsem déle vydržeti. Avšak přece
tento pohled byl pro mne léčivý. Uvažoval jsem
o tom, že i se mnou tomu bude v několika letech
stejně tak, že i já budu vyvolávati pocit soucitu, smíšený
s pocitem hrůzy; a přece jsem býval občas cti-
radostivý. Proč to? Smrt, toto veliké tajemství,
jediné spravedlivé — ježto se nikoho neptá, mé tělo
rozloží a v krátké době přemění. Avšak kromě těla
je tu ještě duše, již musíme věnovati všechnu svou
sílu, aby se postavila před nejvyšší soud bez viny,
nebo aspoň zatížena jenom menšími chybami, takže
bude smět po několika letech očistce vstoupiti do
věčného pokoje.

Kdy a jak se máme připravovati na ten veliký
přechod? Poněvadž nevíme, kdy nás smrt navštíví,
je velmi moudré, býti připraven na smrt každého
dne. Proto se budu snažiti od nynějška se připravo-
vati po všechny dny poněkud na smrt, abych nebyl
nepřipraven a nemusil oplakávati léta mladosti, jež
jsem pro duši promarnil...«

20. srpna 1923 při smrti svého strýce, píše »...myslím, že tento život musí býti neustálou přípravou na onen druhý život, neboť nikdy nevíme dne ani hodiny svého odchodu. Pax Domini sit tecum...«

Petr Jiří se na smrt připravoval, takže mohl říci vždy: »Zde jsem, Pane!« Mluvil o tom s důvěrnými přáteli a říkával: »Myslím, že den mé smrti bude nejkrásnějším dnem mého života« a ten přišel 4. července 1925. To je chvíle, kdy tento orel stále výš a výše stoupající dosáhl samotných nebes.

30. června ztrávil ještě s přáteli. Byl u Františka M. a předčítal mu část ze »Života svaté Kateřiny«, jež nosil s sebou. Odpoledne s několika přáteli si zašli projeti se na Pádu. Tam si již stěžoval na únavu a bolesti v zádech. Přesto byl však veselý. Večer přišla bolest hlavy a ve středu horečka. Tou dobou se dověděl Petr Jiří, že umírá jeho babička. Modlil se neustále, hned stojí, hned zase kleče, po celou dobu jejího smrtelného zápasu. Nemohl se však již déle přemáhati. Matka i sestra považovaly jeho přepadlý obličej za následek smutku po zemřelé.

Nastala kritická noc. Nemohl zavřít oka pro bolest, vstal několikrát a matka sama ho zastihla klečícího u postele zesnulé. Přemlouvala ho, aby si šel lehnout. »Nemohu« — řekl, nic více, neznepokojoval matky. »Modli se růženec!« »Pomodlil jsem se již.« Políbila ho. »Bůh tě žehnej, mé dítě!« — »Tebe také, maminko!«

Služebná ho viděla té noci, že vrávorál po chodbě a dolů po schodech. Sedl si na kulečník, zůstal tam chvíli ležeti sténaje. Konečně svítalo a trápení se zmírnilo. Otcí řekl, že se pozítří vypraví do Pollone na pohřeb, otec odmítl. »Dobře, půjdu tedy do kostela a budu se po dobu pohřbu modlití.« — »Ne.

Jiříčku, v posteli zůstaň. Bůh je všude.« — »Dobře, tatínku, budu se modliti tady.« A modlil se, jak mohl.

Přišel zase lékař, jenž u něho byl již den před tím a myslil, že salicyl nemoc překonal. Odpoledne se modlil společně s Markem B. De Profundis, zatím co kněz vedle konal obřad nad zesnulou.

Přišlo více návštěvníků se pozeptat na jeho zdraví. »Trochu bolestí v zádech, nic více« — říkal Petr Jiří. Ještě jedna noc a poslední jitro...

Bolest ponenáhlu mizela, s ní však i síly. Matka si sedla u jeho postele. »Není dobře, že tu sedíš, dostaneš tu nemoc ode mne.« Přišel lékař, prohlížel ho... »sedni si«, byl to lékař od dětských jeho let. »Nemohu už«, klidně Jiří. Matka věděla vše. Svolaná porada lékařů našla »zvláště rychle pokračující nemoc, jež ponejvíce zachvacuje silné, mladé lidi, akutní, stupňující se druh arteriovenesního ochromení míchy, nakažlivé povahy«.

Rychle objednáno serum z Pasteurova ústavu v Paříži. »Poslyš,« pravila matka, »v tuto dobu bude pohřbívána babička. Měl bys ji doprovodit na poslední cestě přijetím Těla Páně.« — »Až v neděli.« — »Ne, nyní by bylo lépe, potěšil bys mě tím.« — »Jak chceš.« — Brzy poté se vyzpovídal a zbožně přijal velebnou svátost, i nastal obvyklý klid.

To byl pátek, den, kdy navštěvoval své chudé. Již ráno označil dva obleky, jež chce dáti chudým. Sotvaže se vrátili účastníci pohřbu z Pollone, dal si zavolat sestru Lucianu, vzal z peněženky zástavní lístek a na navštívenku s největším namáháním, téměř nečitelným písmem, psal poslední příkazy přátelům ohledně svých chudých a ihned jim měla býti dodána. Ti poznali z formy písma katastrofu.

Po svaté zpovědi a přijímání se ptal Dona Formici: »Jsem těžce nemocen?« Konejšil ho, avšak Petr

si dal od něho slíbiti, že ho upozorní, až bude chvíle vážná. Odpoledne si mu stěžoval, že je mu hůře. »Petře Jiří, a což kdyby si tě babička povolala k sobě do nebe?« Jeho oči zazářily. »A jak bych byl rád!« Avšak hned na to vážně: »A co tatínek a maminka?« »Petře Jiří, ty jich neopustíš, s nebe v duchu budeš žít s nimi, dáš jim svou víru a oddanost; nadále budete tvořiti rodinu.« Kynul hlavou »Ano«.

»Upřel tázavě na mne oči,« vypráví kněz; »Odvahy, Petře Jiří!« Zavřel oči na chvíli a pak je upřel plné touhy vzhůru.

V noci chtěl, aby mu pomohla sestra udělati kříž, rámě otékalo. Sestra začala: »Ježíši, Maria, Josefe...« Přerušil ji: »Nyní to vím« a počal se tiše modlit. Tázal se: »Odpustí mi Bůh?« a pravil: »Odpusť mi, Pane.« Dostavila se krise. Matka zavolala kněze k poslednímu pomazání. Udělil Petrovi papežské požehnání; kolem tiché modlitby a potlačovaný vzlykot.

Vzezření Petrovo bylo nebeské. Poslední zápas o čtvrté hodině odpolední. U nohou postele plakal bolestí zdrcený otec volaje »Giorgetto bello«, stále tišeji a tišeji. Všichni klečeli kol lůžka umírajícího a modlili se. U hlavy říkal kněz modlitby za umírající.

Prozřetelnost tomu chtěla, aby i jeho bratří u víře se shromáždili k noční pobožnosti, již i on tak miloval a horlivě navštěvoval. Poněvadž se dověděli, že Jiří těžce stůně, byly konány modlitby tentokráte za něho. O 7. hodině klečeli již shromáždění u Spasitelových nohou a když se dověděli, že se nemocnému přitížilo, modlili se s tím větší vroucností. Brzy po sedmé ohlášen konec. Mladí lidé plakali.

Kněz nemohl promluvit jedinkého slova, byl ohromen. Obrátil se s tichou výčitkou k Pánu: »Proč nám

odnímáš tohoto svatého jinocha, zatím co je na světě tolik špatných lidí?« A zdálo se mu, jako by Pán byl odpověděl: »Ty nevíš, co mluvíš. Byl zralý pro nebe.«

Při slovech »Ježíš, Maria, Josef« bylo slyšeti poslední vzdech Petra Jiřího: »Kéž s vámi vyjde má duše v pokoji« a dech věčnosti zavanul prostorem...

Pier Giorgio nezemřel. Jeho život byl tak mohutně a plně vyžit, že znovu a znovu se ozývá jako nezapomenutelný akord v duši toho, kdo jej znal, nebo poznal z vyprávění.

Jeho příklad táhne dnes více nežli za jeho života. Byl hrdinou i ve smrti a tím dal pečeť opravdovosti celému svému životu.

31. července promluvil na shromáždění v Turině advokát Piccioni mimo jiné: »Katolická mládež jej (Frassatiho) plným právem vynáší za vzor pro všechny bratry, za živoucí symbol opravdu křesťanské mládeže, za jednoho z patronů svých, který s nebe bdí nad vzrůstem a zdárnou činností katolické mládeže... Oheň náboženského nadšení Frassatiho hnal do práce a zápasu na poli veřejné činnosti. Horlivá láska, jež prochvívala celou jeho duši, vyplnila veškeru jeho mnohostrannou činnost v soukromém i veřejném životě. Proto jej vyzdvihují ti, kteří bojovali vedle něho, dnes za svého společníka, bratra a vůdce«... »Pier Giorgio, kéž bychom měli i my na konci svého těžkého pozemského díla upřímnost a sílu, abychom zapěli »Angelus« jako poslední zpěv útěchy pro své duše, jako příklad a posilu pro ty, které opustíme, a pro nevědomé!«

Tím »Angelus« narážel řečník na případ, když několik dní před smrtí, na horách s obličejem zalitým zapadajícím sluncem, na kolenou se modlil Frassati Anděl Páně ke zvuku večerního zvonu, sám, zatím co druhové jeho opodál odpočívali.

Jiří pomáhá však i po smrti přímluvou u Boha. Lidé obracejí se naň jako na světce a rozšiřují se pověsti, že jsou vyslyšeni. Lidé instinktivně cítí, že stojí před mimořádným zjevem, omilostněným. Sám arcibiskup turinský, když sloužil mši sv. sedm dní po smrti Petra Jiřího, vyznává, že se cítil puzen k modlitbě k němu spíše, nežli za jeho duši. Totéž cítila mládež, shromážděná v kostele a spojující se se svátostným Kristem.

Sta a sta dopisů mluví přímo o zázračných vyslyšeních, zejména náhlých obráceních ke zbožnosti. Několik výňatků z nich:

»Byl jsem ve velké duševní tísní a denně jsem se obracel na Petra Jiřího, abych dosáhl velmi důležité milosti. Dnes ráno jsem našel znenadání osobu, jež mi poskytla uklidnění a já přijal v úplném duševním klidu jubilejní svaté přijímání.«

Jedna dívka píše: »Prosila jsem za osvícení svého otce, neztrácejíc důvěry a ještě před ukončením devítidenní pobožnosti jsem dosáhla vyslyšení.«

»Byl jsem postižen těžkou bolestí, modlil jsem se k Petru Jiřímu Frassatimu a dosáhl jsem milosti i útěchy.«

»Petr Jiří mi získal velikou milost; prosím jeho prostřednictvím o novou.«

»Na přímluvu Petra Jiřího Frassatiho dosáhla jsem milosti, o níž jsem Pána již po celá léta prosila.«

»Obrátil jsem se naň jako na světce,« píše profesor na technice v Turině. »Byl jsem vyslyšen.«

»Poslední středu obdržela jsem životopis Frassatiho. Horlivě jsem jej četla a rděla jsem se nad svým sobectvím, ješitností, nad svými myšlenkami a četbou. Následujícího dne, ve výroční den mého prvního svatého přijímání, vedl mne Pier Giorgio k nohám zpovědníkovým a vrátil mi touhu po Ježíši, již jsem

od dlouhé doby již nepocítla. Touto středou počínaje jsem proměněna úplně a doufám, že s milostí Boží a pod záštitou Petra Jiřího vytrvám. Jen jedenkrát jsem uviděla Petra Jiřího při eucharistickém kongresu v Janově 9. září 1923 na náměstí, kde se seřazovalo procesí. Nechápala jsem, kdo je ten mladý muž, jemuž jsem tiskla ruku. Nikdy bych si nebyla pomyslíla, že mne navštíví v tomto vzdáleném francouzském městě.«

Mnoho jiných podobných dopisů svědčí o tom, že výrok mnohých již za života Frassatiho: »Hle, světec«, byl míněn úplně vážně.

V ústavě pro zestárlé dámy byla jedna liberálně smýšlející stařena, již na zhasnutí. Její zbožná přítelkyně se nadarmo pokoušela již po dva roky přiměti ji k přijetí poslední útěchy. Tvrdila, že jak žila, tak chce v radostné důslednosti i ukončiti život. Zarmoucená přítelkyně šla do své světnice, vzala do rukou obraz Petra Jiřího a prosila: »Ty krásná duše, vznešený jinochu, jenž jsi se počal připravovati na smrt již ve svých dvaceti letech, jdi rychle k Srdci Ježíšovu a vypros slitování pro tuto ubohou duši, jejíž chvíle jsou sečteny a která přece nemyslí na věčnost. Pier Giorgio, jdi ihned, nemeškej!« Poté jsouc vyčerpána, chtěla se projíti a vyšla ze svého pokoje. Ústavní kněz vstupoval právě k lůžku její přítelkyně.

Roku 1928 píše milánský kněz: »Na Zelený čtvrtek přišla do našeho kostela jistá dáma s mladým mužem, jenž byl už dlouho na scestí, a prosila faráře, aby ji vyzpovídal. Zatím, co kněz zpovídal matku, vyšel syn z kostela a na prosby matčiny odpovídal řečmi proti kněžím, proti zpovědi, atd. Kněz vybídl matku, aby vzývala Piera Giorgia.

Za krátko vyšla z kostela a našla syna přeměněného. Vyzpovídal se s velikou pobožností.«

Mladý nemocný nevěrec, v nevěře vychovaný, brání se každé myšlence na náboženství. Dostane do rukou životopis Petra Jiřího Frassatiho, a brzy následuje náhlé úplné jeho obrácení. Modlitby ošetřovatelčiny, kněze a jiné dámy přimlouvou Frassatiho působí obrát. Sám přijímá sv. svátosti a umíraje má poslední přání, aby se obrátili i jeho sourozenci.

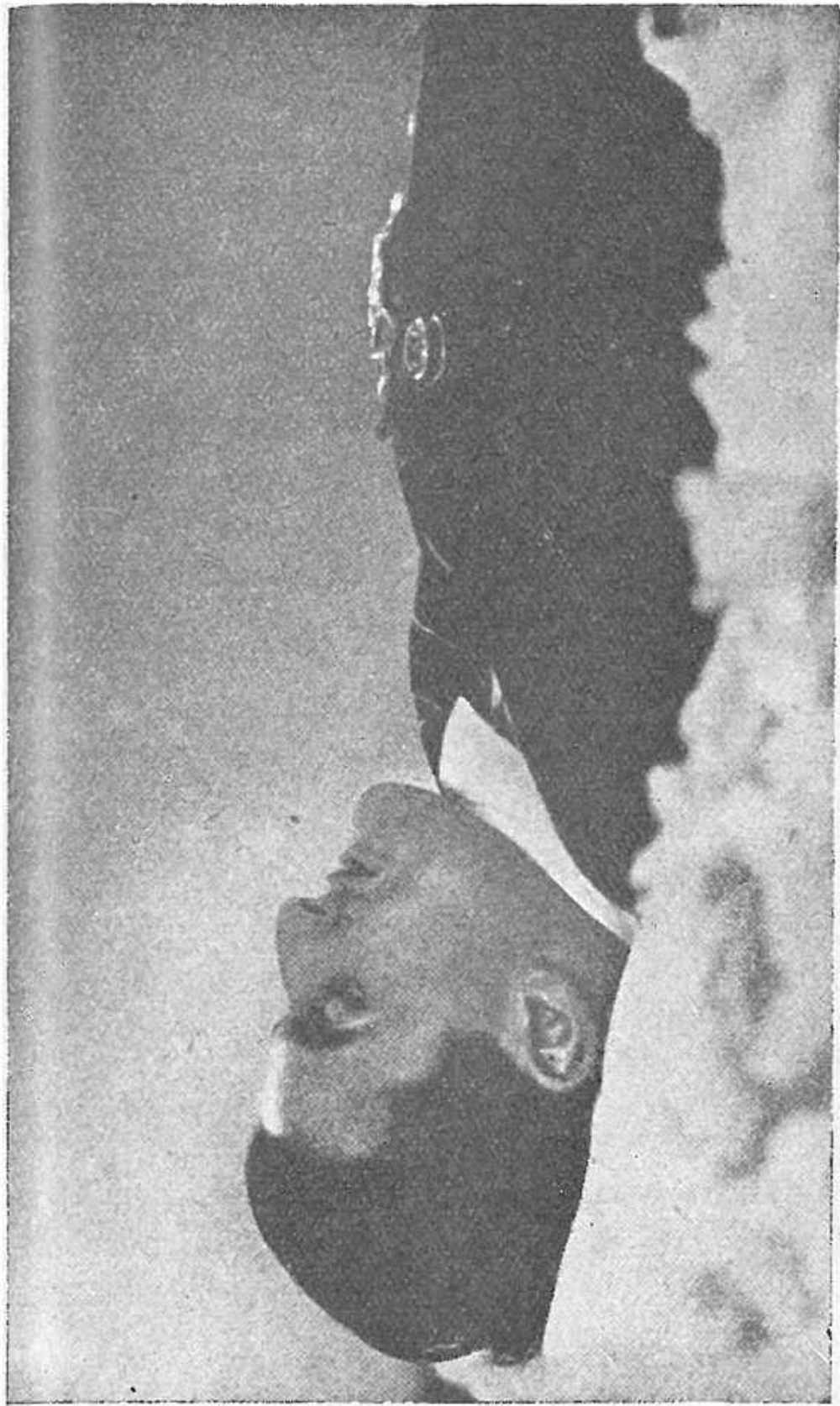
Zástupy mladých lidí z celé Italie se hrnou k hrobu Petra Jiřího Frassatiho a modlí se k němu o vyslyšení.

Světcí minulého a tohoto století se nám stávají přístupnějšími. Nejsou to již ti, jak je známe ze zašlých oltářních obrazů barokních mistrů, nýbrž naši vrstevníci, žijící s námi za stejných poměrů.

Jsou mezi nimi děti, universitní profesoři, kněží, lékaři, právníci, učitelky, všechny vrstvy, různé povahy.

Mistrně rozřešili otázku: »Jak žítí?« a jejich příklad nemůže nás nechat chladnými.

»Jsou světcí ještě dnes?« Na tuto otázku tak často se vyskytující, skutečnost odpovídá: »*Jsou!*« A v duši nám svítí radostná jistota: »*A budou!*«

»Myslím, že den mé smrti bude nejkrásnějším dnem mého života«
(Petr Jiří Frassati)

JOSEF NDOTUMA

Z knihy *Kristus v Gabonu* od Jindřicha Trillese. Gabon jest francouzská kolonie ve střední Africe (poblíž rovníku).

Právě jsem dosloužil Mši svatou ve spící ještě vesnici. V tom postaví se přede mne dva velicí Pohuinové a blbě se chechtajíce s výhružnou tváří mi praví:

»Poslal's nám svoje dítě? Můžeš si pro ně přijít, zprovodili jsme je se světa.«

Pověděvše to, chlapové jdou po svých.

Jsem se svými katechisty na evangelisační obchůzce v osadě Ejó, v horní části kraje Ebe u stejnojmenné pobřežní říčky, u jednoho z nejkrutějších kmenů černošských. Včera skoro před našima očima tam snědli tři zajatce.

Poznal jsem ony surovce podle jejich totemického tetování. Jsou to Je-bikoni, jejich osada, zapadá v bařinatých houštinách, jest odsud nejméně den cesty. Sotva před šesti měsíci jsem tam usadil Josefa Ndotuma, jednoho ze svých nejlepších katechistů. Těšil jsem se, že se s ním zítra shledám! Ještě dnes se vydáme na cestu, vypravíme se za chvíli.

»Hoši, na pochod!«

Katechisté vědí již smutnou novinu a ve zběsilém rytmu noří se vesla do řeky, jejíž rozmarné zátočiny se ztrácejí v oceánu zeleně. Piroga letí nedočkavě k svému cíli.

Ještě před večerem jsme dorazili do vesnice Nzorkebolu, osady to mého malého katechisty.

Na dunivé zvuky válečného tam-tam shromáždili se hroziví válečníci. Zatím co se rozléhá chraplavý bojovný zpěv a děsné volání do zbraně, zatím co se po nás točí hlavně ostře nabitých ručnic, piroga se

zastaví u přístaviště. Přída škrčí na skalnatém břehu hoši postrašení seskakují na zemi.

Jakž by se také nebáli! Ač naši katechisté a křesťany teprve od nedávna, jsou přece podivuhodní. Aby zachránili duše svých bratří, aby je dali Ježíšovi, kterého milují z celého srdce, bez váhání jdou všude s námi, a byť i se báli, ochotně by za ně položili život. Což tu nežijeme jako v dobách prvokřesťanských?

Jen nejchladnější odvaha může účinkovat na tohoto zhovadilce! Sestoupil jsem první, jdu přímo k náčelníkovi, neb ho lze ihned rozeznat po jeho kožešinové čepici, tygří to hlavě ozdobené pestrými pery.

»Mbolo«, pravím, »Nazdar, dožij se stáří!«

Podle posvátného obřadu uchopil jsem ho za ruku a tisknu mu ji vši silou.

»Nazdar, dožij se stáří i ty«, odvětí náčelník, »přeje mi toho doopravdy? Čtu mu ve tváři, že ti to bolí, ač by se styděl dáti to na jevo. Jakáž pomoc? Kdo mne znají, vědí, že jsem dosti silen, a svírá mi ruku jako v kleštích. To všecko z lásky!

»Poslal jsem ti svého hochu, jdu za ním.«

»Ale vždyť je mrtev. Poslal jsem, aby ti to řekl.«

»Pojďme se podívat. Zabil-li's ho, budeš za pykat.«

A v ruku v ruce jako dobří přátelé, volky nevolů vcházíme do jeho osady.

»Pusť mě, vždyť mě to bolí.«

»Jakže, tebe by to bolelo, náčelníka? Jen pojď dál.«

Cestou se ho vyptávám na svého Josífka:

»Umřel jen tak? Nic jste mu neudělali?«

Konec konců může to býti pravda!

Náčelník mne vede na opačný konec vesnice, je četné domky stoupají poschodovitě od řeky k bařině.

Jdeme několik kroků do lesa, a na nevalně vyčištěné mýtině tyčí se před námi nevzhledná chyška, podobná spíše kolně, se střechou nachýlenou, roztrhanou a prohnílou, propouštějící dešť, slunce i vítr ze všech stran. Uvnitř není vůbec nic, ani slaměná rohožka, ale na zemi odpočívá kostra, s níž mravenci ohlodali už všechno maso. Doprovázející mě Josí a starý náčelník se mnou, všichni padáme na kolena oplakávající toho, jenž býval Josefem Ndotumou. Pláčeme, modlíme se z celého srdce, netušíce ještě, jakou mučednickou smrtí sešel se světa!

Když zabaluji uctivě jeho ostatky do rohože na rychlo přinesené z vesnice, nalézám vedle nich kovovou krabičku a v ní zápisník, který na štěstí nebyl ničen bílými mravenci a který od té doby zbožně chraňuji. Můj Josífek do něho vepsal svoji poslední vůli.

Jest tomu něco přes pět let, co přijel do naší missie Lanny Marie rozverný malý Tang, čiperného vzhledu, tvářemi jako květ. Když jsem před několika dny jel jeho vesnicí v kraji Esemje, pravil jsem mu: Pojd' se mnou, naučím tě způsobům bílých lidí.« Utekl chvěje se strachem a vyplazuje na mne pičku růžového jazýčku... kluci jsou všude stejní!

Toho rána stál přede mnou a pravil: »Tady jsem, já Ndotuma.« Byl tam a měl tam zůstat. Bylo mu vanáct až třináct let v té době. Jsa zprvu dobrým žákem, pak pět let horlivým katechistou, nikdy mne nepustil.

Byla to duše čistá mezi všemi! Nyní smím prohlásiti, že od jeho křtu nikdy, pokud vím, těžký hřích neposkvrnil zářné krásy jeho panické duše a možná ani lehký hřích opravdu úmyslný.

Jednou večer zavolal jsem si ho do světnice a pravil jsem mu: »Josífku, brzo nedejde chvíle, kdy budeš nucen misii opustiti. Co hodláš počítí?«

»Chci vždycky zůstat s tebou.«

»Ó, milerád k tomu svoluji, ale poslyš, nemluvil někdy Pán Bůh v tvém srdci? Nechtěl bys býti jako já jeho knězem?«

»Ano, Pán Bůh ke mně mluvil v den mého prvního svatého Přijímání, ale budu ještě přemýšlet. Počkejme ještě.«

Čekali jsme tedy. Za měsíc přišel znovu za mnou do světnice. Bylo to večer 15. srpna, v den velikého svátku dobré Matičky. Pravil mi:

»Otče, modlil jsem se moc a moc; nyní vím.«

»Tož začneme s latinou?« zvolal jsem pln naděje.

»Ještě ne; nejsem hoden dosud. Nejprve bych byl rád katechistou, ale někde velmi daleko, v nejvzdálenější, v nejnamáhavější osadě, kde jsou lidé nejhorší. Tam si přeje svatá Panna, abych se odebral . . .«

V té době jsme dobývali horní části kraje Tangů. Šel jsem usadit svého Josífka k Je-bikonům, rozhlášeným to ukrutníkům a též nejvzdálenějším od misie, den cesty lesem a dva dni po piroze.

Přijali nás nevlídně. Josífek byl úplně spokojen a uvolil se zůstat. Od toho dne již mi nebylo dopřáno spatřiti ho živého na tomto světě.

A nyní se vraťme k jeho zápisníku. Čteme v něm:

»Mému Otci, až už mne nebude.

Zdejší lidé jsou velmi zlí. Zkusil jsem hovořiti jim o Pánu Bohu, ale neposlouchají mne a posmívají se mi. Často mne bijí a říkají mi: ‚Zabijeme tě‘.

Křtil jsem umírající děťátka. Pokřtil jsem jich sedmnáct.

Náčelník mi pravil: ‚Už tě nechceme v osadě. Když liješ vodu na děti, zabíjíš je. Odtáhni.‘

Ale jsem příliš nemocen, abych mohl odtud. Myslím, že mne ti lidé otrávil. Zdejší čarodějník přišel ke mně a uhranul mne. Prsa mám samý oheň, hlava

v se mi nerozskočí. Nemohu už na nohy. Muži mne vhnali do lesa. Nalezl jsem chyšku, chlívěk pro zlata, řekl jsem Pánu Bohu: ‚Stůňu, ale neodejdu k tud, neboť Otec mi řekl: Zůstaň tu a vyučuj lidi.‘ Žistati chci, ale vyučovati už nemohu.

Brzy budou Velikonoce. Ke spáse lidí prosím Pána žíše, aby se mé tělo rozpadlo v kousky jako jeho šlo, když Ho zlí lidé bičovali...«

Jak jsem se později dověděl, účinkem jedu Josevo tělo se otevřelo nesčetnými ranami a hnisavými edy, až posléze zbyly z něho jen cáry masa.

»Jako Pán Ježíš chci míti žízeň.« Ani živá duše nepřišla ošetřiti. Nechali ho umříti hladem a žízní, i živá duše nepřišla zavražiti jeho oteklé rty, žhavé řečkou.

»Jako Pán Ježíš chci umříti samotén, ode všech opuštěn, bez kněžské útěchy, aniž bych se shledal Otcem. Chci umříti samotén, aby se zdejší lidé ali křesťany.«

Umřel ode všech opuštěn, leže na holé zemi, ubohé chyšce se všech stran vystavené úpalu i nehodě.

Nechtěl jsem odnésti na Misii tělo svého Josífka. Pohřbili jsme ho tam, kde zemřel, pod velikými nány, jejichž píseň ho kolébá v jeho posledním ánku. Pohřbili jsme ho tam pod dřevěným křížkem, erý miloval, který si sám kdysi urobil, pod křížem, něž hleděl, když umíral.

Ale nastoupil po něm jiný katechista, všichni se mi drahouškové nabízeli! a dnes vedle dřevěného ížku, jenž dosud stojí, je postavena kaplička a v ní modlí křesťané, neboť osada je křesťanská do sledního muže.

P. LEOPOLD FONCK S. J.

ŽIVOT A UČENÍ JEŽÍŠE KRISTA VE SVĚTLE ORIENTU

UZDRAVENÍ OCHRNULEHO V KAFARNAU.

Sledujeme-li jednotlivá tajemství života Pána Ježíše, nádherný obraz života a činnosti Bohočlověka, jak jej rýsují evangelia, nabývá skoro v každém rysu nových, krásnějších barev, když jej pozorujeme ve světle Orientu.

Přihlédněme aspoň ještě k jednomu příkladu, k uzdravení ochrnulého v Kafarnau. Lépe než kterákoli jiná událost ozřejmí nám tento velký užitek, ano naprostou nutnost zevrubné znalosti Svaté země k správnému porozumění evangelického vypravování.

1. Zpráva tří synoptiků, kteří podávají tento zázrak, se shoduje v hlavních rysech, o něž nám zde jde. *Za drahý čas po uzdravení malomocného v městě galejském přišel Ježíš opět do Kafarna a ubytoval se asi jako obyčejně v domě Petrově. Zpráva o jeho přítomnosti se brzy roznesla, i přihnulo se tolik lidí, že pro ně nezbylo místa ani přede dveřmi. Také mnoho farizeů a zákoníků, příslých ze všech končin Galileje a Judska a z Jerusalema, zaujalo místo zajisté v prvních řadách. On pak měl velkou poučnou řeč a moc Páně se zjevovala v uzdravení nemocných.*

Tehdy chtěli k němu přinést ochrnulého, ležícího na nosítkách, jež nesli čtyři muži. Snažili se donést ho dovnitř a složit před Něho. Pro velký zástup lidí nemohli se s ním dostat k němu dovnitř; proto odkryli střechu nad místem, kde seděl, a otvorem ve

ropě, ježž byli učinili, spustili ochrnulého na nosítkách dovnitř před Ježíše. Spasitel vida jejich úctu, pravil k ochrnulému: *Důvěřuj, synu, odpouštějí ti všechny hříchy tvoje.* Když pak se někteří zákoníci a farizeové pohoršovali nad těmi slovy, dokázal jim jmenem, že *Syn člověka má moc na zemi hříchy odpouštěti.* *Vstaň, pravil ochrnulému, vezmi lože své a jdi domů. On hned vstal, vzal své lože, vyšel ven před zraký všech a velebil Boha (Mat. 9, 1—8; Mar. 9, 1—12; Luk. 5, 17—26).*

2. Nejhlavnější obtíž v tomto vypravování bije do očí každému již na první pohled. Jak mohli čtyři nosiči nemocného na nosítkách vynést na střechu, potom odkrýti střechu a pak otvorem spustit ochrnulého dovnitř? »To jsou věci, o nichž my Evropané nemáme představy,« praví autor několika-oddílkového »Života Ježíšova«, bohužel aniž by svým čtenářům tyto věci ozřejmil z orientálních poměrů.

I kdybychom se poohlédli po starší a novější literatuře o tomto uzdravení, marně bychom hledali vysvětlení, jež by bylo přiměřeno posvátnému textu a skutečnosti. Většinou vykladatelé, exegetové, homiletové a asketové, jako dříve i nyní, spokojují se tím, že prostě podávají zprávy evangelia. O rozluštění této záhady se přitom nikdo nepokusil.

Někteří aspoň poukazují na to, že střechy tvoří Orientě plochá terasa, na niž vedou zvenčí schody. Když pak ještě dodají, že tato terasa byla také na omku v Kafarnau z tenkých trámů s vrstvou prutů nebo sítí pokrytou hlínou, přece rozluštění vlastní záhady, jak ihned uvidíme, nedostane se ani o píď dále. Pochopitelnější a více odpovídající našim, než však orientálním poměrům, je domněnka těch, kteří vysílí, že ve střechě již byl zavřený otvor neb vikýř s zapadacími dveřmi. Dostávají se však do přímého odporu s textem, jenž výslovně mluví o otvoru,

učiněném odkrytím části střechy. Zrovna tak neodpovídá textu mínění některých starších vykladačů, že otvor nebyl učiněn ve střeše, nýbrž v obíhající ochranné čili poprsní zdi.

Již tyto různé marné pokusy o vysvětlení ukazují na nesnáz a rozpačitosti vykladačů našeho vypravování.

3. Marně pátráme po rozluštění záhady také ve vyobrazeních zázraku na pomnících křesťanského umění.

Uzdravení ochrnulého Kristem Pánem nalézá se sice velmi často jak v katakombách, tak i na jiných starokřesťanských pomnících. Obyčejně spokojovali se umělci zobrazením uzdraveného, jenž jde vesele domů se svými nosítky na zádech. Avšak tento konečný akt obou uzdravení ochrnuklých, která se výslovně uvádějí v evangeliu, je stejný, jak u uzdravení při rybníku Bethesda, tak u našeho uzdravení; proto nelze při těchto obrazech přesně rozlišovati, která scéna je myšlena, zvláště když vyobrazení provází příliš všeobecný nápis, jako na př. na sloupku ciboria u Sv. Marka v Benátkách.

Než i tam, kde nosiči nemocného a všechny vlastnosti vyobrazení pevně určují spojitost obrazu s naší scénou v Kafarnau, jako na mosaikách u S. Apollinare Nuovo v Raveně a v dómu v Montrealu, ukazuje zobrazení události, že si umělec neučinil správné představy o skutečném průběhu. Také předpisy řecké příručky pro malíře na hoře Athos pro přesné vymalování uzdravení potvrzují jen tutéž skutečnost.

Pod malbami, často silně poškozenými, ve velebné basilice Sv. Saby na Aventině v Římě je dosti zachovaný obraz našeho zázraku z druhé polovice osmého století, jenž v hlavních rysech odpovídá přesně předpisům této příručky pro malíře. V pozadí fresky je dům ve formě ploché taškové střechy na

smi sloupech bez bočních stěn. Tašky s polovice vyhybí po celé šířce střechy. Na obou stranách tohoto velkého otvoru ve střeše je viděti na taškách po dvou shrbených mužích, z nich jeden napolo klečí, tak spouštějí po provaze ochrnulého, vznášejícího se na nosítkách uprostřed mezi střechou a podlahou. Před domem stojí v popředí na pravé straně skupina Židů, v levo Petr se čtyřmi jinými apoštoly, uprostřed Kristus se závitkem v levici a pravici vztahuje řečnickým gestem k uzdravenému, jenž je tu po druhé zobrazen, jak radostně odchází se svým ložem na zádech.

Zajisté takové znázornění, v němž se snažil umělec spojití své pojetí textu s požadavky přístupného zobrazení, nemůže nám poskytnouti výkladu o skutečném průběhu události.

4. Jak si tedy máme vytvořiti obraz události, odpovídající textu i skutečnosti?

Předně vysvítá z textu, že Spasitel byl v domě a ne v synagoze, jak již bylo zdůrazněno. Poněvadž se zde mluví o domu v Kafarnau, je nasnadě, a že jest mysliti na dům Petřův, o němž byla řeč u sv. Marka v předchozí kapitole (1, 29). Patrně se tam vracel obyčejně Pán, když dlel ve »svém městě«. Tak lidé brzy zvěděli, kde ho hledati, když uslyšeli, že je »doma«.

Dům se asi nelišil od obyčejných obydlí. Pro Pána byl jistě určen pokoj výše položený. Svou řeč však neměl jistě nahoře, nýbrž v přízemí. Neboť lidé tam stáli a tlačili se u dveří až na ulici. Snad byl na přední straně domku dvorek, jak to nezřídka nacházíme při orientálních obydlích. Máme-li připustiti také menší předsíň, jak někteří chtějí, zdá se při nejmenším sporné a není v textu nikterak naznačeno.

Spasitel měl řeč dojista v hlavní světnici, jež je u orientálních obydlí v přízemí a je přístupna přímo

z ulice nebo ze dvorku. Světnice je kryta plochou terasou. Neboť vrchní pokoj není v patru nad hlavní světnicí, nýbrž ve vyvýšené přístavbě. Pod ním mohly býti dva menší pokoje, jak zajisté bylo v obydlí Petrově a jeho tchýně.

5. Hlavní otázka pro správné porozumění celého vypravování se týká úpravy terasy.

Jak se mužové dostali s nemocným na terasu, ještě se snadno vysvětlí. Neboť schody nebyly uvnitř domu a také ne na přední straně, kde bylo za výkladu Spasitelova všechno přeplněno posluchači. Nejspíše se vystupovalo na střechu po kamenných schodech, jež byly zapuštěny mezi kamennými zdmi, nebo byly přidány k zadní zdi. Podobně tomu bylo i v synagoze v Kafarnau. Kde byly domy stavěny z kamene, jak tomu je v krajině bazaltové u Kafarnau, bylo lze tyto schody zapustiti přímo do stěny. Jinak bylo třeba vystavěti vespod podpěrnou stavbu, když se nechtěli spokojiti dřevěným žebříkem, nebo dřevěnými schody.

Samotná terasa se skládá většinou z vrstvy proutí, šterku a hlíny, smíšené s řezankou, a vrstva spočívala na slabých, neosekaných topolových kmenech.

Přece však nelze mysliti v našem případě na nějakou podobnou hliněnou terasu. Již výraz, jehož užívá sv. Lukáš a ježž překládá Vulgata slovem »tegulae«, »tašky«, dá se s tím stěží sloučiti. Navrhovalo se z ohledu na tyto »tašky« zakrýti vrstvu hlíny na terase kamennými taškami nebo dlaždicemi. Než zdá se, že ani starý Orient podle výkazu dříve uvedených míst z knihy Přísloví, ani dnešní zvyk země pod vlivem Evropy nebo Ameriky nezná tohoto způsobu, a tak vlastní obtíž není tímto ani dost málo dotčena.

Pokusme se přece při domněnce o hliněné terase podati obraz průběhu, jak jej popisují evangelisté.

Aby odstranili vrchní tvrdou vrstvu hlíny, musili by se poohlédnouti po motyce a lopatě, poněvadž by s holýma rukama nic nepořídili. Když pak vylámali ve hmotě ze šterku, hlíny a slámy otvor asi 3 metry zděli a $\frac{1}{2}$ metru zšíři, přicházejí na klestí. Jednotlivé větve nejsou přirozeně stejně dlouhé a sahají na šířku na dél přes okraje otvoru v hořejší vrstvě. Tedy buď je sekyrou osekají, nebo násilím přelomí. Ale jakmile je odtrhnou, začnou se sypat kaménky a úlomky hořejší masy na krajích otvoru a mezi volně položenými topolovými trámci na Spasitele a na jeho nábožné posluchače. A pak přijde nejtěžší část práce s topolovými trámci. Tyto jsou položeny zajisté od stěny ke stěně, neboť drží celou střechu. Chtěli-li nosiči podle slov evangelia »*nad místem, kde seděl Ježíš*« učiniti otvor, byli by musili jednotlivé topolové trámce přeřezati a pak by nezbytně spadli se svým nemocným a s dobrou částí terasy na Spasitele a na jeho posluchače. Neboť to by znamenalo přeřezati větve, na níž stojí. Nebo měli snad kmínky po celé délce vytrhati? Pak by byly následky ještě horší. Snad je jasno, že s hliněnou terasou v našem případě nikam nedospějeme.

6. Místo hliněné střechy musíme připustiti kamenný strop, jenž byl složen z velkých, plochých kamenů na způsob skládací ploché klenby. V Palestině totiž se řídí způsob stavby podle materiálu, jež lze v různých krajích nejsnáze dostat. V rovinách s hliněnou půdou mají domy hrazdění zdi z hlíny a za kryt mají terasu, již jsme právě poznali. Kde však je po ruce kámen, ať již ze starých zřícenin, ať již z kamenité země, tam se užije k stavbě domů tohoto tvrdého materiálu.

Ve starověku se nedělalo jinak. Kafarnaum leží však, jak již víme, v bazaltové krajině. Proto také

poznáváme ze starých zřícenin v celém kraji, že se zde stavělo pouze z kamene.

Také pro terasy bylo možno dobře použití silných a pevných bazaltových desek. Že myšlenka krytby z velkých, kamenných desek ve formě zdánlivé klenby byla známa v Palestině již velmi dávno, na to máme krásný důkaz při vykopávkách v Tell el-Mutesellim, na místě starého Megidda. Pod ssutinami, jež ředitel vykopávek, stavební rada dr G. Schumacher připisuje čtvrté vrstvě a jež náležejí asi do 15. stol. př. Kr. nebo do ještě starší periody, byl nalezen dosti dlouhý, čtyřúhelníkový prostor 5·60 m dlouhý, 3·70 široký a asi 3·10 m vysoký. Svislé části stěn se skládají ze čtyř vrstev více méně neuhlazených vápencových dlaždic (ploten) na sebe tak, že kámen je přeložen přes kámen. Tak povstává jakýsi zaklenutý kryt, jehož nejvyšší kameny s obou stran stojí proti sobě ve vzdálenosti asi 75 cm. Tento otvor se zavře vodorovným položením velkých vápencových krycích desek.

Sestavení takové skládací klenby je velmi jednoduché a nepředpokládá právě zvláště vyspělou techniku stavitelskou. Smíme tudíž souditi, že umění stavěti tímto způsobem klenuté stropy zůstalo známo v konservativním Orientu také v pozdějších dobách. Důkaz o tom podávají ostatně i klenuté kanály mnohých starých vodovodů, jak je zhusta nalézáme v různých částech země a také v okolí jezera Genezaretského. Snad poskytne podrobnější zkoumání četných zřícenin kol jezera více přímých důkazů pro použití tohoto druhu stavby při obydlích z doby Kristovy a následujících století.

V každém případě takto zaklenutá kamenná střecha odpovídá i při domě v Kafarnau, o nějž nám zde běží, všem předpokladům evangelické zprávy, že zasluhuje přednost před nemožnou hliněnou terasou.

Přirozeně nepotřebovala střecha tohoto druhu v obyčejném soukromém domě tak velkých a silných kamenných desek jako v komnatě v Tell el-Mutesellim, jež se našla pod zbytky tak zvaného středního hradu staré tvrze. Jinak bylo možno ji složit úplně obdobně. Nutné zabezpečení vrstev z překládaných desek, spočívajících dole na kolmých stěnách, bylo dáno protiváhou ochranné zdi, jež podle židovského předpisu musila býti vystavěna kolem terasy do výšky nejméně tří stop. Také prostor mezi postranní zdi a deskami zaklenuté střechy býval vyplněn kamením nebo zemí, aby se terasa vyrovnala.

Hlavní věci našeho vypravování jsou však ploché zakončující desky, jež tvořily nahoře uprostřed klenby zakončení. Byly to kamenné desky z bazaltu, nebo, chce-li někdo, z vápence, jež bylo možno položit na oba okraje poslední vrstvy stropu. Tyto desky nenesly již nic a proto bylo snadno je odtáhnouti, aniž by byla jakkoli ohrožena nosnost terasy. Když otvor měřil 75 cm, jako na stavbě v Tell el-Mutesellim, úplně stačilo odtáhnouti dvě nebo tři zakončující desky, aby spustili touto mezerou nemocného na nosítkách.

To je tedy smysl slov sv. Marka »*Odkryli střechu na místě, kde (Kristus) byl, a učinivše otvor, spustili lože, na němž ochrnulý ležel*« (Mar. 2, 4). Stejný smysl mají i slova sv. Lukáše (5, 19). Jen výraz »*per tegulas*« nesmíme přeložit »*mezi taškami*«, nýbrž »*mezi krycími deskami*«. Je to zajisté novota, ale podle vši pravděpodobnosti novota oprávněná a nutná. Jinak označuje řecké slovo, jehož zde evangelista užívá, původně hrnčířskou hlínu a potom jakýkoliv hliněný výrobek a také hliněné tašky. Než také řečtí epikové mluví o »*železných cihlách*« a míní tím podzemní žalář, jež tak nazvali kyperští pro jeho podobu. V celé řecké bibli se vyskytuje toto

slovo jen na tomto jediném místě u sv. Lukáše. Hliněné tašky zde nelze mysliti, neboť ploché orientální střechy nebyly kryty takovými taškami a podle souvislosti vypravování jsou docela nemyslitelné. Jako epikové směli mluvit o kovových cihlách, právě tak byl oprávněn i sv. Lukáš užití výrazu pro kamenné krycí desky, pro něž asi neměl jiného slova. Těm, kteří znají dobře orientální poměry, význam slova nebyl pochybný, neboť místo hliněných tašek pro řecké střechy užívalo se na orientálních terasách kamenných krycích desek.

Světlo Orientu svítí zde tudíž dokonce i do filologických otázek řeckého slovníku. Jasně nám tento příklad ukazuje, že uspokojivého porozumění evangelického textu lze dospěti jen tehdy, béřeme-li podrobně v úvahu všechny poměry ve Svaté zemi.

V září vyjde jakožto 13. svazek spisů „Vinice Páně“
vzácná knížka

CESTA K VĚČNÉ LÁSCĚ

VYBRANÉ STATI Z MYSTIKŮ A PŘÁTEL BOŽÍCH XIV. STOLETÍ.
USPOŘÁDAL P. JINDŘICH DENIFLE O. PR. PŘELOŽIL ANT. STŘÍŽ.
460 stran formátu modlitebních knížek ve vkusné úpravě.

*Kdo touží po jadrné rozjímané četbě, kterou by
se duchovně obrodil a poznesl,*

*kdo chce posvětit chvíle své samoty rozmlu-
vami s Bohem a konati bez námahy rozjímanou
modlitbu,*

*kdo hledá myšlenek, jež by ho posilovaly v den-
ních bojích a udávaly mu směr,*

kdo se chce vyléčiti z olačnosti a skleslosti,

opatř si tuto knížku, jež se čestně druží k „Následování Krista“ a předčí jí tím, že nepodává myšlenek aforisticky; nýbrž rozvádí je v úvahách.

U MATKY BOŽÍ NA LA SALETTĚ

12.—14. července 1932.

*Minulého roku, při první pouti na La Salettu, bylo
ás 53, letos právě o 100 více.*

*Zvláštní význam této letošní pouti na La Salettu
bývá v tom, že byla vypravena jakožto »pout národní«*

Lurdkým spolkem a pod záštitou biskupskou. Protektorát přijal pan biskup královéhradecký dr. Mořic Pícha. Tím snad již jsou rozptýleny poslední zbytky nedůvěry k zjevení la salettskému a dostává se mu zadostučinění za dosavadní nezájem.

Pro poutníky to byly dni nezapomenutelné. Cesta Švýcarskem byla sice zprvu zkalena nepříznivým počasím, ale brzy se vyjasňovalo. Z Grenoblu nás ještě provázely mraky hrozící vylíti se na nás, ale též se brzy rozptýlily a na La Salettu jsme dospěli v podvečer za nejkrásnější pohody.

Bylo tam kromě nás jen několik soukromých poutníků. Byloť po neděli a celý týden před naším příjezdem pršelo, proto kdo se z Francie chystal na pouť, vyčkával, až se počasí ustálí.

La Saletta tedy náležela úplně nám. Jako by byla přenesena do naší vlasti. Kněží basiliky nám úplně postoupili svatyni, abychom sami konali všecky pobožnosti, a ochotně nám ve všem sloužili.

Jak krásně byla oděna v těch dnech hora la salettská! Až do května bývá tam na úbočích sněh; a později též deště zadržely příchod léta. Bylo tam tudíž na lukách vlastně teprve jaro. Stráně se zelenaly svěží travou, z níž zářily pestré květy. A jaké květy! Jako by tam byly přeneseny ze sadů, aby zdobily místo památného Zjevení. Červené alpské růže, plnokvěté zlaté pryskyřníky, modré hořce a bílé lilie. Opravdu, plno zvonků divokých lilí svítí po zelených stráních. Jak symbolické pro toto místo, jež si Marie zvolila k své návštěvě! V duši se nám ozývají slova Velepísně, jež pěje Církev v liturgii mariánských svátků:

»Sicut dies verni circumdabant eam flores rosarum et lilia convallium. Jako dnové jarní obestíraly ji květy růží a lilie údolní.«

Nepřipomíná tato květena stráně nazaretské?

Vechtěla se Matka Páně znovu potěšiti zblízka poledem na lučiny, na jakéž patřovala ve svém pozemském domově?

Jak volně se dýchalo poutníkům v tomto čistém vzduší, kde není prachu a hluku světa! Jak snadno jim plynuly modlitby ze srdcí!

S živou účastí sledovali výklad na místě Zjevení za zářícího dopoledne a večerní úvahy o »veliké pověsti« v basilice.

Píseň »O Maria, útočiště naše« zaznívala basilikou při ranní Mši svaté, již sloužil u hlavního oltáře prelát dr. Vajs a při níž poutníci přistoupili ke stolu Páně. O 9. hodině sloužil po oba dni pontifikální Mši svatou p. generální vikář dr. Opatrný za asistence kněží spolupoutníků a našich bohoslovců. Zpívala se chorální mše de Beata; náš zpěv doprovázel na varhany Otto A. Tichý z Lausanne, jenž se k nám přidružil. Tak aspoň zde slyšeli poutníci líbeznou melodii chorální, jež doma jim není dopřáno slyšeti.

Odpoledne svátostný průvod po tichých stezkách za zpěvu eucharistických písní a večer, když noc zahalila celý kraj, světelné průvody se zastavením u sochy Nanebevzetí. Přítomní francouzští klerikové se pokoušeli s námi zpívat z textů, jež si od poutníků vypůjčili, ale nedovedše více, dozpívávali aspoň závěr svatováclavské písně »Krisite eleison«.

Na místě Zjevení bylo stále viděti některé z našich poutníků modlící se a slzící.

Též na vás, milí příznivci »Vinice Páně«, bylo pamatováno v modlitbách a při svaté oběti, jak jsme vám slíbili.

Účastníci pouti jistě často zalétají ve vzpomínkách tam k la saletským horám.

A Maria, doufáme, též vzpomíná na ty, kteří ji o jejím žalu chtějí těšiti.

LÉON BLOY

ÚVAHY LA SALETTSKÉ

Symbolismus zjevení

I.

Uplynula již desíletí od doby, kdy Nejsvětější Panna, Matka Boží, sestoupila s pravice trůnu svého Syna, aby si pohovořila na hoře La Salettě se dvěma ubohými dětmi, se dvěma nejubožejšími a nejponížejšími tvory Toho, jenž chtěl míti *potřebí* Jejího svolení k svému zrození, k svému životu a k své smrti. Sestoupila k nim ve světle zářícího dne a zjevila se jejich zrakům viditelně v ještě zářnějším světle své vlastní slávy. V důvěrném rozhovoru s nimi přizpůsobila mluvu svého nevýslovného Mateřství nevýslovné jejich bídě. Hovořila jim o svém hynoucím lidu a o zatížení ramene svého Syna. V několika málo slovech jim podala celou tresť přikázání Božích, jako se chudákům láme chleba; doplnila ji velkolepými sliby, uposlechneli její lid a dotvrdila ji strašnými hrozbami v případě jeho neposlušnosti. Byla to smlouva usmíření mezi Vládkyní Nebes a mezi dvěma nepatrnými lidskými oblásky, skutálenými na úbočí tohoto neznámého horstva, jimiž si toho dne Vyvyšovatelka pokorných přála zpřítomniti všechny pyšné. »Povězte to všemu mému lidu,« to bylo její poslední slovo.

O jejích slzách, při této příležitosti prolitých, pasáckové vyprávěli, že tekly bez ustání, a toť, myslím, vše, co o nich lze říci. Z lidských věcí jsou dvě dokonale lidské i dokonale nevýslovné: totiž krev

Ježíše Krista a slzy jeho Matky. Žádná stvořená bytost by nedovedla říci, co znamenají tyto dva bolestné výrony. Věčně si vydávají ozvěnu nadě všemi událostmi času a prostoru a odpovídají vzájemně řádu podstatných skutečností naprosto převyšujících lidské myšlení. Slzy Mariiny, ony pravé «vody odporování», jak na La Salettě, tak všude jinde, zaplavily kdysi Jerusalema i poušť, v den Očišťování, za sedmiletého útěku, po tři strašné dny Boží nepřítomnosti a po jiné tři dny ještě strašlivější, kdy musela jedenáctkrát vykoupiti své Neposkvrněné Početí na Křížové cestě od Setkání až ke hrobu. Pokud Maria Bolestná dlela na zemi, její slzy tekly skutečně neustále a vytryskovaly jako voda fontán sedmi hroznými ranami, které znázorňují sedmero období její duchovní Genese. Nyní, kdy jako Královna nebes vládne všemu tvorstvu, vykupuje lidstvo touto nesmírnou záplavou slz, které zatopují svět jako přetékaající oceán a jejímž jen slaboučkým předobrazem je všeobecná potopa. Slzy Naší Paní Probodené se řinou s Kalvarie a padají ve vodopádech na všechna živá srdce. Všichni jsme jimi zatopeni, pohlceni a někteří z nás, jistě nejšťastnější, jsou v nich nezměrně hluboko.

Nuže, lidský rozum a lidská obrazivost, tyto dva vznešení slaboši, se mohou postaviti přímo před tuto převýznamnou událost la Salettskou a říci si, že bolestná Maria skutečně přišla na tuto opuštěnou horu si zaplakat před dvěma ubohými dětmi. Její slzy, předpovědné, zdá se, synem Sirachovým, neskanuly ovšem po jejích lících a nepadly na zem, ale vystoupily odtud jako vznešené slzy Vdovy Sirachovcovy a zanikly až v nebi⁽¹⁾. Jako by okolní hory nesměly vydržeti pod takovými slzami a celá tato

(1) Sirach. XXXV; 18. a 19.

divoká příroda by musela plesati a poskakovati jako hory žalmistovy. Zdálo by se nanejmn, že Francie by měla při této zázračné novíně vzplanouti jako pochoděň a ze všech míst svého území se nahmouti k tomuto novému Horebu, kde Matka Boží spatřila svůj sklíčený lid a kde ji pojal nesmírný soucit s utlačovanými dušemi jejích dětí odevšad k ní volajících⁽²⁾.

Je na místě otázka, co si ve Francii v tu chvíli měli vyprávět, aby mluvili o jiné věci, než o této nevystižitelně úchvatné a strašné události. Slavný heretik uváděl velebně do propasti zloděje koruny, hnusně se rozvalujícího na trůně svatého Ludvíka. Pod mrvou největších politických zpronevěr klíčila odporná revoluce. Platon revoluční luzy, franc-comptský násilník Proudhon srocoval na všech rozcestích svého zamořeného ducha pyšné nuzáky tohoto století. Paní Sandová, tato *nalezenka* pedanta Jeana-Jacqua, se nadýmala jako bajkářovo hovado v bažině hrdinských cizoložství a hlásala evangelium proti Bohu. Evžen Lue, světlo rodícího se socialismu, zplozený hierofantem Saint-Simonem a se svým otcem zpodstatnělý, k počtě *pravého* křesťanství slintal na Tovařystvo Ježíšovo dva tisíce sloupců červeného inkoustu. Fouriere, ikarský prorok, jiný hierofant, sražený v algebraických formulích prohnílého světa, chlácholil svého silného ducha fajfkovým a kadidelnicovým kouřem při pitkách se svými obdivovateli. Michelet, byzantský krokodýl historie, v pláči nad Církví ronil pokrytecké a svatokrádežné slzy, za něž asi ani v pekle nelze dostatečně pykati. Kdybychom měli uváděti jmény všechny ony veličiny, jež tehdy rostly jako jedovaté houby na orleánských záhonech nejlepší republiky, nedošli bychom ani ke konci.

(²) Exod. III; 7.

čeho dosáhly, to víte sami. Zemřely tolikrát, kolikrát měly snahu se vyvýšiti na místo Boha, a to bylo nespočetněkrát. Stačily nicméně na to, aby kladly překážky tomu, co se odvažují nazvati Epifanií Naší Paní Sedmiboletné. Tato okolnost předstihuje samotný zázrak, jako by neskonale přesahovala všechna ohromení.

Ony dětské hlasy měly se svésti s Alp jako obrovská lavina a jako křik obyvatelů Ninive naplniti celou Francii, a zatím již na úpatí hor téměř úplně zanikly. Lidé jen z chlapecké zvědavosti roznesli o tom nějakou neurčitou zprávu všemi směry. A opravdu několik prostých věřících duší přišlo z dálky, aby políbilo půdu, na níž spočinuly nohy Panny. Několik kroků od místa Zjevení byla vybudována basilika, ustavila se tam apoštolská kongregace, aby tam ustavičně dlela na modlitbách nedbajíc nesnesitelné zimy, jež tam trvá dobrého půl roku. Tohle vše je jistě velmi chvályhodné, ale ve skutečnosti je to téměř vše, oč se pokusili na vyplnění zřetelně vyslovené vůle Matky Boží: »Povězte to všemu mému lidu«.

Přední pastýři nevystoupili na své kazatelny, aby oznámili svým stádům nesmírnou novinu; řádoví kazatelé a misionáři všeho druhu se nerozešli po celé Francii, aby zvěštovali nejzaostalejším křesťanům v této krásné zemi hrozby a sliby Nebeské Královny. O slovech, vystoupivších z jejích úst, z těchto takorůž božských úst, jež při vtělení pronesla *Fiat*, o těchto nevýslovně mateřských slovech se ve školách vůbec neučilo a dítky ve věku obou pasáček se o nich pranic nedověděly. Něco se ví téměř všude, ví se neurčitě, že existuje La Saletta, že se tam Nejsvětější Panna jakýmsi způsobem zjevila a že cosi řekla. Některé osoby dokonce vědí, že odsoudila zvláště znesvčování neděle a klení. Ale nevýslovně

krásný text této rozmluvy nemá nikdo ani v paměti, ani v rukou.

Privádí to až k úzkosti a jen odvážlivec může na to upozorniti. Náš Pán ráčí ještě strpěti, aby se jím opovrhovalo a aby byl urážen. Hle, již po devatenáct století většina lidí neumí nic jiného. Avšak lhostejnost k jeho Matce je opravdu pohrdání ze všech neukrutnější a potupa ze všech nejdábelštější, jimiž jeho přesvaté človecství může býti napojeno. Tato neporovnatelná svatokrádež mu asi zžírá srdce jako plamen. Znam katolické spisovatele, pro něž nejsou zločinem odvážná slova, že totiž oddanost Srdci Ježíšovu křesťany zbavuje povinnosti udělati tři kroky k úctě Té, jež naplnila toto srdce jako nádobu svou vlastní krví, nádobu, která se potom převrátí a vylije na ubohé hlavy oněch nevědomých rouhačů, jimž Svatá Církev nemohla objasniti význam takového Mateřství.

Je opravdu vážná obava, že tento stav věci se dlouho neudrží.

Tento spisek počatý v nejhlubším rozhořčení a v žalu rozrytého srdce je jakoby pokusem získati smýšlení nešťastného lidu Mariina, jenž si sice vroucně žádá od ní záchrany, vzpomíná si však na svoji všemocnou Vládkyni až v krajně nebezpečné bouři, jako to činívají námořníci. Svatá Panna nerada odnímá svůj dar. Je tudíž velice rozumná domněnka, že milost z 19. září 1846 ve své plnosti ještě trvá. Matka neúmorná, Matka nepřemožitelná, jež stojí u paty Kříže a jejíž nevýslovná bolest křížuje božského Syna ukrutněji než kati nejvíce dáblem zaslepení, Matka tato nás neustále očekává na Hoře Zjevení. Dostane-li se mým dalším úvahám dostatečně Jejího požehnání, aby přimněly několik duší k vykonání oné pouti, ocením si své štěstí nade všechno očekávání a budu si jist, že jsem vyplnil důležitou část

úkolu, jenž náleží každému z nás jakožto dítkám Mariiným a jakožto Francouzům.

II.

Tři bronzové skupiny, jež představují trojí postavení Svaté Panny a dvou pasáčků na místech Zjevení, musí zapůsobiti na duše s přirozenou náklonností k rozjímání velice zvláštním dojmem. Panna Maria, jak nejprve sedí plačící v kotline, potom jak stojí a promlouvá k dětem a konečně vystupuje k nebi o několik kroků dále na pokraji planiny, s tváří obrácenou k Italii, ve svém nevystižném postoji naší Všemohoucí prosebnice. Tajemná cesta Zjevení od druhé skupiny ke třetí jest vytčena řadou čtrnácti křížů a tvoří přesný tvar obrovského *hada*, jehož ocas se jaksi hrouzí do kotliny a hlava, spočívající na okraji planiny, se zdá *rozdrčena* vítěznou skupinou Nanebevzetí.

Tohle je první a nejúchvatnější rys hlubokého symbolismu la Salettského, možná že stejně obsažného, jako je symbolismus samého Utrpení Kristova, jež nám Bolestná Matka ke zvýšení vroucnosti chtěla obnoviti v paměti.

Ale tato Matka Boží, o níž Církev píše, že byla počata před horstvy, propastmi a před vytrysknutím pramenů,¹⁾ toto mystické Město naplněné lidem, sedící v osamocenosti a bezútěšném pláči,²⁾ tato lkačící holubice, skrytá ve skalní dutině³⁾ a jež neodhalí očím dvou nevinných dítek své tváře, leč aby ji ukázala celou od pláče smáčenou, hle, toto vše by byla určitě nevynalezla ani neodkryla žádná lidská inspirace sochařova. Nebeská Královna pláče v tomto skalním záhybu jako opuštěná a nemůže se téměř

1) Přísl. VIII. 24. a 25. Officium k Neposkvrněnému Početí

2) Thren. 1. a 2. 3) Cant. II. 14.

ani udržeti pod tíhou bolesti, ač na jiné hoře byla tak silná. Jaké to nadpřirozené pojetí úlohy Mariiny. Před tímto obrazem je nutno se hluboko pokloniti a to by bývala tam Francie měla učiniti.

Na Kalvarii Maria při Kristově agonii stojí. Na La Salettě usedá jako na poušti Agar, aby se nedívala na smrt svého druhého dítěte,¹⁾ jež nazývá svým lidem a jež zplodila při obětování prvního.²⁾

Jaký zázračný rozdíl! Na Kalvarii Velebnost Mariina září jako jitřenka v purpuru krve Jejího Syna. Jako by tam byla představitelkou Boží Slávy, když Bůh sám je v agonii. Ba to jest docela jisto, uváží-li se, že Podstatná Sláva jest tou hloubkou v božských hloubkách, v níž provinilý člověk může ještě naléztí útočiště, když již má na hlavě strašnou Soudcovu ruku a má-li ho rozdrtití všechna přísnost spravedlnosti. Na La Salettě je Maria sama, neplodí již nového života, bez všeliké nádhery mimo zázračný lesk svých slz a jako Rachel nechce, ba nemůže se uklidniti, poněvadž jejím dětem hrozí záhuba.

V tomto tak mrzce smyslném století je něco, co se podobá téměř prudké vášni. Je to nenávisť k Bolesti, nenávisť tak hluboká, že se jaksi stává úplně totožnou s člověkem.

Tuto starou zemi, jež všude, kudy lidé kráčeli, porůstala kříži a z níž pučela, dle slov Isaiášových, znamení našeho Vykoupení, my rozrýváme a pustošíme, aby vydala štěstí lidskému pokolení, těmto nevděčným dětem bolesti, jež nechtějí už trpěti. Chce se, aby se tato země, prokletá po pádu Adamově, znovu stala rájem rozkoše, zaplavovaným napříště ne již čtyřmi řekami Edenu, nýbrž dvěma proudy moderní žádostivosti: Paktolem a... Rubikonem. Všechny živé síly, všechny vyšší lidské schopnosti

¹⁾ Gen. XXI. 16. ²⁾ Gen. IV. 25. — Jan XIX. 26.

byly hrubým nápirem zabrány k společnému úsilí na tomto touženém zavlažování a donuceny k vlastní oběti na hořících oltářích nového Molocha, jehož strašidelná antická maska se lehce zněžnila a nazývá se teď Nezadržitelný Pokrok.

Co však viděti strašného! Křesťané, tito Porfyrogenetové, kteří jsou zrozeni v purpuru krve svého Boha a kteří by se měli pokládat za ovoce toho stromu nevýslovných muk, na němž byl přibit nový Adam, křesťané, nebo aspoň většina jich, myslí, že bolest je toliko náhodný zjev pozemského života, že jest někdy užitečná k vyděšení obraznosti nevěrců a zločinců, ale načisto nesnesitelná a nevhodná, postihne-li náhodou dobré ovce stáda. Tito křesťané si houby dělají ze slov sv. Pavla o těch, kdož netrpěli, ba ani moudré texty o zkoušení služebníků Božích jim nestačí, když věří s hůry své vyrovnané ledovosti. Tito křesťané stanoví, že utrpení není *nutné*. Úplného, absolutního, nepředstavitelného utrpení, jehož bylo třeba k Vykoupení celého Těla Ježíše Krista, není, jak se zdá, potřebí ke spáse každého jednotlivého údu, ať je předpokládáme jakkoliv zmírněné. Co týž sv. Pavel jasně nazývá *společenstvom na Ježíšově Utrpení a spodobením k jeho smrti*,¹⁾ je dosti všeobecně vykládáno v roztomilém smyslu živé sympatie k jistě nejvyšším a šlechtitným utrpením, jež však celkem nebyla absolutně nezbytna, poněvadž Církev nás ujišťuje, že jediná kapka krve tohoto Pelikána by byla stačila k spáse světa.

Tohle říká Neomylná Církev. Jak je však možno o čemkoli přesvědčiti tvory, kteří věří, že mohou odměřiti kapku Krve Ježíše Krista?

»Vězte,« řekla blahoslavená Angela de Foligno,²⁾

¹⁾ Filip. III. 10.

²⁾ Kniha vidění a naučení.

»že kniha života není jiná než Ježíš Kristus, Syn Boží, Slovo a Moudrost Otcova, jenž nás přišel poučiti svým Životem, svou Smrtí a svým Slovem. Jaký byl jeho život? Je zjevně typem tomu, kdo si přeje být spasen; jeho život však byl hořkým pokáním. Pokání bylo mu společníkem od chvíle, kdy stvořená Kristova duše vstoupila v lůně Nejčistší Panny do svého těla, až do poslední hodinky, kdy za nejukrutnější smrti vyšla tato duše z těla. Pokání a Kristus se nikdy nerozloučili.«

»Nuže hle, jakou společnost dal nejvyšší Bůh ve své moudrosti svému nejmilejšímu Synu na tomto světě: nejprve dokonalou, ustavičnou, naprostou chudobu; potom dokonalou, ustavičnou, naprostou potupu a posléze dokonalou, ustavičnou a naprostou bolest.

»Takovou společnost si Kristus vyvolil na zemi, aby nám ukázal, co máme milovati, vyvoliti si a snášeti až do smrti. Tak jako člověk Kristus vystoupil do Nebe touto cestou, taková je i cesta duše k Bohu a není jiné přímé cesty. Je vhodné a dobré, aby cesta vyhlédnutá hlavou, byla i cestou vyhlédnutou údy a aby společnost vyhlédnutá hlavou byla vyhlédnuta i údy.«¹⁾

Rozhodně, existuje-li něco všeobecně neochvějného, pak je to tento zákon utrpení, který nosí v sobě každý člověk hned vedle sebevědomí vlastního bytí, který řídí vývoj jeho svobodné osobitosti a tak despoticky ovládá jeho srdce a rozum, že užaslý antický svět jej pokládal za slepého boha svých bohů a ctil jej pod strašným jménem Osudu.

Jednoduchá pravda katolická je, že utrpení k spáse je absolutně třeba a toto poslední slovo má do sebe takovou nezbytnost, že všechna lidská logika zapřažená

¹⁾ Pudeat sub spinato capite membrum fieri delicatum. Svatý Bernard.

ve službách nejtranscendentnější metafysiky by ne-
lovedla dáti o tom ponětí. Poněvadž počestnost
postudila svoje věčné určení tím, co se nazývá Hřích,
Bůh chce, aby vstoupila do řádu Vykoupení. Bůh to
chce nekonečně. Rozvíjí se tedy strašlivý zápas mezi
lidským srdcem, jež chce ve své svobodě uniknouti,
a mezi srdcem Božím, jež chce svou mocí lidské srdce
ovládnouti. Dosti snadno se myslí, že Bůh ke zkrocení
lidí nepotřebuje vsí své moci. Toto domnění svědčí
o zvláštní a hluboké nevědomosti toho, co je člověk,
a toho, co je Bůh ve vztahu k němu. Svoboda, tento
záračný, nepochopitelný a neocenitelný dar, jímž je
nám dáno zvítěziti nad Otcem, Synem a Duchem
svatým, usmrtiti Vtělené Slovo, sedmkrát prokláti
Veposkvrněné Početí, zmítati jediným slovem všemi
duchovými bytostmi v Nebesích a v pekle, zadržeti
Míli, Spravedlnost, Milosrdenství a Slitování Boží
na jeho rtech a zabrániti jim v sestupu na jeho
tvoření; tato nevýslovná svoboda není nic jiného
než: úcta Boží k nám. Jen ať si to někdo trochu
představí: *Úcta Boží!* A to úcta v takovém stupni,
že od zákona milosti Bůh nikdy nepromluvil k lidem
absolutní autoritou, ale naopak s nesmětostí, něž-
ností a řeknu docela s pochlebniectvím nuzného ža-
latele, kterého neodstraší žádný hnus. Jako by Bůh
nejtajemnějším a nejnepochopitelnějším rozhodnutím
vé věčné vůle byl až do konce věků odsouzen k tomu,
by na člověka neuplatňoval žádného bezprostřed-
ního práva pána ke služebníkovu, ani krále k pod-
danému. Chce-li nás míti, musí nás k tomu svéstí,
poněvadž, nelíbí-li se nám jeho Velebnost, můžeme
ze své přítomnosti odkliditi, dáti ji políčkovati,
mrskati a ukřižovati za potlesku nejhanebnější luzy.
nebude se brániti svou mocí, ale jedine svou trpěli-
vostí a Krásou, a to je ten strašlivý boj, o němž jsem
dávě hovořil.

Mezi člověkem, mimovolně oděným svou svobodou, a mezi Bohem, dobrovolně zbaveným své moci, je normální antagonismus, nápor se rozumně vyrovnává s odporem a tento ustavičný boj lidské přirozenosti s Bohem je pramenem, z něhož tryská nevyčerpatelná Bolest.

Bolest! Hle, jaké veliké slovo! Hle, rozluštění celého lidského života na zemi. Most ke všem přednostem, síto všech zásluh, neomylné kritérium vši mravní krásy. Naprosto nechceme pochopiti, že bolest je nezbytná. Ti, kdož říkají, že bolest je užitečná, vůbec tomu nerozumějí. Užitečnost vždycky předpokládá něco případečného a nahodilého a bolest je nezbytná. Je osou páteře, samou trestí mravního života. Podle této známky se poznává láska a chybí-li, láska je jen zprzněním síly a krásy. Že mě má někdo rád, říkám tehdy, když mnou nebo pro mě přijímá utrpení. Kdo tak nečiní, je lichvář s city, který si chce v mém srdci zavést svou mrzkou živnost. Hrdá a ušlechtilá duše vyhledává bolesti prudce a šíleně. Poraní-li ji trn, opře se oň, aby nic neztratila z rozkoše lásky, kterou jí může dát ještě hlubší rozdrásání. Náš Spasitel Ježíš tolik pro nás vytrpěl, kolik bylo nejurčitěji zapotřebí, aby došlo ke shodě mezi Jeho Otcem a Jím, aby nám následkem toho bylo dovoleno mluvit jen o Jeho Utrpení a aby pouhá zmínka o tom nebyla nesmírným rouháním, pro něž by se svět rozpadl v prach.

Tož, co jsme! Pane Bože! Údy Ježíše Krista. Samy údy! Naší nevyslovitelnou bídou je, že bez ustání máme nejjasnější a nejživotnější výpovědi Písma Svatého za podobenství a bezduché symboly. Věříme, ale ne *podstatně*. Ach! slova Ducha Svatého měla by vstoupiti a vlítí se do našich duší jako roztavené olovo do tlamy otcovraha nebo rouhače! Nechápe me, že jsme Údy *Člověka* Bolesti, Člověka, jenž není nej-

vyšší Radost, Láska, Pravda, Krása a Život leč proto, že je to milenec věčně šílený po nejvyšší Bolesti, Poutník k poslední muce, jenž proletěv celou nekonečností z hloubi věčnosti přichvátal, by ji vytrpěl, a na jehož hlavě se nahromadily v úžasně tragické jednotě času, místa a osoby všechny prvky trýzně, nakupené v každém z lidských činů, jaké jen budou vykonány až do poslední vteřiny, až do posledního místečka na celém povrchu zemském, vše to po šedesát století!!!

Svatí spatřili, že jediné odhalení jediné minuty pekelného utrpení by bylo s to, aby jako bleskem zničilo lidské pokolení, roztavilo diamant a uhasilo slunce. Nuže, hle, co vyvozuje rozum úplně sám; nejchatrnější rozum, jaký jen se třepotá pod božským světlem.

Porovnáme-li všechna utrpení nahromaděná v pekle za celou věčnost s bolestí jediné vteřiny Kristova Utrpení, *jako by jich ani nebylo*, poněvadž Ježíš trpí v Lásce a odsouzení trpí v Nenávisti, poněvadž bolest odsouzenců je konečná a bolest Ježíšova je nekonečná, poněvadž konečně, bylo-li by možno věřit, že něco chybělo do nadmíry bolesti Syna Božího, bylo by stejně možno věřit, že chybělo něco i v přemíře jeho Lásky, což je zřejmý nesmysl a rouhání, poněvadž Ježíš je Láska sama.

Toto nám může být východiskem k měření všech věcí. Prohlásili-li jsme se za údy Ježíše Krista, Duch Svátý nás přioděl důstojností vykupitelů a odmítáme-li utrpení, jsme přesně svatokupci a zpronevěřiteli. Jsme stvořeni k tomu, a jediné k tomu. Proléváme-li svou krev, krev ta teče na Kalvarii a odtud na celou zemi. Následkem toho běda nám, je-li to krev otrávená! Proléváme-li své slzy, jež jsou »krví našich duší«, dopadají právě na srdce Panny a odtud na všechna živá srdce. Naše hodnost údů

Ježíše Krista a synů Mraimných nás učinila tak velkými, že můžeme svět utopiti ve svých slzách. Běda tedy, a třikrát běda nám, jsou-li to slzy otrávené! Vše v nás je totožné s Ježíšem Kristem, s nímž jsme přirozeně i nadpřirozeně spodobněni. Když tedy odmítáme utrpení, cizoložíme, ovšem pokud je nám to možno, na své vlastní podstatě, ba vpouštíme do těla a až do duše našeho Pána znesvěcující prvek, ježž potom musí ze sebe a ze všech svých údů vypuditi nepomyslitelným zdvojnásobením muk.

Je tohle vše dosti jasno? Nevím. Základ mé myšlenky je, že v tomto zvráceném světě všechna radost propuká v řádu přirozeném a všecka bolest v řádu božském. V očekávání soudu v údolí Josafatském, v očekávání, až se vše skončí, vyhnanec z Ráje nemůže dychtiti leč po jediném štěstí, trpěti totiž pro Boha.

Rodokmen křesťanských ctností vyhnal své první stonky v potu getsemanském a v Krvi na Kalvarii. Svatý Pavel k nám volá, že máme znáti jen Ježíše Ukřižovaného, a nechceme tomu věřiti. Ustavičně zapomínáme, že k pochopení a vysvětlení všeho v životě mravním máme jen jediný typ, a tímto typem je sama Bolest, božsky zhuštěná podstata vši pomyslitelné i nepomyslitelné bolesti, obsažené v nejdražší lidské Nádobě, již Věčná Moudrost mohla kdy pojmout a vytvořit.

Zorný úhel, jenž má vše obsáhnouti a vše nakonec shrnouti ve tři řády, přírody, milosti a slávy, je naprosto jednoduchý a téměř jednotvárný pro samu svou vznešenost: Čistota sama, toť člověk Bolesti; Trpělivost sama, toť člověk Bolesti; nekonečná Krása, nekonečná Síla, toť člověk Bolesti; Pokora, již lze ze všech propastí nejméně prozkoumati, a Tichost rozsáhlejší než Tichý Oceán, toť stále On; Cesta, Pravda, Život, Vzkříšení, toť stále On; *omnia in ipso*

constant. S výše této hory, symbolisované asi horou Pokušení, odkrýváme všechny říše, to jest všechny mravní ctnosti, z každého jiného hlediska neviditelné. A abychom tam dospěli, k tomu nám může dáti síly jediné Láska, Láska veliká, vášnivá a uchvacující.

Svatí vyhledávali účastenství na Kristově utrpení. Věřili slovům Páně, když řekl, že nejvíce lásky má ten, kdo dává za své přátele život.¹⁾ Ve všech dobách planoucí a velkolepé duše věřily, že k tomu, aby se *učinilo dosti*, jest absolutně potřebí učiniti *příliš*, a že jediné takto se uchvacuje nebeské království. Ale přehluboké naučení plynoucí z utrpení Ježíše Krista, naznačené kladivem a kleštěmi na La Salettě, to jest nástroji ukřižování a snětí s kříže, tento autentický pozůstatek svatého šílenství, tak zjevně ještě nebyl světu dán. Bylo k tomu potřebí Matky, Sedmiboletné Matky, Té, jež představuje Boží slávu a v níž Bůh přebývá, a je známo, jak přišla. Sedí sama na té tajemně uchystané skále, jež připomíná jinou skálu, na níž spočívá Církev, na hrudi má nástroje umučení svého Syna a pláče, jak se již neplakalo po dva tisíce let: »Jak dlouho už za vás trpím a vy toho nedbáte.«

Představme si tuto Bolestnou Matku, jak stále sedí na tomto kameni, jak v oné kotlině ustavičně vzlyká, aniž by někdy povstala, až do konce světa! Dospějeme tak k ponětí o tom, co věčně trvá pod zrakem Toho, jehož Ona je Matkou a pro něhož není nic minulého ani budoucího. Ať se pak někdo pokusí změřiti působivost tohoto ustavičného volání takové Matky k takovému Synu a zároveň naprosto nevýslovnou rozhořčenost takového Syna na původce slz takové Matky.

V očekávání, až se všechno dokoná, vše, co by bylo lze o tom říci nebo napsati, jest méně než nic.

¹⁾ Jan, XV; 13.

III.

Posléze však přišlo dvě nevinných bytostí a zarmoučená Matka, jež je očekávala, stavši se náhle ženou silnou, povstává jako Judit, aby dala vody všemu svému lidu.¹⁾ Její ruce, jež nemají už co dělati, jsou zkríženy na jejích prsou a ukryty pod jejím symbolickým šatem. Na oněch blahoslavených prsou, jež mají odkojiti všechna pokolení, spočívá kytička myrhy, o níž mluví Šalamoun,²⁾ a která je obrazem Ježíše Ukřižovaného. Z rozličných nástrojů Utrpení jsou jen dva zobrazeny na koncích ramen kříže: kladivo nalevo a kleště vpravo. Jen tyto dva nástroje, jež *jediné se nedotkly* Těla Spasitelova, chtěla nám Matka předložit při tomto svém srdce-
rvoucím zjevení, a to z velmi hlubokých důvodů.

Nejprve kladivo, symbol všelikého zkrušení, jakási palička připevněná k lidskému srdci na drcení božského Beránka. Na této straně je všechna zloba katů, znásobená neodhadnutelnou energií zloby ďábelské. Údery tohoto kladiva byly jistě určeny co do počtu a co do prudkosti dokonalým a úplným použitím jakési děsné svobody. Není možno bez velkého rozrušení uvažovati o tom, že pod tímto kladivem je Stvořitel světů, a že právě tíha tohoto kladiva ho připevňuje na místo Jeho věčného zalíbení. Všechny nespořádané počiny myšlení, všechna zločinná vrtkavost vůle, všechno bušení všech srdcí, po vše trvání času, jsou přesně a věrně nakupeny v nejprostším pohybu kladiva, jež dopadá na Boha přes nevýslovné škubání srdce jeho Matky. Ale po skončeném ukřižování strašlivé kladivo dále dopadá na každý úd

1) Judit, XI, 10. 2) Cant. 1, 12.

Ježíše Krista,¹⁾ a proto slzy Mariiny přeplňují horské
 sýstřiny.

Potom kleště, symbol všeho očištění úst nebo srdce.
 Tento nástroj šesté Bolesti Mariiny, o němž je v Písmě
 sv. stručná zmínka při oltáři obětí zápalných, jen
 jedenkrát se objevuje v činnosti své tajemné
 a obrazné úlohy, když totiž Isaiášův Serafín vy-
 tahuje uhlík z hořícího oltáře Páně, Boha Vojska,
 aby jím očistil rty Prorokovy.²⁾ Nejbolestnější Matka
 nevytahuje již tímto nástrojem rozpáleného uhlu,
 ale snímá s oltáře pravé oběti sám princip ohně
 a kněžským rukama Josefa z Arimathie nám jej
 podává v Eucharistii, aby v nás roznítla oheň lásky.

Podle téměř stálého postoje při Zjevení je kladivo
 na Východ a kleště jsou na Západ. Přibit o matutinu
 a snat o nešporách. Chce se tím snad říci, že neuspo-
 řádaný spiritualismus Západu má nakonec svato-
 krádežně s Kříže vyrvati toho, jehož tam připevnila
 úzká a hrubá formule Synagogy na Východě? Má
 nás přítomnost a hluboce tajemná volba těchto ná-
 strojů na prsou Mariiných, když oznamuje nejhroz-
 nější pohromy, v něčem uklidnití nebo znepokojití?
 Nesnáž zůstává po třicet let úplnou. Neslyšel jsem
 ještě slova o tom, že se tím někdo někdy obíral.
 Nikomu nevstoupí na mysl se podiviti nebo si jen
 povšimnouti toho, že se Matka Boží zjevila tímto
 způsobem. Pokládá se to za stejně jednoduché a bez-
 významné jako každá jiná věc, jež prolétla rozumem,
 nezanechavši nijaké stopy.

Řeči, o níž ihned promluví, všimli si lidé se sotva
 větší pozorností než Zjevení. Toto parakletické zje-
 vení, jehož dosah po každé stránce je určitě ne-

1) Adimpleo ea, quae desunt passionum Christi in carne
 mea pro corpore eius, quod est Ecclesia. Colos. I, 24.

2) Exod. XXVII, 3 atd., Isaiáš, VI, 6, 7.

konečný, nebylo, pokud vím, ani vykládáno ani studováno, leda snad v nějakých osamělých jeskyních. Za naší doby na trůnech myšlení se uhnízdila nepochopitelná lehkovážnost a rozvaluje se po dvě nebo tři století na královských lůžkách lidského ducha. Rozličné postoje Panny při Zjevení, její roucho, její slova, ba i volba jejích svědků byly tak málo pochopeny ve svém hlubokém důvodu, jako se nezkoumaly v jejich tajemné souvztažnosti. Bez pochyby není daleko den, kdy křesťanům bude dána možnost změřiti skutečnou nesmírnost jejich opovržení, a toho dne bude již příliš pozdě.

Děti mluvily o výrazném jasu, tak mocném, že se nádherně skvěl v rozzářeném vzduchu, jímž byla naplněna kotlina. Také označily naivně Zjevení slovy: *Paní v Ohni!* Tato Paní byla již ukázána dítěti hromu uprostřed hrůz Apokalypsy, za šlehajících blesků, v řevu všeobecného zoufalství a za třeskotu zemského rozvratu. Laskavá Panna se chtěla těmto dvěma ubohým tvorům ukázati bez vší této okázalosti, v lahodnosti klidného a zářícího dne, a slunce, její velkolepý služebník, jako by se v Ní na okamžik stravovalo, majíc jí vytvořiti šat ze svých zářících paprsků po příkladu skutečného Slunce, zrozeného z této Hvězdy, jak pěl sv. Bonaventura.¹⁾

Nejčistší Panna má na hlavě diadém z neuvěřitelně skvělých paprsků, jež věncí Její plačící tvář jakýmsi červenobílým hvězdným ohněm, jež by ani neznázornila jakákoliv kombinace našich prachů. Právě uprostřed tohoto nadpřirozeného vyzařování stoupají Mariiny slzy zpět k nebesům a mizejí tam jako jiskry ve výhni nejprudších jasů při požáru. Řekl bys, že

¹⁾ Mater natum, patrem nata,
Stella Solem genuisti,
Increatum res creata —
fontem rivus emisisti.

amy zažehují všechn tento jas, před nímž i slunce
bledne.

Šat naší Paní je velmi prostý a velmi vážný. Zde
prý vysvětlování dětí bylo dosti neurčité a nejistotu
těchto neučených tvorů si lze snadno představit,
když jejich oči leskem oslněné nemohly vnímati
nejmé působivosti jejich *Paní v Ohni*, leč v ne-
jistých přervách oslnění nebo za neurčitého pohasí-
vání jasu, stejně tajemného jako *sluneční záření* při
Proměnění Páně. Sochař vyjádřil všechny jejich
naivní náznaky majestátným spádem široce plynou-
cího řasení, po němž jako by stékalo světlo. Pod
diadémem obepíná Čelo Města Hospodinova koruna
z růží a vine se nade dvěma fontánami jejích Očí,
jako onen mystický sad v Písmě sv., jenž přináší
ovoce na břehu vod.¹⁾ Věncoví z těchže květů tvoří
jakési božsky líbezné třásně na šátku či škapulíři,
jenž pokrývá ramena Královny mučedníků a spadá
na její pás. Rovnoběžně s tímto věncovím a podél
obrysu ramen spatřujeme jakousi novou girlandu,
obrovský to řetěz, jenž připomíná Anděla nesoucího
mekelný klíč a držícího v ruku strašlivé Okovy,
kterým má býti spoután odvěký Drak.²⁾ Ruce úplně
zakryté v širokých rukávech šatu, jsou zkříženy pod
crucifixem, pravice nad levicí v horizontálním gestu,
jež bychom mohli pokládati spíše za malomyslnost
než za klanění, kdyby nešlo o neposkvrněnou Hvězdu
naší naděje.

»Krásná Paní,« řekla Melanie, »měla bílé střevíčky,
růžemi okolo bílých střevíčků.« Nohy Mariiny na
la Salettě jsou skryty a v Lourdech nikoliv, poně-
adž la Salettské Zjevení odpovídá bolestným tajem-
stvím a Zjevení v Lourdech je v souladu se skvělým
skupením tajemství radostných. Nuže, bosé Mariiny

¹⁾ Ekkli XXXIX; 17. ²⁾ Apok. XX; 1.

nohy, jež potírají hlavu Hadovu, jsou znamením radosti. Tyto úchvatné a *uchvacující* nohy nepřemožitelné Judith byly po šest tisíc let jedinou nadějí všech lidí. Byly po devět měsíců mateřského Očekávání jediným místem, kterým se svaté Spasitelovo Člověčenství sdílelo zemi. Příští Spása lidstva tehdy úplně spočívala na tomto křehkém základě Věže ze sloně a proto nám bezpochyby byly ukázány v zázračné jeskyni. Ale na La Salettě nohy Neposkvrněného Početí se ukrývají ve střevících, jež ještě mohou Holofernovy oči určitě uchvátiti,¹⁾ které však pro nás jsou prorockým znamením onoho všeobecného smutku, jehož hrozivé blížení se nás nedotklo a jehož nás přišla vystříhati plačící královna Andělů zhoubců, dokud ještě byl čas trhati v jejích šlápějích zmučené květy pokání a purpurové růže vznešeného přijímání mučednické smrti.

(*Příště dále.*)

¹⁾ Judit; XVI; 21.

NADĚJE ŠPANĚLSKÝCH KATOLÍKŮ

Ve Španělsku se nyní mnoho mluví a píše o zvěčnělé zakladatelce řádu Milosrdných sester sv. Anny, matce *Marii Rafolsové*. Loňského roku v srpnu byl zahájen proces o její blahořečení. V jejích zápiscích se nachází mnoho poukazů na nynější situaci ve Španělsku. Také pařížský »La Croix« se jejím případem zabývá v obsírném článku z 8. června tohoto roku.

Narodila se 5. listopadu 1781 ve Vilafranca del Panadès v Katalonii. Rodiče měli mlýn. Byli velmi zbožní a v tomto milostném ovzduší prospívala duše dítěte tak, že častá upřímná modlitba a činy lásky k bližnímu byly květy mladistvé této bylinky, jež slibovala již tehdy přinášeti v budoucnu převzácné ovoce Boží milosti, zejména lásky k bližním.

Ve 13. roce vstoupila v Barceloně do kláštera sv. Valentina řádu sv. Jana Božího a pobyla tam 10 roků.

Když v roce 1803 postihla morová rána Španělsko, byla poslána se skupinou ještě několika ošetřovatelek do Saragossy opatrovat nemocné v tamní nemocnici. Od roku 1804 byla představenou. Roku 1808 byla obležena Saragossa francouzským vojskem a nastal hlad. Nemocným hrozila smrt hladem. S ostatními sestrami šla pro ně žebrati, leč ani to na dlouho nepomohlo, neboť nebylo už ani co dáti. Tu Marie Rafolsová stává se opět hrdinkou v lásce k bližním. S bílou vlajkou v ruce jde do nepřátelského tábora, pokleká před francouzským vrchním velitelem a prosí o pomoc pro nemocné. Ten jí dal zásobu potravy a ujištění, že se může kdykoliv naň obrátiti o další pomoc.

Když za obležení vznikl v nemocnici požár, vrhla se Marie do plamenů a zachraňovala nemocné.

Po skončení obležení zůstala i nadál ve službách díla lásky a roku 1825 složily všechny ošetřovatelky řádové sliby. Za rok potom utvořil se z nich nový řád Milosrdných sester sv. Anny a Marie Rafolsová zvolena představenou.

Po celých 48 roků dílem v Barceloně, většinou v Saragosse obětovala se trpícím. Sílu a nadšení čerpala ze stálého spojení s Bohem. Celé noci probděla před svatostánkem. Až do smrti nosila na těle kající pás, bičovala se a žila v stálém postu.

Čím byla přísnější na sebe, tím laskavější a obětavější k jiným — k nemocným. Ve dne v noci se jim věnovala s mateřskou pečlivostí. Úzkostlivě dbala, aby nezemřel žádný nemocný bez poslední posily.

Bůh navštívil svou věrnou služebnici zkouškou. Roku 1834 byla udána, že strojí úklady králi a připravuje vzbouření. Byla sice soudně uznána nevinnou, avšak přece musila opustiti saragosskou nemocnici a za nucené místo pobytu jí byla přikázána Osca. Od roku 1835 až do 1841, kdy se směla zase vrátiti do Saragossy, tiše a oddaně v Prozřetelnost Boží žila v stísněných poměrech. Bylo to vlastně vězení, neboť nesměla volně vycházeti.

Po dvanáctileté další činnosti mezi nemocnými v Saragosse zemřela roku 1853.

Pověst o svatosti se šířila hned po její smrti, avšak církevní vyšetřování vážlo pro neklidné politické poměry země. Až do nedávné doby se myslelo, že i její rukopisy zničil požár, nebo že jinak vzaly za své v dlouholetých nepokojích. Ačkoliv sestry a jiní nepochybovali o svatosti života své první matky, přece scházel velmi cenný materiál, který by případně ne-li umožnil, tedy jistě uspořádal blahořečení.

Modlily se o pomoc. A hle, nyní, za sto let, se našlo mnoho listin. Způsob jejich nalezení je podivuhodný.

Poznámky zakladatelčiny zaujmají časový úsek 30—40 let. Je v nich přesně udáno, kterého dne budou objeveny a kým. Uvádíme jenom výňatky ze španělských novin o tomto nálezu.

Sestra Naya a objevení rukopisů.

Roku 1926 sestra Naya v Saragosse, pomocnice sestry určené k vedení novicek, cítila se puzena, aby objevila spisy ctihodné zakladatelky. Tento tajemný pud se stupňoval až k bolestným pocitům. Proto prosila o dovolení, aby směla prohlédnouti nemocniční archiv. Archivář jí radil, aby se tím zbytečně netrápila, že to, co hledá, rozhodně nemožno nalézt. Sestra se však nedala odbýti; otevřela náhodně jednu skříň a našla v ní zrezavělý klíč. Uzavíral jeden odlehlý prostor. Sestra vedena vnitřním nutkáním vešla. Byla to komora osvětlená jen otvory ve střeše. Vše pokryto prachem. Naya stojí před ohromnou kupou starého papíru. Její oči přejedou přes ni a tu spatří na jednom z nich letopočet 1810. Srdce jí zabuší. — Tady najdeš, co hledáš! S rozehvěním rozváže jeden svazek papíru a hle! — rukopis svaté zakladatelky. Několik řádků přečte a pak běží s tím pokladem do noviciátu. Tam se zmocní všech nadšení. Rukopisy jsou prohlíženy jako dražocenné relikvie. Kdyby byl tento objev sestry Nayy ojedinělý, mohlo by se snad mluvit o náhodě. Avšak tyto náhody se opakují, takže nesporně tu zasáhla vyšší moc. Táž Naya a jenom ona nacházela časem, vnitřně puzena tajemnou silou, ještě další doklady. Jednou na místě hojně navštěvovaném, jindy mezi starým zdivem, jindy v nemocnici; ba i v bytě jedné

rodiny, které se dostaly, aniž sama rodina o tom věděla, prostřednictvím předků dopisy matky M. Rafolsové.

Aby se čelilo námitce o podvodu, byly podrobeny spisy ve Španělsku přesnému přezkoušení znaleckému a byly srovnány s těmi, které byly uznány za nepochybně pravé. Potom byly předloženy znalecké komisi do Říma k dobrozdání. Angelo Mercati, bibliotekář tajného archivu vatikánského, přiznal jim pravost. Co se týče pokorné a skromné sestry Nany, je šťastna a vděčna, že směla vyplnit poslání Božským Srdcem Ježíšovým jí přidělené. Jakýkoliv podvod je u ní vyloučen.

Dva kříže.

Před tím, nežli se našly listiny, našly se dva kříže. Byly objeveny do podrobností tak, jak bylo předpověděno. Bylo to dne 4. září 1926. Město Vilafranca uspořádalo na počest své slavné příslušnice Matky M. Rafolsové veřejný projev. Při tom doprovázela sestra Naya generální představenou sester sv. Anny. Po církevních slavnostech se pohnulo procesí k domu, v němž se zakladatelka narodila. Při návštěvě domu vzbuzoval pozornost kříž v jedné světnici zavěšený, který byl zabílen vápnem jako stěny. Nájemnice vypravovala: Již vícekrát jsme se pokoušeli ten kříž sejmout, neb odtrhnout, ale nikdo jím nemohl pohnout a proto jsme jej zabílili vápnem. Majitel domu potvrdil skutečnost a ujišťoval, že prý již celé tři generace viděly ten kříž stále na témž místě. Nebylo prý možné jej odstraniti, ani mocí. Touto chvílí počíná poslání sestry Nany. Náhle inspirována, vykřikne: »To je kříž naší matky!« Vztáhne ruce po kříži a sotvaže se ho dotkne, kříž se uvolní. Byl přenesen do Saragossy a tam požívá veliké úcty.

První pátek v říjnu 1931 vyňala sestra Naya z nemocničního archivu jeden rukopis zakladatelčin psaný roku 1815, v němž se čte: »Na pozvání mé rodiny odešla jsem do Vilafranky del Panadès. Má sestra si však přála, abych bydlela v jejím domě. Ale Srdce Ježíšovo se ozvalo: ‚Chci, abys šla do mlýna, v němž jsi se narodila. Můj Otec a Já jsme ti připravili tuto samotu, abychom posílili tvého ducha.‘ Ztrávila jsem tam 2 měsíce v naprosté odloučenosti. Jednoho dne mi pravil Pán: ‚Chci, abys kříž, který tolik uctíváš a který neodpovídá zcela tvé přislíbené chudobě (dostala jsem jej od osoby, již jsem si velice vážila pro svatý její život), ve svém příbytku zavěsila a já se postarám, aby tu zůstal a nikdo ho nesňal, dokud nepřijdou tvé budoucí dcery, aby po prvé tento dům prohlédly. Až vstoupí do této světnice, dám jedné tvé dceři, kterou uznám za tvou, sejmuti kříž se stěny. Donesou jej do Saragossy a budou jej tam uctívati, dokud budou tvé dcery na tomto svatém místě pobývati. To je má vůle, aby sestra, která kříž sňala, jej zase zavěsila na staré místo. Má dcero, ponese-li tento dům zase můj obraz, bude toto místo velmi uctíváno. Zástupy lidí sem budou putovati a prositi o pomoc ve svých velikých potřebách.‘«

O druhém kříži pouze toto: Řád získal dům, v němž se narodila zakladatelka řádu, a spolu i přilehlý pozemek. Při vykopávání základů narazili dělníci na tvrdý předmět; byl to kříž. Jeden z nich po něm sáhl, a odtáhl ruku celou zkrvavenou. Když však ani on sám, ani jeho druhové nezpozorovali nejmenšího poranění, musili připsati příčinu zkrvavení kříži. Tento případ zanechal v nich hluboký dojem. Později se našel ve spisu M. Rafolsové celý tento případ o kříži, který byl ukraden zloději, zohaven, zakopán do země a později se stal předmětem velké úcty.

Proroctví.

Rukopisy, které byly psány pod vedením a z rozkazu Božského Srdce Ježíšova, tvoří sbírku rad a proroctví, z nichž se některá již vyplnila, na příklad o dvou křížích. Jiná čekají na vyplnění, a to již v nejbližších dnech. Dle zpráv byl poslední rukopis objeven v lednu 1932 při jakémsi shromáždění v Saragosse. Je stejně pozoruhodný, jak ony předcházející.

Do veřejnosti vlastně ta věc nepřišla. Avšak přece se o tom mluvilo, takže snad můžeme o tom něco říci, aniž bychom byli indiskretní.

Rukopis psán roku 1849 a začíná takto: »Uplynulo více dní od té doby, co Srdce Ježíšovo na mne působí, abych napsala, čeho si žádá pro svou největší poctu. Dlouho jsem odporovala. — V této chvíli mi sděluje: ‚Má dcero, chci tvým prostřednictvím svým dítkám, lidem sděliti velikou milost a co nyní na můj rozkaz píšeš, to najde v lednu 1932 jedna z tvých dcer, ode mne již označená.‘«

V tomto rukopise je řeč o pronásledování, které 1931 nastane. Již roku 1815 se vyjádřilo Božské Srdce Ježíšovo k Matce M. Rafolsové takto:

»Neboj se toho, jakých prostředků a nástrah budou používati moji nešťastní synové, aby vyhubili víru ve Španělsku, nepodaří se jim to.«

1. července 1836 obdržela následující sdělení: Slyš, má dcero, nebudeš všemu rozuměti, co ti říkám. Ale na tom nezáleží, protože nemluvím pro tebe, nýbrž pro jiné své dítky. *Přijde den, kdy budou velmi pronásledováni.* Budou uvrženi do zármutku a budou opuštěni v zoufalých bojích, jež nepřítel proti nim vyvolá. *Po celém světě se bude Nepřítel pokoušeti zahubiti náboženství.* Když nastane ta doba — a to bude v roce 1931 — *tu si přeji, aby všechny mé*

dítky, které mne stály tolik, měly zmužilost a společly na mne a mou svatou Matku.» Současně si žádalo Božské Srdce Ježíšovo, aby řeholnice uložila tento zápisek do archivu nemocnice Naší Paní milostné v Saragosse, aby jej rovněž našla sestra z její kongregace — která je již vyvolena — roku 1952. Přesně dle těch údajů byl letos nalezen. — Je zajímavé, že proroctví pojednává o ustanovení svátku Krista Krále papežem Piem XI. těmito slovy: »Přeji si, aby svátek Krista Krále dle mé vůle byl ustanoven a sice mým zástupcem na zemi, mým milovaným synem Piem XI. a aby se slavil co nejslavněji.

Chci, aby mé království se rozšířilo po celé zemi, ale zejména v mém milém Španělsku, kterážto země má rozšířiti božský oheň po celém světě.«

Dr. Jaroslav Barth

KARTUZIÁNI V PRAZE A JEJICH NEBLAHÝ KONEC

Když jsem četl článek »Život kartuziánů«,*) vy-
bavila se mně historická reminiscence na pražskou
kartouzu a její neblahý osud. Nezbylo po ní nic než
název uličky »V Kartouzích« na Smíchově.

Kartuziány přivedl do Čech z Francie český král
Jan Lucemburský, jenž oslepnuv dal se na pokání
po životě plném dobrodružství. Poslední ránu mu
dodalo náhlé úmrtí jeho dcery Markéty, kterou král
velice miloval. Markéta měla před svatbou s polským
králem Kazimírem a náhlá její smrt bolestně dojala
jejího otce, takže si umínil povolati kartuziány do

*) V 5. čísle »Vinice Páně«.

Prahy. To se stalo 1342 a král vykázal z Francie přibylým mnichům rozsáhlé pozemky na Smíchově před Újezdskou branou, bohatě je nadal statky, vinicemi a mlýny na obou stranách jezu mezi Smíchovem a nynějším Městem pražským. Ke klášterním statkům mimo jiné patřil dvůr na Zlíchově, dva statky v Butovicích a j. Při nádherném klášteře vybudován byl krásný gotický chrám P. Marie v zahradě zvané Mariánské (Monasterium Horti S. Mariae virginis in Újezd ordinis Carthusiensis). Zakládací listinou zřízen byl klášter ten pro převora a 24 mnichů. O působení mnichů v historii se nám mnoho nedochovalo. První řeholníci byli Francouzi a i potomní mniši zachovávali svědomitě přísná pravidla svého řádu, neboť je výslovně chválí král Václav IV., vnuk zakladatele Jana Lucemburského, v jedné listině z roku 1385. V nádherném chrámu měly i četné vznešené osoby své hrobky. Avšak kartuziáni žili klidně ve svém domově pouze 77 let, neboť již roku 1419 byl nadobro zničen pražskou luzou. Sotva se roznesla zpráva o tom, že král Václav IV. na svém hrádku kundratickém zemřel, raněn byv mrtvicí, nastalo mezi pražskou chátrou velké jitření. Hned na zítří 17. srpna 1419 počal se lid sbíhati a útočiti na kláštery a farní kostely, všude loupě a rozbíjeje obrazy, sochy, klenoty i ostatky svatých. Odpoledne kolem páté hodiny vypravil se četný ozbrojený zástup před Újezdskou bránu na klášter Kartouzský. Pražští husité měli již dávno spadeno na kartuziány, neboť oni horlivě kázali proti bludnému učení Wiklefovu a Husovu. Ustrašení mniši uprchli před rozkaceným davem do choru a odtud s hrůzou pozorovali pusté řádění chátry. Lidé káceli sochy, rozbíjeli oltáře, rozhazovali ostatky svatých, zotvírali hrobky, ba i monstranci s nejsv. hostií vyňali a po kostele pohodili. Pak se vrhli do sklepů a spižíren

a brali co kde našli, šatstvo, knihy, jídlo i nápoje. Co nemohli snísti a vypít, rozházeli, pošlapali a zničili. Když dokonali dílo zkázy, obrátili se na mnichy, svázali je a za posměchu a týrání vedli přes Malou Stranu a kamenný most na radnici. Na mostě mnozí radili, aby byli mniši sházeni do Vltavy, čemuž jiní odporovali, až se o to na mostě strhla rvačka. Konečně po mnohém týrání odevzdání byli na radnici a uvedeni do zasedací síně, kdež je přijal purkmistr Jan Bradatý s několika konšely. Ti ujišťovali mnichy, že co se stalo, stalo se proti jejich vůli a že jich nemíní bráti v zajetí, nýbrž v ochranu proti rozzuřenému lidu. Potom ponechání mniši přes noc v síni, kde přespali po mnohých utrpeních na holé zemi. Druhého dne, 18. srpna 1419, přišel na radnici vážený konšel Václav Štraboch, kožešník z Jerusalémské ulice, a chtěl mnichy uvésti zpět do kláštera. Avšak sotva vykročil, přiběhl sluha a oznamoval, že není možné, aby se mniši vrátili do kláštera, neboť mnozí výtržníci zůstali tam přes noc a opivše se vínem tam nalezeným, provozovali škody a svévolnosti. Zatím zapálili výtržníci klášter Kartouzský, takže i krásný chrám i všechna stavení vyhořely až na holé zdi a ještě ty jali se lupiči bořit a kameny a cihly z nich roznášeti. Mniši necítily se již v Praze bezpečni a proto v neděli 20. srpna poskytli jim konšelé pro jistotu bezpečného průvodu, aby mohli z města ujíti. Václav Štraboch jel s nimi na koni až za bránu, odkudž dále je doprovodili dva střelci k tomu zjednaní až do Tismic u Českého Brodu, kdež jim poskytl přístřeší rytíř Jan Vrbík. Nazítří přijeli odtamtud až do Kolína a pozejtří do kláštera Sedleckého u Kutné Hory, kdež od Cisterciáků v pohostinství přijati byli. Co se s nimi dále dělo, není známo, patrně byli roku 1421 i se svými hostiteli v klášteře Sedleckém od Husitů vyvražděni.

Staroměstští konšelé posléze opřeli se rázněji dalším výtržnostem. Když se za tou příčinou ubírali osobně ke Kartouzům, potkali se na mostě s jedním prostopášníkem, jakýmsi koželuhem Maříkem z Nového města, který přicházel odtamtud, oblečen jsa v mešní roucho, uloupené v klášteře, ve kterém na potupu rozličné kejkle provozoval. Konšelé ho dali zatknouti a pro toto rouhání ihned mečem stíti. Podobných nezbedníků našli více na zbořeništi kláštera, které rovněž jali a do šatlavy odvésti dali. Při tom způsobili konšelé, že některé klenoty a knihy uloupené mnichům, pokud ještě byly nalezeny, byly vráceny. Nazítří však vzbouřil se lid husitský na Novém Městě a vysvobodil ze šatlavy zajaté výtržníky. Obec pražská zabrala pak statky zničeného kláštera. Tak pražská Kartouza, pomník kající mysli krále Jana Lucemburského, zanikla navždy. Mnichové se tam již nevrátili a zříceniny kláštera i nádherného chrámu Panny Marie byly časem tak rozmetány, že nelze ani určitě udati, kde chrám ten stával. Nezbylo po ní nic, leč název uličky »V kartouzích« na Smíchově. A chodec jdoucí touto uličkou spíše vzpomene si na známou trestnici Kartouzy u Jičina než na starobylý klášter, jenž v těchto místech kdysi stál.*;

(Palacký: Dějiny. — Tomek: Dějepis Prahy. — Ekert: Posvátná místa král. hlav. města Prahy. — Ruth-Körber: Kronika král. Prahy.)

*) Také trestnice Kartouzy u Jičina má původ v klášteře Kartuziánů. Albrecht z Valdštýna založil jej 1627, tedy skoro o 300 let později po pražské Kartouze. Za císaře Josefa II. byl klášter zrušen, přeměněn v státní zásobárnu, později změněn v trestnici, kam roku 1857 převedeni i trestanci z brněnského Špilberku. Trestnice tato trvá podnes. Duchovní službu tam koná spisovatel dr. Fr. Odvalil.

LÉON BLOY

ÚVAHY LA SALETTSKÉ

IV.

S čelem skloněným k dvěma dětem, jež mají představovati všechen její lid¹⁾, Matka Boží s nimi hovoří v prosté a nenucené mluvě, aby jí rozuměly. Matka matek mluví k nim pro celou zemi, ve své autoritě Vládkyně všehomíra a mluví takto po prvé od doby svatby v Káni, což bylo třetí a rozhodné vystoupení jejího Syna, než začal svůj veřejný život. »Učiňte vše, co vám řekne«, pravila tehdy, a Ježíš počíná učití svět. Zdá se, že Boží Slovo třicet let čekalo na tento výrok své Matky, aby mohlo začítí kázání, jako čekalo čtyři tisíce let na *Fiat* Dívky Páně, aby vykonalo své Vtělení. Církev svatá nám nebrání dohadovati se, že toto poslední slovo naší Matky na svatbě v Káni rozhodlo v jistém velmi vysokém smyslu o křesťanském povolání lidského pokolení, jako její odpověď Archandělu Gabrielovi rozhodla o jejím vlastním povolání za Matku Boží. Vše na ní závisí do té míry, že je takřka stejně nemožno Ježíši Kristu vykonati spásu světa bez jejího souhlasu, jako lidem ji přijmouti bez jejího dovolení. A když tato slova jsou pronesena, její činný život jako by se přerušil, zdá se, že její svrchovaná vláda mizí v nesmírném vítězném lesku prvního Příští jejího Syna, evangelisté o ní už nemluví, vyjma jednoho, jenž nám ji ukazuje u paty kříže, *stojící a mlčenlivou*. Přestala mluvit k lidem, když k nim začal mluvit Ježíš, a její zázračné mlčení vyplnilo

¹⁾ Na otázku, co rozuměly pod slovy: »Všechen můj lid«, řekly děti: »Myslely jsme, že to je celý svět«.

již téměř dva tisíce let. Zatím se ovšem mnohokrát zjevila. Někteří svatí ji viděli, ona šla mimo ně ve své slávě; mučedníci ji zřeli ve svých mukách; sklíčené duše byly od ní *zřejmě a citelně* posilněny; ba mnohým se dostalo zvláštních zjevení v jejích vlastních úst a lze říci, že dějiny Církve jsou plny těchto zázračných událostí. Nikdy však nešlo o zjevení všeobecné a veřejné. Do 19. září 1846 žádné z oněch zjevení Přesvaté Panny nemělo povahy všeobecnosti, která je vlastním znakem zázraku la Saletského a která jej činí výjimkou a staví jej nekonečně výše nad všechny zázraky Svatých. Tato neslýchaná okolnost všeobecnosti dává slovům Mariiným takovou platnost, že se třeba vrátiti až k Magnifikat, abychom je s něčím porovnali, a že je na místě obava, aby vysvětlení, o něž se pokusím, nebylo právem považováno za podnik nebezpečný a nerozvážný. La saletské zjevení, pozorováno jako zářné prolomení onoho dvoutisíciletého mlčení, zároveň nám v myslí vyvolává dojem nevýslovné útěchy a dojem hlubokého strachu. A nemluvím zde ještě, dobře si povšimněte, o Řeči samé s jejími hrozbami a s jejími sliby. Mám prostě na zřeteli to, že svatá Panna mluví s autoritou v Církvi, věc až dosud naprosto neslýchaná, a jež se zdá v rozporu s příkazem sv. Pavla¹⁾. Pravím, že to je útěchou pro povahu Tě, jež mluví, poněvadž ji Církev vyzývá jménem *Těšitelky* a také proto, že tím jaksi *před našima očima* naplňuje Třetí slovo umírajícího Ježíše. Ale věc ta je zároveň hrozná pro Ježíšovo mlčení, které jako by nám eo ipso bylo oznamováno. Ježíš a Maria nemluví společně. Když Ježíš počíná své Kázání, Maria se hrouží v mlčení, a vychází-li z něho dnes, znamená to, že Ježíš již nebude mluvit? Právě toto se

¹⁾ Kor. XIV, 34.

mi zdá býti jednou z nejtemnějších stránek La Saletty a jednou z nejméně prozkoumaných, asi pro nesmírné zděšení, které nás tu jímá. Někteří asketičtí spisovatelé, mezi nimiž možno uvésti bl. Ludvíka Marii Grignona z Montfortu, myslí, že království Mariino je vyhraženo pro poslední doby světa¹⁾, což by dovolovalo předpoklad, že když konečně promluví jakožto svrchovaná panovnice, Ježíš napříště se neujme slova, leč aby pronesl ono hrozné *Esurivi, Hladověl jsem*²⁾, jímž se má vše skončiti.

Jeden kněz velmi osvíceného ducha, nedávno zemřevší v nadpřirozeném jasu nebeské lásky u nohou naší Paní La Saletské, jejímž se učinil apoštolem, poznamenává nádherně, že šest slov Mariiných, jež nám byla odkryta v Evangelích sv. Lukáše a sv. Jana, je uspořádáno v podivuhodném vzájemném vztahu se šesti prvními slovy Našeho Pána na Kříži. Tento postřeh, který má neskonale hluboký smysl mystický a který by mocný křesťanský myslitel mohl vyhloubiti až k propastem, osvětluje náhle Evangelium jako mocný proud světla. Obecně vzato, Mariiným slovům, až na Magnifikat, jež je třetí, se nevěnuje mnoho pozornosti. Závět naší Matky se zdá být uzavřena a zapečetěna sedmi Pečetmi, jež se jmenují: pýcha, lehkovážnost, nevědomost, lenost, opovržení pokáním, štítění se božského života a ...

¹⁾ Pojednání o pravé pobožnosti k Panně Marii. Svatý biskup lausanský Amadeus řekl před ním tato prorocká slova: *Sciendum certissime, quod creberrima miracula, spirituales visiones, coelestes revelationes, sublimes consolationes almae Parentis Domini orbi terrarum assidue coruscabunt, donec finem mundus iste senectens inveniat.* — Ví se bezpečně, že nespočetné zázraky, duchovní vidění, božská zjevení, vznešené a hojné útěchy rozžehnou po celé zemi dobrodějnou moc Matky Boží, dokud tento stárnoucí svět nedospěje konce.

²⁾ Matouš; XXV, 35.

nadužívání řečnictví. Přece však Církev nám praví, že Maria je chotí Ducha Svatého. Toto samo by nám mělo připomenouti, že Ona nemohla nic říci, leč něco zázračného, přímo úměrného jejímu neporovnatelnému důstojenství. Chce-li kdo dobře uvažovati, na jedné straně, že v plánu Vykoupení vše směřuje k ní, že Boží slib se bezprostředně odnáší jedině k ní a že čtyřtisíciletý průtah ve splnění tohoto slibu nemá jiné pravděpodobné příčiny než pozvolnou duchovní výstavbu, šedesáti pěti generacemi Svatých, této božské Archy, jež se nazývá Ne-poskvrněné Početí a jež je po svatém člověčenství Ježíše Krista nejúžasnějším veledílem Božím; na druhé straně, rozjímá-li někdo o tajemství *nezbytnosti* svobodného souhlasu Svaté Panny ke Vtělení — nezbytnosti stejně absolutní, jako nezbytnost svobodné vůle Božích úradků; jinými slovy, uvažujeme-li z téhož hlediska, jak bylo stůj co stůj nezbytno, aby Maria byla od věků předurčena a požívala zároveň plnosti své svobody, nabudeme jakési potuchy o nevyslovitelném a všeobecném dosahu jejích slov.

Lidé na dně jeskyně své dědičné bídy si dosti rádi představují Pannu panen, ana mluví a jedná jako každá jiná bytost, třebaš vpravdě privilegovaná, ale přece jim velice podobná svým celkovým pozemským osudem. Když řekli v ponižující všednosti zvyku, že je požehnána nade všechny ženy, vyčerpali všecku energii svého nadšení, všecku moc své ehvalořeči. Ostatně tato nevýslovná okolnost, býti počata bez hříchu, nezbytně rozestírá oceány mezi Matku Boží a nás! Tato dokonalá neporušenost jejího těla a její duše musí míti za důsledek neuvěřitelné rozdíly, a pomyslíme-li na neúhonný smrad oné stoky, jež se nazývá padlá lidská přirozenost, musíme shledati, že jen zázrak zázraků nám zákonně přiřkl Marii za

matku; přes to, že nás od ní odděluje šedesát atmosfér čistoty.

Maria mluví jen šestkrát v Evangeliu a po každé vystupuje o jeden ze šesti schodů sloňového trůnu onoho věčného Šalomouna, po jehož pravici je označeno její místo uprostřed dvanácti lvícat Apoštolátu¹⁾).

Lidé, kteří nejvíce zneužili slova, uzří posléze v dokonalém světle druhého příchodu Ježíše Krista, co byla slova jejich Matky, Matky, jež *ukládá* Jméno Ježíši, a kolik pokleknutí způsobila na nebi, na zemi a v pekle²⁾. »Jaká to jest.« řekl katolický spisovatel temného a bouřného ducha, »jaká to jest tato chudobná žena, jež nenalézá útulku před nocí, jež jest zapuzena se svým chotěm, jež ve chlévě mezi volem a oslem rodí svého syna, poněvadž pro ně nebylo místa v hospodě? Tato žena, toť Žena.

Jaká jest to nádhera, jež v údiv přivádí Serafíny? Chrám Boží se otevřel na nebi, Archa zákona byla právě ukázána, tvorstvo se děsí: krupobití, blesk a zemětřesení mluví neznámou řečí. Na nebi se objevuje veliké znamení, Žena oděná sluncem a měsíc jest pod jejíma nohama...

Kdo je tato žena?

Je to tatáž žena jako prve.

Je to Žena spatřená Orlem³⁾

Orel z Pathmu, ne že by tuto Ženu jenom viděl, on ji také uslyšel křičeti v porodních mukách.⁴⁾ Tyto strašné bolestné křiky se prodlužují přes století a dále budou slyšeny od orlů až do dne, kdy ona Žena nebude již moci žádných dětí Bohu přinésti a tudíž

1) II. Par. IX; 28 a 29.

2) Fil. II, 10.

3) *Slova Boží*. Reflexe o některých svatých textech, od Arnošta Hella, str. 267.

4) Apok, XII, 2,

nebude již ani místečka prázdného na hostině Otce rodiny.

Zbožné duše vědí, co je třeba rozuměti tímto křikem Matky-Panny! Žádná stvořená bytost by nedovedla říci, do jakých propastí božského života se ponořují slova Mariina. Ale svatí nám mohou pověděti, do jakých hloubek lidské duše zaznívají a jaké tam budí ozvěny. Pokud se týče Matky Boží, starostlivost Mariina je naprosto nevýslovná a pokud se týče Matky lidí, není lidem nemožno o tom něco vykoktati. Na zázračném obraze quadeloupském, malovaném prý archandělem Gabrielem, jest zobrazena s rukama sepjatýma a svázanýma zlatým řetězem, význačným to symbolem její ustavičné modlitby: tato modlitba je však jenom vznešené pokračování oněch šesti svrchovaných slov, jež nám Duch Svatý odhalil v lidské mluvě Evangelia a jež navráceny do své původní božské mluvy, musí hlahliti slavnostně a až na věky v nebesích. V druhé kapitole toho překrásného Evangelia sv. Jana, jež Origenes nazývá *květem Evangelii*, Maria poroučí svůj lid Ježíši slovy: »Nemají vína«. Je to její páté slovo a odpovídá tři léta předem bolestnému »*Sitio, žízním!*«, jež je rovněž páté slovo Ježíšovo na Kříži. Bezprostředně poté Vlákyně doporučí Ježíše svému lidu rkouc: »*Učiňte vše, co vám řekne*«, a toto šesté slovo naší spoluvykupitelky nás zamrazí, připomeneme-li si šesté slovo Ježíšovo v okamžiku skonání: »*Otče, v ruce tvé poroučím ducha svého*«. Při první z těchto dvou okolností Maria noří meč svého mateřského soucitu do Srdce Ježíšova, jenž toho vzpomene na Kalvarii a jenž také ponoří do rozdrceného již srdce své Matky strašlivý meč svého božského soucitu. Při druhé Maria v okamžiku úplného umlknutí vydává v mystickém smyslu svého posledního slova Ježíše nevděčným dětem, jež ho mají ukřižo-

vati¹⁾), a Ježíš opět v okamžiku vydechnutí zanechává svou matku hroznému Otci, jenž má na tomto živém Útočišti všech katů jeho Syna vykonati úžasnou odvetu patnáctileté agonie, již možná nebudeme schopni pochopiti ani až uzříme Boha tváří v tvář.

V obou případech Bolestná Matka hledí na nás ustavičně, vše nám obětuje a zcela se vydává pro nás. Jest jako obloha milosrdenství, vložená mezi nás a mezi nebe do tmava rozzuřené, a čteme-li její slova v Evangeliu, měli bychom si připomenouti, že žádné z nich ji nestálo méně než všechnu krev Ježíšovu, prolitou před jejíma očima jako šťáva vinného hroznu pod vinařským lisem.

Slova Panny Marie, stejně jako jejího Syna, mají trojnásobnou autoritu, o níž mluví Bossuet; autoritu učení, příkazů a slibů;²⁾ má tuto autoritu jiným způsobem než náš Pán, t. j. ne podstatou a přirozeností, nýbrž účastí, a užívá jí také jiným způsobem, jenž může vyhovovati jen jí, t. j. mateřsky.

»Slova Svaté Panny«, řekl jeden anglický spisovatel, jenž opravdu po zásluze náleží k duchovní rodině podivuhodného Otce Fabera — »zřídka jsou dogmatického rázu a zdají se býti cennějšími pro zárodky božského života, jež obsahují, než pro svou vlastní důležitost. Nepochybuji však, že by někdy jejich souhrn nemohl vytvořiti nějaké podivuhodné dílo mystické theologie.³⁾ Jinými slovy, slovo Mariino má se k slovům Ježíšovým jako její neposkvřené tělo k svatému tělu Našeho Spasitele: jest mu

¹⁾ Filii matris meae pugnauerunt contra me. Cant. 1, 5.

²⁾ První řeč pro druhou neděli postní.

³⁾ R. P. Philbin: Spojení Marie s věřícím a věřícího s Marií, str. 186.

totiž svatostánkem. Slovo Boží vychází z Neposkvrněného Početí jako vychází z pochvy »naostřený a lesklý« Meč, o němž mluví Hospodin svému proroku a jenž má zasáhnouti »spravedlivého i bezbožníka«. ¹⁾ Maria nese v sobě dva Zákony, jako Rebeka nosila v sobě dva národy a kojí je úpějíc. Magnifikat samo o sobě zhušťuje všecka proroctví a shrnuje celé Evangelium. Zárodky božského života, obsažené ve slovech naší Matky, přinesly ovoce na Kalvarii, je známo, s jakou skvělostí však autor, jehož jsem právě uvedl, zeslabuje svou myšlenku a stává se temným, vidí-li v jejich vlastní důležitosti jakousi podřadnější hodnotu. Svatá Panna nemluví přísnou mluvou scholastickou a nemá k tomu důvodu. Mluví řečí Ducha Svatého, nebo spíše je to sám Duch Svatý, jenž mluví v ní, a jako taková mají její slova v každém smyslu nekonečnou důležitost.

S hlediska čiré aktivního autorita slov Svaté Panny je zvláště v její hodnosti věřitelky všech lidí: »Marně se budete modliti, namáhati,« řekla na La Salettě, »nikdy nebudete moci vyvážití námahy, již jsem podstoupila za vás«. Bůh snáší naše potupy s nepřemožitelnou trpělivostí své věčnosti, ale jeho Matka jich nemůže snést, přichází před nás s pláčem, aby učinila našim duším násilí a právě takto používá své panovnické moci. Všecka zdrcená srdce, všecky zaslzené oči, všecky úzkosti země, všecek hlad ducha a všecky žízně duší vycházejí z její všeobecné správy evangelických Blahoslavenství. Rozmluva Ježíšova na hoře ji postavila jako Matku blažených uprostřed všech lidských utrpení a její řeč, řeč Mariina, na jiné hoře, v časové vzdálenosti devatenácti století, může býti pokládána za svrchovaný manifest této královny všech mučedníků.

¹⁾ Ezech. XXI, 5.

V.

Když Svatá Panna přestala mluvit, událo se cosi neobyčejného. Skvělá Paní, jejíž nohy, podle svědectví dětí, se nedotýkaly země, ale našlapovaly jen na *vrcholky bylin*¹⁾, vzdaluje se pozvolna od nich jakýmsi klouzáním po povrchu trávníku a když přešla stružku, jež ji odděluje od srázu planiny, počíná opisovati onu podivuhodnou serpentinovou cestu, vyznačenou dnes čtrnácti kříži Bolestné Cesty, jež při průzračném rozjímání o krvavých tajemstvích kladou se jedny na druhé, jako ke čtrnáctinásobnému zvětšení posledních muk Božského Mistra.

Tato Křížová Cesta, ojedinělá v celém křesťanstvu a nepochybně nejpodivuhodnější po křížové cestě v Jerusalemě, byla určena jako všechno, ještě před existencí světů a prostorů. Náleželo k úplnosti božského plánu, aby poklekání posledních křesťanských obyvatel země bylo určeno s touto přesností na onom pustém místě světelnou brázdou, zůstavenou za nohama Mariinýma. Svatá Panna tam zanechala jakoby tajemné aroma svých oslavených Bolestí. Není lhostejné padnutí na tvář tam nebo jinde. Nábožné duše, jež na toto místo přicházejí se pomodlit a plakat, konají cosi, co harmonicky zaznívá v celé řadě božských úradků vzhledem k Vykoupení lidského pokolení. Jejich slzy dopadají na tuto blahoslavenou zemi, jako símě mnoha jiných slz, jež tam nakonec jednoho dne možná padnou jako vlny nekonečného počtu vyschlých srdcí.

Propast Mariiných slz volá propast našich slz hla-

¹⁾ Kráčela klouzající po vrcholcích bylin, aniž by je ohýbala, jako by byla zavěšena a někdo ji posunoval. (Svědectví dětí.)

sem jejich vodopádů.¹⁾ Vyzývá nás k tomuto vylévání jako Ježíš se svého Kříže láskyplně vyzýval Ji samotnou, aby k našemu prospěchu vylila úplně své neporovnatelně zdrcené Srdce.

*Fluminis impetus laetificat Civitatem Dei.*²⁾ Sotva se ví, co jest Ježíšova Žízeň. Než ví se, že měl zžírající žízeň a je o ní zmínka v závěti jeho smrti. Ale žízň jeho Matky nikdo nezná a nikdo na ni nemyslí. Žízeň této nebeské Judith, jež nás žádá o nápoj a chce, aby všechen její lid měl žízeň jako ona, aby jej napojila ne již krví stád,³⁾ ale vší krví Holoferna, jemuž setla hlavu.

Symbolismus Písma svatého je nekonečný. V něm a jedině v něm, oproti spisům čistě lidským, relativním kóntradikcím se dostává absolutního a totožného rozluštění.⁴⁾ V této vznešené Juditině historii, jež je s hlediska prorockého jednou z nejživotnějších stránek historie Svaté Panny, Holofernes, *velice statečný bojovník*, představuje zároveň odvčkého nepřítele lidí i samotného Pána Našeho Ježíše Krista. Bethulie umírá žízni, protože sousedí s Holofernem. Text je tak silný, že žízeň a Holofernes jsou jedno a totéž v obraznosti nebo v myšlence a přesně tak je tomu u našeho Spasitele, jak při únavě u studnice Jakubovy, tak při jeho smrtelných mukách. Jeho božská žízeň kráčí ustavičně před ním, jako by měla zapáliti národy a hle, všichni dostávají žízeň, když on prosí o nápoj.⁵⁾ Dala by se napsati celá kniha o záračném symbolismu Žízni v Písmě sv. Na každé stránce Starého Zákona někdo pije nebo prosí o nápoj. Každý tam zmírá žízni. A tato žízeň, jako vše-

1) Žalm XLI; 8. — 2) Žalm XLV; 5.

3) Judith, XI; 11.

4) E. Hello: *M. Renan, Německo a atheismus v XIX. stol.*

5) Ignem veni mittere in terram et quid volo, nisi ut accendatur? Luk. XII; 49.

čko v Písmě sv., se obrazně vztahuje na Ježíše nebo na Marii. Když Judit stojí v nádherném úboru před tváří Holofernovou, jehož srdce je raněno a jehož Judit za chvíli usmrtí, když nadchází chvíle, aby pila ono tajemné víno veselosti, jež jí bylo přichystáno, zpívá Magnifikat¹⁾ o blížícím se vysvobození svého národa, umírajíc žízni. Maria zpívá své Magnifikat, zří v duchu svoje Zastavení na Kalvarii před svatou Tváří skutečného Holoferna, jemuž podřezala hlavu²⁾ a víno, jímž se tam opíjí, toť neskonale prudké víno jejího duchovního úvodu, když tato dokonalá Eva konečně uvádí ve skutek starobylý slib, poroditi totiž za nevýslovné bolesti všechny lidi. Maria prahne žízni po všech našich slzách, protože byvši ustanovena naší Těšitelkou, je pověřena jejich správou a rozdělením všemu svému bojujícímu, trpícímu a vítěznému lidu, ve shodě s třetím slibem jejího Syna, když praví v řeči na hoře: »Blahoslavení lkající, neboť oni potěšeni budou!«

¹⁾ Judit XII; 18.

²⁾ Maria, řekl Otec Faber, musela přispěti k ztížení utrpení svého syna a nejvznešenější ze všech trestů, které Ježíš vytrpěl, byl ten, který mu uložila Jeho Matka. Čtvrtá bolest byla počátkem této strašné povinnosti, pro ni úplně nové, protože nikdy předtím Ježíši žádného trestu nezpůsobila. Taková však byla vůle Boží, tato vůle, jež je vždy jemná, i v nejkrajnější přísnosti; vždycky vlídná, i když tělo, krev a duše zděšeně couvají, aby unikly objetí, jímž je svírá. Tato vůle to byla, jež ze srdce Mariina vytvořila meč, pohřížený do Srdce Synova. Mohl se kdy který svatý podvoliti vůli Boží podobné té, která byla uložena Marii? Projevil kdy který svatý takové podrobení této vůli? Maria stoupá na Kalvarii se vznešeným klidem, aby pomohla podřezati svého drahého Syna z Betléma. — *U paty Kříže*; str. 252. To právě jeden starý sv. Otec vyjadřuje s hlubokou energií: »Dico Mariam esse crucem«. — Sv. Epif. ap. Nikol. Panna a plán Boží, sv. 1., str. 508.

V široké záplavě nespočetných symbolických předobrazů Svaté Panny ve Starém Zákoně je určitě jedním z nejpronikavějších ona Mojžíšova hůl, jež »byla pod zrakem Božím« a již udeří do skály, aby z ní zázračně vyvodil hojnost vod, jež napojí národ vzbouřenců a nevěřících, ba i dobytek tohoto národa.¹⁾ Matka slz má moc zavlažiti lidské skály, daleko jinak vyprahlé než žula na poušti Kades, a k tomu jí postačí jen se jich dotknouti. Žízniví lidé u těchto pramenů pijí a mohou tak pokračovati ve svém bolestném cestování do země zaslíbené. Svatá Monika je jedním z těchto pramenů a je vám známo, že z něho vytryskla celá katolická theologie, moudrost to čtyřiceti koncilů, spása a ospravedlnění nekonečného počtu hrdých srdcí, jež by se možná nebyla zachránila, kdyby tyto slzy nebyly tekly.

Když »Paní v ohni« dokončila svou Křížovou cestu, zastavuje se na pokraji planiny a vznáší se nepozorovaně do vzduchu, až její nohy přicházejí do výše dětských hlav jejích dvou malých proroků. Zůstává tak na okamžik jako zavěšena, patří na Nebe, potom na zemi, ve směru dvou věčných měst: Říma a Jerusalema. Potom hlava a tělo se pozvolna rozplývají v okolním světle, konečně mizejí nohy a celé toto slavné Zjevení se ztrácí ve slunečním vyzařování oblohy. Vše je skončeno. Jak děti říkají, nemají už na této hoře leč pásti krávy. Za několik hodin rozšíří do světa radost i hrůzu z této úžasné zprávy.

Když pastýř Mojžíš, uslyšev výhružná slova Hospodinoва, sestoupil s Horebu, aby odešel vysvobodit své bratry z »egyptského zajetí«, posvátný text nás upozorňuje, že nesl ve své ruce Boží hůl.²⁾ Rovněž dva pasácci z La Saletty se odebrali do zajatého

1) Num. XX, 11.

2) Exod. IV, 20,

světa, jež Matka milosrdenství chtěla vysvoboditi. Tento nesmírný svět všude naříkal v nespočetných robotárnách neposlušnosti a nevěry. Byl však tu ten rozdíl, že židovský národ volal k Bohu, zatím co svět, o němž mluvím, sotva věřil v jeho existenci. Poslové veliké Královny nesli ve svých rukou znamení, jež jim dala jako prorockou hůl, aby se prokazovali o svém poslání, konajíce zázraky, dala jim totiž svou Řeč.

Vztáhli, jako Mojžíš, tuto mystickou hůl svýma slabýma rukama na řeky, potoky, jezera, bažiny veřejného mínění, a stojaté nebo zčeřené vody, obsah lo všech oněch nádrží světské lehkovážnosti, se proměnily ve zkaženou a žádostivostí rozpálenou krev, jež nás usmrcuje.¹⁾ Potom stejně tajemnou mocí tohoto opovrženého znamení ráz na ráz spustily na nás tyto děti zcela nevzdělané dešť nečistých žab, což značí vědecký apoštolát proti Bohu,²⁾ žravé moskyty, odrhovačky a camraniny, nažrané a nečisté mouchy společenské prasnice, mor pro většinu lidského dobytka a bubřivé vředy pro elitu zkažených; hrom rouhání a krupobití daně; armádu kobylek a okřídlené spekulace; potom, a to náhle, hmatatelné temnoty; konečně neočekávanou a neméně náhlou smrt všech prvorozených synů pýchy od mladého dědice našeho posledního *císařského Faraona* až k osmdesátiletému vyssavači našich demokratických stromů, dědici to také nejšpinavějších revolucionářských ctižádostí.

Všechny tyto rány, jež nás ostatně ničemu ne-naučily, a jež, jak se zdá, nepřiměly valně k roz-

¹⁾ Exod. VII, 19 a násl.

²⁾ Duch Svatý nás sám poučuje, že duchové nečistí rádi na sebe berou podobu žab v ústech falešných proroků. Apok. XVI; 13.

jímání více nebo méně zatvrzelé Faraony našich rozličných parlamentních shromáždění, mají cosi, co je odlišuje od ran egyptských, že totiž rány již dopadnuvší nemizejí jako v Egyptě, aby postoupily místo následujícím. Trvají naopak a jedny se děsně zhoršují druhými. Tyčí se před námi jako pevně sloučená hora zoufalých a nevyhojitelných pohrom. Navzájem se pronikají, snoubí se, ztotožňují se všechny vespolek s nejžalostnějším úspěchem. Dochází při tom k vášnivě touze po množství přežitků, jež se zdají spíše dovršením neštěstí a krajností sprostoty. Dospíváme k onomu nedůstojnému naříkání Židů na poušti, při vzpomínce na egyptskou cibuli, s tou směšnou okolností, že z Egypta jsme vůbec nevyšli.

Vytkne-li mi zde nějaký učený nepřítel obrazotvornosti zneužití božského textu znázorňující analogii, když přičítám těmto dětem tak zhoubnou moc, poprosím onoho mudrce, aby je považoval za pasivní a bezděčné nástroje spravedlnosti Boží stejným právem jako proroky, kteří si ztěžovali Hospodinu, že jsou na světě jen proto, aby oznamovali tresty.¹⁾ V tomto smyslu je Jeremiášova bolest zvláště výmluvná: *»Matko má,«* říkal, *běda mi! Proč jsi mě zrodila? Abych se hádal a přel s celým světem? Jsem odloučen ode všeho styku: nepůjčil jsem, aniž kdo půjčil mně; a všichni mi zlořečí.«*²⁾ A dále: *»Zlořečený den, kdy jsem se zrodil! ... Zlořečený muž, který zvěstoval otcí mému: Narodil se ti chlapeček, a dal mu tuto mylnou radost ... Že mne nezabili již v lůně mateřském, aby mi byla matka má hrobem, nebo proč nezůstala věčně těhotná, aniž by porodila? ... Proč jsem vyšel z mateřského lůna, abych viděl jen námahu a bolest, abych ztrávil v hanbě dny své ...«*³⁾

¹⁾ Jeremiáš a Jonáš. ²⁾ Jerem. XV, 10. ³⁾ Jerem. XX. 14, 18.

»Příčinou tohoto vzkypění,« praví Bossuet, bylo, že viděl, jak jeho proroctví působilo jen vzrůst hříchů lidských. Bůh mu vkládal do úst naléhavá slova, jako by neštěstí se již mělo přihoditi, a potom, rozpomínaje se na své milosrdenství a na své dlouhočekání, vyčkával den ze dne obrácení svého národa. Nevděčný ten lid nadužíval jeho dobroty a spílal Jeremiášovi řka: *»Kde je slovo Páně, které nám již tak dlouho ohlasuješ? Necht' již přijde!«*¹⁾ Svatý prorok žaluje na to s hořkostí...: *»Svedl jsi mne, Hospodine! Silnější byl jsi než já, i zmocnil ses mně! Byl jsem pro posměch tomuto lidu po celý den! Všichni mi spílají a tropí si žerty z mých předpovědí; neboť dávno již když mluvím, dlužno mi křičet, násilí a zpusťování ohlašovat; a přece se nic neděje; a stala se mi řeč Hospodinova výsměchem a pohaněním. I řekl jsem si: Nebudu naň vzpomínati, a nebudu již mluvití jeho jménem, ani vystavovati jeho slovo posměchu a ztěžovati tak nespravedlnost tohoto lidu. Ale Tys stále nejsilnější. Toto slovo, jež jsem chtěl ve svém srdci zadržeti, bylo v nitru mém jako oheň, uzavřelo se v mých bolestech; i zemdlél jsem, nemoha to snést.«*²⁾ Musí vyjítí. Bůh znova ovládá svatého proroka a po těchto bouřích musí ustoupiti.

»Prorockým duším, jež jsou pod Boží rukou, dostává se vtisknutí jeho pravdy, jež jim způsobuje hnutí, kterých ostatní lidé nepoznají. Dvě pravdy se postupně staví před Jeremiáše: jedna, že je nutno lidstvu oznámiti vše, co Bůh nařizuje, ať by byl jakkoli necitelný a ať by při tom požadoval cokoliv, poněvadž je pán; a že bylo třeba k tomu míti čelo jako zvonovinu; druhá, že proroctví, z něhož si lid tropil žerty, ježto jeho účinek nebyl dosti rychlý, ani

¹⁾ Jerem. XVII, 15. — ²⁾ Jerem. XX; 7, 8, 9.

zdaleka nepřispívá k jeho nápravě, znamenal nejenom zatížení jeho zločinu a zvýšení jeho trestu, nýbrž i vystavení slova Božího posměchu a rouhání. Na místech, jež jsme právě viděli, Bůh mu vtiskuje tuto poslední pravdu způsobem tak živým, že se v té chvíli nemůže zabývatí žádnou jinou myšlenkou. Neboť vtiskuje vše dle své libosti, zejména do duší, jež si jednou svým všemohoucím působením podrobil. Opravdu, chce-li, dovede je dobře přivést nazpět k sobě a držeti je na uzdě, ale v době, kdy je chce poháněti jedním směrem, zdá se, jako by na vše zapomněly vyjma předmět, jehož jsou plny. Neboť Bůh je ponechává pro určité chvíle sobě samotným a milostem obyčejným pro každý jiný předmět; a čím se mu zlíbí je naplniti, toho dojem je tak silný, charakter tak živý, a do srdce tak ponořený, jako by v něm nezbývalo žádné pozornosti ani snahy po něčem jiném ani žádné jiné schopnosti *všímati si jich*. Když Jeremiáš za jednoho takového úchvatu vidí, že musí býti nejprve jenom prorokem neštěstí pro všecken svůj lid, to jest jediný předmět své lásky a pozemské něžnosti, a dál, což se mu zdálo ještě nesnesitelnější drsností, nemíti jiného úspěchu, než rozmnožovati jakýmsi způsobem jeho bezpráví a tresty, nechce již déle žíti v tomto stavu: chtěl by, aby byl nikdy nežil, a nenachází vůbec dosti silného výrazu na vyjádření této touhy. Staví se před něho třetí věc: opovržení k prorocství, zesměšnění slova Božího, očerňení jeho prorocství, zhanobení jeho jména a vystavení jeho spravedlnosti opovržení lidí, právě pro jeho dobrotu, jíž nadužívají. To je vrchol bolesti: a když se byl pokusil z počtu dnů vymazati den svého zrození, poněvadž nemůže zabrániti svému bytí, činí tajné úsilí neposlušhati prorocství, jež se mu představuje se silou, jíž nemůže uklouznouti. Není se už třeba diviti, je-li rozbouřenost jeho mysli tak

prudká. Sám Bůh ho ze všech stran svírá a dává mu takřka síly proti sobě; a na konec po nevysvětlitelných trápeních ho donutí, aby pokračoval ve svých osudných a zhoubných předpovědích.«¹⁾

La saletské hrozby byly podmíněčné, jako proctví Jonášovo, s tím strašným rozdílem, že v proctvích je ono »Jestliže« vysloveno a že zde se jenom dá domyslit. Matka Boží chce, aby se doufalo. Slibuje vše, souhlasíme-li podrobiti se; ne-li, neručí za nic a neštěstím jest, že jsme se nepodrobili. Děti, pověřené sdělití Řeč lidu tak málo ochotnému k pokání, jevily se takto nutně jako proroci neštěstí a tudíž divotvorci katastrof. Nesly v sobě podstatné a účinné slovo, jež má cenu železa a ohně, když se jím pohrdá, a lidé jím povrhli. Slova Ducha Svatého stravují neomylně to, čeho neočišťují. Chtěl-li kdo tuto Řeč slyšeti, svědkové Zjevení mu ji opakovali tisíckráte. Jako kdyby vztáhli Mojžíšovu Hůl. Křesťané mohou věriti, že vše, co se za třiatřicet let přehnalo přes Francii a přes Evropu, dobrého či zlého, bylo uspořádáno nejprísnější spravedlností dle dobrého nebo špatného přijetí, s nímž se tato Řeč potkala. Řeč si toho zaslouží, poněvadž tu promluvila sama Královna světa a promluvila »jakožto mající moc.«

Již výše jsem mluvil o věci, na oko odvážné, že totiž od zákona milosti Bůh už nemluví k lidem s absolutní a hrozivou autoritou, ale naopak s jakousi prosebnou a pochlebnickou bázlivostí, jako bychom byli knížata oděná purpurem a kmentem a on žebrající Lazar. Zdá se, že se tolik zřekl svého žezla, že dnes k nám přichází něžná Maria, Matka krásného milování, Ta, již Církev nazývá naším Životem, naši

¹⁾ *Rozjímání o evangeliích.* Poslední týden Spasitelův. CVIII den.

Sladkostí, naší Nadějí a Příčinou naší radosti, mluvit o pokání a vyhrožovat nám. Než na nás přikvapí hněv Beránkův, máme přísná slova a plačící obličej Jeho Matky. Jako by se hrozné čelo Juditino znovu objevovalo pod nimbem lásky Choti s očima holubice, o níž čteme ve Velepísni. Je to jako předehra konce a neslýchaných úžasů v Údolí Josafatském. Je se tu nad čím zamyslit a proč se třásti strachem...

Prorok posledního soudu praví, že *»Slunce se obrátí ve tmu a měsíc v krev, prve nežli přijde den Hospodinův, velký a hrozný«*.¹⁾ Chceme-li si vzpomenouti, že v Písmě sv. nejučenější vykladači vykládají měsíc za obraz Svaté Panny, tento ustavičným citováním téměř zevšednělý text se pojednou pozvedne z retorického žvanění a nabude významu neočekávané a vznešené hrůzy. Církev katolická zpívá, že Maria je *»vojskem seřazeným k boji, hrozným stanem,²⁾ nepřemoženou Juditou, opevněnou a nedobytnou věží«*;³⁾ užívá dvaceti jiných výrazů bližších Božímu hněvu než Jeho milosrdenství, jež vzbuzují pochybnost, zda toto Milosrdenství, jež nová Eva má představovati, se posléze jednoho dne nesetká v nekonečné ohavnosti hříchu s oním závojem krve, jež prorok viděl na tváři měsíce, uprostřed zatemnění a hrůz poslední hodiny světa!

¹⁾ Joel II, 31.

²⁾ Zabulo terribilis. ³⁾ Malé hodinky k Neposkvrněnému Početí.

Dr. ROBERT KLIMSCH

ZNAMENÍ Z OČISTCE

(Z knihy »*Leben die Toten?*« šesté vydání, Styria, Graz 1952)

Jest očistec. Tak věří a učí Církev katolická na základě zjevení Božího.

U sv. Matouše (12, 32) pravi Kristus Pán: »Kdo by řekl slovo proti Duchu Svatému, tomu nebude odpuštěno oni v tomto věku, ani v budoucím«. Tato slova naznačují, že jsou jiné hříchy, které dojdou odpuštění ještě i v budoucím věku. O tento text opírá své učení o očistci: sv. Augustin, sv. Řehoř Veliký, Beda ctihodný a sv. Bernard.

Jinde praví Kristus v podoběnství: »Srovnej se s protivníkem svým rychle pokud jsi s ním na cestě, aby tě nevydal protivník soudci a ty nebyl uvržen do žaláře. V pravdě pravím tobě, nevyjdeš odtud, dokud nezaplatíš do posledního haléře« (Mat. 5,25). Jest tedy také jakýsi »žalář«, z něhož se vychází, avšak teprve když se zaplatilo do posledního haléře. A co je tímto žalářem? Není to peklo, neboť z toho se nikdy nevyjde. Není to ani žádný žalář na tomto světě; neboť zde je člověk stále ještě »na cestě« se svým protivníkem. Jest proto na onom světě kromě pekla ještě jiný žalář, a to je očistec. Tak se vyjadřuje Tertullian, sv. Cyprian, Origenes a sv. Jeronym.

Z Cařihradu dosvědčuje sv. Jan Zlatoústý († 407): »Nikoliv bez důvodu nařizovali apoštolové, aby při úctyhodných mystériích bylo vzpomínáno na zemřelé; neboť jim vzechází z toho veliký zisk a užitek. Neboť jak by neměly naše modlitby za ně Boha usmířiti, když vedle kněží všecken lid zde stojí s pozdviženými rukama, zatím co na oltáři je pří-

tomna vznešená oběť? Ovšem, prospívá to jen takovým, kteří zesnuli u víře«.

Ze Španěl podává svědectví sv. Isidor Sevillský († 636): »Na celém okrsku zemském konají se modlitby za pokoj duší zemřelých věřících a my proto věříme, že se to tak dochovalo od samotných apoštolů. Všude totiž zachovává Církev katolická ten obyčej, což by nekonala, kdyby nevěřila, že almužnami a obětmi duše zemřelých dosahují prominutí svých vin.« Dále již před čtyřmi stoletími Tertullian († 240) se zmiňuje, že za jeho doby vládl v Církvi obyčej modliti se za zemřelé a přinášeti oběti ve výročí jejich smrti.

Dokonce i Luther píše: »V očistec se má věřiti plně, a já jsem přesvědčen, že je pravda, že ubohé duše trpí nevypověditelné strasti a že se jim má pomáhati modlitbou, postem, almužnami a jak je možno.«

Dále: »Jsem si zcela jist, že existuje očistec, a nepohnou mnou mnoho kacířské tlachy, staré již tisíc let. Sv. Augustin ve svých Konfesích v deváté knize se modlí za svou matku a za otce a prosí o modlitbu a rovněž tato jeho matka v posledních chvílích života (jak sám tam píše) si přála, aby na ni vzpomínal u oltáře; a vypravuje, že totéž činil sv. Ambrož.«

Urputný protivník katolíků, protestant Tschackert, vyznává: »Bezpodmínečně musíme katolíkům přiznati, že právem vidí rozpor v tvrzení, že je možno vejíti do nebe se hříchem, ať hřích je nyní přikrytý nebo nepřikrytý. Tak bude nám ještě i po prominutí hříchů pomýšleti na zničení hříchu po smrti, na jakési očištění věřících křesťanů od hříchu na onom světě.«¹⁾

Židé vyjadřují ještě dnes víru v pomoc, která se

¹⁾ P. L. v. Hammerstein, Das Fegfeuer, Berlin, Germania.

může mrtvým poskytnouti jakýmisi jejich obřady. Žid dr. Ruppín o tom píše:

»Jako smrt a s ní ruku v ruce kráčejíci úcta k duchům zemřelých byla hlavním pramenem všech náboženství, tak tvoří obojí ještě dnes podstatnou náplň náboženského cítění u východních židů. Příznačné zde jest, že synové zemřelého mají svatou povinnost vykonávati po celý rok po smrti svého otce každodenně a dále každým rokem u výročí smrti otcovy v chrámě modlitbu »kaddiš«, modlitbu, která obsahuje chvalo zpěv na Hospodina a má přinést klid a mír zesnulému.«¹⁾

Nevěrec filosof Schopenhauer poznamenává (»Versuch über Geistersehen«, str. 31): »Popření jakékoliv možnosti dáti se viděti ještě po smrti, tedy do jisté míry skutečné osobní přítomnosti již zemřelého, nemůže spočívat na ničem jiném než na přesvědčení, že smrt je naprostým zničením člověka. Pokud toto přesvědčení tady není, nelze nahlédnouti, proč by se také nemohla taková ještě někde existující bytost někde ukázati a něco způsobiti, třeba se nachází v stavu jiném.«

Skutečně se dá dokázati velký počet hodnověrných zjevů ve všech stoletích, které mají svůj původ v očistci.

V životě bl. Jindřicha Suzo z Ulmu se vypravuje, že měl za svých studentských let v Kolíně nad Rýnem milého přítele. Když se musili rozloučiti, smluvili se, že když jeden z nich umře, má mu druhý zachovati věrnost i po smrti a po celý rok dáti sloužiti dvě Mše sv. každého týdne, v pondělí zádušní a v pátek ke cti utrpení Páně. Po několika letech zemřel nejdříve přítel Suzův a tento zapomněl na slib, myslil

¹⁾ Dr. Artur Ruppín: Die Juden der Gegenwart, Köln u. Leipzig, Jüdischer Verlag, 1911.

však jinak věrně na zemřelého. Když však jednoho dne seděl v kapli ponořen v rozjímání, stál proti němu tváří v tvář jeho přítel a pravil s výčitkou: »Běda, příteli, tvé velké nevěrnosti! Jak jsi na mne zapomněl!« Suzo odpověděl: »Byl jsem tě přece vždy pamětliv při svých Mších.« Zemřelý však pravil: »To není dosti; vyplň náš slib o Mších, aby mně plynul užitek z nevinné krve Páně a uhasil palčivý oheň; tak budu osvobozen od očistného ohně.« A to vykonával potom se srdečnou věrností a velmi litoval, že na to dřív zapomněl.¹⁾

Dne 26. února 1860 uveřejnil P. Bonifác Wimmer v Americe tuto zprávu:

V našem klášteře sv. Vincence poblíž Latroby se zjevil našemu novici 18. září 1859 mnich benediktin v úplném chorovém šatě. Zjevení to se opakovalo od onoho dne až do 19. listopadu po všechny dny, jednou v poledne mezi 11. až 12. hodinou, jindy v půlnoci mezi 12. až 2. hodinou. Až teprve 19. listopadu se tázal novic u přítomnosti řádového bratra onoho zjevu, co si přeje. Tu obdržel odpověď: »Od 76 let soužím se v očistci, poněvadž jsem nesloužil povinných 17 Mší. Budu se museti objevovati ještě tak po jedenáct let, jestliže mi nepřispěješ na pomoc.« Potom žádal tento zjev, aby zaň bylo čteno sedm Mší sv. a aby novic vykonal sedmidenní exercicie.

Sv. Terezie vypravuje ze svého života příklad, jak viděla vysvobození jedné duše, když přistoupila ke sv. přijímání. Tento příklad jest také velmi zajímavý, že ukazuje, jak Boha samého těší, když se přispěje ubohým duším na pomoc a že my jim máme pomáhati. Svěťice praví tedy v knize o Zakládání:

»Na svátek Všech svatých daroval mně důstojný

¹⁾ Bihlmeyer, Heinrich Seuse (1917), str. 144.

pán Don Bernardino de Mendoza dům a zahradu u Valladolidu, abych mohla založiti klášter ke cti nejblahoslavenější Panny. Za dva měsíce poté byl zasažen tento dobrý pán náhle mrtvicí, ztratil řeč a zemřel bez předchozí zpovědi. Byla jsem tehdy daleko od Valladolidu; avšak ihned mně dal Pán zprávu o smrti našeho velikého dobrodince a sdělil mně také, že je sice zachráněn, avšak že se bude musiti káti v očistci tak dlouho, dokud nebude sloužena první Mše sv. v našem novém domě valladolidském. Toto sdělení mne velmi zamrzelo, a ačkoliv jsem si také přála, abych mohla počíti ještě před ukončením stavby kláštera ve Valladolidu stavbu nového kláštera v Toledo, pospíšila jsem přece do Valladolidu, abych tam započatou stavbu pokud možno uspíšila. Když jsem se pak jednoho dne v kostele v Medina del Campo modlila, zjevil se mi Pán a naléhal, aby byl klášter ve Valladolidu již brzy otevřen, ježto prý prožívá duše Mendozova strašlivé útrapy. Odebrala jsem se tedy ihned opět do Valladolidu, abych přiměla dělníky k větší horlivosti a píli. Když jsem však nahlédla, že i při vši námaze dělníků musí uplynouti ještě několik týdnů, než bude dostavěn nový klášter až tak, aby v něm mohly býti konány služby Boží, prosila jsem biskupa o povolení, abych směla zřídití do dostavění kostela provisorní kapli pro potřebu sester a to mi také bylo povoleno. S největším spěchem byla potom vystavěna kaple a když v ní byla konána Mše sv., mezi ní v okamžiku, když jsem přistupovala k oltáři, abych přijala Tělo Páně, spatřila jsem s největší radostí duši našeho dobrodince, jenž vstupoval k nebesům a mně děkoval se složenýma rukama a zářícím obličejem.« Jiné zjevy ještě vypravuje světice ve svém životopise.

Sv. Marketa Maria Alacoque, již se Pán Ježíš

mnohokrát zjevil a již ustanovil těšitelkou a smírčí obětí za ubohé duše, ve svém životopise, sepsaném z rozkazu její představené, vypravuje toto:

»Jednou, když jsem byla o slavnosti Božího Těla před Nejsvětější Svátostí, zjevila se mi náhle jedna ubohá duše. Z jejího zkroušeného a o milosrdenství volajícího vzezření jsem poznala, že je v očistci a dala jsem se do pláče. Dozvěděla jsem se pak, že je to duše jednoho benediktinského duchovního, u něhož jsem se kdysi zpovídala. Tehdy, jak pravil, mně nařídil, abych chodila často k sv. přijímání. V odměnu za to mu Bůh dovolil, aby se obrátil na mne ve své bídě o ulehčení. Prosil mne, abych zaň obětovala všechno, co budu po celé tři měsíce konati nebo trpěti. Slíbila jsem mu to, obdrževši dovolení od své představené. Pak mně řekl, že příčinou jeho velkých strastí je především to, že dával přednost svým zájmům, velké péči o vnější dobrou pověst, před záležitostmi cti Boží. Proto prý se mu nedostávalo bratrské lásky k spolubratřím a posléz ho ovládla příliš velká přirozená náklonnost k tvorům, zejména při jeho duchovních konferencích, což se Bohu velmi nelíbilo.«

Tři následující měsíce byly pro sestru Marketu Marii dobou nejbolestnějšího utrpení. Zdálo se jí, jako by se pohybovala stále uprostřed ohně, avšak z těchto plamenů utrpení vypučely květy milostí. Po uplynutí této doby vešel osvobozený mnich pln radosti a slávy do nebe, aby se těšil z věčné blaženosti. Z vděčnosti vůči své osvoboditelce slíbil jí, že jí bude s nebe poskytovat ochranu. Na Nový rok modlila se tato vyvolená za tři zemřelé přítelkyně. Dvě ztrávily život v klášteře, třetí žila ve světě. »Kterou z nich ti mám osvoboditi jako dar k Novému roku?« tázal se jí náš Pán. V hluboké pokoře ho prosila, aby sám rozhodl. I osvobodil Spasitel duši svět-

ské osoby a prohlásil, že mu působí méně bolesti viděti soužení duší řeholníků, poněvadž jim dal za jejich života více prostředků, aby se očistili zachováním řádových pravidel.

Když zemřela choť dra Billeta, ukázala se služebnici Boží a prosila ji, aby se za ni modlila a sdělila jejímu manželu dvě tajemství ve věcech spravedlnosti a spásy jeho duše. Takováto poselství se přičila představené světice, matce Greysié; a proto nechtěla toho přání vyplniti. Brzy poté následovalo nové zjevení a nové odmítnutí představené. Avšak následující noci povstal v cele představené tak děsný hluk, že uleknutím div nezemřela a proto, když se probrala, kázala sestře Markétě co nejrychleji vykonati její přání.¹⁾

Pozoruhodné je zjevení z očistce, jež se stalo ve Foligno v Itálii r. 1859. Podáváme je zde podle zprávy z tamního kláštera, podepsané abatyšší, sestrami a P. Vincencem Amorettem O. P., účastníkem procesu.

Dne 15. března 1797 se narodila v Bastii na Korsice Marie Gesta-ová, později klášterní sestra Terezie Markéta. Její otec Dominik Gesta byl bohatý kupec a horlivý katolík. Již v útlém mládí byla dívka vlita láska k ctnosti a veliká úcta k naukám sv. náboženství. Ještě v dívčích letech vnikla jí jednou kůstka z ryby pod nehet palce pravé ruky, což jí způsobilo takovou bolest, že nemohla po celý rok používat pravé ruky, trápena jsouc bolestí. Navykla si proto užívat při šití a psaní ruky levé. Když byla starší, zasnoubila se, chtějíc učiniti po vůli příbuzným, s mladým vynikajícím mužem, ale zabývala se tajnou

¹⁾ »Leben der Sch. Margareta Maria Alacoque.« Podle originálu vydaného konventem v Paray-Le-Monialu. Herder, 1912, str. 136—139.

myšlenkou vstoupiti do kláštera. Tu byla náhle stížena rakovinou prsů. Lékaři prohlásili, že nemoc je nevyléčitelná. Po dlouhém a marném léčení usoudili, že nezbývá, než přenést zdravé části masa z těla jiné osoby na její nemocné tělo, chtějíce ji tak udržeti při životě, a proto se měla podrobiti nebezpečné operaci.

Při této smutné zprávě byla zachváčena Gestaová velikou úzkostí, přece však neklesala na mysli. Obrátila se s největší důvěrou na Těšitelku zarmoucených, svatou Pannu a modlila se vroucně: »Maria, Matko Boží, zbavíš-li mne tohoto přetěžkého zla, slibuji ti, že opustím tento svět a zasvětím se tvému Synu Ježíši v klášteře.« Když toto řekla, usnula; když probudila, viděla k své radosti a k potěše svých rodičů, že je uzdravena ze zákeřné nemoci a docela zdráva. Velebila Boha a svatou Pannu za navrácení zdraví a rozhodla se bez váhání vyplniti svůj slib. Velmi jí při tom posloužilo, že se znala s kanovníky Filipem a Štěpánem Barnabo z Foligna. Ti totiž odepřeli složení přísahu věrnosti Napoleonu I. a byli vypovězeni na Korsiku. Terezie Gestaová šla k nim a prohlásila své rozhodnutí a ti jí radili klášter Františkánek terciářek sv. Anny ve Foligno. Dívce se návrh líbil a když se náležitě připravila, vstoupila 24. října 1825 jako postulanka do kláštera. 22. února 1826 byla oblečena do řádového roucha a započala noviciát; 28. února 1827 složila sliby.

Sestry, které byly přítomny, vypravují, že Terezie Gestaová byla po obléčce jako by v nejvyšší extasi po delší dobu. Po složení slibů započala takový způsob života, že se stala zrcadlem a vzorem celé komunity a tak vytrvala až do smrti. Pokud mohla, vykonávala všechna cvičení řádem stanovená a v názorech na předpisy řádové byla velmi přísná a svědomitá. Nosila staré, záplatované šaty a když byla zvo-

lena abatyší, muselo jí býti nařízeno, aby se oblékala podle své důstojnosti. Kus po kuse rozdělila všechno své prádlo mezi ostatní sestry. Sama nosila věci jinými odložené. Ve svém pokoji měla pouze slamník, stolek, židli, několik obrazů a pár kousků jiného nezbytného zařízení. Časem sedávala pouze na prknech, na nichž ležel slamník.

Ve svých 55 letech, jež ztrávila v klášteře, zastávala téměř všechny úřady a tři roky byla abatyší; ve všech těchto úřadech se nikterak nezměnila způsobem života oproti dřívějšku a setrvala tak až do 4. listopadu 1859. Tohoto dne po obědě, když psala dopis svému bratru Janovi, byla zachváčena mrtvicí, skácela se k zemi a pozbyla vědomí. Potom zemřela ve čtyři hodiny v noci, aniž přišla k sobě, oplakávána všemi sestrami, které si těžce ztěžovaly na náhlou a nenadálou ztrátu své abatyše.

5. listopadu bylo slavnostní Requiem za zemřelou. Když ji chtěli druhého dne pohřbíti, pomýšlelo se na to, uložiti ji na zvláštním místě. Nakonec však bylo rozhodnuto pohřbíti ji v dřevěné rakvi na hřbitově sester.

Od její smrti plynuly tři dny, když v jejím pokoji nebo v jeho blízkosti bylo slyšeti žalostné naříkání. Nedbalo se toho a mělo se za to, že je to smyslový klam některé bázlivé sestry. 16. listopadu šla chorová sestra Anna Felixa Menghiniová z Montefalco, nejkurážnější mezi sestrami, v 10 hodin dopoledne do prádelny a jdouc po schodech, uslyšela naříkání. Zdálo se jí, jako by to byl hlas zemřelé Terezie Markety Gestaové, která byla dříve její společnicí a dohlížitelkou nad prádelnou.

Usmála se však tomu posléz a pravila: »To bude asi kočka, kterou zavřeli do skříně.« Šla bez pocitu bázně dále, otevřela okamžitě jednu skříň, nespatriła však nic nápadného. Mezitím se ozvalo žalostné bědo-

vání znovu. Otevřela druhou skříň, avšak ani tam nic neviděla. A když ji uzavřela, opět se ozvalo naříkání a bědování.

Totéž se stalo, když otevřela třetí skříň. Tu vykřikla rázná a nebojácná jeptiška nahlas: »Ježíši, Maria, tady přece nic není!« A sotva to řekla, zaslechla bolestný hlas zemřelé abatyše, spojený s úzkostlivým vzdechem: »Můj Bože, jak velká muka!« Když to slyšela sestra Felixa, ulekla se nemálo a zbledla. Vzchopila se však brzo a pravila: »A proč!?« Na to zemřelá: »Pro chudobu!« »Ale jak to,« tázala se jeptiška bez bázně, »tys byla právě tak chuda?« — »Ne k vůli mně, nýbrž k vůli sestrám. Může-li jedna dosti činiti, proč dvě nebo tři? ... A ty, měj se na pozoru!«

Za těchto slov naplnila se místnost hustým kouřem a stín zemřelé se pohyboval od skříní k východu (od něho vedlo do předsíně několik schodů), při čemž stále něco tiše mluvila, aniž sestra Anna Felixa něčemu rozuměla.

Když přišla ke dveřím, zvolala zemřelá nahlas: »To je velká milost, že jsem se ti zjevila! Již se nikdy nevrátím a jako znamení nechávám ti toto!« ... Při tom udeřila prudce na dveře, kouř se okamžitě rozptýlil a místnost nabyla opět bývalého vzhledu.

Nyní, když sestra Anna Felixa mohla jasně viděti, vyběhla co nejspěšněji z místnosti a již na druhém schodě volala sestru Marii Andělu Torelliovou, která byla ve své cele, jejíž okna byla na dvůr. Ale dříve nežli tato, přišla Marie Viktorie Vicchiová, která chtěla věděti, co se stalo, když viděla Menghiniovou rozrušenou a chvějící se. Poněvadž Menghiniová znala bázlivost této sestry a nechtěla ji lekati, neřekla nic, nýbrž se ptala po sestře Marii Anděle, která zatím tam přišla. Té pak pravila, chvějíc se na celém těle: »Ukázala se mi sestra Marie Marketa.« Po těchto

sloveh utekla Vicchiová uděšena a Torelliová zcela zhroucena a pomatena nevěděla, co by měla říci. Když však uviděla, že Menghiniová je docela vyčerpána, vzala ji za ruku a vedla do cely abatyše, aby se tam občerstvila.

Mezitím však Vicchiová oznámila ostatním jeptiškám celý případ, načež všechny se seběhly k abatyši, aby se dozvěděly něco podrobnějšího o oné nevšední události. Ta jim všechno vyprávěla, co od Menghiniové slyšela, i to, že při posledních slovech zemřelé: »A jako znamení zanechávám toto!« udeřila na dveře. Načež zvolaly sestry: »A zůstalo tam skutečně nějaké znamení?« Menghiniová odpověděla: »Nevím, poněvadž mne v tom leknutí ani nenapadlo, abych se podívala zpět.«

Tu se odebraly všechny jeptišky ke dveřím prádelny, aby je prohlédly. A hle: našly ruku sestry Terezie Markety na dveřích lépe a zřetelněji otištěnou, než by byl někdo mohl vypáliti rozžhavenou železnou rukou. Když to uviděly, ulekly se samozřejmě. S pláčem a bědováním odebraly se do choru, aby se modlily za ubohou duši zemřelé. Na sestru Menghiniovou, když viděla celou společnost tak polekánu, dolehl trpký zármutek a litovala, že promluvila. Pokoušela se proto, leč nadarmo, aby smyla otisk ruky na dveřích.

Když přišla noc, šla si lehnout do své cely; dříve nežli ulehla, chtěla se pomodliti sedm žalmů kajících za pokoj duše zemřelé sestry. Učinila tak, lehla si a usnula. Sotvaže se to stalo, měla zvláštní sen. Zdálo se jí, že k ní přišla zemřelá zářící radostí a Menghiniová se jí tázala: »Terezie Marketo, proč jsi tak vesela?« Zemřelá na to: »Ach, oněch sedm!« — »Jakých sedm?« tázala se Menghiniová. »Oněch sedm kajících žalmů,« pravila zemřelá abatyše, »které jsi se pomodlila před spánkem za mne.

Jaká to byla pro mne útěcha! Jak působily u trůnu Božího! Vyprošují zmírnění bolestí, milosrdenství a žádají od Boha milost a prominutí! Děkuji ti za ně a i sestrám za lásku, kterou mně prokázaly. Bůh ve svém milosrdenství všeho použil v můj prospěch. Spravedlivým soudem Božím, Soudec nejhroznějšího, byla jsem odsouzena na 40 let do očistce, poněvadž jsem některým sestrám byla příliš povolna. Avšak vašimi modlitbami byl trest zmírněn na 15 let.« Pak pokračovala: »Máš v úmyslu smazati otisk ruky se dveří. Nikdy to nedokážeš, ani ne s pomocí ostatních. Tento otisk je milost, důkaz, neboť bez něho by ti nikdo nevěřil.« Pak pokračovala: »Bůh jest pramálo s lidmi spokojen pro jejich velké hříchy, kterých se dopouštějí. Brzy přijde hodina, kdy vylije svůj hněv na ně a sešle na ně těžké tresty. A tobě,« tak ukončila, »bude velmi trpěti; přijdou na tebe hořkosti a zármutky, avšak já budu stále za tebe prositi a Bůh ti dopřeje svého milosrdenství. Buď však i ty věrna svému slibu.«

Dne 19. listopadu téhož roku odebrala se sestra Anna Felixa Menghiniová o čtvrté hodině v noci na lůžko. Sotva ulehla a podle svého zvyku se pomodlila žalm »Miserere«, slyšela, jak ji někdo volá třikráte jejím jménem. Okamžitě se zdvihla, posadila se na lůžku a spatřila okrouhlou světelnou záři, která svým leskem osvětlovala celou celu.

Světlo stále stoupalo a ona uslyšela jemný hlas: »V den utrpení jsem zemřela (pátek) a v den utrpení vejdu ve slávu. Snášej trpělivě kříž a bolesti! S Bohem! S Bohem! S Bohem!« Sotva tato slova dozněla, vyskočila sestra Anna Felixa spěšně s lůžka a běžela ven z cely, aby zavolala sestru Marii Magdalenu Minelliovou, která bydlela vedle, aby i ona uviděla ono světlo. Tato okamžitě přišla, avšak nic už neviděla, poněvadž zjev už pominul.

O této události se dověděla brzy také biskupská kurie ve Foligno, která zavedla již 25. dubna vyšetřování a započala o tom proces. Byl otevřen hrob zemřelé, vzali pravou ruku zemřelé a položili ji na otisk na dveřích. Všichni přítomní očití svědci prohlásili, že tato úplně souhlasí s otiskem. Potom pokryli otisk vypálené ruky jemným plátnem, opatřili pečetí, vyňali pravou půli dveří s tímto otiskem a odnesli ji do klášterní chodby. Z nařízení biskupova bylo lze tuto pečeť sejmouti jenom s dovolením biskupovým a jen tak mohl viděti každý otištěnou ruku. Nyní byla pro větší bezpečnost zarámována a opatřena skleněnou deskou a tak je otisk ruky lépe uchováván.

Procesní akty jsou u biskupské kurie ve Foligno.

Budiž zde ještě krátce poukázáno na tak zvané hlášení se ubohých duší, což se vyskytá bezpočtu-krátě.

Petr Vincenc z Paul Thuille z řádu kapucínského († 15. srpna 1878 v Bolzanu) vypravuje ve svém znamenítem antropologickém kazatelském díle »Der Mensch« na téma o nesmrtelnosti duše tuto událost:

»Přesvědčil jsem se jednou po celých osm nocí o existenci a hlášení jedné zesnulé duše s mnohými jinými zcela bezpečným způsobem. Bůh je mi svědkem, že mluvím pravdu. V našem klášteře žil starý kněz, který tělesně i duševně byl velmi sešlý, při Mši svaté ztratil často souvislost a obě ruce se mu velmi třásly. Jednou se stalo, že zatím co já jsem se modlil a zatím co onen kněz sloužil Mši svatou, stále se mi vznášela před očima polovina Hostie. Nedal jsem si pokoje a šel k oltáři, kde zmíněný kněz právě do-sloužil Mši svatou. Skutečně ležela na oltářním stupni polovina Hostie, která starému knězi upadla z třaslavých rukou. Zdvihl jsem ji a uschoval podle

předpisu. Potom zajisté mělo býti nařízeno, aby onen sešlý muž nesloužil Mše svaté. Jen z veliké lásky a ohledu se mu to ještě dovolilo. Konečně onemocněl a zemřel po několika dnech. V sobotu v půl páté večer byl slavnostně pohřben.

Avšak již navečer o osmé hodině strhl se v klášteře tajemný hřmot. Ve všech třech dlouhých klášterních chodbách právě nad každými dveřmi do cely se ozývalo hlasité klepání; sly za sebou pravidelně jedna, pak dvě, tři, čtyři a pět ran, poté byla pomlčka dvě, tři minuty a potom zase tři rány. Toto klepání trvalo po celou noc, až přesně do čtvrté hodiny ráno, do prvního úderu zvonu Ave Maria. Tak tomu bylo po celých osm nocí, a poněvadž klepání bylo tak usilovné, tajemné a znervosňující, že v celém klášteře nikdo nemohl spáti, ani nejsrdnatější, chtěli té historii vážně udělati konec. Nejenom se hojně modlili, nýbrž zevrubně prohledali celý klášter, uzavřeli všechny dveře a schrány a ostražitě hlídali. Všechno marné. Klepalo to zmíněným způsobem po osm nocí nade všemi dveřmi do cel i v nejdolehlejší části kláštera, avšak nejmnocněji na máry, na nichž byla ležela mrtvola. Jednou po noční chorové modlitbě o dvou hodinách v noci pravil jsem představenému, že se bojím, že právě zemřelý bratr nesloužil řádně všechny Mše svaté, a že bychom snad měli proto za něho obětovati Mši svatou. Představený to schválil, avšak jenom v mé přítomnosti a docela tiše. A hle! V témž okamžiku přestalo tajemné klepání navždy. Zajisté ona duše zemřelého kněze prodělávala očistcová muka a hlásila se o pomoc, kterou našla.«

Přeložil dr. Václav Stieber.

FRANCIS JAMMES

V LURDECH

Nad vstupem do jeskyně právě ve skalním výklenku se vypíná socha Panny. Její roucho jest jako kupa sněhu, z níž prýští jako vodopád potůček modrého pásu. Šípkové listí obklopuje tuto Růži mystickou, Uzdravení nemocných, Těšitelku zarmoucených. Tisíc svící tvoří hvězdný keř kolem této Hvězdy jitřní, kolem Věže ze slonové kosti, jež vévodí nad Bigorrem, mým rodištěm. Je přirozeno, ó můj smaragdový kraji, že Matka Beránka Božího si vyvolila tvé traviny, když se ráčila zjeviti sestře těch pastýřů, kteří první zaslechli zpěv nebeských kůrů: »Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle.«

Pravou stranou vniká do jeskyně nepřetržitý proud lidí, plyne podél skály, kterou líbá a hladí, a vychází zleva protiproudem kolem oltáře. Podobá se zde rozbouřené řece, jejíž nářek jsem poslouchal před několika dny, když míjela Orthez za přílivu dlouhé řady vlaků.

Lidé jeden za druhým obcházejí posvátnou jeskyni. Bretoňky s nakloněnými čepci jako jsou lodní plachty za bouře, ženy z Ossalois oděné v soukenné kukly, jako sfingy, ženy alsaské, na jejichž hlavách se vznášejí smuteční motýl, bernaiské, jejichž malý hedvábný šátek je kulatý jako hnízdo pčelice.

Všechny a stejně i všichni přecházejí přede mnou a drží své růžence, ta zrna hluboké pokory, která z nich vane větrem k Bohu. A já nepřetržitě klečím v jednom rohu jeskyně vdechuje sladkou vůni hořících svící a poslouchám všecky ty rozsevače růžen-

cových zrněk, jak zpívají vzdalující se k piscinám, zpívají, ještě zpívají, neúnavně zpívají nad těly zbrázděnými utrpením.

Pisciny. Rybníky!

»Jest pak v Jerusalémě při bravní bráně rybník, jenž se hebrejsky nazývá Bethesda a má pět podloubí. V nich leželo veliké množství nemocných, slepců, kulhavých a ochrnutých; čekali na pohyb vody. Časem totiž sestupoval do rybníku anděl Páně a hýbal vodou; ten pak, kdo po hnutí vody první vstoupil do rybníka, byl uzdraven, ať byl stížen neduhem jakýmkoliv.« (Jan V.)

Jsou tam ti, kdož touží po této dobrodějné vodě, jako po ní toužili Hebreové na poušti a nemocní ve staré Judei; jako po ní dychtila žena na roubení studnice sicharské; jako sám Kristus si toužebně přál vody z Jordánu a po níž volal na kříži, když mu podali jen hořkou houbu; jako si přál raněný pocestný čerstvé vody, jíž mu nalil z láhve milosrdný Samaritán.

Jsou tam v dojemné duchovní rovnosti, jež jest jediná, poněvadž ji ustanovil jediný Bůh s hůry svého království míru. Jedni na nošítkách, druzí na malých ručních vozících, a každý čeká, až na něho dojde řada. Sestoupí anděl? Rozvíří se voda?

Zde je nějaká venkovská žena, znetvořená jakousi bezejmennou nemocí, oblečená v chatrný šat a klobouk a na krku má lístek, na němž je poznamenáno číslo a místo jejího útulku. Tamhle, vedle ní, vypínta v půvabné štíhlosti a bělosti, stojí dvacetiletá dívka a drží na kolenou kytici růží. Avšak pravá ruka a paže, nějak podezřele nehybné, jsou navlečeny do přepychové rukavice, snad plesové. A úpěnlivé

prosby vystupují z tohoto zástupu, který přebolestně lká kolem mřížové ohrady.

K těmto poníženým prosbám, k těmto zpěvům se druží zpěvy vzdálenější. Ty jako by pramenily ze srdce samých skal, z nitra vln zázračných pramenů. Jsou to zpěvy z kaple sv. Růžence nebo z krypty. Žalмовé Gloria Patri, zpívané kolem těchto nemocných, se přímo dovolává Boha. Pojednou však se rozhostí ticho. Úzkost probíhá tímto shlukem křesťanů, jehož jediné srdce ustává právě tlouci. To nějaká bytost, mnoho let nehybná, se vzpřímila. Vidím, jak prochází zástupem, bledá asi jako Lazar, když vystupoval z hrobu.

*

Zde se však zastavuji z vlastního studu. Nechei vyvolati nových bludů o tak hlubokých tajemstvích. Těm, kdož popírají možnost zázraku kromě určitých omezených případů, odpovídám:

Předně, že v těch případech, hlavně jsou-li omezeny na příklad na oblast nervstva, je to víra, která působí na vůli.

Za druhé v předpokladu, který by se ostatně nedal dokázat, že totiž určité choroby se nemohou rozpoznati: Bůh se řídí svými vnitřními zákony, jichž my nedovedeme za života ani poznati ani oceniti.

Zázrak nás obklopuje, děje se neustále. Vždyť zázrakem je stejně i růst obilního klasu.

*

Vystupuji k nádrazí mezi nespočetnými kramářskými boudami s náboženskými předměty, kterými se v Lourdech vyvolal takový boj. Pane, jak jsou lidé málo shovívaví! Či myslí, že pro takovou maličkost se víra musí pohoršovati? Což nepodstoupila jiných potup? A ta, jež byla nahá vystavena hanebností římských žoldáků a k rozsápání zvěři v cirku,

nebo ta, jež si vyžebrovává chléb u cizího, nemohla by se smáti těmto malým prodavačkám, které stojí na prahu každého bazaru a prosí mě: »Copak, pane, vy ode mne nic nekoupíte?«

Při všem tomto hračkářství shledávám upřímnost. A mám je proto rád. Či snad nemá každý práva, zachová-li věrně články víry, chápati Boha a církevní umění, jak mu rozumí? Vylučuje snad Bossuetova učená a přísná theologie naivní víru Arského faráře, nebo nedovoluje obraz »Navštívení« od Maurice Denise, aby nějaká dobrá žena docela hrdě při návratu z Lourd zavěsila ve své světnici prostinký barvotisk nad portretem císaře?

Jak tedy málo je upejpavá opravdová víra a jaká prostota velké dámy je v ní!

*

Jsem právě na nádražním peroně. Je nacpán, ale v tuto hodinu, kdy má přijeti bílý vlak, mluví se pod jeho stříškou stejně tlumeným hlasem jako v nemocničním sále. Říkají mi, že je tu americký biskup. Jeho klerika má skoro podobu a odstín květu fialkové magnolie s nesmírnou korunou rozvinutou někde v nebeské Floridě. Nosí zlaté brýle. Velice se liší od ostatních. Opírá se o hůl a nechává líbatí svůj pastýřský prsten četným dámám, které postupně před ním poklekají.

Čeká se. Čeká se stále. Nepociťuji žádného neklidu, ale cosi slavnostního se vás zmocňuje. Chodí tu nosiči a přicházejí i lidé, z nichž někteří jsou příbuzní příjíždějících nešťastníků.

Právě přijíždí vlak. Šine se úplně bez hluku. Šine se, jako se šinul po vodě Leviathan, šine se tiše do ticha. Řekli bychom, že uvnitř je všechno mrtvo, že nikdy nevyjde nějaký hluk z této řady pohybujících se rakví.

Ale v okně každého vagonu vidím toto:

Dvě bílá třepotající se křídla a dvě oči rozzářené vznešeným bláznovstvím Kříže. Jsou to ty, na něž ve Francii čeká pronásledování. Jsou to služebnice služebníků, ty, jež ve dne v noci, při každé nemoci, stírají svými zástěrami krev Syna Člověka.

Vzpřímeny čekají, až vlak zastaví a otevrou se dvířka. A když jsou otevřena, spatřují mezi rozházenými poduškami a slamníky směsici bledosti.

Čepce se neustále třepotají a ovívají jako nesmírní motýlové duše strašlivých mučedníků. Tyto nevěsty Spasitelovy nepociťují odporu ani při mytí nádob a sklenic nemocných, ani při ostatních drobných pracích. Taková čistota vyzařuje z těchto žen, že se zdá, jako by se již chystaly do nebe a jako by si mezi všemi těmi bledými plátny upravovaly šat k své věčné svatbě.

*

V útulku Sedmi Bolestí nejsou sestry sv. Vincence z Pauly, ale zbožné mladé dívky přicházejí ze světa do tohoto úlu utrpení jako velké bílé včely.

Sledují let jedině z nich, poněvadž četný roj nestačím jediným pohledem pojmouti. Kráčí od nemocného k nemocnému a ukládá v každém talíři, jako v buňce z bílého vosku pokrm, který sladce chutná, poněvadž je kořistí od ní. Je to vskutku malá včelka, včelka se zlatou hlavou, slaboučkého těla, která se tímto způsobem v jídelně zaměstnává. Tato druhá však odlétla k ložnicím, kde ji sledují, jak hledá na policích lahvičky, v nichž je obsažen spasný balsám, jako by poletovala s květu na květ. Tato má snědou hlavičku a křídly jsou její růžové rukávy. Všechny jako mušky v pověstech o vílách vykonávají vzácné práce a to tak jemným způsobem, že způvabňují

i špatná zaměstnání a i předměty, o nichž se mluví nejméně...

Bude však již brzy čas podívat se na přicházející procesí.

*

Jako holubice, jež rozpíná svá křídla, otvírá basilika dvě svá nesmírná mramorová schodiště. Řeklo by se, že sestoupivši s Pyrenejí, z nichž je vybudována, chystá se k odletu, aby vynesla ony tisíce lidí, jež v sobě ukrývá.

Já sám jsem jedním z nich; sedím na vnějším schodišti po straně tohoto Mystického ptáka, symbolu to Ducha Svatého, jenž si postavil své hnízdo v těch horách, kde s oblibou dlí jeho neposkvrněná Nevěsta. Ženich praví k Nevěstě:

Holubice má, jež prodléváš v rozsedlinách skalních, jež se skrýváš ve strmých stěnách, ukaž mi svou tvář, nech mě naslouchati svému hlasu! (Velepíseň, II, 14—16.)

*

Nové a nové zástupy lidí se černají a přibývá jich. Ustavičně se hemží a nikdo neví, odkud se berou. Já však vím dobře, co je zde popohání, co sem pudí i mě. Je to touha uložiti se ve stínu těchto křídel: *Et in umbra alarum tuarum sperabo* (Žalm 56, 2), uložiti se na srdci Věčnosti, na skále Jistoty a Absolutna, kde nemohou zabít ani věda, ani rozum, ba ani smrt.

Zde v Lourdech jsem minulého roku vykonal sv. přijímání z celé své duše, s nejvyšším pochopením, k jakému jsem kdy mohl dospěti. A když na témže místě, kde se vedle mne modlil můj přítel, vidím, jak jiný v pokoře klečí, cítím, jak je spravedливо, že zde lidský duch ustupuje, poddává se, ponižuje se, a je-li toho hoden, klesá na úroveň nevědomosti tohoto ubo-

hého chudáka. Před zrakem Vševědoucího není než jeden genius, a tím je Víra. Za tuto třeba ho prositi. A mám-li na zřeteli Pascala, Racina, Pasteura, kteří, třebaš slezli vrcholky lidského chápání, nedovedli než vyznati rovnost s dušemi nejbídnějších a modliti se v kostele stejně s nimi, nemohu se při tom dáti oklamati několika všedními lidmi, jejichž domýšlivost nad všecko tajemství nepochopitelnější jim dodala odvahy nahraditi Stvořitele. Kdyby věděli tito žáci pana Homaise, tito čtenáři Renanova »Života Ježíšova«, kdyby věděli, jak mnohého z nich tisíckrát překonává mozek idiotův, v němž se rýsuje aspoň zmatené poznání Neznámého...

*

»Najděte mi, slečno, tuto píseň«. To zcela blízko mne stařec velice ubohý a velmi zesláblý prosí jednu z mladých dívek, která pečuje o ubytované. Vidím, jak ta se usmívá, jak se naklání jako liana na růžovém keři k nemocnému, jak listuje v malé knížce a nalézá žádanou píseň. Vskutku, tento ubohý stařec je zcela spokojen, má-li u svého vozíku pod modrými nebesy toto dítě, jehož tvář je jako meruňka v slunci! Právě nyní mu podává vodu v pohárku. A stařec pije a usmívá se. I ona se na něho stále usmívá, celým obličejem se podobajíc plodu sametové růže s bílými zrny. Jak jsou přece hloupí, můj Bože, ti lidé, kteří shledávají tak krásnou křesťanskou lásku nemravnou či nemístnou. Nechť jen přijdou sem k tomuto ubožáku. Ať se ho táží po jeho radosti, kterou pocítuje při jejich obsluze.

Odpoutávám se od boдрého starce a jeho vznešené víly a upírám svůj pohled dále. Toho, jehož vzývá zástup, ponořený v tísnivé ticho jako před bouří, toho vzývám i já. Abychom pocítili pohnutí při takovémto očekávání, abychom porozuměli, za jakým

účelem jsou duše upjaty k Tomu, jenž má přijíti, je nutno se nalézati v té zemi, kde často strašlivý azur se rozvinuje jako baldachýn z modrého hedbáví napjatý k prasknutí. Vyvolaný dojem je takový, jako by shora měly člověka zasáhnouti neviditelné paprsky milosti. Nebe se přibližuje k zemi, jež v něm vykřesává prudce jiskru, takže vrcholek bližší mračnům se snaží svést blesk. Očekávají Boha. A hle. Přichází. Vystoupiv z mateřské jeskyně, přeplouvá Bystřinu, jako přeplul Jordán, Cedron a jezero Genezaretské. Přichází; tam dole ještě v dálce sklání se nad Hostií jako okolík nesmírné slunečnice ze zaslíbené země. Přichází ten, jenž dává pokoj. Přichází jako onoho dne, kdy obyvatelé Bethanie ho pozdravovali palmami a házeli svůj chatrný šat pod nohy jeho oslátka. A jako za času starého Jerusalema, i nyní se rozléhá pozvolna slavnostní křik. S počátku vydán jediným hlasem, brzy opětován zástupem stává se ohromným pokřikem.

Hosanna, hosanna Synu Davidovu! A On se přibližuje. Syn Davidův, nejmilejší syn, aby navštívil kraj Své Matky. Jeho úsměv neviditelný sice, ale přítomný, jako On sám, se potvrzuje odleskem na bolestných tvářích.

Hlas opakuje:

Požehnaný, jenž se béře ve jménu Páně! A jako ozvěnou věrný lid opětuje: *Požehnaný, jenž se béře ve jménu Páně!* On se přibližuje do uvolněného středu tohoto místa ohraženého růžencem nemocných bez konce. Přistupuje blíže. Cítím, že pro oči smrtelníka by nebvlo příliš velkou námahou zpozorovati mezi fialovými klerikami biskupů nesešíváný šat Galilejského. Množství se chvěje čím dál tím více. Nyní o každé nové prosbě, vždy po chvílce opakované, by se mohlo říci, že zaznívá jako dělová rána, ve svrchném nebezpečí vystřelená ze země k Bohu.

*Ježíši, zachovej nás, hyneme!
Chceš-li, Pane, můžeš mě uzdravit!
Můj Bože, dej ať vidím!
Můj Bože, dej ať chodím!*

Náhle milost zasahuje a poslední křik tichne. Nic nemá větší podobnosti s tímto usebráním, než zděšení, jež spočine ve vesnici po úderu blesku. Tamhle dole po mé pravici se vztyčil nějaký nemocný před Svátostí, jež mu byla ukázána. A vidím, jak při úderu Božím, přesně na tom místě, kde se udál zázrak, se chvěje zástup rozčilením. Je to živoucí vlna, která se kruhovitě rozlévá, jako jezerní hladina při dopadu kamene. Pohnutí se šíří. Zaznívá obrovský výkřik, jediné hosanna vyražené z 30.000 hrdel, hosanna, které stoupá přes nejvyšší výstupky basiliky, až k samým nebesům, až k černé kalvarii světa.

Sotva však toto hosanna doznělo, již po novém hlubokém tichu následuje nový výkřik. Žase jeden nemocný se vzpřímil. Nyní nebe odpovídá zemi, neboť hle, milost zasahuje jako blesk, jenž opětovanými ranami bije do vrcholku hory. Tři, čtyři, pět, šest, sedm, osm, devět, deset, jedenáct nemocných se postupně pozvedá před Pánem, jenž v bílém rouše pod způsobou Hostie postupuje do středu triumfu a rozněcuje jej. V davu povstává bouře. Rozvlňuje se, pláče, vykřikuje ještě hosanna, zpívá slavnostní díkůvzdání. A pohnutí dostupuje vrcholu, když středem nesmírného prostoru, mezi klečícími nosítkáři, kráčí zázračně uzdravená Marie-Antoinette Desmaries z Raphèle, z krajiny Bouches-du-Rhône, celá oblečená v modrý šat, s rukama zkříženými a stoupá pozvolna na peron v průvodu svého Pána a svého Boha.

Nikdy, řekl mi roztomilý Msgre Schoepfer, jenž mě přivítal v mírném stínu kaštanovníku ve své vile v Espélugues, ve společnosti svého úslužného přítele p. Christopha a neméně úslužného abbého Eckerta, biskupského tajemníka, nikdy žádná procesí nebylo dojmavější a slavnostnější než tato procesí v neděli 19. srpna 1906. Jedině procesí roku 1897, o padesátém lourdském výročí, by se k němu dalo přirovnati.

Na zjišťovacím úřadě u lékaře Boissarie jsem viděl zázračně uzdravené. Jedenáct uzdravených je: Marie Antoinette Desmaries z Raphèlu (Bouches-du-Rhône); Marie Loiseau z Montmorillonu (Vendée); Alžběta Bosmanová z Paříže; malá Bessonová z Aix v Provinci; Růžena Arnichaudová z Châteauneuf-du-Rhône; Blanche Ernardová z Paříže; Ivana Anbrayová z Fontenay-aux-Roses; Klára Moutetová z Paříže; Matka Benoit Labreová, vypuzená trapistka; Jindřich Souhgyran a slečna Combeová z Ardèche.

Ty, s nimiž rozmlouvám, jsou uchváčeny nevýslovnou radostí a tato radost mě utvrzuje v přesvědčení, že by bylo zločinem Lourdy zavřít. Máme k tomu, můj Bože, velmi jednoduchý důvod. A sice, že by toto malé čtrnáctileté děckó strašlivě zraněné u Sidi-Bel-Abès, bývalo nebylo zachráněno, kdyby nebylo přišlo do Lourd.

»To jste však nic neviděl...«, řekl mi lékař Boissarie.

A uvedl mne před skupinu poutníků z Villepinte pod vedením řeholnice z jejich asyly, jež nastoupila po jedné ze svých družek, která zemřela na získanou tuberkulosu, podobna vojáku, hotovému k smrti při vystřídání svého padlého kamaráda. Ukazuje mi tuto vznešenou ženu a táže se jí s úsměvem:

»Proč pak se těmto villepintským po nějakou dobu nedostává více zázraků?«

»Poněvadž nejsme dosti hodné,« odvětila prostě řeholnice.

A lékař dívaje se na mě usoudil:

»Tohle je zázrak, pane! ... Je jím sama tato žena, připravená položit život jako její předchůdkyně. A jsou jím i tito pokorní věřící, tyto prosté děti, jež mi právě řekly a opakují to i vám:

»My chceme zůstatí neuzdraveny, jen když se uzdraví Francie.«

V tuto hodinu lidský proud, který po celý den proudil vchodem do jeskyně, ubíral se k rozvodněným rybníkům, stoupal po dvojitém schodišti basiliky, aby po nich vodopádem sestupoval, v tuto hodinu se tiše rozlévá mezi břehy noci.

Krajina se nyní ztrácí. Zbývá sotva několik širokých obrysů, jež brzy splynou, jako se ztrácejí detaily krásného života při příchodu smrti, aby dále tvořily jen jeden veliký náčrt. Stejně také tyto tisíce a tisíce hlasů, z nichž každý jako by byl mluvil vlastním jazykem, se zde sjednocují, aby pronášely jen stejná slova a v tomto spojení opravdu jen z jediných úst tryská *Ave Maria* a *Credo*.

Procesí se rozvinuje jako živý růženec v temnotě, kterou osvětlují jako hvězdy všecka ta ohnivá zrna, jimiž jsou věřící, z nichž každý nese pochodeň. Či to není živý růženec, tento řetěz nespočetných lidí spojených milostí? A koho by mohla dráždit k smíchu má pokorná oddanost, komu by připadalo dětským, že příkládám tak velikou důležitost tomuto tajemnému znázornění růžence, jež je zde všude, stejně v tomto procesí, jako i v řadě nemocných, tomu dokáží, že i nad našimi hlavami se vytváří nový růženec.

Hle, jak nebe v odpověď na toto drolení lidí a otčenašů si na svůj šat připíná hvězdný pás.

Uprostřed srpna se vznáší na obloze Labutí kříž, zázračný to kříž, a jeho pata jako by směrem k severu byla upoutána na to pohoří, kde možná v tuto hodinu chudý pasáček usíná vedle svých beránek.

Je to sám Vesmír, který odřikává růženec bez konce a zpívá své Credo na tomto Labutím kříži a k tomu se připojují slunce a jejich planety s příslušným počtem Otčenášů a Zdrávasů. Nebe se naklání a svým krásným souladem jako by samo pořádalo toto procesí.

Ještě na obzoru milovaná Matka přijímá tuto poctu, stojí se sepjatýma vztyčenýma rukama, jako by měla býti po druhé vzata na nebesa. Vyvolává takto dojem zasrěženého pupene na stonku Jesse.

Brzy zpěv zaniká. Lourdy usínají. Umlká i ne-smírná bolest, kterou ona střeží v srdci svých útulků. Jediná Panna s hvězdou na svém čele ztracená v Nekonečnu, prosí neustále nad občerstvujícími zázračnými vodami. Nic neobstojí proti této Lilii, jež má vůni Boha: ani domýšlivost a studená vědomost, ani ďábel, jenž na ni útočí...

Poněvadž na věky:

Malé nazaretské dítě klidně, bosou nohou stoupá přes všecka rouhání.

Přeložil Václav Vinš.

PÍSEŇ LA SALETTSKÁ

Slova Ant. Stříže, nápěv Dra O. Stanovského

- 1. Co stkví se dnes tam na horách
a plá nad slunce jas?
Jak zkvetly v pustých končinách
ty růže rajských krás?
To Paní stkvoucí, vznešená
se snesla v země pláň.
Však smutna sedí, schýlená
a líce skrývá v dlaň.*
- 2. Ó Paní krásná, zářivá,
jak Tebe vítat mám?
Tvůj pláč se v srdce zarývá.
Co v útěchu ti dám?
Má duše láskou raněná
se blahým žalem chví,
ó zjev mi, Paní sklíčená,
své strasti tajemství.*
- 3. »Co trpím pro vás od věků,
by ušetřil vás Bůh!
Proč svět jen hložím nevděku
mé lásky splácí dluh?
Já pro vás bolem zmírala,
v mé srdce meč se vryl.
Lid, jejž jsem těžce získala,
se zas mi odcizil.*

4. *Když Pán se za hřích v obět dal
a ráj ti vydobyl,
zdaž nechce, bys ho miloval
a Jméno jeho ctil?
Než místo vděku, pokání
a vroucích zpěvů, chval
je slyšet kletby, rouhání,
svět pýchou, vášní vzplál.*
5. *Můj lid dnů Páně nespějí,
jha kříže nechce nést,
co čekat může v zápětí
než přísný soud a trest?
Ó procitněte. dítky mé,
své Matky slyšte hlas,
a z bludných cest již na přímé
se vraťte, dokud čas.«*
6. *I skály trnou v úžasu
a kvítky tají dech.
Jak nedošel by ohlasu
ten bolný pláč a vzdech?
Ó Paní krásná, zářící,
svůj žal již, prosím, ztiš!
Já s Tebou, Matko plačící,
chci nésti bolu tíž.*
7. *Tvé hoře my jsme zplodili,
nám sluší hoře lkát;
jsme nehodni, my zbloudilí,
se dětmi Tvými zvat.*

*Ty, Matko, pro nás slzíci,
nám podej ruku svou
a otevř duši kající
svou náruč mateřskou.*

8. *Ach, kdybys od nás ve hněvu
svou odvrátila tvář,
kde nalezneme úlevu,
kde ochranu a stráž?
Ó Matko, neopouštěj nás,
lněv Boží usmiřuj,
ač nezdobí nás ctností jas,
jsme přece podíl Tvůj.*
9. *Ó, svatá Panno, dopřej mi,
bych v hoře Tvé se vžil
a nikdy ostny novými
Tvé srdce neranil.
Tvých slzí svaté krůpěje
necht' zvlaží duši mou,
ať čistotou se zastkveje
a láskou upřímnou.*
10. *Před trůnem Páně v nebesích
vždy věrně při nás stůj,
chraň lid svůj zvláště ve dnech zlých
a za nás oroduj.
Ó Bože, vyslyš dítky své,
a zmírni přísný soud.
Pro slzy Panny přečisté
nám nedej zahynout.*

LÉON BLOY
ÚVAHY LA SALETISKÉ

VI.

Bylo podotknuto, že tři postoje Nejsvětější Panny při jejím zjevení symbolicky odpovídají třem stupňům duše vystupující k dokonalé lásce, naznačeným doktory, kteří pojednávali o mystické theologii. Tyto tři stupně, nazvané cesta očistná, cesta osvěcující a cesta sjednocující, rovněž odpovídají třem theologickým ctnostem, naznačeným sv. Pavlem, abychom přešli od *hádane*k k oblažující evidenci, abychom postupně zdeptali tři žádostivosti, jež podle svědectví Apoštola-miláčka zahrnují všechno zlo tohoto světa: Žádostivost těla, žádostivost očí a pýcha života.¹⁾ Zdá se, že sv. Diviš, obzvláštní ctitel Mariin a Doktor mystických doktorů, vyčerpал toto učení a hle, jakým způsobem: bera Mojžíše za typ veškerého života nadpřirozeného, shrnuje jej do několika řádků, jež se podobají řadě blesků.

»Není to bezdůvodné, že božský Mojžíš dostává rozkaz: nejprve se očistiti²⁾ a pak se odloučiti od nečistých,³⁾ že po skončení Očišťování slyší rozmanité zvuky trub⁴⁾ a vidí mnohonásobné ohně, jež vrhají četné jasné paprsky⁵⁾ a že se konečně vzdaluje od zástupu⁶⁾ a vylézá s vyloučenými kněžími⁷⁾ až do vrcholů božských.⁸⁾

»Než přece, neobcuje ještě s Bohem, aniž ho vidí,¹⁾ poněvadž je nevnímatelný,²⁾ nýbrž vidí *místo, kde*

¹⁾ I. Jan II; 16. ²⁾ Exod. XIX,10. ³⁾ id. XIX, 12. ⁴⁾ id. XIX, 16, 19. ⁵⁾ id. XIX, 16. ⁶⁾ id. XIX, 23. ⁷⁾ Exod. XIX, 30. ⁸⁾ id. XIX, 30.

¹⁾ Jan, I, 18, 1, Tim. VI, 16. ²⁾ I. Tim. I. 17.

*jest.*¹⁾ To znamená, podle mého mínění, že nejbožštější a nejvznešenější věci při viděních nebo chápáních jsou jen v jistém jakémisi druhu vlínavé výrazy vlastností toho, jenž převyšuje vše: výrazy, jež naznačují jeho přítomnost nade vším rozumem, přesahují rozumové vrcholky jeho nejsvětějších míst.²⁾

A osvobozen tedy jak od toho, co lze viděti,³⁾ tak od toho, co vidí⁴⁾, proniká do skutečně mystické temnoty nepoznání,⁵⁾ kde se zbavuje všech pojmů nabytých poznáním, aby se ocitl v nepochopitelném a v neviditelném, nechť si jde o cokoliv, úplně se odevzdáváje tomu, co jest za ním, vzdálen sám sebe a ostatních lidí, spojen nejvýtečnějším způsobem (totiž nečinností poznání) s absolutním nepoznáváním, a tím, že nic nepoznává, poznáváje nad rozumem.⁶⁾

Maria, Útočiště hříšníků, sedí na kameni na dně rokliny. Pláče, majíc obličej zakryt svýma rukama. Pláče *na ocasa hada*, jemuž má moc rozdrtití hlavu, přemoci ho však může s této strany zde sám Mojžíš, to je Ježíš Kristus, mocí Svátosti svého Těla a své Krve! Tento hadův ocas, toť jsou ohavné následky

¹⁾ Exod. XXXIII; 21.

²⁾ »Jeho nejsvětějších míst« — Intelligence, posvěcená cestami očištění a osvicení, není-liž místem, na němž se Hospodinu líbí, svatostánkem, v němž je stále přítomen. »Dokud nenajdu místa pro Hospodina«... »Budeme se mu klaněti na místě, kde stanuly jeho nohy.« Žalm XXXII, 5, 7; Cant. II, 8.

³⁾ Obrazy, symboly, myšlenky.

⁴⁾ Smysly, obrazivost, fantasie, rozum.

⁵⁾ Exod. XX, 21.

⁶⁾ Díla Diviše Areopagity, Theol. myst. kap. I, § III. Měl jsem za to, že při této citaci je nutno se řídití překladem abbé J. Dubacovým spíše než překladem abbé Darboyovým, doslovnějším, je pravda, ale tím méně vystihujícím text Areopagitův, sám sebou dost nesnadný, nehledě k řečnickým nesnázím cizího jazyka.

prvotní žádostivosti. Nevleče se pouze touto pustou roklinou neznámého horstva v Dauphiné, hrouží a zmítá se ve zcela jinak hlubokých roklinách lidského srdce. Tento první postoj Mariin odpovídá očistnému životu a její slzami zalitý a do rukou ukrytý Obličej je dostatečně výmluvným důkazem k prvnímu mystickému postulátu sv. Diviše. Jde o vyhlazení a ztracení sebe sama. Je nutno hnáti útokem na své vlastní srdce. Je nutno vlastníma rukama se podřezati na obětním kameni, jako zápalná oběť, z níž hrne krev, až nůž zaskřípe, a to je teprve první krok. Po tom Maria povstává, aby poučovala svůj lid. Tehdy se začíná osvěcování. Tehdy začínáme viděti *místo*, kde jest Bůh, to jest jeho svátosti, jeho přikázání, jeho sliby a následování jeho Svatých. Když se člověk zbavil vlastního těla, může božské Slovo účinně do něho vstoupiti a je s to, aby napříště přijal v hojnosti podstatu věčných věcí, v něž má dle přikázání doufati.¹⁾ Žádostivost očí, jež baží po hodnotách viditelných, se mění ve svatou žádostivost hodnot, jichž oko nevidělo, lidské srdce nepocítilo a jež Bůh připravuje těm, kdož ho milují.²⁾

Je však ho třeba milovati a tehdy se začíná třetí zasněžení, strašné a vznešené zároveň, jež má duši nésti k dokonalému spojení a dovršiti nadpřirozený život. Svatá Panna se vzdaluje od dětí a začíná Křížovou Cestu. Je čtrnáct zastavení a nutno překročiti čtrnáct světů muk, čtrnáct oceánů krve. Určitě je to čtrnáctkrát více, než je potřebí, aby se zmátlo hliněné hrdinství ctižádostivců tohoto světa. Církevní učitelé a mystikové řekli vše o tajemstvích této bolestné cesty a přece vše teprve se má říci. »Vše, co se praví o tomto Utrpení,« volá Františkánská kajice, snad nejsílenější a horlivostí nejztrávenější ze

¹⁾ Hebr. XI, 1. ²⁾ 1. Kor. II. 9.

všech osob, jímž se dostalo vidění o božské Lásce, »vše, co se o tom vypráví, není nic proti tomu, co viděla moje duše, a nemohu o mnoho více než ostatní o něm pověděti, jak jsem je viděla. Spatřila jsem ve svém třikrát strašném vidění, že Bolestná Matka, ačkoliv se hroužila hlouběji v Utrpení Páně než každý jiný Svatý, hlouběji než Učedník-miláček, viděla jsem tisícerým způsobem, že Ona je neschopna věc vyprávěti tak, jak Učedník-miláček je toho rovněž neschopen. Ó, kdyby mi někdo vyprávěl Utrpení Páně tak, jak bylo, odpověděla bych mu: »*Ty sám, ty sám jsi je vytrpěl!*«¹⁾)

Spojení s Bohem je jako osamocený a téměř nepřístupný bod ve středu nebes. Čtrnáct nad sebou stojících křížů na La Salettě je zřejmým důkazem toho, co Svatí řekli za devatenáct století. Nadarmo hledali, nemohla se nalézt jiná cesta. Svatá Panna ze všech lidských tvorů nejpevněji lne k Bohu. Způsob a stupeň Jejího spojení se třemi božskými Osobami je jedním z tajemství víry. Vždyť souhrn vši andělské a lidské svatosti, ve skutečnosti nepředstavitelný, opravdový nebo jenom možný, lehce by se vešel do dlaně její panenské ruky, položené na její Srdce. Nemůže nám však předložit jiné cesty, než tu, po níž se sama ubírala krvavým špalírem muk a potup. Vykročili se po ní, vše, co jsme nechali za sebou, náhle se hroučí, a nad celým dřívějším životem při tomto prvním kroku k božským mukám se rozestře rubáš milosrdného vystřízlivění. Všecky vůně, jež jsme vdechovali, zčernají a srdce, jež jsme milovali, spatřujeme v chladných rozpadlých rukou smrti. To není jedna z nejmenších úzkostí tohoto vystoupení na Kalvarii. Je jich padesát jiných ještě

¹⁾ *Kniha naučení a vidění bl. Anděly de Foligno*, přel. E. Hello.

strašnějších. Svaté duše, jež kráčely za Bolestnou Královnou až do konce a vlekly se po svých rozdrásaných kolenou, nechtěly poznati jiného nebe než hvězdný blankyt jejího pláště, ti, kdož v sobě vyhladili všechny zloduchy své přirozenosti a nechtěli už hladověti, leč po jejích bolestech a žízni po jejím soucitu; konečně ti, kdož překonavše svou vlastní osobnost, vyrvali si srdce z prsou a rozdělili je v čtrnáct škubajících se kusů, aby je *ex voto* ponechali pod nohama chátřů při každém ze čtrnácti zastavení božského Mistra; jedině tito zde jsou vpravdě Svatí a mohli by snad říci, co že je Křížová cesta a co znamená býti spojenu s Bohem, jehož lidé ukřižovali.

Zjevení se událo 19. září 1846. Byl to poslední den zářijových Suchých dnů, toho roku právě sobota, v předvečer svátku Naší Paní Sedmiboletné a právě o prvních nešporách, t. j. ve chvíli, kdy Církev ve svých hodinkách zpívala onen hymnus tak drásavého a tak hluboce bolestného křesťanského citu.

»Ach, jakými vlnami slzí, jakými bolestmi jest zaplavena Žalostná Panna-Matka, když se dívá na svého Syna, ležícího jí na loktech, po jeho sněti s krvavého stromu. Bezútěšně zarmoucená smáčí slzami ten milý obličej, tu tak něžnou hrud' a ten nejsladší bok, tu probodenou pravici a tu zraněnou levici, a ty nohy červené krví. Stokrát a tisíckrát svírá tu hrud' a ty paže těsnými objetími, tiskne ústa na jeho rány a rozplývá se tak úplně v polibcích bolesti.

Ó Matko, prosíme Tě o to snažně, pro tyto své slzy, pro smutný pohřeb svého Syna, pro purpur jeho rán, zasad' tuto bolest svého srdce do našich srdcí!«¹⁾

¹⁾ Hymnus: »*O quot undis lacrymarum . . .*«

Pokusil jsem se o překlad tohoto hymnu, jenž naše otce přiváděl do pláče, do řeči nejméně barvitě. V celém posvátném oficiu neexistuje nic tklivějšího. Svatá Panna se ráčila zjevití ve chvíli, kdy onen křik bolesti prorážel v Církvi a tato zázračná okolnost je taková, že mocně ohromuje srdce a duši, zvláště když se uvádí, že theologové počítají zbožné uctívání bolestí Mariiných za jedno z nejbezpečnějších známek předurčení.¹⁾

¹⁾ Marchese ve svém Mariánském časopise uvádí starobylou tradici, jež by mohla vyzvednouti zbožnou úctu k bolestem Svaté Panny až k dobám apoštolským. Několik let po Mariině smrti, když sv. Jan Evangelista ještě oplakával její ztrátu a toužil již znovu spatřit její tvář, Kristus Pán se mu ráčil zjevití ve vidění, doprovázen svou Matkou. Mariiny bolesti a její časté návštěvy svatých míst Utrpení Páně byly pro Evangelistu, který bděl nad posledními patnácti lety života Svaté Panny, přirozeně podnětem k zbožnému rozjímání. A v odpověď na svá ustavičná rozjímání slyšel její žádost k Ježíši, aby udělil zvláštní přízně těm, kteří uchovají ve své paměti vzpomínku na bolesti, které vytrpěla. Kristus Pán odpověděl, že udělí čtyři zvláštní milosti těm, kdož budou tuto zbožnou úctu projevovati. První byla dokonalá lítost nad všemi jejich hříchy nějaký čas před smrtí, druhá zvláštní ochrana v hodině jejich smrti, třetí spočívala v tom, že tajemství Utrpení Páně se hluboce vštípí v jejich duše a konečně čtvrtá, zvláštní účinky, udělené prosbám Mariiným k jejich přispění. Svatá Brigita v sedmé knize svých zjevení uvádí, že měla v kostele Scta Maria Maggiore v Římě vidění, které jí odhalilo nesmírnou cenu přidělenou v nebi bolestem Mariiným. Blahoslavené Benvenuté, dominikánce, bylo dopřáno pocítiti ve vlastní duši bolest, již trpěla Svatá Panna po tři dny Ježíšovy nepřítomnosti. Blahoslavená Veronika z Binasco měla za tohoto nábožného uctívání četná zjevení a při jednom z nich, jak to uvádějí hollandisté, Kristus Pán řekl, že slzy prolité nad bolestmi jeho Matky mu byly milejší než slzy vyroněné nad jeho vlastním Utrpením. Rovněž tak Gianus ve svých Dějinách servitů vypravuje, že Innocenc IV., když byl povýšen na apoštolský stolec, pocítil jakési zne-

Ti, kdož vědí, co jest dogma o Obcování Svatých a jaký jest všeobecný ohlas v milionech osudů při sebemenší události lidské, ti si mohou položit otázku, jak tajemné asi byly účinky tohoto neslychaného projevu v takové chvíli ve třech spoluříších Církve bojující, trpící a vítězné. Tyto účinky našim tělesným smyslům úplně skryté, pod zrakem Božím se mlčky rozvinuly jako nezměrné vlny v neohrazených prostorách utrpení a modlitby. Osmdesát tisíc umírajících a osmdesát tisíc novorozených, jež denně naříkají k času nebo k Věčnosti, muselo v tuto privilegovanou hodinu dějin světa, když Nebeská

klidnění v příčině nového řádu servitů. V této době byla Církev zneklidňována mnohými sektami s falešnými naukami, jako sektou lyonských chudáků, t. j. apoštolskými muži, flagellanty a žáky Viléma ze Saint-Amour, a papež se chtěl přesvědčiti, nejsou-li servité nedávno založení u Florencie stejného druhu s nimi. Pověřil tudíž sv. Petra mučedníka, dominikána, aby tuto věc prozkoumal. Tomuto řeholníkovi se zjevila sama Svatá Panna. Spatřil vysokou horu pokrytou květy, ozářenou prudkým světlem, na jejímž temeni seděla na trůně Matka Boží, zatím co andělé přinášeli před ni věnce z květin. Poté jí podali sedm nadmíru bělostných lilií, které položila na chvíli na svůj klín a potom je splekla a jako diadém si je postavila na hlavu. Těchto sedm lilií, podle výkladu, jež sdělila Petrovi, bylo sedm zakladatelů servitů, jimž ona sama dala vnuknutí založiti nový řád ke cti bolestí, které vytrpěla při umučení a smrti Ježíšově. Když jednou svatá Kateřina Boloňská hořce naříkala nad bolestmi Svaté Panny, spatřila pojednou vedle sebe sedm andělů, kteří rovněž naříkali a své slzy přidružovali k jejím. Snadno by se dal napsati celý svazek o viděních a zjeveních, odnášejících se k bolestem Mariiným. Zvlášť v hojné míře se s nimi čtenář setká ve dvou knihách, jež si snadno opatří: »*Deník Mariin*« od Marchèse a »*Mučedník srdce Mariina*« od Sinischalchi-ho. První z těchto spisovatelů byl oratorián a druhý jezuita.

U Paty Kříže čili Bolesti Mariiny od P. Fr. W. Fabera, str. 66 a násl.

Královna na La Salettě pronášela bolestné Magnificat svých prorockých Nářků, pocítiti ve svých duších cosi z božského zachvění svatého Jana Křtitele v lůně jeho matky. Jedny neodolatelný příliv slz jejich Orodovnice přivedl k trůnu jejich Soudce, druzí nastoupili svou pozemskou pout v pohybu odlivu těchto spásných vln, jež měly zbořiti hradby města pýchy. Někdy, až věci skryté budou zjeveny všem lidem, pozná se skutečná důležitost této veliké události, kterou se odvážili mlčky nenáviděti, když neměli odvahy pronásledovati její svědky. Dovíme se konečně, kolik zoufalých duší bylo při této příležitosti zachráněno, o kolika nadpřirozených povoláních bylo toho dne rozhodnuto, a kolika skrytých nevyhnutelných katastrof byl náhle ušetřen nesmírný, nevděčný lid této Královny, sestoupivší v pláči z Ráje.

Parafráze Rozmluvy.

Je čas, abychom se dostali k oné slavné rozmluvě, přes svou proslavenost přec tak málo známé. Užil jsem výše slova »vysvětlení«, abych oznámil svůj úmysl mluvit o tom poněkud obšírněji. Po úvaze se mi toto slovo zdálo příliš silné, měl jsem strach, aby mne nerozdrtilo, i nahradil jsem je termínem méně domýšlivým a zejména méně přísným, totiž *parafráze*. Jsa beze všeho theologického vzdělání, ne snadno uniknu tomu, abych se nezdál náramně smělým, pokoušeje se o přímý výklad neporovnatelné rozmluvy, do níž se sbíhají jako do žhavého ohniska všechny světelné paprsky katolického učení a pravdy Svatých Knih. Takový podnik musel se jeviti tím nebezpečnějším, že se dosud za celou tu dobu nespátrilo, aby se byl někdo oň pokusil. Aspoň nikdo ho až do dnešního dne neuvedl ve skutek. Jeden vynikající člověk pojal toho úmysl a tento člověk

právě zemřel na úpatí Svaté Hory. Již jsem se o něm zmínil a pro bližší zprávy odkazuji čtenáře k poznámce, jež uzavírá toto dílo, doplňujíc je jakousi pohřební řečí nad tímto podivuhodným služebníkem Mariiným. Tento svatý kněz, bohužel více řečník než spisovatel, projížděl světem a zvěstoval slávu Matky Boží. Vždycky však se vracel na La Salettu, aby u nohou plačící Panny načerpal žhavého zanícení pro svou apoštolskou horlivost. Středem jeho úvah se stalo studium slov Mariiných, a umění, s jakým to konal, se podobalo daru Božímu. Další úvahy buďtež považovány za reliefs královské hostiny, jež dával tento veleduch svým posluchačům, když s nimi mluvil o výsadách a vznešenostech této Královny Patriarchů. Jakási podivuhodná a tajemná nepřízeň, jíž tisíce křesťanů častují La Salettu, plnila jeho srdce nevolí a hořkostí. Tento spis, rozvržený dle jeho pokvnů, začal jsem před jeho očima na samé La Salettě. Bvlo to jeho nejvroucnější přání a jeho poslední naděje. Zemřel hned po prvních stránkách, jako by božská Prozřetelnost nechtěla, aby tato vpravdě kněžská a ukřižovaná duše takto pozbyla bolestné aureoly, jíž zdobí čelo svých vznešených mučedníků Lásky, o kterých se mluví ve třetím blahoslavenství a kteří nemají býti potěšeni na zemi.

Pisatel těchto řádků nikdy by se nebv odvážil sám tak nesnadného díla. Kdž náhle přikvačivší smrt ho zbavila lidské spolupráce, na niž ke skvělému provedení díla spoléhal, nenokládal to nicméně za svolení, aby se díla již započatého zřekl. Myslel naopak, že cit vyšší spravedlnosti velitelsky požaduje, aby v něm na svůj vrub a na své nebezpečí pokračoval, jako vykonavatel poslední vůle toho apoštolského muže. Tedině v této druhé části nebv lze se vvhnouti změnám, jež mělo v zápětí tak nešťastné zastoupení. Ono zamyšlené *vysvětlení*, jež

by bylo bývalo jakýmsi velkolepým prorockým pohledem po výšinách osvícení a transcendentní theologie, bylo nenahraditelně ztraceno a stalo se, jak jsem řekl: prostou parafrází, spíše literární než theologickou, nebo, chcete-li, žalostným výkladem dnešních dob podle slibů a hrozeb Matky Syna Božího, jimiž se stejně pohrdá.

Co konečně na tom záleží, obsahuje-li toto dílo takto okleštěné ještě s dostatek pronikavé vůně onoho velikého, od nynějška zmlklého slova, aby k naší Paní La Saletské přivábilo některé z oněch ušlechtilých a velkolepých duší, schopných i přes nejasnosti a chabosti tohoto nedostatečného kázání uhodnouti jeho krásu? Chtěl bych k nim rád promluvit slovy Bossuetovými, před králem francouzským: »Slyšte, věřte, využijte; lámu vám chléb Života«. Neoddálil by však naopak takový povýšený způsob mluvy veliký počet duší ujařmených již bez vlastního vědomí od onoho nádherymilovného Knížete s rozdrcenou hlavou, jenž neustává svým otrokům úskočně slibovati svrchovanou vládu, již byl sám zbaven? Možná, že zcela dostačí říci jim: je tu zázračná Krása, které neznáte a již vaši učitelé nepoznali; pojd'te a vizte a upoutá-li vás tato Krása, nebude mítí váš řetěz nikdy více než čtrnáct kroužků, jež my ostatní nazýváme čtrnácti zastaveními Matky Vykupitelovy, jimiž Enkeladové křesťanského lidstva vystupují k nebi již skoro dva tisíce let.

I.

Panna Maria začíná takto:

»Přistupte, moje děti, nebojte se.«

Kdž se našim prvním rodičům ihned po neuposlechnutí otevřely oči, počátkem trestu byla dokonalá zjevnost jejich nahoty. *»Poznali, že jsou nazí«,*

praví Svatá Kniha¹⁾ při své strašné stručnosti. Taková je inspirovaná a velmi prostá formule pádu pokolení lidského. Je to počáteční bod šesti tisíc let hrůzy, nahoty a nářků. A když se v Ráji ozval hlas Hospodinův, nešťastný Adam, jenž se byl skryl, odpovéděl, odvolává se na tuto nahotu.²⁾ Až do tohoto slova našeho prvního otce nebylo bolestného slova. Mladé stvoření trávilo svůj život v rozkoších a v nádheře. Náhle jako truchlivý zvuk umíráčku, oznamující všemu stvoření zrození bolesti, středem Edenu se rozlehlo těchto několik slov, jež prorocky a symbolicky shrnují všechny možné bědy lidstva. Od této chvíle bez ustání po staletí žalostně zaznívají a zvoní až do příchodu poslední hodinky, určené k soudu světa,³⁾ kdy při tomto všeobecném obžalování, jež rozechvěje sloupy Nebes, budou slyšena naposledy z úst samotného nového Adama.⁴⁾

Adam a Eva ve chvíli svého pádu zastupují všechno lidstvo. Není jiných lidských tvorů, kteří by mohli přijmouti spravedlnost nebo milosrdenství. Jejich pohroma je hrozná, nenapravitelná a nezhojitelná. Jejich bída je tak hluboká, že i při této ohromné vzdálenosti budí v našich srdcích proudy slz soucitu. Již jim Hospodin neříká: »Děti«. Nemá pro tyto nešťastníky přímého slova útěchy. Jako by se od nich naopak odvracel ve chvíli Zaslíbení, jež dopadá právě na hlavu drakovu jako hrozba všech pomst. Odsuzuje je k bolestným porodům, k otroctví a nevděčným pracem, k trnům, k potu a ke konečnému obrácení se přímo v prach. Zdá se, že jeho milosrdenství k nim se projevuje přímo jen tehdy, když jim zhotovuje onen šat z kůže, který má tak ponižující význam symbolický a z něhož si proslulé opice z filosofického zvěřince natropily tolik po-

¹⁾ Gen. III, 7. — ²⁾ Tamt. III, 10.

³⁾ Mat. XXV, 43. — ⁴⁾ Job XXVI, 11.

směchu. Právě tehdy je navždy vyhání z Ráje rozkoší, doraziv je tou strašlivou ironií,¹⁾ jež dopadá jako meč na všechny budoucí pojmy lidské pýchy.

A na konec, když byla vyprázdněna tato oceánová číše zločinných přeludů, z níž patriarcha neposlušných vypil předem všechny slzy a všecku krev lidí, jež se měly z něho zroditi; když strašný hlas Jehovův naposledy naplnil jeskyně, lesy, údolí, roviny této Zahrady rozkoší, již vypovězený neměl už spatřiti, když se před ženou a před ním rozevřela rozsáhlá neobydlená země jako hrob opuštěný a plný bolesti, tu se jistě nadpřirozený smutek zmocnil těchto hlubokých duší, v nichž ve shluku dřímala všecka lidská svědomí zahrnutá v neúprosnou solidaritu trestu, předurčená k téže závratí a dědičně zatížená touže žádostivostí až do skonání věků. Křesťanská tradice mluví o devítisetletém pokání, o němž si absolutně nevytvoříme představy, bereme-li v úvahu neslýchané dary prorockého vidění a všeobecného slitování, jež tkví v jejich trojím stavu, a to tvorů bezprostředně vyšlých z rukou Božích, odkazujících dědictví celé lidské společnosti a předků Ježíše Krista. Jejich slzy jistěže tekly ke čtyřem světovým stranám země, jako čtyři úrodné řeky ztraceného ráje, jež znázorňovaly čtyři krvácející rány ukřižovaného Odčiňovatele. Abychom zahlédli skutečnost tohoto zázračného pokání, je třeba nezbytně předpokladu nového lidského prvorozenství, jež bere na sebe vše absolutním a nevyhnutelným způsobem, t. j. člověčenství vtěleného Slova. Pokání našich prvních rodičů je pravděpodobně předobrazem Agonie v zahradě Olivetské bez nevýslovných přítěží *hypostatického spojení*; však se vším příslušenstvím a se vší přirozenou i nadpřirozenou opuštěností, jež učinily z této agonie nejstrašnější úkon,

¹⁾ Genese III, 22.

jaký se kdy na světě spatřil. Kdo však by mohl míti myšlenky hodné takových předmětů, třebaš by se sebe více hroužil v rozjímání...?

Když Svatá Panna mluví k la saletským dítkám, jež si vybrala mezi *nejnuznějšími*, aby představovaly všecken její lid,¹⁾ mluví tu k Adamovi a k Ěvě a proto k nim praví: »Mé dítky!...« Její Mateřství je všeobecné, jako její moc a její slovo. Zrozuje nejprve k milosti a potom k slávě Adama a Ěvu, Abela, Setha, Henocha, Noe, konečně Abrahama a všechno jeho hvězdné potomstvo až k sv. Janu Křtiteli, jenž uzavřel zákon Spravedlnosti, a až k posledním držitelům zákona Milosti v poslední hodině světa, jejímiž svědky budou.

Praví k těmto zástupům: »Přistupte, mé dítky, nebojte se...«, jímá ji lítost nad těmito zástupy. Výslovně to nepraví, protože to řekl již její Syn,²⁾ ale vidí, že jsou tak politováníhodné, že úmyslně sestupuje s nebe, aby nad jejich bídou zaplakala. Říká jim, aby přistoupily, protože se *chvějí úzkostí*, jmenuje je »Moje děti...« poněvadž *jsou nahé*. Povzbuzuje je, aby se nebály, poněvadž *se ukrývají*.³⁾ Obnovuje tak v Zákonu Milosrdenství velkolepou scénu, jíž se otvírá právě uprostřed Ráje Rozkoše Zákonu přísnosti. Zná lépe než kdo jiný zlo tohoto světa a zajímá se o ně nekonečně blíže a hlouběji, že ani andělům a svatým nebylo lze to pochopiti, ani s veškerým souborem jejich vědění. Co se týče nás, my lneme nevýslovně k onomu blahoslavenému lůnu, jež nosilo Syna Věčného Otce a toto lůno lne k nám jako lnula duše Krále-Proroka ke dlažbě chrámové⁴⁾ a jako lne svatozář slávy k čelu mučed-

¹⁾ »Kdyby byl na hoře nějaký nuznější pasáček než jsem já,« řekl Maximin, »nebyl bych vyvolen.«

²⁾ Mat. XV, 32; Mar. VIII, 2. — ³⁾ Genese III, 10. —

⁴⁾ Žalm 118, 25.

níků. Dívá se na nás tímže mateřským pohledem, jež kdysi uprostřed zápachů a ohavností opuštěné Golgoty upírala na bezduché tělo svého Syna, položeného na jejích rukou, zatím co na protějším obzoru vycházel pozvolna její obraz, onen krvavý a chladný velikonoční měsíc, jenž měl svítiti k Pohřbení.

Kdo by mohl vyjádřiti pronikavost, hloubku a jasnost takového pohledu po takovém divadle a rozjímání! Tajemství šesté Bolesti pokračuje ustavičně a Snímání s Kříže potrvá tak dlouho, pokud budou smrtelní lidé země, aby je nosila, kříže, aby je trestaly, a mateřské srdce, aby s nimi mělo soucit.

Maria v nás vidí dokonalou skutečnost toho, co my zarputile pokládáme za posvátnou metaforu, totiž, že jsme *Údy* Ježíše Krista: nahé, rozedrané, bezduché údy, odsouzené k brzkému pohřbu, avšak přece, jak praví Šalamoun¹⁾ *nevyhladitelné* a předurčené ke vzkříšení. Právě pro toto vzkříšení na Věčnosti jest ve velikých úzkostech. Ona by nás chtěla vzkřísiti v čase a proto pronáší tuto božskou formuli všech duchovních vzkříšení v Písmě svatém: »*Nolite timere; nebojte se!*«

Mojžíš praví s hlubokou moudrostí, že Adam a Eva se ukryli uprostřed ráje.²⁾ Tato dvě slova mají zvláštní význam. Všechn symbolismus biblického zjevení se rozvíjí a točí kolem tohoto mystického háje, uprostřed něhož se skryl Adam, t. j. celá přirozenost lidská. Bůh ho volá *k večeru*, v hodinu, kdy se zvedá přetichý³⁾ vánek Ducha Svatého, a po čtyřech tisíciletích se objevuje konečně skutečný člověk, opravdu nahý a připevněný na vždy doprostřed skutečného Stromu Ráje. Jedině v tuto večerní hodinu Života⁴⁾, ta, jíž se v její sklíčenosti dostalo

¹⁾ Moudr. XII, 23. — ²⁾ Genese III, 8. — ³⁾ Genese IH, 8. — ⁴⁾ Officium Nejsvětější Svátosti. Hymnus: Verbum supernum prodiens.

jména Matky Živých a jež se stala napříště chotí a velkolepou Královnou, vypovídá cherubína s ohnivým mečem a její nespočetné vyhnané děti se konečně mohou nahrnouti ke Stromu Života. Nepochybně mohou, ale je zoufalou pravdou, že tak nečiní. Nuže, tato šílená Královna-Matka, vrací se nazpět na místo starého vyhnanství, kde její děti se ještě ukrývají jako divoši uprostřed lesa, a volá k nim v pláči: »Přistupte, mé děti, nebojte se!«. A hle, trvá to již několik desítek let.

II.

»*Jsem zde, abych vám zvěstovala velikou novinu . . .*«

O La Salettě byl napsán jistý počet knížek, zajisté náboženských, v nichž se Svatá Panna jmenuje »*nebeskou Poselkyní*«. Takový název je prapodivný, mluví-li se o Královně Andělů a o Matce Boží.

Maria neříká: »*Jsem poslána*«. Právě takto promlouvají andělé. Neříká ani »*Přišla jsem . . .*«, aby se nezdálo, že jedná samostatně a osobně mimo Boha. Takto promlouvá César a všichni ctižádostivci, kteří opravdu přicházejí a vidí se jako César, kteří však nejsou vždy vítězi jako on. Ona tedy zamlčuje princip svého pohybu a praví prostě: »*Jsem zde . . .*« Nuže, to je pravá mluva Matky Toho, jehož jméno jest »*JÁ JSEM*« a jenž jediný právem se tak jmenuje. Mluví s autoritou samotného Boha, s autoritou svrchovanou, již má nade všemi tvory, berouc na ní podíl pro své mateřství. Hrozný sled této řeči nám to objasní až nadbytečně.

Když člověk řekne »*Já jsem . . .*«, vyslovuje jméno Boží, ať si je toho vědom nebo ne, a v tom myslím tkví první důvod, proč je nebezpečno mluvit o sobě. Není sice možno mluvit o sobě, aby strašné *Ego*

Sum nepředcházelo a neozývalo se v celé rozmluvě. Snadno pochopíme, do jaké míry nám musí takové sousedství zjevovati nemohoucnost a nicotu lidského slova.

Ve vznešeném 24. žalmu Král-Prorok, mluvě ve jménu Krále-Spasitele, jehož očekává a jehož je předobrazem, vysílá k Hospodinu tuto bolestnou prosbu sklíčeného spravedlivého, jež je jako názvukem prvního Ježíšova slova na Kříži. Právem říká: »*Já jsem*«, avšak jak tato slova pronáší v hrozné bolesti a hlasem umírajícího? »Podívejte se na mě a mějte se mnou slitování, poněvadž samojediný a chudý jsem já.« Toť je nepochybně jediný pro člověka vhodný způsob mluvití o sobě. Tvrdí-li Bůh, že *jest*, je to zjevení, v ústech lidských je to pokorná prosba. V ústech však Panny Marie Neposkvrněné, pro niž neplatí všcobecný zákon, je to výraz nejvyšší autority, jímž se uvazuje ve vlastnictví této země, na níž se objevila jako dobyvatelka a po níž šlape svýma nohama.

ODPUSTKY ZA NÁVŠTĚVU NEJSVĚTĚJŠÍ SVÁTOSTI PIUS PP. XI. *na trvalou paměť*

Svým nedávno vydaným listem »*Caritate Christi*« jsme co nejsnažněji vyzvali všechny věřící, aby při zvláštních pobožnostech, konaných ve svátek Božského Srdce před oltáři pokorně uctívajíce Vykupitele našeho Ježíše Krista, pod rouškou svátostnou ukrytého, odčiňovali hříchy lidské. Proto též u příležitosti eucharistického mezinárodního kon-

gresu, jenž se právě bude slaviti v městě Dublině, aby věřící co nejhorlivěji a nejzbožněji smírnými úkony usmiřovali ono přesvaté Srdce, z něhož veliká Svátost Eucharistie se vyprýštila, uznali jsme za dobré rozhojnit odpustky, které blahé paměti předchůdce náš papež Pius IX. svým listem pod pečeti rybářskou vydaným ze dne 15. září r. 1876 věřícím zbožně navštěvujícím Velebnou Svátost udělil. Proto po poradě s milým naším synem Vavřincem Laurim, kardinálem knězem titulu sv. Pankráce, nejvyšším penitenciářem svaté církve římské, jehož též vysíláme jakožto legáta svého na kongres dublinský, opírajíce se o milosrdenství všemohoucího Boha a o autoritu blažených jeho apoštolů Petra a Pavla, všem věřícím, kteří alespoň se srdcem zkroušeným¹⁾ kdekoli na světě zbožně navštíví Nejsvětější Svátost oltářní a pomodlí se pětkrát *Otče náš, Zdravas Maria a Sláva Otci* a přidají jednou *Otčenáš, Zdravas a Sláva Otci* na úmysl náš nebo papeže právě panujícího, pokaždé povolujeme *deset let* odpustků ve formě v Církvi obvyklé; a *úplné odpustky* z milosrdenství Páně udělujem jednou za týden těm, kteří po celý týden Velebnou Svátost budou navštěvovati a před ní, jak naznačeno, se modliti, jestliže s pravou kajícíností se vyzpovídají a přistoupí ke Stolu Páně. Přes jakákoli ustanovení opačná, s nepřetržitou platností pro budoucnost.

Dáno v Římě u sv. Petra, pod pečeti rybářskou, dne 5. června, ve svátek Nejsvětějšího Srdce Ježíšova, r. 1932, pontifikátu našeho léta jedenáctého.

E. kard. Pacelli, st. sekretář.

¹⁾ t. j. kteří aspoň vzbudí dokonalou lítost.